

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA BLED

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Bohinj

2024 – 2033

Štev.: 02 – 11/24

OSNUTEK

KAZALO VSEBINE

POVZETEK	8
UVOD	10
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	11
1.1 Opis naravnih razmer	11
1.1.1 Lega	11
1.1.2 Relief	12
1.1.3 Podnebne značilnosti	13
1.1.4 Hidrološke razmere	13
1.1.5 Geološka podlaga in tla	14
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost	15
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	18
1.1.8 Živalski svet	22
1.2 Površina in lastništvo gozdov	26
1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa	27
1.4 Družbeno gospodarske razmere	28
1.4.1 Lovstvo	28
1.4.2 Kmetijstvo	30
1.4.3 Poselitev	30
1.4.4 Infrastruktura	31
1.6 Požarno ogroženi gozdovi	31
1.5 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote	32
1.6 Organiziranost javne gozdarske službe	33
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	34
2.1 Ekološke funkcije	35
2.2 Socialne funkcije	45
2.3 Proizvodne funkcije	48
3 OPIS STANJA GOZDOV	49
3.1 Gospodarske kategorije gozdov	49
3.2 Lesna zaloga	52
3.3 Prirastek	55
3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev	57
3.5 Tipi sestojev	58
3.6 Ohranjenost gozdov	59
3.7 Kakovost drevja	60
3.8 Poškodovanost drevja	60
3.9 Objedenost gozdnega mladja	61
3.10 Odmrlo drevje	64
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA	65
4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti	65
4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju	67
4.2.1 Posek	67
4.2.2 Gojitvena dela	72
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	74
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov	74
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2014 – 2023	74
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2014 – 2023	75
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	77
5.1 Razvoj gozdnih fondov	77
5.1.1 Površina	77
5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek	77
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti	79
5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	79
5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	81
5.2.3 Ključni problemi v GGE	82
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI	84
6.1 Splošni cilji	84
6.2 Usmeritve	85
6.2.1 Splošne usmeritve	85
6.2.2 Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov	87
6.2.3 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov	90

•	Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev ter posamična drevesa, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debeinskega razreda.....	95
6.2.4	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali.....	107
6.2.5	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom	107
6.2.6	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	112
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.....	113
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor	113
6.3	Ukrepi.....	116
6.3.1	Možni posek	116
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	118
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali	119
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	121
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	121
7	USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ.....	123
8	EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE.....	125
9	RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI.....	127
9.1	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih.....	128
9.1.1	Rastiščnogojitveni razred 1 – Subalpinska smrekovja (01101).....	128
9.1.2	Rastiščnogojitveni razred 2 – Predalpska jelova bukovja (01102).....	138
9.1.3	Rastiščnogojitveni razred 3 – Alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah (01103).....	149
9.1.4	Rastiščnogojitveni razred 4: Alpska bukovja osojna (01104).....	160
9.1.5	Rastiščnogojitveni razred 5: Toploljubna bukovja (01105)	169
9.1.6	Rastiščnogojitveni razred 6: Podgorska bukovja (01106).....	178
9.1.7	Rastiščnogojitveni razred 7: Varovalni gozdovi (01107).....	187
9.1.8	Rastiščnogojitveni razred 8: Gozdovi v prvem varstvenem območju TNP (01108)	193
10	LITERATURA	196
11	NAČRT SO IZDELALI.....	198
12	PROSTORSKI DEL NAČRTA.....	199
13	PRILOGE	204
13.1.1	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote.....	205
13.1.2	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda.....	209
13.1.3	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah.....	241
13.2	Seznam tarif po odsekih	247
13.3	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	250
	Naravne vrednote v GGE Bohinj.....	252
	Pregled jam v GGE Bohinj.....	254

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP	9
Preglednica 2: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG.....	9
Preglednica 3/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih.....	11
Preglednica 4: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost v GGE Bohinj	16
Preglednica 5a/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	17
Preglednica 6/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	18
Preglednica 7: Elementi za določanje kakovosti habitatov za pomembnejše živalske vrste	25
Preglednica 8/LP: Površina gozdov po oblikah lastništva	26
Preglednica 9/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)	26
Preglednica 10/D-LS: Razvoj posestne sestave	27
Preglednica 11/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	27
Preglednica 12/D-C: Odprtost gozdov s cestami	28
Preglednica 13/D-LD: Pregled lovišč s katerimi upravljajo lovske organizacije	29
Preglednica 14: Gibanje števila prebivalcev v Bohinju	31
Preglednica 15/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami	34
Preglednica 16/ZO: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov	37
Preglednica 17/N : Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE	37
Preglednica 18/KHT: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE	38
Preglednica 19/KVP: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE	40
Preglednica 20/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha).....	49
Preglednica 21/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR	49
Preglednica 22/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih	53
Preglednica 23/DLZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi.....	53
Preglednica 24/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah.....	54
Preglednica 25/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	54
Preglednica 26/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih.....	55
Preglednica 27/DPRI: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih - večnamenski gozdovi	55
Preglednica 28/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	56
Preglednica 29/ RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	57
Preglednica 30/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst	57
Preglednica 31/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	58
Preglednica 32: Ključ za uvrščanje sestojnih tipov v razvojne faze in podfaze.....	58
Preglednica 33/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	59
Preglednica 34/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov.....	59
Preglednica 35/K: Kakovost drevja.....	60
Preglednica 36/PSD: Poškodovanost drevja.....	60
Preglednica 37/OM1: Objedenost gozdnega mladja v letu 2020	62
Preglednica 38/OM2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po popisih v razredih R1-R4	63
Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje v GGE (število dreves na ha).....	64
Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	67
Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	69
Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	70
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	71
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih	71
Preglednica 45/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE	72
Preglednica 46: Opravljena dela na krepitvi funkcij gozdov	74
Preglednica 47/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2014 do 2023 po namenu.....	74
Preglednica 48/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1960 do 2024	77
Preglednica 49/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1960 do 2024 za gospodarske gozdove	77
Preglednica 50/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v % LZ) v obdobju 1960 do 2024 za gospodarske gozdove.....	78
Preglednica 51/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %) za gospodarske gozdove... ..	78
Preglednica 52/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge (skupaj GGE).....	79
Preglednica 53/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	80
Preglednica 54: Pregled zavarovanih območij in pripadajočih varstvenih režimov	93
Preglednica 55/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m ³).....	116
Preglednica 56/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah	118
Preglednica 57: Načrtovana biomeliorativna dela	119
Preglednica 58/EP1: Prikaz prihodka od lesa	125
Preglednica 59/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	125
Preglednica 60/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	128
Preglednica 61/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	129
Preglednica 62/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	129
Preglednica 63/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	130
Preglednica 64 /K: Kakovost drevja.....	131
Preglednica 65/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	132
Preglednica 66/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	132

Preglednica 67/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	133
Preglednica 68/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	133
Preglednica 69/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	136
Preglednica 70/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	136
Preglednica 71/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	137
Preglednica 72/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	138
Preglednica 73/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	139
Preglednica 74/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	139
Preglednica 75/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	140
Preglednica 76/K: Kakovost drevja	141
Preglednica 77/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	143
Preglednica 78/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	143
Preglednica 79/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024	144
Preglednica 80/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	144
Preglednica 81/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	147
Preglednica 82/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	147
Preglednica 83/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	148
Preglednica 84/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	149
Preglednica 85/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	150
Preglednica 86/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	150
Preglednica 87/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	151
Preglednica 88 /K: Kakovost drevja	152
Preglednica 89/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	154
Preglednica 90/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	154
Preglednica 91/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	155
Preglednica 92/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	155
Preglednica 93/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	158
Preglednica 94/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	158
Preglednica 95/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	159
Preglednica 96/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR	160
Preglednica 97/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	161
Preglednica 98/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	161
Preglednica 99/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	162
Preglednica 100 /K: Kakovost drevja	163
Preglednica 101/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	164
Preglednica 102/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	165
Preglednica 103/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	165
Preglednica 104/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	165
Preglednica 105/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	168
Preglednica 106/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	168
Preglednica 107/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	168
Preglednica 108/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	169
Preglednica 109/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	170
Preglednica 110/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	170
Preglednica 111/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	171
Preglednica 112 /K: Kakovost drevja	172
Preglednica 113/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	173
Preglednica 114/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	173
Preglednica 115/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	174
Preglednica 116/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	174
Preglednica 117/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	176
Preglednica 118/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	176
Preglednica 119/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	177
Preglednica 120/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	178
Preglednica 121/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	179
Preglednica 122/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	179
Preglednica 123/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	180
Preglednica 124 /K: Kakovost drevja	181
Preglednica 125/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	182
Preglednica 126/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	183
Preglednica 127/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	183
Preglednica 128/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	183
Preglednica 129/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	185
Preglednica 130/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	186
Preglednica 131/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	186
Preglednica 132/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	187
Preglednica 133/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	188
Preglednica 134/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	188
Preglednica 135/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah	189
Preglednica 136/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR.....	190
Preglednica 137/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	192
Preglednica 138/MPVP: Možni posek po vrstah poseka.....	192
Preglednica 139/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela.....	192

Preglednica 140/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR.....	193
Preglednica 141/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek	194
Preglednica 142/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst	194
Preglednica 143/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	194

KAZALO SLIK

Slika 1: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi	63
Slika 2: Pregled poseka po vrstah, vzrokih in letih ureditvenega obdobja	72
Slika 3: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	80
Slika 4: Primerjava dejanske in modelne strukture lesne zaloge raznomernih gozdov po debelinskih razredih	81
Slika 5: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	130
Slika 6: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	131
Slika 7: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	134
Slika 8: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.	140
Slika 9: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	142
Slika 10: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	145
Slika 11: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	151
Slika 12: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	153
Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	156
Slika 14: Primerjava dejanske in modelne strukture raznomernih gozdov po debelinskih razredih	156
Slika 15: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	162
Slika 16: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	163
Slika 17: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	166
Slika 18: Primerjava dejanske in modelne strukture raznomernih gozdov po debelinskih razredih	166
Slika 19: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	171
Slika 20: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	172
Slika 21: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	174
Slika 22: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR.....	180
Slika 23: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe	181
Slika 24: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah.....	184

KAZALO KART

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote	12
Karta 2: Krajinski tipi	17
Karta 3: Pregledna karta lovišč	29
Karta 4: Požarna ogroženost gozdov	32

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Bohinj obsega 9.787,48 ha gozdov na jugozahodnem delu GGO Bled.

Večnamenskih gozdov je 2.187,84 ha (22,4 %), GPN v katerih so gozdnogospodarski ukrepi dovoljeni je 3.883,23 ha (39,7 %), GPN v katerih gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni ni, varovalnih gozdov pa je 3.716,41 ha (37,9 %). Gozdove s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni, predstavljajo gozdovi v II. in III varstvenem območju TNP. Varovalni gozdovi so razdeljeni na Varovalne gozdove in Gozdove v prvem varstvenem območju TNP.

Večina gozdov je v zasebni lasti (95,8 %), državnih gozdov je 4,0 %, gozdov lokalnih skupnosti pa 0,2 %.

Povprečna lesna zaloga v enoti znaša 245 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo iglavci (60 %), listavcev je 40 %. Povprečna lesna zaloga gospodarskih gozdov je 268 m³/ha. Tudi v teh gozdovih prevladujejo iglavci (63 %).

Tekoči letni prirastek v enoti znaša 5,2 m³/ha in je nizek zaradi velikega deleža varovalnih gozdov. Letni prirastek gospodarskih gozdov znaša 7,0 m³/ha. Prirastek iglavcev je v teh gozdovih 4,5 m³/ha (64 %), listavcev pa 2,5 m³/ha (36 %). Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih višja kot pri listavcih.

V gozdnogospodarski enoti se prepletajo številne funkcije in interesi, ki jih moramo upoštevati pri gospodarjenju z gozdovi. Najpomembnejša funkcija, določena na 1. stopnji poudarjenosti, je lesnoproizvodna funkcija, ki zavzema 49,6 % gozdnega prostora. Na 1. stopnji poudarjenosti ji sledita funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, ki je določena na 40,7 % gozdnega prostora ter funkcija varovanja naravnih vrednot na 33,3 % gozdnega prostora. Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je na 1. stopnji evidentirana na 15,9 %. Ob upoštevanju še 2. stopnje poudarjenosti ekoloških in socialnih funkcij, kar pomeni, da funkcije pomembno vplivajo na gospodarjenje z gozdom, so najpomembnejše funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (78,2 % gozdnega prostora), funkcija varovanja kulturne dediščine (76,6 %) in hidrološka funkcija (71,1 %).

Z načrtom so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov in poseganja v gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja, potreben obseg gojitvenih in varstvenih del, pogoji za gospodarjenje z živalskim svetom ter načrt odpiranja gozdov s prometnicami.

V načrtu se upoštevajo tudi usmeritve za gospodarjenje z zavarovanimi območji, naravnimi vrednotami, ekološko pomembnimi območji, območji Natura 2000, vodnogospodarski pogoji in usmeritve za zagotavljanje prisotnih funkcij gozdov.

Načrtovan možni posek je določen na osnovi stanja sestojev in gojitvenih pogojev v posameznih odsekih ter razmerju razvojnih faz in ciljev po rastiščnogojitvenih razredih. Na višino možnega poseka poleg razvojne faze, ki odločilno vpliva na stanje lesnih zalog, vplivajo tudi negovanost sestojev in sestojni sklep, mešanost drevesnih vrst, dinamika pomlajevanja in stojnost sestojev.

Najvišji možni posek je za gospodarske gozdove predviden v višini 5,1 m³/ha letno. Intenziteta poseka za te gozdove je 19 % lesne zaloge in 73 % prirastka. Načrtovana intenziteta poseka listavcev je nekoliko nižja kot iglavcev.

Načrtovana gojitvena dela so določena glede na stanje sestojev, ter cilje trajnega, sonaravnega in mnogonamenskega gozda, ki temelji pretežno na naravni obnovi. Sadnjo načrtujemo le tam, kjer ni možnosti za naravno nasemenitev in vznik ključnih drevesnih vrst. Načrtujemo jo na 14,1 ha. Zaradi velike količine sanitarnih sečenj v preteklem ureditvenem obdobju načrtujemo 123,47 ha obžetev in 33,75 ha zaščite s premazom.

Preglednica 1: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha) – LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	9.375,21	390,82	21,45	9.787,48
Delež (%)	95,8	4,0	0,2	100,0

Preglednica 2: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	PR
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	2.187,84	61,2	111,8	173,0	1,71	3,12	4,82	15,2	14,7	14,9	53,4
GPN, ukrepi so dovoljeni	3.883,23	229,5	91,2	320,7	6,09	2,13	8,22	22,2	16,1	20,5	80,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	3.716,41	110,0	97,1	207,2	1,18	1,08	2,25	1,2	1,7	1,4	13,2
Skupaj vsi gozdovi	9.787,48	146,5	98,1	244,6	3,24	1,95	5,19	15,6	10,4	13,5	63,4
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	2.011,18	60,3	110,6	171,0	1,69	3,10	4,79	15,5	14,9	15,1	53,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	3.758,20	231,2	90,9	322,1	6,13	2,12	8,25	22,2	16,0	20,5	80,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	3.605,83	109,0	96,1	205,1	1,17	1,06	2,23	1,2	1,8	1,5	13,5
Skupaj vsi gozdovi	9.375,21	147,6	97,1	244,7	3,27	1,92	5,19	15,7	10,3	13,5	63,8
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	169,62	72,3	125,4	197,6	1,93	3,37	5,29	12,4	13,6	13,2	49,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	118,74	183,5	98,6	282,1	4,93	2,26	7,19	21,1	19,8	20,7	81,0
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	102,46	135,2	138,1	273,3	1,30	1,64	2,94	0,5	0,7	0,6	5,5
Skupaj vsi gozdovi	390,82	122,6	120,6	243,1	2,68	2,58	5,25	12,9	11,3	12,1	56,0
Gozdovi lokalnih skupnosti											
Večnamenski gozdovi	7,04	43,5	126,7	170,2	1,10	3,24	4,34	7,2	5,9	6,3	24,5
GPN, ukrepi so dovoljeni	6,29	109,9	123,8	233,7	3,35	3,11	6,46	22,6	13,1	17,6	63,5
GPN, ukrepi niso dovoljeni	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00				
Varovalni gozdovi	8,12	237,8	55,3	293,1	2,31	0,61	2,92	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	21,45	136,5	98,8	235,3	2,22	2,21	4,42	6,1	7,3	6,6	35,1

UVOD

Leta 1960 je bil izdelan prvi načrt za gozdove v GGE Bohinj z veljavnostjo do leta 1969. Sledili so načrti: 1972 – 1981, 1982 – 1991 (dva letna načrta 1992 in 1993), 1994 – 2003, 2004 – 2013, 2014 – 2023. Obnovljeni načrt za to površino gozdov je že sedmi po vrsti. Vsi predhodni načrti so shranjeni v arhivu OE Bled, Ljubljanska c.19.

Pričujoči načrt je izdelal Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Bled in je izdelan na podlagi Zakona o gozdovih (Ur.l. RS št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE) ter skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 91/10 in 200/20) ter Naravovarstvenimi smernicami, ki jih je izdal Zavod Republike Slovenije za varstvo narave. Meritve na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev so bili opravljeni v letu 2023. Osnovna podlaga za ugotavljanje površin gozda in sestojev so bili digitalni ortofoto načrti iz leta 2023, pri določitvi maske gozdov pa smo uporabili tudi najnovejši grafični sloj o rabi tal MKGP.

Ta gozdnogospodarski načrt je tudi upravljavski načrt za območja Natura 2000, ki se nahajajo v gozdnem prostoru:

SI5000019 Julijci

SI3000253 Julijske Alpe

SI3000348 Bohinjska Bistrica in Jereka

SI3000278 Poključka barja

SI3000019 Nemški Rovt

Okrajšave, ki se pojavljajo v tekstu, pomenijo:

GGE - gozdnogospodarska enota

GGO - gozdnogospodarsko območje

GGN - gozdnogospodarski načrt

GPN - gozdovi s posebnim namenom

KVM - kontrolna vzorčna metoda

RGR – rastiščnogojitveni razred

SVP - stalne vzorčne ploskve

TNP – Triglavski narodni park

LPN – lovišče s posebnim namenom

LUO – lovsko upravljavsko območje

V tekstu uporabljen izraz gospodarski gozdovi se nanaša na kategorijo večnamenskih gozdov in gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi skupaj.

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

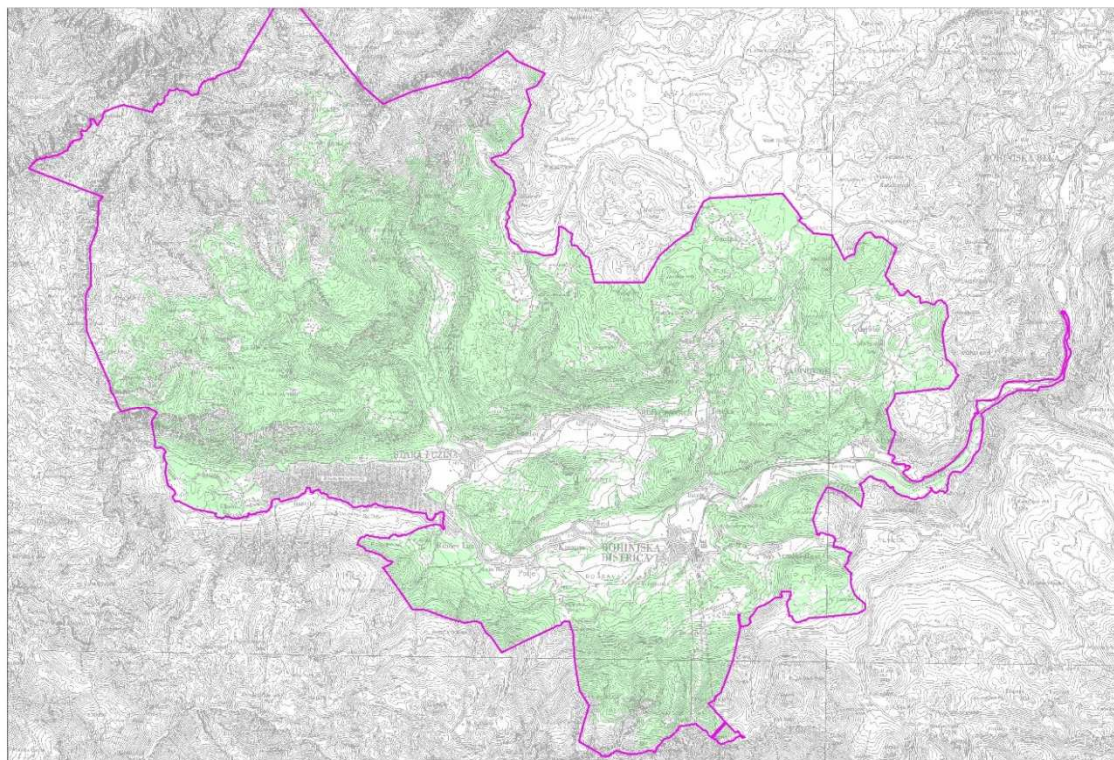
GGE Bohinj vključuje Zgornjo in Spodnjo Bohinjsko dolino, Koblo in Črno prst, Bohinjsko jezero in Ukanc, Fužinske planine, Velo polje in Voje, dno doline bohinjske Soteske ter južni rob Pokljuke (Uskovnica, Konjska dolina in Zajamniki, Goreljek, Koprivnik in Gorjuše).

Meja enote poteka od Triglava proti jugovzhodu preko Malega Triglava, Vernarja, Tosca, Velikega in Malega Draškega vrha. Pred Debelim vrhom se spusti proti Pokljuki in poteka pod Viševnikom do planine Konjščice, nato po hudourniku Ribnica, severno okrog planine Praprotnica in južno obkroži Mesnovec. Nato poteka severno od Goreljka za Šport hotelom, mimo se vzpne na Goli vrh in Plešo. V loku zavije proti JV in prečka cesto Jereka – Mrzli studenec, se povzpne na Smrekarico in po meji Mokrega Loga doseže pred Nomenjem dolino Save Bohinjke, kjer zajame še ozek pas na obeh straneh reke proti vzhodu. Na desnem bregu Save Bohinjke se vzpne proti J na Ročevnico, v loku zavije na zaselek Lome, proti jugovzhodu obkroži planino Strmne in se nadaljuje proti Črni gori in Kobli. Od tu dalje poteka meja enote po meji območja proti zahodu do Črne prsti, kjer se obrne proti severu mimo planine Za Liscem do izvira Bistrice. Nadaljuje se proti SZ do Pezdence, Rjavca, mimo Bareče doline, Repkojce, Višnjevca do Suhlega grabna in po njem do Sv. Janeza ob jezeru. Nato poteka po južni strani jezera, zajame pašnike v Ukancu in zavije preko Savice proti severu na Komarčo. Nato proti zahodu mimo Črnega jezera in na sever preko vrhov Stador, Rušnata glava, Mala in Velika Tičarica, Kopica do Velike Zelnarice. Od tu dalje poteka proti severozahodu čez Veliko jezero na Veliko Špičje in po meji območja proti severovzhodu do Triglava.

Skoraj celotna gozdnogospodarska enota Bohinj leži v občini Bohinj, v občini Bled je samo 7,61 ha površine GGE ob Savi Bohinjki v Soteski. Najnižja točka enote je v Soteski pri Savi Bohinjki 465 m nadmorske višine, najvišja pa 2864 m – vrh Triglava.

Preglednica 3/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
BLED	2194	Bohinjska Bela	7,61	0,27	
BOHINJ	2193	Selo pri Bledu	2,57	0,29	
	2195	Gorjuše	1.102,04	698,38	
	2196	Bohinjska Češnjica	1.956,74	1.432,89	
	2197	Bohinjska Srednja vas	1.935,25	1.271,77	
	2198	Studor	7.783,14	3.780,93	
	2199	Savica	1.126,94	731,53	
	2200	Bohinjska Bistrica	1.728,77	1.078,57	
	2201	Nomenj	784,20	482,52	
	2202	Nemški Rovt	437,90	310,33	
		Skupaj	16.865,14	9.787,48	

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

1.1.2 Relief

GGE Bohinj spada med Alpske Pokrajine Slovenije in leži v Julijskih Alpah. Reliefno se v GGE nahajajo gorovja, alpske visoke kraške planote (južni del Pokljuke) in alpske doline, Bohinj je dolina razširjena v manjšo kotlino (Senegačnik, 2012).

Relief gozdnogospodarske enote je zelo razgiban. Značilne "U" doline s strmimi pobočji z jarki, žlebovi in grebeni so nastale ob delovanju ledenikov na večinoma apnenčasti matični podlagi. Na dnu glavne doline so deloma mlajše naplavine, ki ponekod prekrivajo ledeniške morene. Le-te tvorijo tudi blago valovit teren tako v dolini kot na platoju Pokljuke. Pojavljajo se značilni kopasti vrhovi med Spodnjo in Zgornjo dolino: Studor, Rudnica, Šavnica, vmes pa je ledeniško sedlo. Na Pokljuki pa Rušev, Javorjev in Črni vrh, Ozebojca, Jonat vrh, Goli vrh. Izrazit plato poleg področja okrog Šport hotela na Pokljuki je še Lom pod planino Uskovnica, ki se proti zahodu spusti v ledeniško dolino Voje s strmimi pobočji.

Južni del enote je večinoma zmerno do strmo jarkasto pobočje z manjšo teraso na Ravnah. Ob vznožju je precej grušča z razvojno mladimi tlemi. Umirjen je vzhodni del z valovitim platojem pod Volčjimi jamami na Jelovici. Zahodni del ledeniške doline zaliva Bohinjsko jezero s strmim severnim in položnim južnim pobočjem. Nad zahodnim delom jezera so strme previsne stene proti Komarči in Komni. Vse področje je proti zahodu zaprto z verigo vzpetin in vrhov, ki so močno nagubani in se odpirajo proti glavni dolini Save Bohinjke, kjer so oblike bolj umirjene. Pri Soteski, na vzhodu, se razširjena in deloma naplavljena dolina zopet zoži v tesen s strmimi skalnimi pobočji.

Najvišja točka GGE Bohinj je Triglav (2.864 m) najnižja pa na skrajni vzhodni točki enote v dolini Save Bohinjke (465 m).

1.1.3 Podnebne značilnosti

V GGE Bohinj prevladuje gorsko podnebje in submediteranski padavinski režim. Zanju so značilne hladnejše zime, krajša in manj vroča poletja ter glavni jesenski višek padavin. Izjema je dno dolino, kjer zaradi dviga povprečne letne temperature podnebni tip prehaja v zmerno celinsko (Senegačnik, 2012). Ker se enota nahaja v Alpski Sloveniji - ob Spodnjebohinjski gorski pregradi ter sega v osrčje vzhodnih Julijcev, so padavine pogoste obilne. Ker je alpska kotlina Bohinja zaprta in v njej leži jezero (kjer se kondenzira vlaga), je zelo pogost pojav inverzije ter jutranje in dopoldanske megle ali nizke oblačnosti. Ta se pojavlja skozi celo leto, pogostejša in dolgotrajnejša pa je v hladni polovici leta. Prav tako je zaradi zaprte lege sredi gora v topli polovici leta na celotnem območju Bohinja pogost razvoj kopastih oblakov ter pojav ploh in neviht.

Povprečna letna količina padavin izrazito narašča od vzhoda proti zahodu, razpon je med 1800 mm (Soteska) in 3200 mm (Ukanc in Fužinske planine) (ARSO). Prav tako količina padavin narašča z nadmorsko višino. Glavni višek padavin je jeseni (oktobra in novembra), drugi manj izrazit pa zgodaj poleti (junija). Poletni višek je bolj opazen v dolini, kot v gorah. Jesenski višek padavin najbolj izstopa v južnem in zahodnem delu enote, manj pa v severovzhodnem delu in na območju Triglava. Padavin je januarja in februarja. Na uradni vremenski postaji Bohinjska Češnjica je povprečna letna količina padavin zadnjega tridesetletnega obdobja (1991 - 2020) 1.940 mm, najbolj namočen mesec je november (257 mm), poletni višek je junija (165 mm), najmanj padavin je januarja (100 mm). Na vremenski postaji Kredarica znaša povprečna letna količina padavin 2059 mm, najbolj namočena meseca sta september in oktober (oba 236 mm), najmanj padavin pa je januarja (89 mm) in februarja (96 mm). (ARSO).

Povprečna letna temperatura v dolini je okrog 9°C, v submontanskem pasu 6 – 8°C, v montanskem 4 - 6°C, v subalpinskem pa 2 - 4°C. Povprečna januarska temperatura je v dolini in submontanskem pasu od 0 – 2°C, v montanskem pasu med –2 in –4°C, v subalpinskem pasu pa med –4 in –6°C. V dolini in submontanskem pasu je najhladnejši mesec januar, v montanskem in subalpinskem pasu pa februar. Najtoplejši mesec je razen v visokogorju povsod julij, v dolini in submontanskem pasu je povprečna temperatura ta mesec med 16 in 18°C, v montanskem pasu med 12 in 16°C, v subalpinskem pa med 10 in 12°C. Povprečna letna temperatura zadnjega tridesetletja (1990 - 2020) na postaji Bohinjska Češnjica znaša 8,7°C, na postaji Vogel (1.515 m n.m.v.) 4,4°C in na postaji Kredarica -0,7°C. Povprečna januarska temperatura v Bohinjski Češnjici je –1,2°C, februarska na Voglu –3,4°C in februarska na Kredarici -7,9°C. Povprečna julijska temperatura pa je v Bohinjski Češnjici 18,3°C, na Voglu 13,7°C, na Kredarici pa povprečna avgustovska 7,5°C (ARSO). To pomeni da je najhladnejši mesec v dolini Januar, v sredogorju in visokogorju pa februar. Najtoplejši mesec pa je v dolini in sredogorju julij, v visokogorju pa avgust.

Povprečno število dni s snežno odejo je na postaji Stara Fužina (obdobje 1971 – 2000) 96 dni (ARSO). V montanskem pasu na Gorjušah (1000 m nm.v.) leži sneg več kot 110 dni, v altimontanskem pasu višine okrog 1500 pa med 160 in 190 dni. Navadno je v dolini največ snega januarja in februarja, v sredogorju marca, v visokogorju pa aprila. Kadar je sneg težak in moker lahko povzroča snegolome. Na vremenski postaji Stara Fužina (obdobje 1971 – 2000) je število jasnih dni 30, oblačnih pa 148. Največ jasnih dni je februarja in marca, največ oblačnih pa novembra in decembra (ARSO).

Najpogostejši veter je jugozahodnik. Zadnje slane so v dolini povprečno sredi maja, v gorah pa konec maja. Prve slane so v začetku oktobra oziroma sredi septembra.

1.1.4 Hidrološke razmere

V gozdnogospodarski enoti je kljub obilnim padavinam malo stalnih voda zaradi propustne karbonatne apnenčaste podlage.

Najpomembnejši vodni rezervoar je vsekakor Bohinjsko jezero, ki je nastalo v ledeniški dolini. V jezero priteče potok Savica, ki v obliki slapa izvira izpod Komarče. Jezero voda zapušča kot

Jezernica, ki se kmalu po sotočju z Ribnico zlije v Savo Bohinjko, ki teče proti vzhodu v vijugasti, bolj ali manj tesni strugi. Vsi stalni potoki so pritoki Save Bohinjke.

Leva pritoka sta Ribnica in Jereka. Pritoki Ribnice so Mostnica, Vrčica in Suha. Pritoka Mostnice sta Suha in Kropa.

Desni pritoki so: Suha, Bistrica, Belica in Grmečica.

Na strmih pobočjih na južnem delu in nad Bohinjskim jezerom ter Nomenjem so manjši potoki hudourniškega značaja, ki se napolnijo le ob izdatnih padavinah, predvsem ob nevihtah. Bregovi so razmeroma strmi, zato ima skoraj vsak vodotok tudi svoj slap ali celo več slapov.

Skupaj z obvodnim prostorom so vodotoki in vode na splošno pomemben nosilec biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti.

1.1.5 Geološka podlaga in tla

Geološka podlaga

Največji delež geološke podlage v enoti sestavljajo triasni apnenci in dolomiti. Ti so prisotni v visokogorju, na Fužinskih planinah, južnem delu Pokljuke (z izjemo planin in naselij) in na Kobli. Na dnu doline in nekaterih planinah (Uskovnica, Praprotnica, Zajamniki in Goreljek) prevladujejo nesprijetne morene. Ob Savi Bohinjki so prisotne rečne naplavine in aluvij. Na strmih pobočjih nad vznožji dolin so prisotni pobočni grušči. V spodnji dolini med Nemškim rovtom in Ribčevim lazom so prisotni tudi oligocenski sedimenti – apnenec in breča, peščenjak, glinovec in lapor. Na senožeti ter prisojnih pobočjih nad Zgornjo dolino med Studorjem in Bohinjsko Češnjico so prisotni glinasti skrilavec, kalkarenit in roženec z zgornje jure in spodnje krede ter menjavanje laporja, peščenjaka in lapornatega apnenca z zgornje krede. Na Koprivniku in Gorjušah ter deloma pri Jereki in Podjelu prevladujejo jurski apnenci ter apnenci z roženci. Med njimi so na Gorjušah tudi morene (Osnovna geološka karta SFRJ – listi Beljak, Kranj in Tolmin).

Na južni strani savske doline z aluvialnimi karbonatnimi naplavinami so najprej morene iz zadnje ledeniške dobe. Morene so tudi v okolici Nemškega rovta in na Ravnah. Ob morene se med potokom Bistrica, Ravnami in Nemškim rovtom naslanjajo oligocenski sedimenti: sladkovodni karbonatni konglomerat, apnenčev peščenjak, glineni lapor in glina. Oligocenske plasti leže na južni strani (južno od Boh. Bistrice in Nemškega rovta) na sivem skladovitem in precej čistem, zgornjetriadnem apnencu (dachsteinski apnenec). Ob prelomih in razpokah je bolj ali manj dolomitiziran in zaradi železovih primesi rdečkast. V oligocenskih sladkovodnih plasteh se v Bohinju v majhnih količinah pojavlja premog (največ v grapah pod Ravenskimi rovti).

Zgornjetriadne karbonatne kamnine so tudi na pobočjih južne in vzhodne Pokljuke med dolino Save Bohinjke od Bitenj do Obrn pri Soteski in od Golega vrha nad Gorjušami, mimo Koprivnika in vzhodno od Jereke do Bitenj.

Pri Gorjušah apnenec pokrivajo morene in nekaj glinenih in lapornatih plasti. Tudi na področju med Studorjem, Rušovim vrhom, Javorovim vrhom in Mesnovcem je dachsteinski apnenec. Na Rudnici, na Široki polici najdemo tudi sladkovodni apnenec v skupni debelini več kot 15 m.

Razen drobnoskladovitega svetlosivega apnenca najdemo ponekod v zgornjem delu zgornjetriadnih skladov svetlosivi do beli neplastoviti grebenski apnenec. Ta počasi razpada in ustvarja skalne čeri. Tako je na južnem pobočju Šavnice.

Na južni strani Ruševega vrha, na Javorjevem vrhu in nad Zg. Gorjušami pa so tudi apnenci z roženci. Na Šavnici v okolici Podjela, na vzhodni strani Koprivnika, pri Nomenju in v majhnih skupinah še drugod, je na pobočju debelo skladovit bel do rumenkast srednetriadni apnenec. Ponekod je apnenec zaradi večjih množin železovih primesi rdečkast ali rumenorjav. Največ jurskih plasti v Bohinju in na Pokljuki pripada mehkim lapornim kameninam. Od doline Save med vasema Kamne in Brod in mostom čez Savo v Boh. Bistrici se vlečejo proti severu. Med vasmi Studor, Srednjo vasjo in Jereko jih pokriva tenak pas kvartarnih prodnih naplavin, nad njimi pa prihajajo zopet na površje. Od tam so sklenjeni proti Podjelu in Koprivniku. Precej jih je tudi južno od Šport hotela na

Goreljku. Med temi kameninami prevladuje sivi lapor (drobnoplastast), vmes pa tudi lapor zelenosive barve. Med laporjem so pole lapornatega apnenca, pogoste so tudi plasti sivega apnenca z roženci različnih barv.

Morene prekrivajo zgornjetriadne in jurske plasti in so različne po sestavi. Ponekod je primešan lapornat material, drugje je mnogo drobnega roženca, ki nastaja pri preperevanju apnenca z roženci ali jurskih lapornatih plasti.

Tla

Tla v enoti so razvojno mlada, saj so se ponovno pričela tvoriti po zadnji ledeni dobi. Glede na geološko podlago ločimo tla na čistem apnencu in dolomitu, na apnencu z rožencem, na moreni, na moreni z rožencem ter tla na laporju, lapornatem apnencu in temnosivem ploščatem peščenjaku.

Zaradi mnogih faktorjev, ki vplivajo na razvoj tal, je bilo ugotovljeno le malo čistih talnih tipov, ker so med seboj zelo mozaično prepleteni na majhnih površinah. Zato so opisani kot talni kompleksi, ki pa imajo glede na sestavo čistih tipov tudi svoje značilnosti.

Največjo površino pokrivajo rendzine na apnencu in dolomitu, na moreni, na pobočnem grušču in na vršajih. V dolini so prisotna tudi evtrična rjava tla morenah in obrečna tla. Na Gorjušah so prav tako prisotna evtrična rjava tla, na Goreljku in v Podjelu pa distrična rjava tla. V visokogorju prevladuje litosol (pedološka karta Slovenije 1:25.000).

Na apnencu in dolomitu prevladujejo plitve, manj razvite rendzine, pomešane z matično kamnino. Revna in nestabilna tla so zlasti na grušču (proto-, moder- in organogena rendzina). Bolj razvite so mulrendzine, deloma s surovim humusom in plitva rjava tla, ki so globlja, bogatejša, imajo boljšo zračno in vodno kapaciteto.

Na apnencu z rožencem se razvijajo značilna skeletna tla z netopnim rožencem, ki daje tlom kisel značaj. To so slabše vezana tla, rahla in zračna. Nižje razvitih oblik je malo. Boljša plitva rjava tla in slabo podzoljena rjava tla pa se pojavljajo na večjih površinah. Slabo kapaciteto za vlago nadomeščajo padavine, vendar so tla manj stabilna.

Na moreni so tlotvorni procesi na drobnem morenskem materialu hitrejši. Fiziološka globina tal je večja kot na apnencu, nekoliko večja je tudi kapaciteta za vlago. Obstaja pa nevarnost izruvanja dreves zaradi mehkih tal. Z nižje razvitimi rendzinami na moreni je malo talnih kompleksov. Več jih je z mulrendzino, deloma s surovim humusom. Globlja, rahla tla, dobre kapacitete za vlago so izprana rjava tla. Tla na moreni so razen omenjenih prednosti zelo podobna tlom na apnencu.

Na moreni z rožencem so tla v ekološkem pogledu enaka kot na apnencu z rožencem. Zaradi zdrobljenega morenskega materiala pa so tlotvorni procesi hitrejši, izpiranje je zaradi kislega skeleta roženca močnejše. Tla so rahla, slabo vezana, fiziološko globlja. Dobra zračnost in drenažnost jih razvršča nekoliko višje kot na apnencu z rožencem. Na moreni z rožencem so prisotni talni kompleksi mulrendzin, deloma s surovim humusom in plitvimi rjavimi tlemi, talni kompleksi s slabo podzolenimi tlemi in deloma z nižjimi razvojnimi oblikami rendzin in podzoljena tla in podzol z globljim profilom, slabo zračnim in slabo prekoreninjenim spodnjim horizontom.

Za tla na laporju, lapornatem apnencu in temnosivem ploščatem peščenjaku je značilno, da so zaradi slabe propustnosti težka, izpiranje je slabo, so globokih profilov z močno vezano vlago, vendar so še prekoreninjena. Zrak se nahaja le med agregati, v rovih korenin ali talne favne. Na teh tleh obstaja nevarnost usadov.

1.1.6 Krajski tipi, gozdnatost

Skupna površina GGE Bohinj je 16.865,15 ha, od tega je 9.787,48 ha gozdov. Gozdnatost je 62,94 %. Gozdni prostor predstavlja 71,4 % GGE. Gozdni prostor določajo površine funkcijskih enot, ki opredeljujejo in vrednotijo funkcije gozdov v GGE. V površino gozdnega prostora smo tako poleg gozda, rušja in daljnovodov vključili še tista negozdna zemljišča, ki so z gozdom ekološko oziroma funkcionalno povezana, s tem, da so bili upoštevani različni kriteriji po posameznih tipih krajine v

območju, skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS št. 91/10 in 200/20).

V GGE so pomembno zastopani štirje krajinski tipi. Nekoliko večje površine pokrivata gorska gozdnata in gozdna krajina. Gozdnata ter kmetijska in primestna krajina pa sta pomembno zastopani v dolini ter na območjih naselij in planin..

Gorska gozdnata krajina pokriva največjo površino, 34,7% GGE in zajema 22,9 % gozdov. Obsega območje v gorskem in subalpinskem pasu. Krajina ima izrazit naravovarstveni pomen in jo sestavljajo ekosistemi z naravnim travinjem, skalovjem in pobočnimi grušči in s prevladujočimi rastiščnimi tipi: alpsko ruševje, alpsko bukovje s črnim telohom in planinsko smrekovje na karbonatni podlagi. Poleg varovalne ima krajina še poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti (divji petelin, ruševce, gams, svizec), ter turistično in rekreacijsko funkcijo v obliki koridorjev ob planinskih poteh. Večinoma pokriva visokogorski in podvisokogorski pas v okolici skupine Triglava, na Fužinskih planinah ter na Kobli in Črni prsti.

Gozdna krajina pokriva največji delež gozdov v GGE - 53,8 % in pokriva 33,2% enote. Je najbolj gozdnat krajinski tip. Zajema večino preostalih gozdov v GGE v gorskem in podgorskem pasu z izjemo okolice planin in naselij. To so naši najvrednejši gozdovi. Prisotne so vse funkcije najpomembnejša je lesnoproizvodna funkcija. Prevladujoča rastiščna tipa sta alpsko bukovje s črnim telohom in predalpsko jelovo bukovje.

Gozdnata krajina pokriva 17,6% enote in zajema 18,3% gozda. Prisotna je v okolici Nemškega rovtja in Raven, Na Gorjušah, Koprivniku in Goreljku ter v okolici poključskih planin – Uskovnica, Praprotnica, Zajamniki in Konjska dolina. Ta tip krajine sestavlja mozaik gozdov, travnikov in njiv. Delež gozda je manjši kot v gozdni krajini, funkcioniranje krajine je, glede na dani delež gozda, tu najbolj ugodno. Tu so tudi stalne poselitve z vasmí. Kmetje so pomembno odvisni od dohodka iz gozda. Nujno je sonaravno gospodarjenje s krajino. Gozd je naravni in varovalni element krajine.

Kmetijska in primestna krajina je območje s kmetijskimi in funkcionalnimi površinami z umetno rodovitnostjo tal. Delež gozda je najmanjši. Pokriva 16,5% enote in zajema 5,0% gozda. Večinoma obsega Zgornjo in Spodnjo Bohinjsko dolino. V krajini ima poseben pomen posamezno drevje, rudimenti, majhne zaplate gozda in koridorji, ki jih povezujejo. Pomembne so z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti, regeneracije razgozdene krajine, nenazadnje pa tudi z estetskega vidika.

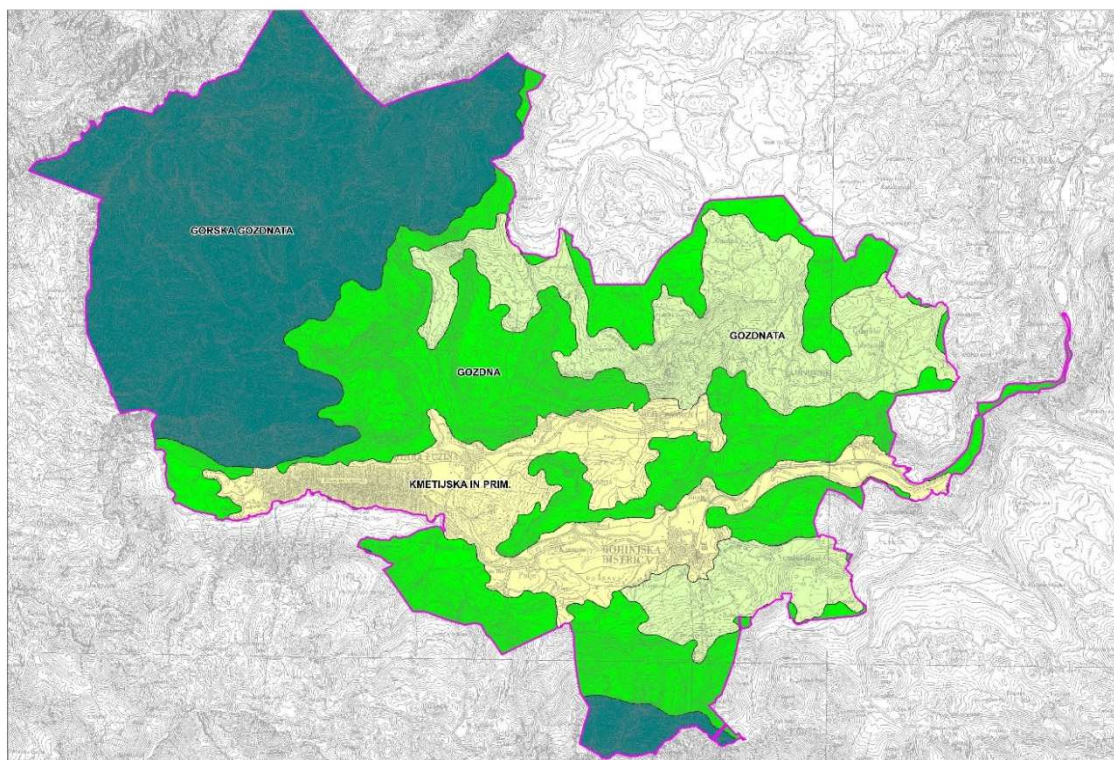
Preglednica 4: Krajinski tipi, njihova površina, delež in gozdnatost v GGE Bohinj

Krajinski tip	Površina gozda	Celotna površina		
	(ha)	(ha)	Gozdnatost (%)	Delež (%)
Gorska gozdnata krajina	2.243,70	5.851,37	51,91	22,92
Gozdna krajina	5.265,46	5.601,32	94,35	53,80
Gozdnata krajina	1.785,81	2.962,02	60,64	18,25
Kmetijska in primestna krajina	492,07	2.448,17	20,24	5,03
Skupaj	9.787,48	16.865,15	62,94	100,00

Preglednica 5a/D: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	16.865,15	100,0
Gozd	9.787,48	58,03
Ostala gozdna zemljišča	827,63	4,91
- daljnovodi	19,7	0,12
- rušje	808,2	4,79
Negozdne površine v gozdnem prostoru	1.420,30	8,42
- trajni nasadi	0,3	0,00
- travniške površine	442,2	2,62
- pobočni grušči, skalovja, ipd.	106,9	0,63
- površinske vode	12,6	0,07
- zaraščajoče površine	40,9	0,24
- infrastrukturni objekti	12,0	0,07
- drugo	802,4	4,76
Negozdni prostor	4.829,76	28,64
- zaraščajoče	89,2	0,53
- negozdne površine	4.740,6	28,11

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

Karta 2: Krajinski tipi

Karta 2: Krajinski tipi

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Preglednica 6/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina rastišč/gozdni rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
I)	Gozdni rastiščni tipi na karbonatnih in mešanih karbonatno-silikatnih kamninah	9.319,03	95,2
I/1)	Nižinski gozdovi	0,33	0,3
511	Vrbovje s topolom	26,58	0,3
521	Nižinsko črnojelševje	6,09	0,1
I/2)	Gričevno-podgorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	1.314,69	13,4
552	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	734,40	7,5
563	Alpsko-predalpsko in severnodinarsko črnogabrovje in malojesenovje	580,29	5,9
I/3)	Podgorsko-gorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	400,52	4,1
592	Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje	400,52	4,1
I/4)	Gorsko-zgornjegorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	5.533,92	56,5
634	Alpsko bukovje s črnim telohom	4.083,77	41,7
643	Predalpsko jelovo bukovje	1.412,07	14,4
671	Smrekovje na karbonatnem skalovju	38,08	0,4
I/5)	Zgornjegorsko-podvisokogorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah	2.037,23	20,8
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	228,88	2,3
691	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	813,27	8,3
701	Macesnovje	476,13	4,9
702	Alpsko ruševje	518,95	6,3
II)	Gozdni rastiščni tipi na silikatnih kamninah	468,41	4,8
II/3)	Gorsko-zgornjegorski gozdovi na silikatnih kamninah	468,41	4,8
801	Smrekovje s trikrpim bičnikom	17,06	0,2
802	Smrekovje s smrečnim resnikom	451,35	4,6
Skupaj		9.787,48	100,0

Gozdne rastiščni tipi, ki se pojavljajo v enoti, so rezultat predvsem ekoloških faktorjev (klima, relief, geološka podlaga in tla), v katere se vključuje še pomemben člen – čas in tudi človek s svojimi dejavnostmi. V preteklosti predvsem s pašo, steljarjenjem, požiganjem in krčivami, kasneje z dolgotrajnim vzdrževanjem kultur. GGE sodi v alpsko fitogeografsko območje.

GGE Bohinj ni bila fitocenološko kartirana, ocenjena je bila zastopanost gozdnih združb po odsekih.

Alpsko bukovje s črnim telohom zavzema 4.083,77 ha, kar je 41,7 % gozda

Ta rastiščni tip pokriva največji delež GGE. Pojavlja se na razgibanem do skalovitem terenu na nadmorski višini 500 do 1600 m. Matična podlaga je lahko apnenec in dolomit, karbonatna morena, pobočni grušč in breča. Tla so rendzinasta, na položnejšem terenu plitva do srednje globoka pokarbonatna tla, na morenah evtrična rjava tla. Tla imajo srednjo do še zadovoljivo rodovitnost. Ti gospodarsko donosni mešani sestoji iglavcev in listavcev (jelka, bukev, smreka, gorski javor) imajo dobro razvit drevesni sloj, ki popolnoma zastira talno površino, pestro so razviti tudi vsi ostali pritalni sloji (grmovja, zelišča, mahovi). Mahovi pogosto obraščajo skale, panje in koreniki dreves. V drevesnem sloju je vodilna drevesna vrsta bukev s primesjo smreke in macesna, redkeje tudi jelke

(Veselič in sod., 2022). Kjer prevladuje bukev, so ti gozdovi dokaj dobro ohranjeni. Pri zaraščanju pašnikov je glavna vrsta smreka. Pretežno posamično se pojavljajo tudi gorski javor, veliki jesen, rdeči bor, jerebika in mokovec (Bončina in sod., 2021). Grmovni sloj sestavljata skalna robida in navadni volčin. V zeliščnem sloju prevladujejo borovnica, črni teloh, navadna ciklama, prsasti šaš, gozdna škržolica in navadna zajčja deteljica, značilne so tudi deveterolistna konopnica, navadna podborka, koprivolistni jetičnik, škrlatnordeča zajčica, bled/gorska rumenka, beli šaš in pisana šašulica (Veselič in sod., 2022).

Rastiščni tip leži v spodnjegorskem, gorskem in zgornjegorskem pasu. Povprečna letna temperatura zraka je med 3 in 7°C. Možen razpon količine padavin je med 1.600 in preko 3.000 mm. Najpogostejše motnje so vetrolom in snežni plazovi. Ostale nevarnosti so žled, poletna sušna obdobja (predvsem ogrožanje smreke na pobočnih gruščih) in posledično smrekovi podlubniki ter ponekod divjad, ki otežuje pomlajevanje jelke. Gozdovi tega rastiščnega tipa so večinoma gospodarski s poudarjeno varovalno funkcijo (Bončina in sod., 2021).

Predalpsko jelovo bukovje zavzema 1.412,07 ha, kar je 14,4 % gozda.

Gozdni rastiščni tip je razširjen na prehodnem območju predalpskega in alpskega fitogeografskega območja (Bončina in sod., 2021). V GGE med rastiščnimi tipi pokriva drugi največji delež. Pretežno uspeva na strmih do zelo strmih (20-45°) osojnih pobočjih, redkeje na uravninah (planotah) in prisojnih pobočjih (Bončina in sod., 2021). Najpogostejše uspeva na nadmorskih višinah 700 do 1500 m. Geološka podlaga so apnenec in dolomit (ponekod primes laporovca, rožena in glinavca) ter morene in postglacialne naplavine. Na apnencih je izrazito kraški relief, na dolomitnih tleh so ekstremnejše reliefne oblike (strma enakomerno nagnjena pobočja in ozki grebeni). Tla so večinoma različne oblike rendzin ter pokarbonatna rjava, evtrična rjava, zmerno kislja rjava in sprana tla. Imajo dobre fizikalne in kemijske lastnosti, so biotsko dobro aktivna in so dobro do visoko rodovitna. V sestojih, kjer je ohranjena naravna sestava, prevladujejo mešani gozdovi jelke, smreke in bukve ter redkih plemenitih listavcev. Grmovni sloj sestavlja predvsem pomladek drevesnih vrst ter navadni volčin, kimastoplodni šipek in jerebika. Zeliščni sloj je dobro razvit ter pokriva tla na gosto celotno vegetacijsko dobo. Najpomembnejše značilnice so trlistna penuša, škrlatnordeča zajčica, navadna glistovnica, navadna zajčja deteljica, svilničevolistni svišč, vretenčasti salomonov pečat, navadna podborka, goli lepen, koprivolistni jetičnik in podlesna vetrnica. Prisotni so tudi Fuchsov grint, deveterolistna konopnica, trlistna špajka, gozdni planinšček, borovnica, gozdna bilnica, trpežni golšec, navadna zlata rozga, navadna črnoga in pisana šašulica (Veselič in sod., 2022). Mešani gozdovi smreke, jelke in bukve so zaradi dobre dostopnosti že precej spremenjeni, močno se je zmanjšal delež jelke in bukve, povečal pa se je delež smreke.

Rastiščni tip leži v gorskem in zgornjegorskem pasu. Povprečna letna temperatura zraka je 4 – 7°C. Možen razpon letne količine padavin je med 1.500 in 3.000 mm. Najpogostejši motnji sta vetrolom in žledolom. Ostale nevarnosti so zasmrečenje sestojev, otežena obnova jelke in plemenitih listavcev zaradi jelenjadi, v sušnih predelih smrekovi podlubniki, zakrasevanje površja zaradi neprimernih posegov in velikopovršinskih ujm. V teh gozdovih je prisotna bogata tradicija načrtnega gospodarjenja. Primerno je skupinsko postopno gospodarjenje, ponekod tudi prebiralno gospodarjenje, ki ustvarjata malopovršinske raznomerne zgradbe gozdnih sestojev (Bončina in sod., 2021).

Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi zavzema 813,27 ha, kar je 8,3 % gozda

Ta rastiščni tip sodi v alpsko in predalpsko fitogeografsko območje. Uspeva na uravninah ter položnih do zelo strmih skalnatih pobočjih (0 – 50°) vseh leg (nekoliko pogostejše prisojne) na nadmorskih višinah med 1350 in 1750 m. Geološka podlaga je apnenec, dolomitni apnenec in podorno skalovje (Bončina in sod., 2021), lahko pa tudi silikatne kamnine s karbonatno primesjo (Urbančič, 1984). Tla so večinoma rendzine (Bončina in sod., 2021). Prevladujejo plitve do srednje globoke rendzine z debelo plastjo surovega humusa, mestoma so razvite tudi prhninaste do rjave rendzine, izjemoma v žepih tudi pokarbonatna rjava tla. Tla so pogosto skeletna in površinsko izprana, njihova rodovitnost je zadovoljiva do srednja. Vegetacijo predstavlja bolj ali manj sklenjen do vrzelast smrekov gozd z vitkimi debli, ki so mu posamič primešani predvsem macesni, pa tudi gorski javor in bukev. Grmovno in zeliščno vegetacijo tvorijo manj zahtevne borealne rastlinske vrste.

Karbonatna matična podlaga omogoča rast nekaterim bazofilnim vrstam, kisel humus pa številnim acidofilnim vrstam (Urbančič, 1984). V grmovnem sloju prevladujeta planinski srobot in navadni volčin, značilni so še skalna robida, pritlikava jerebika, kimastoplodni šipek in črno kosteničevje. V zeliščnem sloju prevladujejo kopjasta podlesnica, borovnica, brusnica, trilstna špajka, gozdna bekic, zeleni sršaj, dvocvetna vijolica in navadna podborka, značilne so še okroglostni in klinolistni kamnokreč, goli lepen, gozdna krvomočnica, alpski planinšček, trilstna penuša in deveterolistna konopnica (Veselič in sod., 2022).

Rastiščni tip leži v zgornjegorskem in podvisokogorskem pasu. Prevladuje podnebje nižjega gorskega sveta v zahodni in severni Sloveniji. Povprečna letna temperatura zraka je med 2 in 6°C. Možen razpon letne količine padavin je med 1500 in 3500 mm. Najpogostejša motnja je vetrolom. Ostale nevarnosti so paša v gozdu in vse večja ogroženost zaradi podlubnikov zaradi podnebnih sprememb (predvsem intenzivne in dolgotrajne suše in vročina) (Bončina in sod., 2021). Snežna odeja je pogosto debela in leži 5 – 6 mesecev. Vegetacijska doba je kratka, pogosto pihajo možni vetrovi (Urbančič, 1984).

Smrekovje s smrečnim resnikom zavzema 451,35 ha, kar je 4,6 % gozda.

Rastiščni tip sodi v alpsko in predalpsko fitogeografsko območje. Razširjen je v pasu od 1000 do 1600 m nadmorske višine na obrobju poključke planote, kjer porašča vrtače, doline in široke jarke, zaravnice in pobočja blagih do srednje strmih nagibov. To je edafsko in mezoklimatsko pogojena združba v pasu alpskega bukovega gozda ali pasu predalpskega gozda jelke in bukve, kjer močno kislila tla in mraziščne razmere prevladajo nad ostalimi ekološkimi faktorji in skupno ustvarjajo posebne pogoje za rast smrekovih gozdov z acidofilnimi zeliščnimi in mahovnimi vrstami (Čampa in sod., 1986).

Geološka podlaga so nekarbonatne in mešane karbonatno-nekarbonatne kamnine, npr. glinasti skrilavci, peščenjak, nesprijeta morena z roženci (Bončina in sod., 2021), tuf in tuifiti (Čampa in sod., 1986). Tla so predvsem distrična rjava tla in prehodi proti podzolu (Bončina in sod., 2021). So kislila do zelo kislila ter plitva, srednje globoka do globoka, sveža, vlažna do mokra s surovim do šotnim humusom. Biotsko so manj aktivna in imajo manj ugodne kemične in fizikalne lastnosti. Na kislilih kamninah so vodo nepropustna in se rada zamočvirijo, na karbonatnih morenah pa precej propustna in nagnjena k osuševanju (Čampa in sod., 1986).

Rastiščni tip uspeva pretežno v zgornjegorskem pasu. Prevladuje podnebje nižjega gorskega sveta v zahodni in severni Sloveniji. Povprečna letna temperatura je med 2 in 4°C. Možen razpon letne količine padavin je med 1500 in 2500 mm. Najpogostejša motnja je vetrolom. Ostale nevarnosti so paša v gozdu in erozija tal.

Vegetacijo predstavljajo gozdovi smreke z redkeje prisotno jelko, z bujnim acidofilnim zeliščnim in mahovnim slojem ter lišaji na drevju. V grmovnem sloju je najpomembnejša značilnica jerebika. V zeliščnem sloju pa brinolistni lisičjak, alpski planinšček, gozdna in dlakava bekica, gozdni črnilec, navadna zajčja deteljica, borovnica in slična glistovnica. Prisotni so tudi brezklaso lisičje, gozdna škržolica, dvolistna senčnica, rebrenjača, dlakava šašulica, navadna podborka, brusnica in navadna krpača (Veselič in sod., 2022).

Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih zavzema 734,40 ha, kar je 7,5 % gozda.

Ta rastiščni tip podgorskega vegetacijskega pasu se pojavlja na nadmorski višini med 460 in 700 m. Uspeva na uravninah, položnih do zmerno strmih pobočjih (0 - 25°)- gladkih ali rahlo razgibanih pobočjih nad dolino ali ob večjih jarkih na zmerno vlažnih tleh. Uspeva na vseh legah, pogostejše prisojne. V hladnejših mikroklimatskih pogojih naseljuje toplejše lege in obratno. Prevladuje zmerno celinsko podnebje zahodne Slovenije. Povprečna letna količina padavin je med 1800 in 2200 mm. Ker uspeva v toplejši klimi z manj padavin kot je značilno za gorsko podnebje uspeva le v dolini in na vznožju. Matična podlaga je dolomitni apnenec, ponekod primesi roženca, pa tudi pobočni grušč sprijet v brečo, konglomerat in prod starejšega zasipa. Tla so pretežno rendzine in pokarbonatna tla (Bončina in sod., 2021).

Najbolj konkurenčna drevesna vrsta je bukev, ki dobro uspeva na zaraščajočih pašnikih. Značilna vrsta je še gorski javor (Bončina in sod., 2021). V grmovnem sloju med značilnicami prevladuje

navadni volčin, prisotna sta tudi kimastoplodni šipek in jerebika. V zeliščnem sloju močno izstopa tevje, pomembne značilnice so tudi navadna smrdljivka, trpežni golšec in navadna ciklama. Poleg teh so prisotne tudi navadna zlata rozga, jetrnik, gozdna škržolica, mandljevolistni mleček, trobentica, previsna kraslika, trlistna vetrnica, navadni kopitnik, črni teloh, lepljiva kadulja, svilničevolistni svišč, navadna črnoga in mnogocvetni salomonov pečat (Veselič in sod., 2022).

V predalpski varianti, ki se pojavlja v območju, ima bukev stabilne rastiščne pogoje in prenese tudi močnejše degradacijske vplive, ne da bi bil zaradi tega ogrožen njen obstoj. Zaradi lege v alpski kotlini in vpliva gorskega podnebja je v združbi skorajda redno prisotna smreka, ki pa pod človeškim vplivom ustvarja stadialne oblike (monokulture). V gozdovih so prisotni tudi redki vrzelasti sestoji iglavcev, katerih sklep se le počasi povečuje, postopoma se uveljavijo listavci. V ohranjenih gozdovih prevladuje bukev, kateri se pridruži maklen, beli gaber in češnja ter bogato razvit grmovni sloj.

Alpsko ruševje zavzema 518,95 ha, kar je 5,3 % gozda.

Še bistveno večje površine pokriva ta rastiščni tip izven gozda. To so površine rušja nad gozdno mejo, ki niso del gozda, vendar sodijo v gozdni prostor.

Rastiščni tip tvori najvišji pas gozdne grmovne vegetacije v Alpah. V GGE se pojavlja na severnem delu, na enakomerno nagnjenih, strmih pobočjih gorskih masivov. V zelo ostri alpski klimi z močnimi vetrovi je vegetacijska doba kratka. Geološka podlaga so apnenci in dolomiti, tla so kompleksi litosola in prhlinastih rendzin inicialnih razvojnih stopenj. Razkroj organskih snovi je počasen in nepopoln, zato se slabo razkrojeni surovi humus nabira v debelih plasteh. Vegetacijo tvorijo goste sklenjene skupine 2 do 3 m visokih grmov in plazečih grmičev, ki poraščajo površine med gorskimi tratami, z zelišči pokritimi jasami in golimi skalami. Od vrst v osnovni kombinaciji prevladuje rušje, dlakavi sleč in slečnik, najdemo še sibirski brin, alpski srobot, borovnico, brusnico, pomladansko reso, goli lepen, dvospolno mahunico. Združba ima izrazito varovalno vlogo pred snežno, vodno in eolsko erozijo in pred plazovi. Vrste, ki jo sestavljajo, so sposobne začeti razvoj vegetacije na golem kamenju. Rodovitnost rastišč je zelo slaba, najbolje uspeva naravna sestava (Urbančič, 1984).

Rastiščni tip uspeva v zgornjegorskem, podvisokogorskem in visokogorskem pasu, lokalno na izpostavljenih legah tudi v gorskem pasu. Leži na nadmorski višini med 750 in 2.100 m. Povprečna letna temperatura zraka je 0 – 7°C, snežna odeja lahko leži krepko več kot pol leta. Možen razpon letne količine padavin je med 1.500 in 3.500 mm. Najpogostejša motnja so snežni plazovi. Ostale nevarnosti so požari ter krčenje za smučarske proge in pašnike v bližini smučišč in planin. Je pomembna vegetacija na širšem območju zgornje gozdne meje, saj varuje nižje ležeče gozdove in naselja pred snežnimi plazovi, erozijo in padajočim kamenjem. Posegi so omejeni na območja, na katerih ponovno vzpostavljajo v preteklosti opuščene planine in območja ob planinskih poteh (čiščenje poti) (Bončina in sod., 2021).

Macesnovja zavzemajo 476,13 ha, kar je 4,9 % gozda.

Ta rastiščni tip je bil fitocenološko uvrščen v enako skupino združb kot rušje. Rastiščni tip sodi v alpsko in predalpsko fitogeografsko območje. Razpon nadmorskih višin je velik, pojavlja se lahko med 500 in 1950 m visoko. Pojavlja se v gorskem, zgornjegorskem in podvisokogorskem pasu, lokalno tudi v podgorskem. Geološka podlaga je apnenec, dolomit, ponekod primes laporovca, roženca, tudi pobočni grušč in podorno skalovje. Tla so kamnišče, rendzina, evtrična rjava tla ali rjava pokarbonatna tla. Rastiščni tip se pojavlja na uravninah, policah, položnih in strmih do prepadnih pobočjih (0 – 70°) na vseh legah, pogostejše so osojne. Povprečna letna temperatura je med 0 in 7°C. Možen razpon letne količine padavin je med 1.500 in 3.500 mm (Bončina in sod., 2021).

V drevesni plasti prevladujeta macesen in smreka. V grmovni plasti prevladujejo dlakavi sleč, pritlikava jerebika, rušje, kimastoplodni šipek, planinski srobot in navadni volčin. V zeliščni plasti prevladujejo borovnica, brusnica, zeleni sršaj in gozdna bekica. Prisotni so še kopjasta podlesnica, rumeno milje, trlistna špajka, navadni slečnik, sijelistni jelenovec, pisana in dlakava šašulica, spomladanska resa, alpski planinšček, dvocvetna vijolica, skalna robida, navadna smrdljivka, širokolistna glistovnica, brinolistni lisičjak, trlistna vetrnica in okrogolistni kamnokreč (Veselič in sod., 2022).

Prevladujejo raznomerni vrzelasti sestoji, drevesna sestava je zelo ohranjena. Najpogostejše motnje so snežni plazovi, vetrolomi in požari. Nevarnosti so tudi pretirana paša in sečnja v okolici visokogorskih planin. V teh gozdovih je poudarjena varovalna funkcija, večina gozdov je uvrščenih v kategorijo varovalnih gozdov. Ukrepanja praviloma ni ali je zelo omejeno, predvsem na dostopnejše predele v okolici visokogorskih planin (Bončina in sod., 2021).

V GGE se pojavljajo še **vrbovja s topolom** in **nižinsko črnojelševje** ob nižinskih vodotokih, **alpsko-predalpsko črnogabrovje** in **malojesenovje** na sončnih in toploljubnih pretežno prisojnih karbonatnih pobočjih podgorskega in gorskega pasu, **prealpsko-alpsko toploljubno bukovje** na strmih do zelo strmih pretežno prisojnih pobočjih podgorskega in gorskega pasu, **smrekovje na karbonatnem skalovju** na strmih do zelo strmih skalnatih pobočjih vseh leg in v koliševkah gorskega in zgomjegorskga pasu, **predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico** v zgornjegorskem pasu ter **smrekovje s trikrpim bičnikom** na uravninah, položnih pobočjih in v kotanjah gorskega in zgornjegorskega pasu.

V GGE se nahajajo kvalifikacijski habitatni tipi Natura 2000:

Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendron hirsuti) – v podvisokogorskem pasu GGE

Prehodna barja – na Pokljuki (Goreljek in okolica)

Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Anemonio-Fagion)) – večina osrednjega dela enote od Ukanca na Z do Gorjuš na V

Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega so alpskega pasu (Vaccinio-Piceetea) – Pokljuka in Fužinske planine

Aktivna visoka barja - na Pokljuki (Goreljek in okolica)

Bazična nizka barja – na Pokljuki (Goreljek in okolica)

Barjanski gozdovi – na Pokljuki (Goreljek in okolica)

1.1.8 Živalski svet

Gozdnogospodarska enota Bohinj obsega v pretežni meri celotno območje bohinjske kotline s pobočji in visokogorskim svetom. Za enoto je značilen velik razpon v nadmorski višini, tako da v enoti najdemo vse živalske vrste, ki so značilne za prostor blejskega gozdnogospodarskega območja. Za enoto je značilna velika raznolikost, fragmentiranost in pestrost gozdnega prostora. Delež travnih površin je v primerjavi z ostalim gozdnogospodarskimi enotami velik, zaradi česar je obremenjenost s strani rastlinojede divjadi nekaj manjša oz. je izrazitejša samo na območju zimskih koncentracij (zimovališč) divjadi. Velik problem v poletno jesenskem času predstavlja obremenitev prostora z najrazličnejšimi oblikami rekreacije. Poseben pečat območju daje zavarovano območje Triglavskega narodnega parka.

Iz družine jelenov (*Cervidae*) je številčno najbolj zastopana srna (*Capreolus capreolus* L.), ki živi povsod razen v najvišjih predelih zahodnega dela enote. Večja gostota je v nižjih predelih, marsikje drugod pa je zaradi slabših življenjskih pogojev ter prisotnosti drugih parkljarjev (jelenjad, muflon) manjša.

Številčno je v enoti močnejše zastopan še navadni jelen (*Cervus elaphus* L.), katerega gostota je večja v vzhodnem in osrednjem delu, medtem ko se gostota proti zahodu zmanjšuje. Za jelenjad je značilna sezonska migracija. V zimskem času se številčnost poveča v nižjih predelih enote (nižina ob Savi Bohinjki, ter pobočja Soteske, medtem ko se v poletno jesenskem času premakne v višje predele, proti gozdni meji. Predvsem v nižjih predelih enote se v hujših zimah srečujemo s problematiko obgrizanja debel mlajših dreves (smreka, jelka, jesen...)

Družina votlorogi (*Bovidae*) ima z gamsom (*Rupicapra rupicapra* L.) najbolj značilnega predstavnika, ki je prisoten v večjem delu enote. Številčnost je večja v zahodnem delu enote ter v višjih delih osrednjega dela enote in pobočji nad Nomenjem. V manjši številčnosti je prisoten na območju Gorjuš, Koprivnika, ter v nižjih predelih Spodnjih Bohinjskih gora. Prisoten ni edino v nižinsko pretežno urbanem delu enote.

Drugi predstavnik družine je alohtoni muflon (*Ovis amon musimon* Pallas.), ki je bil pred pol stoletja na tem območju naseljen. Številčno je vrsta predvsem zaradi prisotnosti velikih zveri v močnem upadanju. Kolonija, ki je teritorialno obsegala jugozahodni del GGE je tik pred propadom, saj so prisotni zgolj še posamezni osebki, ki jih najdemo na območju Ukanca, pobočjih Pokljuke ter na širšem območju okoli izvira Bistrice.

Občasno je prisoten tudi divji prašič (*Sus scrofa* L.) iz družine svinj (*Suidae*). Njegova številčnost med leti močno variira in je odvisna od prehranskih pogojev (obrod plodov gozdnega drevja), migracij ter številčnosti populacije v okolici. V enoti je bil do sedaj vedno redek. Največkrat je prisotnost evidentirana na območju Gorjuš in ter na širšem območju Koble.

Družina medvedov (*Ursidae*) ima z rjavim medvedom (*Ursus arctos* L.) edinega predstavnika. V enoti se pojavlja pogosto. Preko spomladansko poletnih mesecev je prisotnost mlajših oz. srednje starih osebkov stalnica, v jesensko zimskem času pa se znaki njegove prisotnosti zmanjšajo. Zaradi velike gozdnatosti so konfliktna situacija manj izrazite, so pa zato bistveno bolj izpostavljene preostale dejavnosti, ki jih v enoti najdemo (čebelarstvo in planinska paša).

Družina psov (*Canidae*) je zastopana s tremi predstavniki in sicer lisico (*Vulpes vulpes* L.), volkom (*Canis lupus* L.) in šakalom (*Canis aureus* L.). Lisica je prisotna v celi enoti in je opredeljena kot pogosta vrsta. Njeno številčnost poleg odstrela periodično regulirajo kužne bolezni (garje, pasja kuga, toksoplazma), zato je njena številčnost nihajoča.

Najbolj prepoznavna vrsta enote postaja volk. Vrsta z vrha prehranjevalne verige je na platoju Jelovice ter platoju Pokljuke v letu 2019 oblikovala 2 tropa. Severni del GGE obvladuje poključski trop, medtem ko je južni del, del teritorija jelovškega tropa. Ločnico med obema tropoma predstavlja Sava Bohinjka. Enota sicer ne predstavlja osrednjega dela teritorija volkov, a se volkovi pogosto zaznavajo. Njihova prisotnost ima močan vpliv na rastlinojedo parkljasto divjad in postaja njen pomemben regulator. Z njihovo prisotnostjo so se povečali konflikti s kmetijstvom, predvsem z rejo drobnice in je s tega vidika zelo moteč dejavnik v prostoru.

Šakal je pojavlja v enoti posamično in prehodno. Znaki njegove prisotnosti so vse pogostejši, a zaenkrat reprodukcija še ni bila zaznana.

Iz družine mačk (*Felidae*) sta v enoti prisotna oba predstavnika. Ris (*Lynx lynx* L.) kot tretja od velikih zveri ima v enoti dobre življenjske pogoje. Njegova prisotnost je bila v zadnjih desetletjih redka, zato je bila v letu 2021 izvedena doselitev dveh risov v letu 2023 pa še tretjega. Risi so bili izpuščeni iz prilagoditvene obore na meji enote v bližini odseka 102A. Kmalu po izpustitvi je bila zaznana reprodukcija, kar nakazuje, da se bo vrsta v enoti ohranila in bo postala njen stalni prebivalec. Pričakujemo, da se bo njegova prisotnost odrazila tudi na nekaj manjših gostotah rastlinojede parkljaste divjadi.

Divja mačka (*Felis silvestris* Schreber) je v skromni številčnosti prisotna v večjem delu enote. Njena številčnost bi se na podlagi evidentiranih znakov prisotnosti lahko povečevala. Pogosto jo zaznavamo na območju nekaterih naselij (Gorjuše, Koprivnik, Srednja vas).

Družina zajcev (*Leporidae*) ima tukaj oba predstavnika. Poljski zajec (*Lepus europaeus* Pallas) živi v nižjih predelih. Je redek, saj ima kljub nižji nadmorski višini slabe življenjske pogoje. Planinski zajec (*Lepus timidus* L.) je prebivalec višjih predelov, skromna številčnost je stabilna, nihajoča.

Od veveric (*Sciuridae*) je razen v višjih predelih povsod prisotna navadna veverica (*Sciurus vulgaris* L.). V višjih predelih severozahodnega dela enote je prisoten še alpski svizec (*Marmota marmota* L.), ki je v zadnjih desetletjih izoblikoval nekaj kolonij.

Navadni polh (*Glis glis* L.) iz družine polhov (*Muscardinidae*) je zastopan skromno, saj je gostota populacije in prostorska razširjenost odvisna od zastopanosti in razširjenosti listavcev.

Družina kun (*Mustelidae*) je najbolj zastopana s kuno belico (*Martes foina* Erxleben), številčnost kune zlatice (*Martes martes* L.) je manjša kot je bila v preteklosti. Prisotni so tudi hermelin (*Mustela erminea* L.), mala podlasica (*Mustela nivalis* L.) in dihur (*Mustela putorius* L.). Navedene vrste se pojavljajo v večjem delu enote. Jazbec (*Meles meles* L.) je pogostejše prisoten v nižjih predelih enote. Njegova številčnost med leti niha in je pogojena s prisotnostjo nekaterih bolezni npr. pasja kuga. Za vrste iz družine kun, razen jazbeca in kune belice, je značilno tudi pomanjkanje zanesljivih podatkov, iz katerih bi zanesljivo lahko ugotavljali trend njihove številčnosti in prostorske razširjenosti. Za vidro (*Lutra lutra* L.), zaenkrat ne razpolagamo z informacijami o njeni prisotnosti, verjetno pa je prisotna v delu enote ob Savi Bohinjki.

Poddružina koconogih – gozdnih kur (*Tetraoninae*) je zastopana s tremi vrstami (klasifikacijske vrste Nature 2000). Najznačilnejša vrsta v enoti je divji petelin (*Tetrao urogallus* L.). Populacija je še relativno stabilna pa čeprav ugotavljamo, da je številčnost nižja kot v preteklosti. Natančnih razlogov za tako stanje ne poznamo, ocenjujemo pa, da imajo največji vpliv na upad številčnosti medvrstni odnosi oz. interakcije z malimi zvermi (plenjenje), popasenost jagodičevja s strani jelenjadi, prisotnost ujed ter vznemirjanje s strani obiskovalcev. Manjši pomen pripisujemo spremembam v sestavi habitatov zaradi gospodarjenja z gozdovi. Njegova rastišča se nahajajo v srednjih in višjih predelih enote. Ruševca (*Lyrurus tetrix* L.) je prebivalec zgornje gozdne meje in se nahaja na skrajnem južnem in zahodnem delu enote. Gozdni jereb (*Tetrastes bonasia* L.) ima skromno, vendar stabilno številčnost. Najbolj je prisoten v pasu okrog 1000 m nadmorske višine.

Vodni in obvodni ptiči so prisotni v nižinskem delu enote ob Savi Bohinjki ter ob Bohinjskem jezeru. Najpogostejša je raca mlakarica (*Anas platyrhynchos* L.). Sezonsko je prisotna sloka (*Scolopax rusticola* L.). Zadnja leta se pogostejše pojavlja siva čaplja (*Ardea cinerea* L.). Prisotni so še krehelj, regelj, priba, občasno pa tudi druge.

Od golobov (*Columbidae*) je dokaj pogost golob grivar (*Columba palumbus* L.), od grlic pa turška grlica (*Streptopelia decaocto* L.), manj pa divja grlica (*Streptopelia turtur* L.).

Družina žoln (*Picidae*) je zastopana z več predstavniki, najpogostejša je zelena žolna. Na območju sta prisotni tudi 2 klasifikacijski vrsti Nature 2000 sicer črna žolna (*Dryocopus martius* L.) in triprsti detel (*Picoides tridactylus* L.).

Družina kraguljev (*Accipitridae*) je po številu vrst relativno obsežna. Planinski orel (*Aquila chrysaetos* L.), ki posega tudi v populacije divjadi in drobnico na paši, je redek in se pogostejše pojavlja na strmejših skalnatih območjih enote. V enoti so prisotni še sršenar (*Pernis apivorus* L.) in kragulj (*Accipiter gentilis* L.), a sta precej redka, bolj številčna sta skobec (*Accipiter nisus* L.) in navadna kanja (*Buteo buteo* L.).

Družina sokolov (*Falconidae*) ima maloštevilne predstavnike. Prisotna sta sokol selec (*Falco peregrinus* T.), ki je klasifikacijska vrsta Nature 2000 in navadna postovka (*Falco tinnunculus* L.), ostali sokoli so zelo redki.

Družina sov (*Strigidae*) ima kar nekaj vrst, ki so med drugim opredeljene kot klasifikacijske vrste Nature 2000 in sicer koconogi čuk (*Aegolis funereus* L.), mali skovik (*Glaucidium passerinum* L.) ter kozača (*Strix uralensis* Pallas). Posamezne vrste valjajo za redke, kar je lahko v povezavi s slabim poznavanjem in načinom življenja teh vrst. V enoti so verjetno prisotne še velika uharica, lesna sova in navadni čuk.

Družina vranov (*Corvidae*) je po številu vrst precej številna z dokaj stabilnimi in celo številčno naraščajočimi populacijami. Lovne vrste so šoja (*Garrulus glandarius* L.), sraka (*Pica pica* L.) in siva vrana (*Corvus corone cornix* L.). Šoja in sraka sta v enoti dokaj pogosti, medtem ko je siva vrana prisotna v manjši številčnosti. Krokar je vsaj lokalno precej pogost tako, da občasno beležimo tudi posamezne škodne primere. V višjih predelih enote sta prisotna še krekovt (*Nucifraga caryocatactes* L.) in planinska kavka (*Pyrrhocorax graculus* L.).

Območje gozdnogospodarske enote predstavlja zaradi velike fragmentiranosti prostora in večjih strnjenih območij gozdov dobre prehranske pogoje za številne vrste velike parkljaste divjadi, kot tudi velikih zveri. Prehranske razmere so se v zadnjih letih izboljšale, saj so bili nižinski smrekovi gozdovi po podlubnikih močno prizadeti. Posek smreke je povečal dotok svetlobe, kar je sprožilo procese pomlajevanja, pojav grmovne ter zeliščne vegetacije.

Navkljub dobrim prehranskim pogojem pa so se bivalne razmere poslabšale. Zaradi izrednih naravnih danosti je enota ena najbolj priljubljenih destinacij v Sloveniji, kar pomeni veliko obremenitev prostora zaradi vnašanja nemira na celoten živalski svet.

Osnovni namen pričujočega načrta je ohraniti oz. izboljšati obstoječe stanje ter preprečevati aktivnosti, ki bi dodatno poslabševale bivalne pogoje prostoživečih živali.

Preglednica 7: Elementi za določanje kakovosti habitatov za pomembnejše živalske vrste

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
Srnjad, jelenjad, muflon	Fragmentiran gozdni prostor z zadostno površino travnišč. Ustrezni koridorji za prehod divjadi med posameznimi območji. Ustrezna dolžina gozdnega roba. Zadosten delež grmišč ter pomladitvenih površin v gozdovih. Gozdovi s prisotnostjo drevesnih vrst z bogatimi obrodi.	Stabilna	Delež travnišč je v večjem delu enote ustrezen, dolžina gozdnega roba je velika. Prevladujejo raznomerni sestoji. Delež mladovij oz. pomladitvenih jeder je velik. Zaradi številnih zaraščajočih površin je v enoti znaten delež leske.	Ohraniti vse kmetijske površine in jih vzdrževati. Na vseh obstoječih preprečevati zaraščanje. Ohraniti primerno strukturo gozdov na območju prehodov divjadi (koridorjev med posameznimi območji). Ureditev režima na gozdnih cestah. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti. Realizacija načrta odvzema.
		Muflon upadajoča	Velika obremenitev prostora in s tem povzročanje nemira (rekreacija, pohodništvo). V večjem obsegu prisotna planinska in tudi gozdna paša.	
Gams	Strma, skalovita pobočja z bogato podrastjo in travo.	Stabilna	Prevelika obremenitev gozdnega prostora s strani rekreacije kot tudi ostalih uporabnikov prostora.	Ohranjati pašne površine. Intenzivirati sečnjo v gozdovih. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti. Realizacija načrta odvzema.
Divji prašič	Gozdovi s prisotnostjo drevesnih vrst z bogatimi obrodi (hrast, bukev, kostanj)	Nihajoča	Prehranski pogoji so slabi. Delež drevja z bogatim obrodом je majhen.	Zaradi negativnega vpliva vrste na populacijo koconogih kur ne želimo prisotnosti vrste v enoti.
Gozdne kure	Starejši presvetljeni, vrzelasti gozdovi s prisotnostjo jagodičevja in mravljišči.	Nihajoča	Pomanjkanje presvetljenih gozdnih površin s prisotnostjo jagodičevja in mravljišči. Velika številčnost malih zveri.	Intenzivirati odstrel malih zveri. Zagotoviti ustrezno strukturo sestojev z intenziviranjem sečnje, časovno prilagoditi dinamiko gozdarskih del. Zagotoviti usklajenost vseh rab na območjih rastišč. Usmerjanje rekreativnih dejavnosti.
Lisica, kuna belica, kuna zlatica, jazbec	Zelo prilagodljiva vrsta	Stabilna-nihajoča	Številčnost malih zveri želimo zmanjšati.	Zagotoviti ustrezno realizacijo načrta odvzema.
Planinski orel, sokol selec	Območja odprtih površin, brez gozda ali redko porasla (skalne stene)	Stabilna-nihajoča	Habitat je primeren v večjem delu enote (območje varovalnih gozdov, kjer ni praktično nobenih gozdarskih aktivnosti).	V času reprodukcije nujno zagotoviti mir v okolici gnezdišč.
Sove, žolne	Starejši presvetljeni mešani sestoji s posameznimi osamljenimi drevesi	Stabilna	Delež dreves primernih za dupla je ustrezen.	Želimo ohraniti število ustreznih dreves z dupli.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

Površina gozdov v GGE je 9.787,48 ha. V zadnjem desetletju se je povečala za 23,18 ha. Prevladujejo zasebni gozdovi. Zasebnih gozdov je 95,8 %, državnih gozdov pa 4,0 %, gozdov lokalnih skupnosti pa 0,2%. Delež državnih gozdov ostaja majhen, gozdov lokalnih skupnosti pa zanemarljiv. Se je pa delež državnih gozdov v zadnjih 10 letih povečal za 1,4%, delež gozdov lokalnih skupnosti pa zmanjšal z 0,6% na zgolj 0,2%.

Preglednica 8/LP: Površina gozdov po oblikah lastništva

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	9.375,21	390,82	21,45	9.787,48
Delež (%)	95,8	4,0	0,2	100,00

V zasebnih gozdovih GGE prevladuje zelo razdrobljena posest. V primerjavi s stanjem pred 10 leti so se parcele še razdrobile in ima sedaj 83,9% posestnikov posest manjšo od 1 ha, skupno pa to predstavlja samo 18,7% vse površine. Površinsko največji delež predstavljajo posesti v razredu 1 - 5 ha, 40%. tja pa sodi večina preostalih posestnikov. Parcele večje od 5 ha predstavljajo 41,2% površine gozdov, a so v lasti le 2,9% posestnikov.

Preglednica 9/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	83,9	83,9	18,7	18,7
1 do 5 ha	13,2	97,1	40,0	58,8
5 do 10 ha	1,8	98,9	15,8	74,6
10 do 30 ha	1,1	100,0	25,5	100,0
30 do 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
nad 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj:	100,0		100,0	

Posestna sestava se je v zadnjem desetletju spremenila v prid še bistveno večjega deleža majhnih parcel, saj se je delež posesti manjših od 1 ha povečal še za 22,4% in sedaj predstavlja večino. Na ta račun se je zmanjšal delež parcel večjih od 1 ha. To je posledica razdrobitve posesti, saj se je število lastnikov povečalo 2.381 na 11.922. Tako povečanje števila lastnikov je lahko tudi posledica dedovanja z ene osebe na več dedičev. V GGE ni več posesti večje od 30 ha. Pred 10 leti je imelo tako velike posesti še 6 lastnikov.

Preglednica 10/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto 2004	Delež (%) Leto 2014	Delež (%) Leto 2024	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	63,1	51,5	83,9	10.002	10.002
1 do 5 ha	26,6	34,6	13,2	1.576	11.578
5 do 10 ha	6,6	8,4	1,8	214	11.792
10 do 30 ha	3,6	5,2	1,1	130	11.922
30 do 100 ha	0,0	0,1	0,0	0	11.922
nad 100 ha	0,0	0,1	0,0	0	11.922

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

V tehnološkem smislu je gozdnogospodarska enota Bohinj zelo raznolika in zahtevna. Prevladujejo strmi tereni od najnižje točki na skrajnem V delu enote v Soteski (466 m n.v.) do zgornje gozdne meje. Po površini močno prevladuje traktorsko spravilo. V strmejših predelih, kjer ni urejenih gozdnih vlak se izvaja žično spravilo lesa. Neodprtih predelov je zaradi reliefnih in naravovarstvenih razmer (TNP) sorazmerno veliko (26,2%). To predstavlja velik problem pri izpolnjevanju lesnoproizvodne funkcije gozdov. V gospodarskih gozdovih je 353,487 km gozdnih vlak. To pomeni odprtost 58,22 m/ha. V varovalnih gozdovih je dodatno 141,387 km gozdnih vlak. Največji delež (29,1%) odsekov ima ocenjeno pravilno razdaljo med 400 in 600 metrov. Več kot polovica odsekov ima pravilno razdaljo daljšo od 600 m. Spravilno razdaljo v teh odsekih bi bilo zaradi optimalnejšega gospodarjenja z gozdovi potrebno skrajšati. Oviro pri tem predstavljajo reliefne razmere, razdrobljena lastniška struktura gozdov, zapletenost postopkov in finančni vidik vzpostavitve gozdne infrastrukture. V preteklem ureditvenem obdobju so se v enoti pojavile obsežne gradacije smrekovih podlubnikov, ko je bilo v kratkem času potrebno posekati in spraviti večje količine lesa. Kjer so bile terenske in spravilne razmere ugodne so se uporabljale različne kombinacije ročne in strojne sečnje ter spravilo lesa z zgibnimi prikolničarji. Strojna sečnja in spravilo z zgibnimi prikolničarji zahteva ustrezno infrastrukturo, zato bo v prihodnje potreben razmislek o primernosti uporabe te tehnologije v različnih terenskih in sestojnih razmerah.

Preglednica 11/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja (m) - v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
S traktorjem	3.985,39	65,7	0,8	9,0	28,4	26,7	29,5	5,6
Z žičnico	95,40	1,6	12,1	0,0	59,7	26,8	0,0	1,4
Kombinirano I	308,32	5,1	24,7	3,2	35,0	14,7	8,5	13,9
Kombinirano II	86,21	1,4	57,1	21,5	10,5	6,7	4,2	0,0
Neodprto	1.595,75	26,2						
Skupaj	6.071,07	100,0	3,8	8,7	29,1	25,5	26,9	6,0

Delno zaradi težkih terenskih razmer, delno pa zaradi problemov s financiranjem gradnje gozdnih prometnic in razdrobljenega lastništva GGE tudi ni optimalno odprta z gozdnimi cestami in vlakami. Gozdnih cest je v enoti 67,053 km. V gospodarskih gozdovih je gozdnih cest 60.801 km (gostota 10,01 m/ha). Javnih cest, ki odpirajo gozdni prostor je 55,798 km. Gostota gozdnih cest v gospodarskih gozdovih in javnih cest, ki odpirajo gozdni prostor je 19,21 m/ha. Dodatno je še 6,252 km gozdnih cest v varovalnih gozdovih. Vseh javnih cest v GGE je 113,228 km. Uporaba javne cestne infrastrukture za nakladanje lesa in prevoz gozdnih lesnih sortimentov je v praksi pogosto

onemogočena ali zelo zapletena. Dolžina gozdnih cest se je v zadnjem desetletju spremenila zaradi natančnejšega zajemanja podatkov, prenosa dela gozdov med varovalne in novih dogovorov o razmejitvi med gozdnimi in občinskimi cestami. Gostota gozdnih cest ni enakomerna po celi enoti. Gozdne ceste so večinoma izdelane za sodobni transport kratkega in dolgega lesa do skupne teže 40 ton. Gozdne ceste imajo poudarjen javni značaj. Zaradi tega so ceste zelo obremenjene z javnim prometom. Povečane obremenitve zaradi turistične in rekreativne rabe gozdnih cest, vse pogostejši in intenzivnejši padavinski ekstremi in povečana raba zaradi povečane gozdarske rabe povzročajo dodatne poškodbe na gozdnih cestah, kar zelo podraži vzdrževanje. Ker ni rednih sistemskih sredstev za sanacijo, moramo za zagotovitev prevoznosti uporabiti sredstva za redno vzdrževanje. Z razpoložljivimi sredstvi zato ne moremo zagotavljati ustreznega stanja na gozdnih cestah. Priporočljiva bi bila zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za vzdrževanje gozdnih cest.

Zaradi postopkovno zapletenega in zahtevnega sistema izbiranja izvajalcev rednega letnega vzdrževanja gozdnih cest izvajalca večinoma dobimo šele do poletja. Z deli je potrebno zaključiti že jeseni, zato se dela opravijo v kratkem časovnem intervalu. V tem kratkem časovnem intervalu je težavna zagotovitev opravljanja del v primernih vremenskih pogojih. Predlagamo izbiro izvajalca za več let. S tem zagotovimo stalno prisotnost izvajalca na gozdnih cestah in omilimo poškodbe, ki nastajajo v vmesnem obdobju brez izbranega izvajalca vzdrževalnih del na gozdnih cestah.

Gozdne ceste se poleg rabe za gospodarjenje z gozdovi, kateri so prvotno namenjene uporabljajo tudi za druge namene, ki jih predvideva Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93 in nasl.). Z naraščanjem uporabe gozdnih cest v rekreacijske in turistične namene narašča tudi potreba po ureditvi režimov uporabe gozdnih cest. Trenutno sta v sodelovanju z občino Bohinj in TNP v pripravi režima uporabe gozdne ceste Srednja vas - Uskovnica (G020990) in gozdne ceste Spodnji Goreljek – Praprotnica (G021890). Vzpostavitev režimov uporabe ostalih gozdnih cest je naloga, kateri se bomo intenzivno posvetili v tekočem ureditvenem obdobju.

Preglednica 12/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste (gospodarski gozd)	60.801		60.801	10.01
Javne ceste	55.798	57.430	113.228	9,20
Gozdne ceste (varovalni gozd)	6.252		6.252	
Skupaj	122.851	57.430	180.281	19,21

Karta 11: Cestno omrežje ter površine potencialno najugodnejših načinov spravila – v prilogi

1.4 Družbeno gospodarske razmere

1.4.1 Lovstvo

Na območju gozdnogospodarske enote Bohinj leži 6 lovišč. Z večjim deležem so v enoti zastopana lovišča LPN Triglav, Stara Fužina, Bohinjska Bistrica in Nomenj-Gorjuše, s simboličnim deležem pa še lovišči Bled in Jelovica-Ribno. Razen LPN Triglav, s katerim upravlja javni zavod Triglavski narodni park, z ostalimi upravljajo istoimenske lovske družine.

Lovišče LPN Triglav leži v Triglavskem LUO, ostala lovišča pa v Gorenjskem lovsko upravljavskem območju. Lovsko upravljavska območja (LUO) so prostorski okviri za načrtovanje v lovstvu, ki se izvaja vsaki 2 leti. Vsakih 10 let je potrebno izdelati še dolgoročne načrte območij. Dvoletni načrti območij so osnova za letne načrte upravljanja z divjadjo za posamezna lovišča.

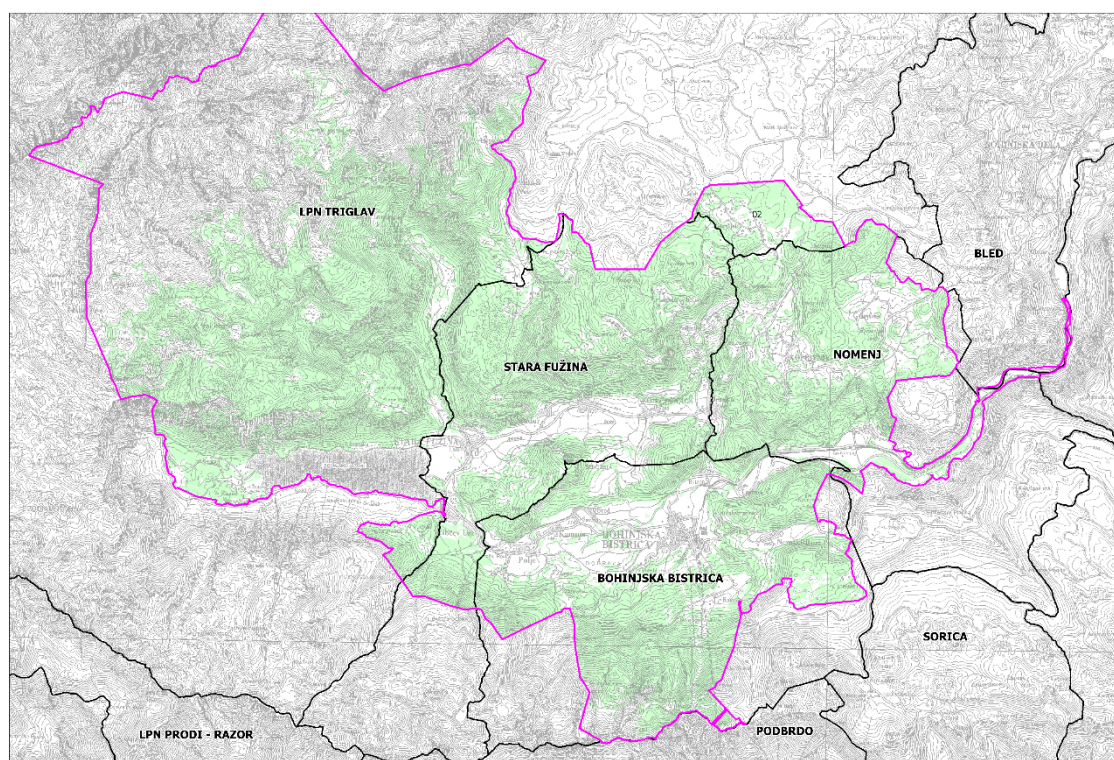
Za izdelavo dvoletnih kot dolgoročnih načrtov lovsko upravljavskih območij je pristojen Zavod za gozdove, sodelujejo pa lovske organizacije, območne enote Zavoda RS za varstvo narave, območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, lokalne skupnosti in drugi, katerih dejavnost je povezana z divjadjo in njenim okoljem. Vse analize, cilji in ukrepi v populacijah divjadi kot tudi njihovem življenjskem okolju so navedeni v lovsko upravljavskih načrtih, katere so upravljalci lovišč v skladu z zakonodajo dolžni izvajati.

Številčnost jelenjadi v večini enote še ni zadovoljivo usklajena z življenjskim okoljem oz. danostmi okolja. Generalno gledano, večina upravljalcev lovišč izvaja načrtovane ukrepe v populaciji kot tudi življenjskem okolju v skladu z lovskimi načrti, navkljub vsemu pa se je številčnost jelenjadi v zadnjem obdobju okrepila. Zaradi tega se lokalno pojavljajo problemi, ki se odražajo v večji objedenosti, obgrizanju v mlajših smrekovih sestojev ter ostalih škodah.

Preglednica 13/D-LD: Pregled lovišč s katerimi upravljajo lovske organizacije

Šifra lovišča	Ime lovišča	Površina gozdov (ha)	Opomba
1101	LPN Triglav	4.102,99	
0209	Stara Fužina	2.254,08	
0210	Bohinjska Bistrica	2.088,12	
0211	Nomenj-Gorjuše	1.342,29	
	Skupaj	9.787,48	

**Pri površini gozdov so prikazani skupaj tako gospodarski kot varovalni gozdovi.*

Karta 3: Pregledna karta lovišč

Karta 3: Pregledna karta lovišč

1.4.2 Kmetijstvo

Glavna kmetijska dejavnost v Bohinju je govedoreja. Pase se v Fužinskih planinah, na Goreljku, na planini Zajamniki, na Uskovnici, Praprotnici, Konjščici, planini za Črno Goro, Šeh, Jelje, Blatce, Zagradec. Poleg govedoreje je prisotna tudi reja drobnice in poljedelstvo za domačo oskrbo. Dopolnilna dejavnost je pridelava sira. Opazen je trend upadanja zaraščanja kmetijskih površin in vse več krčitev gozda za kmetijske namene. Usklajeni so bili načrti za revitalizacijo že opuščenih planin ali njihovo povečanje, nekateri posegi so že bili izvedeni.

1.4.3 Poselitev

V gozdnogospodarski enoti je 24 naselij. Največje je Bohinjska Bistrica, kjer živi 1.820 prebivalcev, sledi mu Stara Fužina s 570, Srednja vas v Bohinju s 539 in Bohinjska Češnjica s 335 prebivalci. Ostala naselja so zastopana z manjšim številom prebivalcev (Statistični urad RS, podatkovna baza SiStat, podatki za leto 2023).

Skupno živi v občini Bohinj 5.510 prebivalcev, od tega 2.810 moških in 2.700 žensk. Naravni prirast je negativen, število živorojenih je nižje od števila umrlih, leta 2022 je naravni prirast znašal -2,2 na 1000 prebivalcev. Tudi selitveni prirast to leto je bil negativen, saj se je več ljudi iz Bohinja izselilo kot priselilo – znašal je -41,7 na 1000 prebivalcev. Skupni seštevek naravnega in selitvenega prirastka pa je bil -43,9 na 1000 prebivalcev. Povprečna starost prebivalstva je bila 45,4 leta, kar je višje od slovenskega povprečja (43,9 let). Število starejših je bilo večje od števila najmlajših. Na 100 oseb starih 0-14 let je bilo 157 oseb starih 65 ali več. Stopnja delovne aktivnosti je bila 72,8%, kar je več od slovenskega povprečja (68,6%) (Statistični urad RS – podatki po občinah za leto 2022).

Z družbenogospodarskega vidika je za GGE Bohinj najpomembnejši obrat LIP-a v Bohinjski Bistrici ter CMS, ki nudita zaposlitev delavcem lesarske in gozdarske stroke. Število zaposlenih v primarnem sektorju gospodarstva (gozdarstvo in kmetijstvo) je v stalnem upadanju, na pomenu pa pridobivajo terciarne in kvartarne dejavnosti. Pomembna možnost razvoja, ki jo Bohinjci s pridom izkoriščajo, je razvoj turizma in vseh spremljajočih dejavnosti.

Preglednica 14: Gibanje števila prebivalcev v Bohinju.

Leto	Št. prebivalstva	Leto	Št. prebivalstva
1869	4.470	1961	5.186
1880	4.450	1971	5.007
1890	4.329	1981	5.197
1900	4.127	1991	5.120
1910	4.708	2002	5.186
1931	5.252	2011	5.257
1948	4.792	2021	5.611
1953	5.096	2022	5.510

Vir: Statistični podatki po občinah Slovenije

1.4.4 Infrastruktura

Najpomembnejša cestna povezava je regionalna cesta med Bledom in Bohinjsko Bistrico. V Bohinjski Bistrici se cesta razcepi. Ena povezava vodi po Spodnji dolini do Bohinjskega jezera, druga pa preko Nemškega Rovta na planoto Jelovica. Tretja povezava se v Bitnjah odcepi od povezave Bled – Bohinjska Bistrica in preko Jereke vodi do Koprivnika in Gorjuš na Pokljuko in preko Zgornje doline do Bohinjskega jezera. Predvsem zaradi turizma je pomembna povezava od Ribčevega Laza do Ukanca.

Leta 1906 je bil zgrajen bohinjski predor in železniška proga Jesenice – Gorica, ki je povezala Srednjo Evropo (Praga, Dunaj) s Trstom. Proga še vedno služi za prevoz gozdnih sortimentov.

Ostale gospodarske dejavnosti

V GGE sta glavni gospodarski dejavnosti gospodarjenje z gozdom in kmetijstvo, poleg njiju pa je pomemben še turizem. Veliko je počitniških objektov. Vse več prebivalcev se preživlja z dohodki od turizma zaradi številčnega obiska skozi vso leto, najbolj pa poleti. Znatni del enote se nahaja na območju Triglavskega narodnega parka.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Za načrtovanje ukrepov varstva gozdov pred požari se gozdovi razvrščajo v štiri stopnje požarne ogroženosti, in sicer:

- 1. stopnja požarne ogroženosti: zelo velika ogroženost;
- 2. stopnja požarne ogroženosti: velika ogroženost;
- 3. stopnja požarne ogroženosti: srednja ogroženost;
- 4. stopnja požarne ogroženosti: majhna ogroženost.

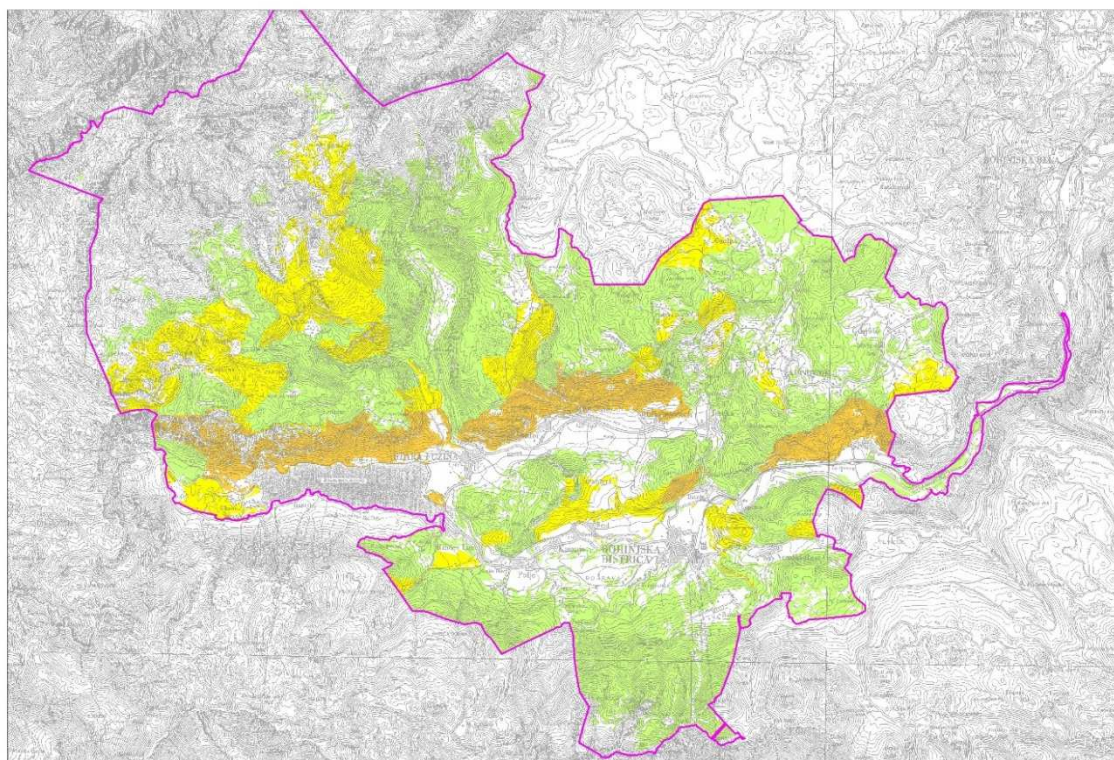
Stopnje požarne ogroženosti se določajo po odsekih, pri čemer se upoštevajo:

- lastnosti gozda: sestava drevesnih vrst, razvojna faza,
- dejavniki zunaj gozda: srednja letna temperatura, srednja letna količina padavin, srednja letna relativna vlažnost zraka, moč in pogostost vetra, periodičnost sušnih obdobj, vrsta tal, ekspozicija, nadmorska višina, nagib, objekti v gozdu in druge posebnosti, ki povečujejo požarno ogroženost.

Gozdove GGE Bohinj uvrščamo v kategorijo požarno srednje ogroženih gozdov.

Gozdov z zelo veliko požarno ogroženostjo (1. stopnja) v GGE Bohinj ni. Veliko ogroženost (2. stopnja) ima 1.047 ha gozdov. Srednje ogroženih (3. stopnja) je 1.914 ha gozdov. Majhna ogroženost (4. stopnja) je prepoznana na 8.826 ha gozdov.

Povečana požarna ogroženost naravnega okolja se pojavlja v dolgih sušnih obdobjih v poletnem času, ko je tudi največji obisk ljudi v gozdovih. Problematičen je velik obisk turistov in rekreativcev v času poletne sezone (junij, julij, avgust). V poletni sezoni obiskovalci gozdov pogosto kurijo (pikniki) v gozdnem okolju. Nadzor nad to dejavnostjo je zelo težaven, saj je težko napovedati, kdaj in kje se bodo obiskovalci odločili za pripravo ognja. Druga glavna dejavnika tveganja pa sta kurjenje travnikov v pomladanskem času in udari strel. V preteklem desetletnem obdobju je bil zabeležen 1 gozdni požar, ki ga je zanetil udar strele.

Karta 4: Požarna ogroženost

Karta 4: Požarna ogroženost gozdov

Glej tudi:

Karta št. 12: Karta požarne ogroženosti gozdov – v prilogi 3 Kartno gradivo

1.5 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Temeljne načrtovalne enote so oddelki in odseki. Gozdnogospodarska enota Bohinj je razdeljena na 154 oddelkov in naprej na 244 odsekov. Oddelki so na terenu omejeni bodisi s presekami, cestami, grabni, grebeni, ali mejnimi kamni. Označeni so z dvema vzporednima, vodoravnima rdečima črtama na drevju, v prsni višini. Tako označeni oddelki predstavljajo ureditveno mejo, ki je pogosto tudi lastniška. Meje odsekov so osnovane na podlagi rastiščne osnove, značilnih mej, tradicije starih odsekov in primerne velikosti in so na terenu označene z vodoravno rdečo črto. Tako meje odsekov kot oddelkov je potrebno obnavljati. Povprečna površina oddelka v enoti je 109,51 ha, povprečna

površina odseka pa 69,12 ha. Povprečna površina gozda v odseku je 40,11 ha. Odseki so oblikovani na rastiščnih osnovah.

V preteklem načrtovalnem obdobju so bili oblikovani novi odseki v varovalnih oddelkih na planinah: Krstenica (10P, 146P), za Črno goro (107P, 111P) in Dedno polje (139P, 140P, 143P, 144P). Poleg tega so bili oblikovani novi odseki zaradi natančnejše določitve varovalnih gozdov (26A, 37A, 40A, 40B, 51A, 51Z, 64V, 65B, 66A, 66V, 71A, 71Z, 101A, 101V, 102A, 102V). V tem načrtovalnem zaenkrat ni sprememb. Zato pa so bili osnovani predlogi spremembe varovalnih odsekov, ki se bodo spremenili v naslednjem načrtovalnem obdobju.

1.6 Organiziranost javne gozdarske službe

Gozdnogospodarska enota Bohinj leži na območju KE Bohinj, ki je ena izmed štirih KE v GGO Bled. GGE je po preoblikovanju revirjev v letu 2012 še vedno razdeljena med tri revirje, ki pa so oblikovani nekoliko drugače. Trenutna razdelitev GGE na revirje je naslednja:

revir Spodnja dolina: odd št. 88 – 102 in 104 – 133,

revir Zgornja dolina: odd št. 1 – 47 in 134 – 155,

revir Gorjuše: odd št. 48 – 87.

Po organizacijski shemi ZGS vsi naštetih revirji pripadajo KE Bohinj. Poleg GGE Bohinj sta na območju KE Bohinj še GGE Jelovica in GGE Notranji Bohinj.

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Preglednica 15/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
Funkcija varovanja gozd. zemljišč in sestojev	4.894,60	40,7	40,7	1.566,54	13,0	13,0	5.574,27	46,3	46,3	12.035,40
Hidrološka funkcija	441,62	3,7	3,7	8.559,37	71,1	71,1	3.034,40	25,2	25,2	12.035,40
Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti	1.908,21	15,9	15,9	9.413,25	78,2	78,2	714,14	5,9	5,9	12.035,40
Klimatska funkcija	96,75	0,8	0,8	195,80	1,6	1,6	11.742,85	97,6	97,6	12.035,40
Zaščitna funkcija	613,98	76,9	5,1	183,95	23,1	1,5	0,00	0,0	0,0	797,93
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	364,75	3,0	3,0	11.670,65	97,0	97,0	12.035,40
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00
Rekreacijska funkcija	468,35	3,9	3,9	860,47	7,1	7,1	10.696,59	88,9	88,9	12.035,40
Turistična funkcija	416,36	3,5	3,5	109,21	0,9	0,9	11.509,83	95,6	95,6	12.035,40
Poučna funkcija	5,70	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	12.029,70	100,0	100,0	12.035,40
Raziskovalna funkcija	0,05	100,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,05
Funkcija varovanja naravnih vrednot	4.006,12	40,0	33,3	6.001,45	60,0	49,9	0,00	0,0	0,0	10.007,57
Funkcija varovanja kulturne dediščine	19,92	0,2	0,2	9.216,31	99,8	76,6	0,00	0,0	0,0	9.236,23
Estetska funkcija	1.805,12	19,2	15,0	7.601,32	80,8	63,2	0,00	0,0	0,0	9.406,44
Lesnoproizvodna funkcija	5.967,24	61,0	49,6	26,70	0,3	0,2	3.793,49	38,8	31,5	9.787,43
Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin	461,40	65,9	3,8	238,55	34,1	2,0	0,00	0,0	0,0	699,95
Lovnogospodarska funkcija	0,00	0,0	0,0	2.011,36	100,0	16,7	0,00	0,0	0,0	2.011,36

V preglednici so podane površine gozdnega prostora določene s funkcijami, ki so določene ploskovno. Poleg tega so funkcije opredeljene še točkovno in linijsko, kar dodatno povečuje pomen gozdnega prostora s poudarjenostjo funkcij. Točkovno smo na 1. stopnji določili 522 točkovno opredeljenih funkcij, na drugi stopnji pa 76. Pri linijsko določenih funkcijah smo na prvi stopnji poudarjenosti opredelili 174,44 km linij, na drugi stopnji poudarjenosti pa 216,20 km linij.

Skupna površina gozdnega prostora po posameznih skupinah funkcij in stopnjah poudarjenosti je:

ekološke funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 5.942,85 ha;

ekološke funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 11.413,09 ha;

socialne funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 6.056,40 ha;

socialne funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 10.505,74 ha.

proizvodne funkcije na 1. stopnji so opredeljene na 5.981,63 ha;

proizvodne funkcije na 2. stopnji so opredeljene na 2.207,04 ha.

2.1 Ekološke funkcije

Varovanje gozdnih zemljišč in sestojev (varovalna funkcija)

Varovalna funkcija pomeni varovanje rastišča in njegove okolice pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov, zlasti zagotavljanje (ohranjanje) odpornosti tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečevanje razvoja (pojavljanja) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečevanje poglobljanja pobočnih jarkov; preprečevanje premeščanja naplavin; zadrževanje drobnega plovnega materiala; ohranjanje rodovitnosti gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na zgornji gozdni meji, na poplavnih, erozijskih plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh.

Funkcija je določena ploskovno na nivoju sestojev. Prva stopnja poudarjenosti je v vseh varovalnih gozdovih, ki so razglašeni z uredbo o varovalnih gozdovih (Celotno območje rušja v podvisokogorskem pasu od grebena Tičaric in Zelnaric do Draških vrhov, območje Fužinskih planin z izjemo posameznih planin ter območja med okolico Blata, Vogarjem in Vodičnim vrhom, Strma prisojna pobočja nad Zgornjo dolino med Studorjem in Jereko ter nad dolino Voje in v soteski Ribnice, zgodnji del severnih pobočij pod Koblo in Črno prstjo ter posamezni manjši odseki nad Spodnjo dolino (Rudnica, Ščavnica, Nomenj)) ter na preostalih lokalnih območjih z večjimi nakloni (nad 35° ali nad 25° na erodibilni in plazljivi podlagi) in poplavnih območjih. Na drugi stopnji so poudarjena območja z manj strmimi nakloni (15 - 25°) na erodibilni in plazljivi podlagi (Spodnji del pobočij pod Spodnjimi Bohinjskimi gorami z izjemo vznožja, nekatera pobočja Rudnice, večina Ščavnice ter večina prosojnih pobočij Podjelja ter pod Koprivnikom in Gorjušami nad Nomenjem, Logom in Bitnjami). Vse preostale površine gozda so opredeljene s tretjo stopnjo.

Na prvi stopnji je opredeljenih 4894,60 ha (40,7% gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 1566,54 ha (13,0 % gozdnega prostora).

Hidrološka funkcija

Hidrološka funkcija pomeni mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin, ter uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnitvami pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih. Poudarjeno hidrološko funkcijo imajo zlasti gozdovi v vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

Gozdovi zmanjšujejo površinski in povečujejo globinski odtok vode in tako preprečujejo nastanek erozijskih pojavov. Zaradi velike prepustnosti gozdnih tal za vodo, prepuščene padavine hitro poniknejo v podtalje, s čimer se polnijo zaloge talne vode in podtalnice. Gozdovi tudi izboljšujejo kakovost voda - s pronicanjem skozi gozdna tla se voda fizikalno in kemično očisti. V erozijskih območjih gozd zmanjšuje količino plavin in s tem podaljšuje čas delovanja nižje ležečih protierozijskih pregrad in zaježitvenih prostorov hidroelektrarn. Za normalno delovanje hidroloških mehanizmov je poleg klimatskih in edafskih dejavnikov potrebna tudi primerna stopnja gozdnatosti z ustrežno strukturo gozdov in ohranjenostjo.

Vodovarstvena območja se določijo z namenom, da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvoz ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo, pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali njeno količino (74. člen ZV-1). Za vsa območja, ki se nahajajo na vodovarstvenem območju zajetij pitne vode, je treba pri načrtovanju dosledno upoštevati Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16) ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Ur. L. RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 - ZUNPEOVE).

Funkcija je določena ploskovno, linijsko in točkovno. Na prvi stopnji je v GGE poudarjeno predvsem prvo in drugo vodovarstveno območje na pobočjih zahodno nad Vojami, severnih pobočjih nad

izvirom Bistrice, na obali Bohinjskega jezera in več manjših lokalnih območij. Večji preostali del GGE je poudarjen na 2. stopnji zaradi prispevnega območja Bohinjskega jezera in karbonatnega površja (apnenec in dolomit) s kraškimi jamami in podzemnimi vodotoki.

Dvojno jezero, vodovarstveno območje nad izvirom Bistrice in pa južna obala Bohinjskega jezera. Na drugi stopnji je poudarjena večina preostalega dela enote zaradi karbonatnega površja (apnenec in dolomit) in kot prispevno območje Bohinjskega jezera. Preostali gozdni prostor, kjer je poudarjena zgolj 3. stopnja je večinoma na vznožjih Spodnje in Zgornje doline, na Goreljeku in v okolici planine Konjščica.

Linijsko so na drugi stopnji poudarjeni številni hudourniki v Zgornji in Spodnji dolini ter na okoliških pobočjih, ter vodotoki Savica, Mostnica, Ribnica, Jereka in Bistrica. Sava Bohinjka ni del gozdnega prostora. V GGE so številne jame, brezna ter izviri, studenci in zajetja. Jame in brezna so vsa opredeljena na prvi stopnji, izviri, studenci in zajetja pa nekateri na prvi, drugi pa na drugi stopnji.

Po izdelavi zadnjega območnega načrta je bilo na območje GGE zabeleženih še 12 novih jam in brezen ter 15 novih zajetij in črpališč. Te so navedene v naravovarstvenih smernicah s strani ZRSVN in vključene v tabelo v naravnih vrednot v prilogah. To so predlogi za točkovno dopolnitev na v naslednjem načrtovalnem obdobju območnega načrta. Jame in brezna se bodo dopolnila na prvi stopnji, zajetja in črpališča pa odvisno od posameznega primera na prvi ali na drugi stopnji.

Na prvi stopnji je določenih 441,62 ha (3,7 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 8.559,37 ha (71,1 % gozdnega prostora). Linijsko je na drugi stopnji določenih 155,76 km vodotokov, točkovno pa 231 jam in brezen ter črpališč na prvi in 52 izvirov na drugi stopnji.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Funkcija pomeni zagotavljanje življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, zlasti tistih vrst, katerih življenjski cikel je pomembno povezan z gozdom, ohranjanje biotske raznovrstnosti in zagotavljanje naravnega ravnovesja. Poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti imajo zlasti gozdovi z izjemnimi biotopi, gozdovi s habitatami redkih ali ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst, s habitatami, ki so lokalno pomembni za obstoj in ohranitev populacij prostoživečih živalskih vrst, s habitatami in habitatnimi tipi, ki se po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, ohranjajo v ugodnem stanju, ter gozdovi, ki imajo status posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega varstvenega območja ali ekološko pomembnega območja. Poudarjeno funkcijo iz te točke imajo tudi mirne cone, pasišča in zimovališča prostoživečih živalskih vrst, grmišča in predeli okoli kaluž in drugih vodnih virov namenjenih prostoživečim živalim.

Funkcija je opredeljena ploskovno in točkovno. Na prvi stopnji so ploskovno opredeljena predvsem rastišča divjega petelina in ruševca, mirne cone TNP ter zimovališča in koridorji divjadi. Na prvi stopnji so poudarjena tudi barje Goreljek, nahajališče severne linejevke (*Linnaea borealis*) v soteski, visoko barje na Mlakah pod Javorovim vrhom in rastišče Košutnika pod Planino Spodnji Tosc. Na drugi stopnji so opredeljena ekološko pomembna območja (EPO) – večino gozdnega prostora pokriva EPO Julijske Alpe, manjši del pa še EPO Nemški rovt ter EPO Sava Bohinjka z Mostnico in Ribnico. Točkovno so na prvi stopnji opredeljeni kaluže, jame, brezna in spodmoli ter rastišče lepega čevlca pri planini Trstje pod Toscem. Na drugi stopnji so poudarjeni močno zakraseli triasni apnenci na območju Pršivca.

Prva stopnja poudarjenosti te funkcije je opredeljena na 1.908,21 ha (15,9 % gozdnega prostora), druga pa na 9.413,25 ha (78,2 % gozdnega prostora). V večjem delu GGE je torej opredeljena druga stopnja te funkcije. Tretja stopnja, ki predstavlja preostali gozdni prostor, je zastopana le v manjšem obsegu v okolici Bohinjske Bistrice, Raven in Nemškega Rovta. Točkovno je opredeljenih 95 lokacij na prvi stopnji poudarjenosti ter 1 lokacija na drugi stopnji.

Po izdelavi zadnjega območnega načrta je bilo na območje GGE zabeleženih še 12 novih jam in brezen. Te so navedene v naravovarstvenih smernicah s strani ZRSVN in vključene v tabelo naravnih vrednot v prilogah. To so predlogi za točkovno dopolnitev na prvi stopnji v naslednjem načrtovalnem obdobju območnega načrta.

V spodnjih tabelah so prikazana zavarovana območja V GGE Bohinj ter kvalifikacijske vrste in habitatni tipi za območja Natura 2000 V GGE Bohinj ter njihove značilnosti.

Preglednica 16/ZO: Pregled zavarovanih območij in varstvenih režimov

Identifikacijska številka	Ime	Status	Uradna objava	Varstveni režim	GPN	Stopnja poudarjenosti	
						NV	BR
158	Dolina Triglavskih jezer	NS	Zakon o Triglavskem narodnem parku (UL RS, št. 52/10)	Upošteva naj se varstveni režim naveden v aktu o zavarovanju.	DA	1	1
1412	Triglavski narodni park	NP			DA	Prvo VO 1 Drugo in tretje VO 2	Prvo VO 1 Drugo in tretje VO 2

Preglednica 17/N : Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE

Koda in ime	Status	Vrste in habitatni tipi vezani na gozdni prostor znotraj GGE
SI3000019 Nemški Rovt	POO	Ni vrst vezanih na gozdni prostor.
SI3000253 Julijske Alpe	POO	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)* mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>) hribski urh (<i>Bombina variegata</i>) lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>) (<i>Dicranum viride</i>) rogač (<i>Lucanus cervus</i>) bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>) eremit, puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)* alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)* (4070) Ruševje z vrstama Pinus mugo in Rhododendron hirsutum (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>) (7140) Prehodna barja (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>)) (9410) Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
SI3000278 Poključna barja	POO	(7110) Aktivna visoka barja (7140) Prehodna barja (7230) Bazična nizka barja (91D0) Barjanski gozdovi
SI3000348 Bohinjska Bistrica in Jereka	POO	navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>)* črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*
SI5000019 Julijci	POV	koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>) planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>) gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>) črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>) sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>) mali muhar (<i>Ficedula parva</i>) mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>) triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>) pivka (<i>Picus canus</i>) kozača (<i>Strix uralensis</i>) ruševac (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>) divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)

Opomba: z* so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT.

Preglednica 18/KHT: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO /POV	Velikost cone znotraj GGE	Ocena stanja na območju
(4070) Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>) *	<u>SI3000253</u> <u>Julijske Alpe</u>	Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke, macesni (Alpe) ali bukve (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovršju Dinaridov. Potencialno ga ogrožajo krčitve za smučarski turizem in paša.	7.955 ha	740 ha	Ugodno
(7140) Prehodna barja	<u>SI3000253</u> <u>Julijske Alpe</u> <u>SI3000278</u> <u>Poključka barja</u>	Prehodna barja se pojavljajo večinoma na karbonatni podlagi, ki jo pokriva plitva površinska voda, podtalnica ali voda z obrobja. Prst vsebuje malo hranil, v njej prevladuje mineralna komponenta, tla so rahlo zakisana do rahlo bazična. Habitatni tip sestavljajo združbe nizkih in srednje visokih šašev, šotni in nekateri drugi mahovi, redkeje trstičja ali visoka šašja. Lahko se pojavlja samostojno ali v kombinaciji z nizkimi in visokimi barji. V Sloveniji ga najdemo v alpskem, predalpskem in dinarskem območju, le eno barje je v preddinarskem. Prehodna barja v gorskem svetu zaenkrat niso ogrožena, tista v nižjih predelih pa ogrožata intenzifikacija kmetijstva (izsuševanje, gnojenje) in urbanizacija.	24.655 ha 36 ha	3.049 ha 4 ha	Ugodno
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))	<u>SI3000253</u> <u>Julijske Alpe</u>	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolje ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevske gospodarjenje, stelarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in otežkočeno pomlajevanje zaradi objedanja.	11.142 ha	652 ha	Neugodno
(9410) Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	<u>SI3000253</u> <u>Julijske Alpe</u>	Pojavljajo se na karbonatni podlagi v hladnejšem podnebju. Mednje sodijo tako mraziščni gozdovi v kraških depresijah kot tudi kisloljubni smrekovi gozdovi v pasu med 1400-1600 m nadmorske višine. Med drevesi prevladujejo smreka, macesen, bukev in gorski javor. V Sloveniji se pojavljajo v alpskem in dinarskem svetu (Karavanke, Pohorje, Trnovski gozd, Nanos, Javorniki, Snežnik). Zaradi počasne regeneracije so zelo občutljivi na kakršn koli posege.	837 ha	156 ha	Neugodno
(7110) Aktivna visoka barja *	<u>SI3000278</u> <u>Poključka barja</u>	Aktivna visoka barja so neodvisna od kamninske sestave okolice, saj ima ta	29 ha	3 ha	Neugodno

		vpliv le v fazi nastajanja. Najpomembnejši vir mineralnih snovi so poleg šibkega razkrajanja padavine, zato je v tleh le malo hranil. Podlaga je izrazito zakisana (pH 3,5-5) in revna s kalcijem. Vodni režim je odvisen zgolj od padavinske vode, ponekod delno tudi od mineralno bogate vode na obrobju visokega barja. Habitatni tip sestavljajo tako kotanje z vodo, ki nastanejo z erozijo, kot tudi dvignjeni, osušeni deli, kjer šotni mahovi ne uspevajo več. Visoka barja v Sloveniji so najbolj južno ležeča barja Evrope. Najdemo jih v gorskem svetu (Pokljuka, Jelovica, Pohorje). Zaenkrat še niso ogrožena, vendar pa so izredno občutljiva na množični turizem (poteptanje) in kakršnoli kemične posege.			
(7230) Bazična nizka barja	<u>SI3000278</u> <u>Poključka barja</u>	Bazična nizka barja so razvita na apnencu ali dolomitu. Ekološko so zelo raznolika: prst vsebuje razmeroma veliko količino organskih snovi (izjemoma malo), vlažnost podlage je velika, vendar je površinska voda prisotna samo občasno (izjemoma stalno), tla so nevtralna do bazična (izjemoma rahlo zakisana) z raznoliko vsebnostjo kalcija. Šota se tvori pod vodo, ne tvorijo je šotni mahovi kot na visokem barju. Nizkobarjanske vrste praviloma uspevajo skupaj z vrstami mokrotnih travnikov in trstičja. Slovenija predstavlja južno mejo sklenjene razširjenosti nizkih barj v Evropi. Pri nas se pojavljajo predvsem sredi kulturne krajine v zahodni polovici države. Ogrožajo jih intenzifikacija kmetijstva (izsuševanje, gnojenje), hidromelioracije, vodne akumulacije in urbanizacija.	9 ha	4 ha	Slabo
(91D0) Barjanski gozdovi*	<u>SI3000278</u> <u>Poključka barja</u>	Barjanski gozdovi poraščajo nepropustna, zelo kisla šotna tla od 1200-1300 m nadmorske višine. Drevesno plast predstavlja smreka, grmovno pa rušje. V Sloveniji se pojavljajo na močvirnih tleh na Pokljuki, Jelovici in Pohorju. Potencialno jih ogrožajo izsuševanja zaradi paše ter izdelava smučarskih in kolesarskih stez.	223 ha	31 ha	Neugodno

Habitatni tip 9420: Alpski macesnovi gozdovi

Macesnovja so na seznamu Direktive o habitatih vključena v HT 9420, pri čemer jih predpisi v državi še ne obravnavajo in niso kvalifikacijski za katero izmed območij Natura 2000 v Sloveniji, pač pa so macesnovi sestoji vključeni v HT 4070* in HT 9410. Ne glede na navedeno so macesnovja na ravni POO Julijske Alpe evidentirana v 185 odsekih na skupni površini 2.140 ha v višinskem pasu od 1.000 do 1.950 m. Več kot 90 % površin je varovalnih, sestoji varujejo nižje ležeče površine pred snežnimi plazovi, podornim skalovjem, erozijo.

Na območju GGE Bohinj, ki je vključeno v POO Julijske Alpe, je habitatni tip prepoznan na površini 1569 ha.

Preglednica 19/KVP: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POO/POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
navadni koščak (<i>Austropotamo bius torrentium</i>)*	SI3000253 Julijske Alpe SI3000348 Bohinjska Bistrica in Jereka	Telesna dolžina tega raka redko preseže 10 cm. Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), mehanskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	588 ha 85 ha	418 ha 81 ha	Ni znano - premalo podatkov
mulasti netopir, širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Razmeroma majhen netopir (trup z glavo meri 45-58 mm). Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	53.667 ha	6.685 ha	Ni znano - premalo podatkov
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Po obliki spominja na žabo, zraste do 5 cm, po hrbtu pa ima bradavice. Oglašja se z zvonkim uu-uu, ob nevarnosti se vrže na hrbet in pokaže živobarven trebuh, ki je pri tej vrsti rumeno-črn. Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča in življenjski prostor ličink so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda (glinokopi, kamnolomi, kolesnice na cesti).	48.022 ha	5.233 ha	Ugodno
lepi čeveljc (<i>Cypripedium calceolus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Lepi čeveljc je 20-60 cm visoka zelnata trajnica z jajčastimi listi, ki so spiralasto nameščeni. Cvetovi so največji med evropskimi orhidejami, z živo rumeno medeno ustno vrečaste oblike. Raste v svetlih bukovih in mešanih gozdovih in na robovih gozdov v submontanskem in montanskem pasu. Njena rastišča so polsenčna, na zračnih suhih tleh na karbonatni podlagi. Ogrožajo ga množično obiskovanje njegovih rastišč, nabiranje, onesnaževanje zraka z dušikovimi spojinami, pogozdovanje in naravno zaraščanje z lesnimi vrstami.	33.120 ha	3.617 ha	Ugodno
(<i>Dicranum viride</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Dicranum viride listnat, akrokarpen mah, ki tvori sploščene, temno olivnozelene do skoraj črne blazinice visoke 1,5 – 4 cm. Poseljuje lubje ob vznožju listopadnih, predvsem starih dreves v strnjenih listopadnih (predvsem bukovih) gozdovih. V Sloveniji vrsta uspeva na razpadajočih bukovih ostankih, deblih in štorih v montanskem pasu do 1000 m n.v., redko pa sega v kolinski pas pod 500 m n.v. Vrsta je ogrožena zaradi podiranja gostiteljskih dreves ter dreves v bližnji okolici, kar spreminja mikroklimatske razmere. Vrsta je občutljiva tudi na zračno onesnaženost.	12.564 ha	1.437 ha	Ni znano - premalo podatkov
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	Sodi med največje vrste hroščev v Evropi. Samci, ki so navadno večji, zrastejo od 25 do 75 mm – značilna je raznolikost zaradi različne kvalitete hrane, ki je dostopna ličinkam. Razvoj	19.573 ha	2.055 ha	Ugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POO/POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		je vezan na različne vrste listopadnega drevja, med katerimi prevladujejo hrasti. Samice rogača odlagajo jajčeca v ali od šture, stara ali padla drevesa. Ličinke se prehranjujejo z mrtvimi ali nagnitimi koreninami dreves, zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko). Celoten razvoj poteka zelo počasi, tudi do pet let. Neprimeren poseg pri gospodarjenju v gozdovih je s stališča vrste pre nizko sekanje dreves (tik nad tlemi).			
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	SI3000253 Julijske Alpe	20 do 38 mm velik hrošč z robustnim, podolgovatim in paralelnim telesom; žametno sivomodre barve, na vsaki pokrovki ima po dve črni pegi, noge in tipalnice so dolge in sivočrne. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti).	23.480 ha	2.611 ha	Neugodno
eremit, puščavnik (<i>Osmoderma eremita</i>)*	SI3000253 Julijske Alpe	Puščavnik je relativno velika (20-35 mm) vrsta minice, temnorjave do vijolične barve in jo le težko zamenjamo z drugimi vrstami minic. Razvoj poteka v globokih drevesnih duplih, večinoma listavcev (hrast, vrba, sadno drevje, lipa, jesen) z večjo količino drevesnega mulja, s katerim se hranijo ličinke. Razvoj poteka dve do tri ali celo štiri leta, odvisno od prehranske kvalitete mulja. So malo mobilni in se večinoma zadržujejo v bližini mesta razvoja (od tod tudi ime »puščavnik«), zaradi česar je za njegov obstoj pomembna bližina oz. gostota drevesnih dupel. Ta je zaradi delovanja človeka še največja prav v antropogenih okoljih kot so stari drevoredi, obrežna vrbovja ali visokodebelni sadovnjaki. Tako je eden od faktorjev ogrožanja opuščanje nekaterih navad – npr. odstranitev velikih in starih vrb z bregov, spremenjen način kmetovanja in izginjanje visokostebelnih sadovnjakov.	8.781 ha	1.306 ha	Slabo
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)*	SI3000253 Julijske Alpe	15 do 38 mm velik hrošč s podolgovatim in paralelnim telesom in dolgimi členastimi tipalkami. Je modre barve, na pokrovcu ima po tri prečne črne pege in tudi sklepi členov tipalk so črni. Živijo v pasu bukve med 600 in 1200 m nadmorske višine. Hrošči so dnevnoaktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hlodi, poškodovana debela in veje, štore...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hloedov in cepljenic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljnje predelave lesa, že v naprej obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas.	1.201 ha	388 ha	Ni znano - premalo podatkov

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POO/POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)*	SI3000348 Bohinjska Bistrica in Jereka	Sprednji del telesa in sprednja krila so črne barve, z zelenim kovinskim sijajem in značilnim črtastim vzorcem od svetlo rumene (na notranji strani) do umazano bele barve (na zunanji strani). Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.	207 ha	203 ha	Ugodno
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	SI5000019 Julijci	Koconogi čuk je majhna sova z belo obrobljenim obraznim diskom in rumenimi očmi. Peruti so temno rjave z belimi pikami. Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu iztesala črna žolna. Hrani se z voluharicami, mišmi, rovkami in pticami pevkami. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta. Samci so stalnice, samice in mladiči pa klateži.	60.165 ha	7.854 ha	Neugodno
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	SI5000019 Julijci	Odrasli planinski orli so enotno temno rjavi z zlato obarvanim vrhom glave, mladi pa imajo belo bazo repa in belo liso v perutih. V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).	88.384 ha	11.276 ha	Ugodno
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	SI5000019 Julijci	Pri gozdnem jerebu sta oba spola varovalno rjavo-sivo obarvana, samec pa ima črno grlo. V Sloveniji gnezdi v mirnih mešanih gozdovih, zlasti zrelih, s plodonosno podrastjo (leska, jerebika) in številnimi jaskami ali posekami. Gnezdo je na tleh v kritju drevesa ali grma. V času svatovanja se oglašja s tihim piskanjem, ki zahteva dober sluh. Hrani se s popki, poganki, listi, sadeži in semeni, mravljami in njihovimi ličinkami. Pozimi se hrani pretežno na drevesih, poleti na tleh. Je ena najbolj izrazitih stalnic, ki se premika le lokalno, kar je povezano z iskanjem hrane. Ogroža ga opuščanje tradicionalnega pašništva na planinah.	63.001 ha	8.282 ha	Neugodno
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	SI5000019 Julijci	Je največja evropska žolna, obarvana povsem črno in z rdečo kapo. Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Hrani se z ličinkami, bubami	58.690 ha	7.176 ha	Ugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POO/POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		in odraslimi mravljami ter lesnimi hrošči. Njen jezik je močno lepljiv, na konici pa ima 4-5 kaveljčkov, s katerimi lahko izza lubja potegne ličinke hroščev. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.			
sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Sokol selec je po hrbtu in perutih temno siv, spodaj pa bel s številnimi črnimi progami, pod očesom ima izrazit črn brk. V Sloveniji je redek gnezdilec skalnih sten, ki jih obdaja odprta kulturna krajina ali goličave nad drevesno mejo. Je stalnica. Ogrožajo ga različne človekove dejavnosti: kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, planinarjenje in onesnaževanje okolja.	88.384 ha	11.276 ha	Ugodno
mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Mali muhar je na prvi pogled zelo podoben taščici, čeprav je manjši in ima na obeh straneh repa veliko belo liso. Prebiva v zrelih mešanih ali listnatih gozdovih, zlasti bukovih z visokimi drevesi in bujno podrastjo ter jasami. Gnezdo je v duplu ali na vrhu odlomljenih debel. Je selivka. V Sloveniji je zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi.	23.495 ha	3.707 ha	Ni znano - premalo podatkov
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Mali skovik je najmanjša evropska sova, malce večja od vrabca. Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica. V Sloveniji je redka gnezdilka gorskega sveta Alp, Pohorja in Dinaridov.	60.189 ha	7.861 ha	Ugodno
triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Triprsti detel je posebež v vsaj dveh pogledih: kot pove že njegovo ime, ima na nogah zgolj tri in ne štiri prste kot ostali detli, poleg tega pa je edini detel brez rdeče barve na telesu. Samec ima rumeno kapico. Prebiva v zrelih iglasti, najpogosteje smrekovih gozdovih z velikim deležem odmrlega drevja. Duplo izteše v mehki les propadajočega drevesa. Hrani se z žuželkami, ličinkami in odraslimi lesnimi hrošči, ki jih išče pod lubjem. Je stalnica in redka gnezdilka v Sloveniji. Ogrožen je zaradi intenzivnega gospodarjenja z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).	34.020 ha	5.850 ha	Neugodno
pivka (<i>Picus canus</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Pivka ima siv trebuh, zelene peruti, rumenkasto zeleno trtico in črn brk, samec pa poleg tega še majhno rdečo kapo. Naseljuje mešane in listnate gozdovi, rečne loke in drevesne mejice. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.	72.881 ha	9.720 ha	Ugodno
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	<u>SI5000019 Julijci</u>	Kozača je velika sova z dolgim repom in rumenkastim kljunom. Gnezdi v zrelih jelovo-bukovih gozdovih z gozdnimi jasami in posekami v duplu ali na vrhu odlomljenega drevesa. V Sloveniji gnezdi skoraj izključno na jugu države, v dinarskih gozdovih. Hrani se z malimi sesalci in pticami. Njena populacijska nihanja so močno vezana na nihanja glodavcev, v letih z malo glodavci ne gnezdi. Je stalnica s celoletnim prehranjevalnim	31.801 ha	7.891 ha	Ugodno

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone vrste znotraj POO/POV	Velikost cone vrste znotraj GGE	Ocena stanja na območju
		teritorijem, ki ga mlade ptice vzpostavijo jeseni v letu izvalitve.			
ruševca (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)	SI5000019 Julijci	Samec ruševca je črn, z belim podrepnim perjem in liso v perutih, rdečo nadočesno gubo in lirasto oblikovanim repom. Živijo na meji med gozdom in alpskimi tratami ter v ruševju. Potrebujemo posamezna drevesa, ki obkrožajo bolj odprte predele (barje, jasa). Gnezdo je na tleh v zavetju visoke vegetacije ali grma. Hranijo se pretežno z rastlinami (poganjki, iglice, storži, mačice, plodovi), le poleti tudi z nevretenčarji. So stalnice, ki se tudi pozimi zadržujejo na gnezdiščih. Ogrožata jih masovni gorski turizem in krivolov.	37.807 ha	4.084 ha	Stabilno
divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)	SI5000019 Julijci	Divji petelin je naša največja koconoga kura. Samec ima temno zelene prsi, rjave peruti in rdečo nadočesno gubo, samica je varovalnih rjavih tonov. Samci se na rastiščih razkazujejo in tekmujejo s svatovskimi napevi, ki so mešanica klepanja, drobljenja in brušenja. Gnezdo zgradijo na tleh v gostem kritju, pogosto ob deblu drevesa. Divji petelini so stalnice, ki v Sloveniji gnezdijo v zrelih iglastih in mešanih gozdovih gorskega sveta, preprečenih s posekami in jasami, na katerih je veliko plodonosnih rastlin. Potrebujemo tudi vodni vir in predel, kjer nabirajo kamenčke za prebavo (gastrolite). Prehranjujejo se skoraj izključno z rastlinami, pozimi so to iglice in poganjki, ki jih nabirajo na drevju, v času brez snežne odeje pa se hranijo na tleh z listi, poganjki, plodovi (borovnice, brusnice, mahovnice, barjanske kopišnice). Mladiči jedo tudi pajke in žuželke. Ogroža ga intenzivna sečnja, širjenje gozdnih monokultur, vznemirjanje s strani človeka, ponekod tudi nezakonit lov.	50.600 ha	8.399 ha	Neugodno - populacija je v upadu

Klimatska funkcija

Klimatska funkcija pomeni mešanje hitrosti in spreminjanje smeri vetrov; vpliv na temperaturo in vlažnost zraka ter na razmerje med plini v ozračju (proizvodnja kisika, skladiščenje ogljika v lesu in tleh). Poudarjeno klimatsko funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območju stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja.

V GGE je na prvi stopnji poudarjena okolica Bohinjskega jezera, na drugi stopnji pa gozdni prostor v Spodnji bohinjski dolini ter manjša lokalna območja v Zgornji dolini (nad Srednjo vasjo, pri Stari Fužini).

Na prvi stopnji je opredeljenih 96,75 ha (0,8 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 195,80 ha (1,6 % gozdnega prostora). Preostali gozdni prostor je poudarjen s tretjo stopnjo.

2.2 Socialne funkcije

Rekreacijska funkcija

Rekreacijska funkcija pomeni omogočanje aktivnosti, ki telesno in duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti).

Funkcija je določena ploskovno kot območja, ki so pogosto obiskana in linijsko kot bolj obiskane pohodne in kolesarske poti. Na prvi stopnji so poudarjeni Goreljek, Nordijski center Polje, Vogar, okolica smučišča Senožeta, planina Blato, okolica Bohinjskega jezera in Ukanc, Voje in Mostnica ter okolica kampa Danica. Na drugi stopnji so poudarjeni Rudnica, območje nekdanjega smučišča Kobla, območje smučarsko-tekaških prog Bistrica – Polje in območje Pokljuke - v GGE se nahaja južni del planote s planinami Zajamniki, Konjska dolina, Jelje, Uskovnica in Praprotnica. Preostali del območja je poudarjen s tretjo stopnjo.

Linijsko so na območju Bohinja določene številne pohodniške in kolesarske poti. Zaradi povečanega obiska po večini GGE je večina poti podarjena s prvo stopnjo, nekatere manj številno obiskane pa z drugo stopnjo. Točkovno je na prvi stopnji poudarjeno izstopno mesto za Canyoning Grmečica. Na drugi stopnji pa so poudarjena vzletišče Studor, Vogar in Zgornje Podjelje ter plezališča Bellevue, Rudnica, Bitnje, Kras, Peč, Bitenj potok, Zevt, Nomenj, v Dovu in v Pršivcu.

Na prvi stopnji je opredeljenih 468,34 ha (3,9 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 860,47 ha (7,1 % gozdnega prostora). Na prvi stopnji je določenih 137,02 km poti v gozdnem prostoru, na drugi pa 55,00 km v gozdnem prostoru.

Turistična funkcija

Turistična funkcija pomeni zadovoljevanje potreb obiskovalcev, ki zaradi oddiha ali razvedrila začasno spremenijo svoj kraj bivanja. Poudarjeno turistično funkcijo opravljajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti ali po katerih se odvija turistično vodenje.

Funkcija je določena ploskovno kot pomembnejši turistični kraji in območja ter linijsko kot turistično pomembne kolesarske in pohodne poti. Turistično so na prvi stopnji poudarjeni Goreljek, Vogar, Smučišče Senožeta, okolica Kampa Danica, Voje in Mostnica ter Bohinjsko jezero in okolica in Ukanc. Na drugi stopnji je poudarjeno nekdanje smučišče Kobla. Preostali del območja je poudarjen s tretjo stopnjo. Na prvi stopnji so poudarjene tudi Poključka pot, Učna pot Šotna barja, Krožna pot Ukanc – Savica, Slovenska turno kolesarska pot, Slovenska planinska pot ter Krožna pot skozi korita Mostnice in po dolini Voje.

Na prvi stopnji je opredeljenih 416,36 ha (3,5 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 109,21 ha (0,9 % gozdnega prostora). Na prvi stopnji je določenih 35,03 km poti v gozdnem prostoru.

Zaščitna funkcija

Zaščitna funkcija pomeni zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča, ter zagotavljanje varnosti bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo.

Funkcija je opredeljena ploskovno na prvi stopnji pobočjih doline Voje, na vznožjih strmih prisoj Spodnje doline med Bohinjsko Bistrico in Nomenjem, na strmih prisojah Studorja ter še več posameznih manjših lokalnih mestih. Na drugi stopnji je poudarjena v okolici Koprivnika in Gorjuš, na prisojnih vznožjih med Rudnico in Ščavnico ter še na nekaj lokalnih mestih.

Funkcija je na prvi stopnji opredeljena na 613,98 ha (5,1 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa na 183,95 ha (1,5 % gozdnega prostora).

Obrambna funkcija

Obrambna funkcija pomeni varovanje zemljišč in objektov, pomembnih za javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ter obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije. Poudarjeno obrambno funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki se uporabljajo kot poligoni za urjenje policijskih in 6vojaških enot, ter gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode ter policijske, vojaške, ipd. objekt.

Obrambna funkcija je v GGE opredeljena točkovno s črpališčem pitne vode pri Ribčevem laz, ki je poudarjeno na prvi stopnji.

Estetska funkcija

Estetska funkcija pomeni omogočanje doživljanja skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor, ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini.

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno in točkovno. Zaradi estetske vrednosti Bohinja je ta funkcija ploskovno opredeljena v večjem deli enote. Na prvi stopnji je poudarjen okolice jezera in ledeniških dolin – Ukanc, okolica Bohinjskega jezera, Rudnica in Zgornja dolina. Severni del enote je poudarjen na drugi stopnji zaradi kulise Julijskih Alp. Na drugi stopnji so poudarjeni še kulisa Soteske in Ravenska planina in Planina za Črno goro. Spodnja dolina in večina okoliških pobočij pa niso opredeljena. Točkovno so na prvi stopnji opredeljena izjemna drevesa v GGE.

V GGE je s to funkcijo opredeljenih 1.805,12 ha (15,0 % gozdnega prostora) na prvi in 7.601,32 ha (63,2% gozdnega prostora) na drugi stopnji. Na prvi stopnji je določenih 31 izjemnih dreves.

Poleg gozdov krajinsko estetsko pozitivno vplivajo tudi planine, ki prekinjajo monotonijo gozdnih kompleksov, vendar ne toliko v zaraščajoči obliki kot redno vzdrževane planine.

Poučna funkcija

Poučna funkcija pomeni ozaveščanje in posredovanje znanj o gozdu ter gospodarjenje z njim laični ali strokovni javnosti. Poudarjeno poučno funkcijo imajo gozdovi, ki se uporabljajo kot učni prostor (gozdne učilnice), gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne, ipd. poti ter učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.

V GGE je ploskovno na prvi stopnji poudarjeno barje Goreljek, kjer se nahaja Učna pot Šotna barja. Opredeljenih je 5,70 ha (0,0 % gozdnega prostora). Preostali gozdni prostor je opredeljen s tretjo stopnjo. Linijsko je na prvi stopnji opredeljena Poključka pot, ki skozi GGE poteka ob robu Goreljka mimo barja v dolžini 2,31 km.

Raziskovalna funkcija

Funkcija pomeni načrtno zbiranje, opazovanje in ugotavljanje dejstev o gozdovih, njihovem izkoriščanju in rabi. Raziskovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi, v katerih so postavljene raziskovalne ploskve, raziskovalni objekti, razne merilne naprave ipd. s katerimi v okviru raziskovalnih projektov ali programov upravljajo raziskovalne institucije.

Raziskovalna funkcija v GGE ni določena.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Funkcija pomeni izboljšanje kakovosti in ohranjanje zdravega življenjskega okolja ter blaženje škodljivih vplivov imisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higiensko-zdravstveno funkcijo imajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč, ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaženja, kot so npr.

avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča, ipd.

V GGE je funkcija opredeljena ploskovno. Na 2. stopnji je poudarjena okolica Bohinjske Bistrice, preostali gozdni prostor pa je poudarjen s tretjo stopnjo.

Z drugo stopnjo te funkcije je opredeljenih 364,75 ha (3,0 % gozdnega prostora).

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Ta funkcija pomeni varovanje redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov. Poudarjeno funkcijo varovanja naravnih vrednot imajo gozdovi ali deli gozdov, ki imajo po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, status naravne vrednote, zavarovana območja ter izjemna drevesa v gozdnem prostoru.

Funkcija je v GGE določena ploskovno, točkovno in linijsko. Na prvi stopnji so poudarjeni prvo varstveno območje TNP, visoko barje Goreljek in rastišče glacialnega relikta severne linejke (*Linnaea borealis*) v dolini Save. Na drugi stopnji je poudarjen večji preostali del enote kot preostali del območja TNP in Pokljuka kot visoka kraška planota z značilnimi kraškimi pojavi. Izven tega območja so pomembna še severna pobočja Črne prsti, območje Save Bohinjke in Morenski nasipi pri Bohinjski Bistrici. Večina preostalih naravnih vrednot z drugo stopnjo poudarjenosti se nahaja znotraj TNP ter območja NV Pokljuka. Najmanjše površine naravnih vrednot so na območju Spodnje doline.

Linijsko je na drugi stopnji poudarjen potok Belca s pritoki pri Bohinjski Bistrici. Točkovno so na prvi stopnji poudarjene jame, brezna, spodmoli in izjemna drevesa. Na drugi stopnji so poudarjeni Naravni most čez korita Mostnice in majhno naravno okno v strugi Mostnice, ledeniški balvan pri stari Fužini, kamniti stolp na Studorju, Spodnji slap na Ribnici, slap pri Nomenju, nahajališče boksita na Rudnici in močno zakraseli triasni apnenci na območju Pršivca.

V GGE je določenih 4.006,12 ha (33,3 % gozdnega prostora) na prvi stopnji poudarjenosti in 6.001,45 ha (49,9 % gozdnega prostora) na drugi stopnji. Linijsko je določenih 5,34 km potoka Belce in pritokov. Točkovno je na prvi stopnji opredeljenih 119 jam, brezen, spodmolov in dreves, na drugi stopnji pa 8 naravnih vrednot.

Po izdelavi zadnjega območnega načrta je bilo na območje GGE zabeleženih še 12 novih jam in brezen ter nahajališče aluminijeve rude wochenita na Rudnici. Te so navedene v naravovarstvenih smernicah s strani ZRSVN in vključene v tabelo naravnih vrednot v prilogah. To so predlogi za točkovno dopolnitev na prvi stopnji ta jame in na drugi stopnji za nahajališče aluminijeve rude wochenita v naslednjem načrtovalnem obdobju območnega načrta.

Vse naravne vrednote v GGE Bohinj so prikazane v prilogah.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Ta funkcija pomeni varstvo in ohranjanje območij ali objektov, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru. Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, panjevc, gaji, logi).

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno, linijsko in točkovno. Na prvi stopnji sta ploskovno opredeljeni arheološko najdišče Spodnje Gradišče pri Lepencah ter arheološko najdišče Selo pri Ajdovskem pri Bohinjski Bistrici. Na drugi stopnji je opredeljeno celotno območje TNP, hkrati pa tudi vse planine, okolica več vasi in naselij (največ gozdnega prostora ta kriterij zajema v okolici Koprivnika in Gorjuš, drugje je površina zanemarljiva) ter arheološka najdišča Gradec v Ribčevem Lazu, Na Lazah pri Nomenju, Ajdovska jama pri Bohinjski Češnjici, za Gradcem pri Laškem Rovtu ter Dunaj, Trebež in Ajdovska jama pri Bohinjski Bistrici. Linijsko je na drugi stopnji opredeljen Bohinjski predor. Točkovno so na prvi stopnji opredeljeni Kapelica na stopnicah v Srednji vasi, Spominska plošča borcem Gorenjskega odreda na Srenjskem prevalu, Grobišče borcev 3. bataljona Prešernove brigade na Goreljku, Razpelo ob Beraškem mostu v Stari Fužini, Spominsko znamenje

na planini Voje in kapelica ob hiši Podjelje 20. Na drugi stopnji sta opredeljena Hudičev most v Stari fužini in Srednja vas.

V GGE je na prvi stopnji opredeljenih 19,92 ha (0,2 % gozdnega prostora), na drugi stopnji pa 9.216,31 ha (76,6 % gozdnega prostora). Linijsko je opredeljenih 6,25 km nad Bohinjskim predorom. Točkovno je opredeljenih 6 spomenikov na prvi in 2 na drugi stopnji.

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Funkcija pomeni proizvajanje nadzemne lesne mase, ki jo je možno gospodarsko izkoriščati. Poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo opravljajo gozdovi z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

Funkcija je opredeljena ploskovno na masko gozda. V večini GGE sta opredeljena prva stopnja poudarjenosti v gospodarskih in tretja stopnja poudarjenosti v varovalnih odsekih. V gospodarskih odsekih je torej možen dolgoročni posek nad 5 m³/ha na leto, v varovalnih odsekih pa manj kot 2 m³/ha na leto. Na zelo majhni površini na Fužinskih planinah je opredeljena druga stopnja (možen dolgoročni posek med 2 in 5 m³/ha na leto).

Funkcija je na prvi stopnji opredeljena na 5.967,24 ha (61,0 % gozda), na drugi stopnji na 26,70 ha (0,3 % gozda) ter na tretji na 3.793,49 ha (38,8 % gozda).

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Ta funkcija pomeni izkoriščanje nelesnih in materialnih koristi gozda, z izjemo divjadi in rekreativne rabe gozdov, ki se lahko pojavijo na trgu. Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, kjer se intenzivno odvija stelarjenje, čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja, izkoriščanje sečnih ostankov, ipd. če so ti proizvodi predmet prodaje ali nadaljnje dodelave in niso namenjeni le lastni uporabi.

Funkcija je opredeljena ploskovno in točkovno. Na prvi stopnji je določeno območje okolice Goreljeka, ki spada pod območje Pokljuke, kjer je nadpovprečno nabiranje stranskih gozdnih proizvodov (gozdni plodovi, gobarjenje, ipd.). Na drugi stopnji so opredeljena območja čebelje paše na podlagi izbranih tipov sestojev. Točkovno so na prvi stopnji poudarjena stojišča čebelnjakov.

Na prvi stopnji je določenih 461,40 ha (3,8 % gozdnega prostora), na drugi pa 238,55 ha (2,0 % gozdnega prostora). Točkovno je opredeljenih 29 stojišč čebelnjakov.

Lovnogospodarska funkcija

Funkcija pomeni gospodarjenje s populacijami divjadi. Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi oziroma gozdni prostor v lovni oborah. Funkcija je poudarjena tudi v okolici rukališč, krmišč, krmnih njiv ter v predelih, kjer se intenzivno izvaja lovski turizem. V sonaravno zasnovanih in oblikovanih gozdovih in ob usklajenih populacijah živalskega sveta poteka ta funkcija brez konfliktov in je ni nujno vedno poudarjati kot dominantno funkcijo v prostoru.

Funkcija je v GGE opredeljena ploskovno in točkovno. Ploskovno je na drugi stopnji poudarjeno območje LPN Triglav v okolici Bohinjskega jezera in v Ukancu, na delu Fužinskih planin ter na območju Goreljeka. Točkovno so na prvi stopnji opredeljena krmišča.

Na drugi stopnji je ploskovno opredeljenih 2.011,36 ha (16,7 % gozdnega prostora). Na prvi stopnji je opredeljenih 9 krmišč.

Pasišča, grmišča in zimovališča, na katerih je bila v preteklem načrtu opredeljena lovnogospodarska funkcija, so v obdobju zadnjega območnega načrta opredeljena pod funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Površina vseh gozdov v GGE Bohinj je 9.787,48 ha. Glede na gospodarske kategorije je največ gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni. To so gozdovi znotraj Triglavskega narodnega parka in jih je 39,7 %. Večnamenskih gozdov je 22,3 %, varovalnih gozdov pa 38,0 %.

Kategorija varovalnih gozdov je opredeljena na podlagi Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

Po obliki lastništva s 95,8 % prevladujejo zasebni gozdovi. Državnih gozdov je 4,0 % in gozdov lokalnih skupnosti 0,2 %.

Preglednica 20/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	2.011,18	169,62	7,04	2.187,84
GPN, ukrepi so dovoljeni	3.758,20	118,74	6,29	3.883,23
Varovalni gozdovi	3.605,83	102,46	8,12	3.716,41
Skupaj:	9.375,21	390,82	21,45	9.787,48

Preglednica 21/KGR: Gozdne združbe po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
01102-2 -predalpska jelova bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	146,63	39,3
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	220,32	59,0
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	6,61	1,8
	Skupaj RGR	373,56	100,0
01103-3 -alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	3,52	100,0
	Skupaj RGR	3,52	100,0
01104-4 -alpska bukovja osojna	59200-Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	1,74	0,3
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	596,89	92,9
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	35,23	5,5
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	8,32	1,3
Skupaj RGR		642,18	100,0

OPIS STANJA GOZDOV

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
01105-5 -toploljubna bukovja	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	52,96	8,9
	56300-Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1,96	0,3
	59200-Predalpsko alpsko toplotoljubno bukovje	5,01	0,8
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	516,53	87,0
	80100-Smrekovje s trikrpim bičnikom	17,06	2,9
Skupaj RGR		593,52	100,0
01106-6 -podgorska bukovja	52100-Nižinsko črnojelševje	6,09	1,1
	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	353,00	61,6
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	213,95	37,3
Skupaj RGR		573,04	100,0
01107-7 -varovalni gozdovi	64300-Predalpsko jelovo bukovje	2,02	100,0
Skupaj RGR		2,02	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		2.187,84	100,0
01101-1 -subalpinska smrekovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	17,51	2,2
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	158,83	20,4
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	171,95	22,1
	80200-Smrekovje s smrečnim resnikom	430,86	55,3
Skupaj RGR		779,15	100,0
01102-2 -predalpska jelova bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	105,88	15,9
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	448,84	67,4
	67100-Smrekovje na karbonatnem skalovju	13,87	2,1
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	97,31	14,6
Skupaj RGR		665,90	100,0
01103-3 -alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	199,20	10,0
	56300-Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	11,17	0,6
	59200-Predalpsko alpsko toplotoljubno bukovje	3,49	0,2
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	1.479,07	73,9
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	229,28	11,5

OPIS STANJA GOZDOV

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi		Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
		68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	26,04	1,3
		69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	41,79	2,1
		80200-Smrekovje s smrečnim resnikom	11,07	0,6
Skupaj RGR			2.001,11	100,0
01104-4 -alpska bukovja osojna	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom		143,40	92,4
	64300-Predalpsko jelovo bukovje		11,80	7,6
Skupaj RGR			155,20	100,0
01105-5 -toploljubna bukovja	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom		141,87	100,0
Skupaj RGR			141,87	100,0
01106-6 -podgorska bukovja	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih		123,03	95,6
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom		5,68	4,4
Skupaj RGR			128,71	100,0
01108-8 -gozdovi v prvem varstvenem območju TNP	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi		7,54	74,4
	70200-Alpsko ruševje		2,59	25,6
Skupaj RGR			10,13	100,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI			3.883,23	100,0
01107-7 -varovalni gozdovi	51100-Vrbovje s topolom		26,59	1,8
	55200-Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih		6,19	0,4
	56300-Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje		302,72	20,4
	59200-Predalpsko alpsko toploljubno bukovje		335,30	22,6
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom		501,65	33,8
	64300-Predalpsko jelovo bukovje		70,88	4,8
	67100-Smrekovje na karbonatnem skalovju		7,90	0,5
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico		177,08	11,9
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi		1,87	0,1
	70200-Alpsko ruševje		45,40	3,1
	80200-Smrekovje s smrečnim resnikom		9,47	0,6

OPIS STANJA GOZDOV

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
Skupaj RGR		1.485,05	100,0
01108-8 -gozdovi v prvem varstvenem območju TNP	56300-Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	264,13	15,0
	59200-Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	54,95	3,1
	63400-Alpsko bukovje s črnim telohom	211,40	12,0
	64300-Predalpsko jelovo bukovje	234,28	13,3
	67100-Smrekovje na karbonatnem skalovju	16,32	0,9
	68300-Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	11,23	0,6
	69100-Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	494,87	28,1
	70200-Alpsko ruševje	473,25	26,9
Skupaj RGR		1.760,43	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		3.716,41	100,0
Skupaj vsi gozdovi		9.787,48	100,0

3.2 Lesna zaloga

Povprečna lesna zaloga v enoti znaša 244,6 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo iglavci (59,9 %), listavcev je 40,1 %.

Porazdelitev skupne lesne zaloge po razširjenih debelinskih razredih je dokaj normalna. Izražena je le rahla leva asimetrija zaradi porazdelitve lesne zaloge iglavcev je močno levo asimetrična (največ lesne zaloge iglavcev je v IV. debelinskem razredu). Porazdelitev lesne zaloge listavcev pa je desno asimetrična z vrhom v II. debelinskem razredu.

Delež lesne zaloge najdebelejšega drevja (IV. In V. debelinski razred) je pri iglavcih 53,9 % pri listavcih pa komaj 23,5 %.

Preglednica 22/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	5,2	14,7	24,9	28,4	26,8	117,5	48,0
Jelka	9,3	14,1	21,2	29,6	25,8	18,5	7,6
Bor	8,4	29,4	21,2	31,4	9,6	0,4	0,2
Macesen	20,3	12,9	28,2	27,8	10,8	10,2	4,2
Bukev	15,2	31,2	29,3	13,1	11,2	85,4	34,9
Pl. lst.	18,1	30,1	25,3	10,6	15,9	4,5	1,8
Dr. tr. lst.	10,5	33,0	44,4	6,3	5,8	5,5	2,2
Meh. lst.	18,0	31,8	33,9	9,0	7,3	2,6	1,1
Iglavci	6,8	14,6	24,7	28,4	25,5	146,5	59,9
Listavci	15,1	31,4	30,0	12,5	11,0	98,1	40,1
Skupaj	10,1	21,3	26,8	22,1	19,7	244,6	100,0

Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah kaže, da v GGE prevladujeta smreka (48,0 %) in bukev (34,9 %). Pri iglavcih sta z znatnim deležem prisotna še jelka (7,6 %) in macesen (4,2 %). Rdeči bor je prisoten posamično. Med listavci močno prevladuje bukev. Deleži plemenitih listavcev, ostalih mehkih in trdih listavcev pa so skromni in za posamezno vrsto komaj presegajo 2 %, v skupnem pa predstavljajo 5,1 %. Med plemenitimi listavci najdemo predvsem gorski javor ter posamično veliki jesen in gorski brest. Izmed mehkih listavcev najpogosteje srečamo jerebiko, vrba in jelša sta manj pogosti. Predstavniki trdih listavcev v enoti so mokovec, črni gaber, mali jesen in nagnoj.

Preglednica 23/DLZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,9	14,2	24,2	26,9	29,8	54,6	146,0
Jelka	4,8	12,0	20,7	29,8	32,7	6,2	16,6
Bor	8,4	29,4	21,2	31,4	9,6	0,2	0,6
Macesen	18,1	15,0	22,8	23,2	20,9	2,1	5,7
Bukev	15,4	32,5	28,0	14,5	9,6	33,3	89,1
Pl. lst.	18,4	31,3	25,2	12,6	12,5	2,0	5,4
Dr. tr. lst.	18,1	36,2	24,6	13,0	8,1	0,8	2,1
Meh. lst.	23,5	32,6	23,3	10,9	9,7	0,8	2,1
Iglavci	5,4	14,1	23,8	27,1	29,6	63,1	168,9
Listavci	15,8	32,5	27,7	14,3	9,7	36,9	98,6
Skupaj	9,2	20,9	25,2	22,4	22,3	100,0	267,5

Preglednica 24/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	1.434.159	1.383.332	47.899	2.928
	m ³ /ha	146,5	147,6	122,5	136,5
Listavci	m ³	959.727	910.487	47.120	2.120
	m ³ /ha	98,1	97,1	120,6	98,8
Skupaj:	m ³	2.393.886	2.293.819	95.019	5.048
	m ³ /ha	244,6	244,7	243,1	235,3

Lesna zaloga zasebnih in državnih gozdov je izenačena in na nivoju enote, s tem da le malenkost višjo lesno zalogo izkazujejo zasebni gozdovi. Najnižja je lesna zaloga v tudi po površini skromnem deležu gozdov lokalnih skupnosti. Razmerje med iglavci in listavci je v zasebnih in gozdovih lokalnih skupnosti na nivoju razmerja v GGE. V državnih gozdovih pa je delež listavcev večji, predstavlja 49,6 % lesne zaloge.

Način ugotavljanja lesne zaloge

V gospodarskih gozdovih, ki jih je 6.057,64 ha (62,0 % vseh gozdov v GGE), lesno zalogo ugotavljamo na stalnih vzorčnih ploskvah, ki so po površini razporejene sistematično s pravokotno mrežo 200×400 m. Za izračun so uporabljene vmesne tarife po Čoklu. Posnetih je bilo 662 ploskev.

Preglednica 25/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

RGR	Število vzorčnih ploskev	Lesna zaloga (m ³ /ha) ± E %
1 -Subalpinska smrekovja	89	527,5 6,9
2 -Predalpska jelova bukovja	118	280,9 11,8
3 -Alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	209	286,9 9,0
4 -Alpska bukovja osojna	85	170,0 16,0
5 -Toploljubna bukovja	93	144,1 15,0
6 -Podgorska bukovja	68	145,2 22,2
Skupaj gospodarski gozdovi	662	267,5 5,8

Lesna zaloga varovalnih gozdov (3.716,41 ha oz. 38,0 % vseh gozdov v GGE) je ugotovljena okularno in zato zanjo ni možno ugotoviti standardne napake ocene. V preglednici 25/D-LZU, smo pod skupno lesno zalogo prikazali le zalogo za del GGE, kjer je bila lesna zaloga ugotovljena s SVP (vsi gospodarski gozdovi). Skupno lesno zalogo za celotno GGE najdemo v ostalih tabelah, lesne zaloge gospodarskih gozdov pa prikazujemo, skupaj z vzorčnimi napakami, v tej preglednici, saj je le-ta bistvenega pomena za dejanske odločitve o prihodnjem ravnanju z gozdovi v GGE.

Dovoljena vzorčna napaka ocene lesne zaloge je po 43. členu Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l.RS št. 91/10 in 200/20) pri tveganju 5 % praviloma do 15 % na ravni posameznega RGR in do 10 % na ravni GGE. Predpisanim pogojem lahko zadostimo v

večini gozdov, kjer se lesna zaloga ugotavlja s SVP razen v RGR 4 in RGR 6. Za celotno GGE znaša vzorčna napaka 5,8 %.

Način ugotavljanja tarif

V preteklosti so bile tarife že preverjene na osnovi izmerjenih višin in starih, v praksi preizkušenih tarif po RGR, ločeno za iglavce in listavce. Osnova za izračun tarif so bile naslednje regresijske krivulje:

$$y = a + bx + cx^2$$

$$y = \text{drevesna višina}$$

$$y = a + b/x$$

$$x = \text{prsni premer}$$

$$y = a + b/\log x$$

$$a, b, c = \text{regresijske konstante}$$

S pomočjo dvovhodnih deblovnic so na osnovi teh krivulj izdelane lokalne tarife. Vse te nize so primerjali s predpisanimi E, V in P tarifami. Primerjali so višinske krivulje in lokalne tarife po posameznih RGR. Najbolj značilno so se dejanske krivulje približale V tarifam. Tarif pri obnovi načrta nismo spreminjali.

3.3 Prirastek

Prirastek smo izračunali po metodi prirastnih nizov.

Tekoči letni prirastek v enoti znaša 5,2 m³/ha. Delež iglavcev je v prirastku 62,4 % in je višji kot v lesni zalogi. Iglavci priraščajo bolje od iglavcev. Porazdelitev skupnega prirastka je desno asimetrična. Večina prirastka je prvih treh debelinskih razredih, največji prirastek je v drugem debelinskem razredu, najmanjši pa v petem. V debelinskem razredu IV in V je 1,4 m³/ha oziroma 27,2 % vsega prirastka. Pri iglavcih je krivulja normalna, pri listavcih pa izrazito desno asimetrična - največ prirastka je v prvih dveh razredih, najmanj pa v zadnjih dveh, ki predstavljata le 10,8 % prirastka listavcev.

Preglednica 26/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,52	0,70	0,82	0,71	0,49	3,25	62,4
Listavci	0,62	0,69	0,42	0,14	0,07	1,94	37,6
Skupaj	1,14	1,39	1,24	0,85	0,56	5,19	100,0

Preglednica 27/DPR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih - večnamenski gozdovi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,65	0,98	1,14	0,99	0,74	4,51	64,4
Listavci	0,83	0,90	0,49	0,19	0,08	2,49	35,6
Skupaj	1,48	1,88	1,63	1,18	0,82	7,00	100,0

Preglednica 28/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m3	31.736	30.643	1.046	48
	m3/ha	3,24	3,27	2,67	2,22
Listavci	m3	19.098	18.042	1.008	47
	m3/ha	1,95	1,92	2,58	2,21
Skupaj:	m3	50.834	48.685	2.053	95
	m3/ha	5,19	5,19	5,25	4,43

Prirastek v zasebnih gozdovih je enak kot v celotni enoti. Nekoliko višji prirastek od povprečja v državnih gozdovih je posledica višjega deleža gospodarskih gozdov v tej kategoriji lastništva. Najnižji prirastek izkazujejo gozdovi lokalnih skupnosti.

Način ugotavljanja prirastka

Metoda prirastnih nizov

Pri izračunu tekočega volumnskega prirastka na osnovi debelitve drevesa v prsnem premeru upoštevamo samo tista drevesa, pri katerih so bili premeri izmerjeni korektno. Podatki starih dreves so korigirani za naknadno ugotovljene napake in netočnosti, tako da je lesna masa izračunana ponovno. Prirastek se ugotavlja po drevesnih vrstah, za razvojno fazo in za RGR. Ugotovljena razlika med zaloga drevesa pred desetimi leti in sedaj se primerja s startno lesno zalogo in ugotovi prirastni odstotek po debelinskih stopnjah. Ugotovljeni odstotki veljajo za določeno populacijo in preteklo desetletje, zato jih uporabimo za napovedani prirastek v enakih startnih razvojnih fazah po RGR. S tem se izognemo napaki zaradi ravnega pojema, ki je prisoten v vseh razvojnih fazah konkretnega sestoja, saj ga prvič zajamemo v letvenjaku, ko je intenziteta priraščanja največja. Predvidevamo, da se bo tekoči prirastek gibal enako kot v sorodnih sestojnih tipih pred desetimi leti.

Formula za izračun tekočega prirastka temelji na sledečih podatkih:

V1 = staro stanje lesne zaloge = vsa drevesa s šifro 0 (v sestoju še sedaj) in vsa posekana drevesa šifra 1 ter vsa propadla drevesa šifra 2

V2 = novo stanje lesne zaloge = vsa drevesa s šifro 0 z novim premerom in vsa vrasla drevesa s šifro 3

$$\Sigma nV2 - \Sigma nV1$$

$$P \% = \frac{\Sigma nV2 - \Sigma nV1}{\Sigma nV1} \times 10$$

$$\Sigma nV1$$

Končno uporabljena formula je nekoliko poenostavljena, ker so nekateri manj pomembni členi med seboj prekrivajo (delujejo nasprotno) in v končni vrednosti ne predstavljajo upoštevanja vrednih količin.

Prirastni nizi so prikazani v prilogi.

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 29/ RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina		Podmladek				Lesna	Število	Srednji			
oz. zgradba sestojev			Površina		Zasnova				zaloga	SVP	± E	premer
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m3/ha		%	cm
Mladovje	731,28	7,5						28,1	75	38,5	14	
Drogovnjak	712,52	7,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	205,8	66	15,0	20
Debeljak	1.565,21	16,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	466,5	155	6,8	27
Sestoj v obnovi	2.110,38	21,6	760,25	36,0	15,9	51,7	28,4	4,0	194,2	238	9,6	24
RAZNOMERNO (sk- gnz)	4.668,09	47,6	1,77	0,0	0,0	88,1	11,9	0,0	236,0	126	8,6	24
Skupaj	9.787,48	100,0	762,02	7,8					267,5	662	5,8	24

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in veljajo za gospodarske gozdove.

Zaradi velikega deleža varovalnih gozdov in gozdov s poudarjeno varovalno vlogo je v GGE delež raznomernih sestojev visok in predstavlja skoraj polovico sestojev (47,6 %). Med enomernimi sestoji je največ sestojev v obnovi, sledijo debeljaki. Najmanj je mladovij in drogovnjakov, vsakih po dobrih 7 %.

Ocena lesne zaloge je največja v debeljaki in sicer 467 m³/ha. V ostalih razvojnih fazah je lesna zaloga nizka. Vzorčna napaka ocene lesne zaloge je zaradi heterogenosti v razvojni fazi mladovij največja. V drogovnjaki znaša 15 %, v ostalih razvojnih fazah je napaka ocene nizka in ne presega 10 %.

Preglednica 30/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	228,19	9,08	0,00	0,25	0,00	407,59	0,00	48,78	18,80	762,02
%	29,95	1,19	0,00	0,03	0,00	53,49	0,00	6,40	2,47	100,00

V tabeli prikazana drevesna sestava podmladka se nanaša na razvojno fazo sestojev v obnovi. Podmladek se pojavlja na dobri tretjini površine sestojev v obnovi in je večinoma dobrih zasnov. Pomanjkljivih in slabih zasnov je tretjina podmladka. Sestoji v GGE se sicer naravno dobro pomlajujejo, slabše zasnove podmladka so prisotne na prizadetih površinah po ujmah v zadnjih letih.

Najbolje se pomlajujeta bukev in smreka, ki predstavljata 83,4 % vsega podmladka, sledijo trdi listavci s 6,4 % in mehki listavci z 2,5 %. Listavci se pomlajujejo bolje kot iglavci, delež iglavcev v podmladku predstavlja slabo tretjino. Med iglavci je v podmladku s skromnim deležem prisotna še jelka. Od listavcev je bukev v pomladku najpogostejša vrsta, ostalih listavcev je skupaj 8,9 %. Od tega je največ trdih listavcev, med katerimi prevladujejo mali jesen, mokovec ter črni gaber. Sledijo mehki listavci, kjer je največ jerebika in vrbe. Plemenite listavce smo zaznali le posamično, najpogostejše javor in veliki jesen.

Preglednica 31/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	731,28	9,2	33,1	39,7	18,0	29,5	17,3	53,2	0,0	12,7	20,8	25,8	40,7
Drogovnjak	712,52	13,3	47,9	37,6	1,2	14,5	28,0	57,0	0,5	34,4	38,6	17,5	9,5
Debeljak	1.565,21					30,6	61,0	8,4	0,0	24,6	75,4	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	2.110,38					26,6	34,4	39,0	0,0				
Raznomerno (sk-grnz)	4.668,09					0,3	14,2	85,5	0,0				
Skupaj	9.787,48												

Sestojne zasnove v mlajših razvojnih fazah niso najboljše, v drogovnjakih je stanje dobro, v mladovjih pa je stanje glede zasnove skoraj na polovici površin, gre pa predvsem za novo nastale ogolele površine po ujmah in napadu podlubnikov v zadnjih letih. Bogat zasnovo ima le 9,2 % mladovij in 13,3 % drogovnjakov.

Negovanost mlajših razvojnih faz je slaba. Več kot polovica mladovij in drogovnjakov je nenegovanih. Dobro negovanih je le slaba tretjina mladovij in dobra desetina drogovnjakov. Še najboljše so negovani debeljaki, a tudi tu prevladuje pomanjkljiva negovanost. Tudi negovanost sestojev v obnovi je pomanjkljiva. Večina raznomernih sestojev je v varovalnih gozdovih, ki so slabo ali pa sploh nenegovani.

V mladovju ima dve tretjini sestojev pretrgan ali vrzelast sklep. V drogovnjakih pa prevladujejo sestoji s (pre)tesnim sklepom, takih sestojev je tri četrtine. V pretesnem sklepu se odraža slaba negovanost te razvojne faze. V debeljakih prevladuje normalen sklep, čeprav je tudi sestoj s tesnim sklepom dobra četrtina.

3.5 Tipi sestojev

Izločanje in opisovanje sestojev poteka s postopkom, ki ga imenujemo opis sestojev. V tej fazi s pomočjo DOF in LIDAR posnetkov ter terenskega ogleda izločimo posamezne sestojne tipe.

Pod pojmom sestojni tip, ki ga ponazarja trimestna šifra, tako razumemo klasifikacijo sestojev glede na razvojno fazo (100), mešanost (10) in sklep sestoja (1). Tako opredeljen sestojni tip zelo podrobno stratificira sestoj in je uporaben za natančno diagnosticiranje sestojev za potrebe podrobnega načrtovanja gojenja gozdov (opis sestojev) ter za stratifikacijo pri ugotavljanju lesne zaloge s stalnimi vzorčnimi ploskvami. Klasifikacija sestojev na sestojne tipe omogoča tudi združevanje posameznih tipov v različne kategorije. Najpogostejše sestojne tipe združujemo v stratume po razvojnih fazah. Povezava med sestojnim tipom in razvojno fazo ter podfazo je avtomatična. Ključ po katerem se sestojni tipi uvrščajo v razvojno fazo oziroma podfazo prikazuje spodnja preglednica.

Preglednica 32: Ključ za uvrščanje sestojnih tipov v razvojne faze in podfaze.

Šifra	Razvojna faza (podfaza)	Pripadajoč sestojni tip
1	Mladovje	100; 2.3; 2.4
2	Drogovnjak	
2a	- mlajši	2.1; 2.2
2b	- starejši	3.1; 3.2; 3.3; 3.4
3	Debeljak	
3a	- mlajši	4.1; 4.2
3b	- starejši I	5.1; 5.2
3c	- starejši II	6.1; 6.2
4	Sestoj v obnovi	4.3; 4.4; 5.3; 5.4; 6.3; 6.4; 7.3; 7.4
7	Raznomerni sestoji	7.1; 7.2

Vsi varovalni gozdovi imajo prvo šifro 8, ostali dve pa pomenita isto kot v gospodarskih gozdovih. Mladje v varovalnih gozdovih označimo z 810. Izločenih je bilo 2.779 sestojev (multipoligoni) s povprečno površino 3,52 ha (brez drugih gozdnih zemljišč).

Preglednica 33/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Bukovi gozdovi	1.628,97	16,6
Drugi pretežno listnati gozdovi	1.243,36	12,7
Gozdovi bukve in jelke	111,63	1,1
Gozdovi bukve in smreke	2.185,91	22,4
Jelovi gozdovi	8,31	0,1
Smrekovi gozdovi	1.478,00	15,1
Drugi pretežno iglasti gozdovi	1.888,65	19,3
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.242,65	12,7
Skupaj	9.787,48	100,0

V gozdovih GGE Bohinj po tipih drevesne sestave prevladujejo gozdovi bukve in smreke, ki jih je dobra petina. Sledijo drugi pretežno iglasti gozdovi, bukovi gozdovi in smrekovi gozdovi. Opaznejši delež predstavljajo še drugi pretežno listnati gozdovi in drugi gozdovi iglavcev in listavcev.

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 34/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.005,09	45,9	1.120,71	51,3	62,04	2,8	0,00	0,0	2.187,84	22,4
Gpn, ukrepi so dovoljeni	344,09	8,9	2.135,96	55,0	1.403,18	36,1	0,00	0,0	3.883,23	39,6
Varovalni gozdovi	474,49	12,8	2.018,56	54,3	1.223,36	32,9	0,00	0,0	3.716,41	38,0
Skupaj vsi gozdovi	1.823,67	18,6	5.275,23	53,9	2.688,58	27,5	0,00	0,0	9.787,48	100,0

Ohranjenost gozdov se določa glede na delež drevesnih vrst, ki so v naravni sestavi gozdne združbe tuje ali so redko prisotne. V ohranjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne do 30 %, v spremenjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne od 31 do 70 %, v močno spremenjenih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne od 71 do 90 % in v izmenjanih gozdovih so tuje ali redko prisotne drevesne vrste prisotne z več kot 90 %.

Za enoto je značilen precejšen delež gozdov s spremenjeno in močno spremenjeno drevesno sestavo. Predvsem je to še vedno posledica pospeševanja smreke v preteklosti, čeprav je njen delež v zadnjem desetletju zaradi gradacije podlubnikov močno upadel. Ohranjeno naravno sestavo deleža drevesnih vrst ima le 18,6 % gozdov. Gozdov z izmenjano drevesno sestavo pa v enoti ni.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 35/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	2.018	5,9	38,9	43,3	11,3	0,6
Jelka	141	5,0	46,8	44,7	2,8	0,7
Bor	5	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	29	17,2	24,1	41,5	17,2	0,0
Ostali igl.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	1.063	2,7	21,6	40,7	27,7	7,3
Hrast	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. lst.	85	0,0	14,1	54,1	29,4	2,4
Dr. tr. lst.	15	0,0	0,0	20,0	20,0	60,0
Meh. lst.	15	0,0	0,0	46,7	40,0	13,3
Skupaj iglavci	2.194	6,0	39,1	43,5	10,8	0,6
Skupaj listavci	1.179	2,5	20,5	41,5	27,8	7,7
Skupaj	3.373	4,8	32,6	42,7	16,8	3,1

Prikazana je struktura kakovosti drevja v gozdovih, ki jih zajemajo RGR, ki smo jim lesno zalogo ugotavljali s stalnimi vzorčnimi ploskvami (gospodarski gozdovi). Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm.

V GGE prevladujeta dobra in prav dobra kakovost drevja. Odlične kakovosti je 4,8 % dreves. Zadovoljive in slabe kakovosti pa petina vseh dreves. Iglavci izkazujejo občutno boljšo kakovost kot listavci. Iglavcev slabe in zadovoljive kakovosti je 11,4 %, medtem ko je ta delež pri listavcih 35,5 %.

Jelka izkazuje najboljšo kakovost med vsemi drevesnimi vrstami, vendar smreka ni dosti slabša. Macesen za njima po kakovosti zaostaja. Bukev je podpovprečne kakovosti, z zelo majhnim deležem odlične kakovosti, pri plemenitih listavcih pa dreves odlične kakovosti sploh ni. Mehki in trdi listavci so pričakovano najslabše kakovosti.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 36/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,2
Veje	1,5
Osutost	0,9
Skupaj	4,6

Poškodovanost drevja smo ocenjevali na stalnih vzorčnih ploskvah, zato se vse ocene poškodovanosti nanašajo na gospodarske gozdove.

V oceni poškodovanosti drevja so zajete le najhujše poškodbe, ki so razvrščene v tri skupine:

- deblo in koreničnik, kjer se za hujšo poškodbo šteje, če je lubje odstranjeno na več kot treh kvadratnih decimetrih;

- veje, kjer za hujšo poškodbo velja, če je v krošnji odlomljen vrh ali veja, ki po debelini presega 20 % premera v prsni višini;
- osutost, kjer velja, da je drevo osuto, če ima osute več kot 60 % krošnje.

V gozdnogospodarski enoti je huje poškodovanih 4,6 % dreves. Poškodovano deblo ali koreničnik ima 2,2 % dreves, večinoma je to posledica gozdne proizvodnje. Poškodbe vej in krošnje so bile zabeležene pri 1,5 % dreves, večinoma gre za odlomljene vrhove, ki so posledica snegolomov. Osuto krošnjo ima 0,9 % dreves, to je znak splošne oslabelosti dreves.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodologiji na območju celotne Slovenije. Po tej metodi izvedba popisa ni prostorsko vezana na območje LUO, ampak se opravlja po popisnih enotah (PE). Pri oblikovanju PE smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd. S popisi smo v naslednjih letih nadaljevali tako da smo v letih 2014, 2017 in 2020 v vseh popisnih enotah v LUO izvedli drugi, tretji in četrti popis objedenosti gozdnega mladja.

V vsaki popisni enoti je bilo popisanih vsaj 51 ploskev, na katerih smo ugotavljali vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Na ploskvah površine 20 m², smo evidentirali vsa drevesca višine od 15 do 150 cm, ter ugotavljali poškodovanost terminalnega poganjka. Podatke smo analizirali, statistično obdelali ter jih primerjali z rezultati do sedaj izvedenih popisov s poudarkom na popisu izvedenem v letu 2020. Sistematično pridobljeni podatki so pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij.

Stopnje objedenosti so sicer odvisne od številnih dejavnikov, o čemer pričajo raziskave s tega področja. Ne glede na to, pa so gostote rastlinojedih parkljarjev tiste, ki najpomembneje vplivajo na stopnje poškodovanosti. Podatek nam nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti oz. gostot.

Obravnavana GGE je del popisne enote Jelovica in Pokljuka, ki obsega skupno 10 GGE. Popisna enota obsega širše območje platojev Jelovice in Pokljuke. Enota je oblikovana tako, da ustreza arealu razširjenosti jelovške populacije jelenjadi oz. ekološki enoti Jelovica z obrobjem, po kateri obravnavamo rastlinojedo parkljasto divjad pri lovskem načrtovanju. Za popisno enoto je značilen znaten delež gozdov, z močno poudarjeno proizvodno funkcijo ter visokim rastiščnim potencialom. Intenzivnost gospodarjenja je velika, kar je povezano z ugodno posestno strukturo (velika posest). Za enoto je značilen visok delež iglastih gozdov, ki je bil v zadnjih letih močno prizadet po podlubnikih. V primerjavi z nekaterimi ostalimi popisnimi enotami je tu delež mladovij visok in se zaradi podlubnikov in ujm še povečuje. V obravnavani GGE so bile leta 2020 popisane 4 vzorčne ploskve. Ker pa to število ne zadošča za korektno analizo, vse v nadaljevanju prikazane primerjave temeljijo na podatkih za širše območje, to je za popisno enoto Jelovica in Pokljuka.

Preglednica 37/OM1: Objedenost gozdnega mladja v letu 2020

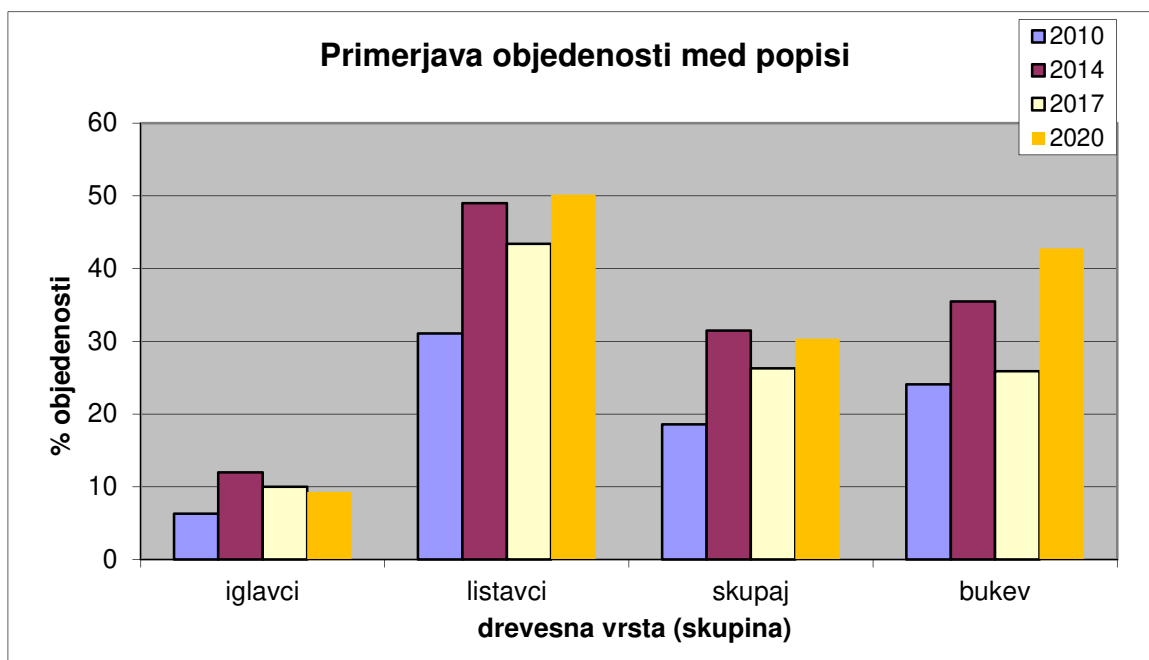
Skup. DV	št. vz.	< 15cm		R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	45	62	38.656	49	11.075	7,4	46	10.875	6,8	40	5.291	8,1	39	2.391	7,3	45	29.632	7,3
Jelka	32	5	3.411	5	1.202	43,3	2	521	35,9	2	281	23,8	3	160	16,7	3	2.164	37,0
Macesen	1										13			13			27	
Bukev	38	5	2.894	26	5.945	24,5	38	8.911	46,2	45	5.972	51,2	50	3.059	52,0	36	23.887	42,8
Hrasti	2	1	930		13	100,0		13	100,0								27	100,0
Plemeniti listavci	22	20	12.403	11	2.485	62,4	4	1.042	60,3	1	174	100,0		27	50,0	6	3.727	63,4
Drugi trdi listavci	7	1	620	4	815	49,2	5	1.082	85,2	5	681	80,4	5	321	58,3	4	2.899	71,0
Mehki listavci	32	6	3.824	6	1.256	64,9	5	1.256	73,4	7	868	73,8	2	94	42,9	5	3.474	69,6
Iglavci	45	67	42.067	54	12.278	10,9	48	11.396	8,1	42	5.584	8,9	42	2.565	7,8	48	31.823	9,3
Listavci	48	33	20.672	46	10.514	40,3	52	12.304	53,6	58	7.695	57,5	58	3.500	52,3	52	34.014	50,2
Skupaj	51	100	62.739	100	22.792	24,4	100	23.700	31,7	100	13.280	37,0	100	6.065	33,5	100	65.837	30,4

Zgornja preglednica prikazuje deleže posameznih drevesnih vrst in skupin drevesnih po višinskih razredih ter stopnje njihove objedenosti. Ob zadnjem popisu smo v PE ugotovili 30,4 % objedenost. Visoke stopnje objedenosti zasledujemo skozi zadnje 3 popise.

Tradicionalno višje stopnje objedenosti beležimo pri listavcih. Medtem ko so iglavci manj objedeni. Iglavci so v manjšem deležu objedeni zaradi visokega deleža smreke, ki velja med divjadjo za najmanj priljubljeno drevesno vrsto, medtem ko je kot drug predstavnik iglavcev - jelka že bistveno bolj objedena (37 %). Med listavci visoke stopnje objedenosti ugotavljamo pri vseh drevesnih vrstah. Praktično vse drevesne vrste, z izjemo bukke, so objedene z večinskim deležem (gorski javor 76 %, jerebika 66,3 %, mali jesen 79,8 %, beli gaber 65,3 %). Omenjene stopnje so med najvišji v Sloveniji. Najbolj poškodovan oz. objeden je razred R3, to je višinski razred med 60-100 cm višine, ostali razredi so manj poškodovani. Praviloma najnižje stopnje objedenosti ugotavljamo v mladju višine 15-30 cm, nato objedenost naraste in je najvišja v razredu R3 (60-100 cm), kasneje v razredu R4 (100-150 cm) pa že upade. Upad je manj izrazit v enotah s prisotno jelenjadjo in izrazitejši v enotah, kjer je večinoma prisotna srnjad.

Preglednica 38/OM2: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po popisih v razredih R1-R4

	Popis 2010	Popis 2014	Popis 2017	Popis 2020
Smreka	5,5	10,7	8,6	7,3
Jelka	29,3	32,7	32,5	37,0
Macesen	31,0	52,4	7,7	
Bukev	24,1	35,5	25,9	42,8
Hrasti	52,9	55,6	50,0	100,0
Plemeniti listavci	52,5	75,6	75,9	63,4
Drugi trdi listavci	43,5	57,7	54,9	71,0
Mehki listavci	62,3	84,6	84,4	69,6
Iglavci	6,3	12,0	10,0	9,3
Listavci	31,1	49,0	43,4	50,2
Skupaj	18,6	31,5	26,3	30,4

Slika 1: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi

Za razumevanje vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na gozdno mladje so pomembni trendi oz. gibanja stopenj objedenosti med posameznimi popisi. Na podlagi teh povezav želimo sklepati na dogajanja v populacijah rastlinojedih parkljarjev. Med stopnjami objedenosti in gostotami parkljarjev obstajajo korelacije, ki jih upoštevamo kot enega pomembnejših kazalnikov pri določevanju višine načrtovanega odvzema.

Med popisi smo preteklosti primerjali in ugotavljali trende deleža poškodovanosti po številnih kazalnikih (drevesne vrste, skupine drevesnih vrst, višinski razredi). Kot najbolj primerna se ja za ugotavljanje vpliva divjadi na gozdno mladje izkazala bukev. Bukov je drevesna vrsta, ki je med divjadjo srednje priljubljena, naraščanje njene stopnje poškodovanosti je glede na populacijske gostote divjadi (jelenjadi) v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami še najbolj linearno.

Če na podlagi prikazanih rezultatov sklepamo na dogajanja v populacijah vidimo, da smo v zadnjem popisu zabeležili najvišje stopnje objedenosti (bukev, listavci), kar priča, da bi se številčnost srnjadi in jelenjadi lahko povečala. S dodatnimi statističnimi analizami smo ugotovili, da leto 2020 statistično značilno izstopa (povečanje objedenosti) glede na leti 2010 in 2017. Visoke stopnje objedenosti in

njihova porast so presenetljive, saj so po ujmah in podlubnikih v zadnjem desetletju nastale številne ogolele površine, ki bi morale divjadi nuditi dodatno prehransko ponudbo.

Dejstvo je, da bomo morali v bodoče z močnejšim poseganjem z odstrelom nadaljevati in izboljševati razmerje med objedenostjo in gostotami divjadi v prid gozdnega mladja. Poleg spremljave vliva rastlinojede parkljaste divjadi preko popisov bi bilo nujno zagotoviti spremljavo ogroženosti gozdnogojitvenih ciljev. Na ta način bi lahko določili še mejne oz. sprejemljive stopnje objedenosti gozdnega mladja.

3.10 Odmrlo drevje

Pravilnik o varstvu gozdov (Ur.l. RS št. 114/09, 31/16 in 52/22) določa, da je potrebno zagotoviti vsaj 3 % odmrlega lesa glede na lesno zalogo v GGE. Tako bi v obravnavani GGE v gospodarskih gozdovih ob povprečni lesni zalogi 268 m³/ha, morale biti v gozdu vsaj 8 m³/ha odmrlih dreves. Trenutno predstavlja odmrlo drevje 15,1 % lesne zaloge gospodarskih gozdov. Ocenjujemo, da je količina odmrlega drevja v varovalnih gozdovih še višja.

Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje v GGE (število dreves na ha)

Razširjeni		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
deb. razred		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	22,02	10,91	32,93	12,48	23,11	35,59	34,50	34,02	68,52
	m ³ /ha	7,73	3,31	11,04	4,36	7,01	11,37	12,09	10,32	22,41
30 - 49 cm	št./ha	3,90	0,57	4,47	2,96	2,15	5,11	6,86	2,72	9,58
	m ³ /ha	6,37	0,81	7,18	4,83	3,04	7,87	11,20	3,85	15,05
50 in več cm	št./ha	0,48	0,00	0,48	0,36	0,09	0,45	0,84	0,09	0,93
	m ³ /ha	1,56	0,00	1,56	1,16	0,25	1,41	2,72	0,25	2,97
Skupaj	št./ha	26,40	11,48	37,88	15,80	25,35	41,15	42,20	36,83	79,03
	m ³ /ha	15,66	4,12	19,78	10,35	10,30	20,65	26,01	14,42	40,43

Odmrlo drevje smo evidentirali na vzorčnih ploskvah. Povprečno najdemo 79 odmrlih dreves na ha. Močno prevladuje tanko odmrlo drevje, ki ne presega debeline 30 cm. Po večini gre za drevje, ki odmre zaradi naravnega izločanja v mlajših razvojnih fazah. Takega drevja je v povprečju 69 dreves na ha ali 86,7 % vseh odmrlih dreves. Vendar je tudi odmrlih dreves, debelejših od 30 cm v povprečju 11/ha, kar predstavlja 13,3 % vseh odmrlih dreves. V povprečju najdemo skoraj eno odmrlo drevo nad 50 cm premera na hektar.

Med odmrlim drevjem je malenkost več iglavcev, njihov delež predstavlja 53,4 %. Delež odmrlih stoječih dreves je malenkost manjši od deleža odmrlih ležečih dreves. Največ mrtve mase v gospodarskih gozdovih je v RGR 4, kjer je 49 m³/ha odmrlega drevja. Več kot 40 m³/ha odmrlega drevja je še v RGR 3 in 5. V preostalih RGR (1,2 in 6) pa najdemo nekaj čez 30 m³/ha odmrle lesne mase.

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Naselitev Bohinja se je pričela v bronasti dobi ob koncu 7. stoletja pred našim štetjem. Na območju GGE so gozdovi najprej služili predvsem lovu, pozneje pridobivanju drv in stavbnega lesa za prve zaselke. V alpskem delu Evrope so železovo rudo talili že v 6. stoletju pred našim štetjem in tudi v Bohinju je fužinarstvo krajini vtisnilo neizbrisen pečat. V železni dobi se je začel Bohinj razvijati v kulturno krajino z zametki vseh današnjih zaselkov. Zlasti močno je zaživel v stoletju pred našim štetjem, ko je bil del rimskega Norika in je bila živahna trgovina z železom. Železna doba je oblikovala celotno kulturno podobo Bohinja, ki je spadala k skupini okoli Sv. Lucije (Most na Soči), saj je bila povezava kljub visokim goram živa in je trajala vse do druge svetovne vojne.

Za vpliv na gozdove je bilo pomembno dejstvo, da so v bohinjskem kotu rudarji odkrili rudo železni bobovec in bogate gorske gozdove kot vir surovine za oglje. Sečnje v gozdovih so bile obsežne in usmerjene predvsem na listavce, zlasti v bližini kopišč. Fužinarstvo se močno razvije v srednjem veku, ko je potrebovalo tudi zelo velike količine oglja in lesa za rudnike. V 14. stoletju je tedanja država naselila tirolske kmete z znanjem izdelovanja železa in izdelkov (Nemški rovt).

Fužinarji so si od države priborili različne ugodnosti, tako da je kmalu napočila zlata doba železarstva na Gorenjskem. Gozdovi so bili praktično pod upravo rudarstva in so služili kot rezervat za surovino - les in oglje. Naslednji val priseljevanja kadrov se je dogodil v 16. stoletju, ko so v Bohinj prispeli fužinarji iz Lombardije (Laški rovt). Kot poroča J. V. Valvazor pa je že v 17. stoletju mnogo fužin opuščeni, saj so v fužinarstvu hitro nastopile meje rasti: primanjkovalo je oglja, rude in vode. V bohinjskem kotu ni moglo dolgo konkurirati ob slabši rudi, konkurenci premoga in drugih kupcev lesa po izgradnji železnice iz Ljubljane do Trbiža (1870) in do Trsta (1906). Razmahnila se je trgovina z iglavci, listavci so bili potisnjeni v ozadje. Obdobju pospeševanja sečnje listavcev je tako sledilo obdobje povpraševanja po iglavcih in pospeševanje smreke v gozdnih sestojih.

Zanimiva je tudi zgodovina lastništva gozdov, kot rezultat družbeno ekonomskih odnosov preteklih časov. Po prihodu Slovanov so bili bližnji gozdovi skupna last, saj so živeli in gospodarili v plemenskih in rodovnih skupnostih. Tudi fevdalne posesti pozneje so bile zaokrožene v večjih kompleksih in le manjši del gozdov je pripadal redkim svobodnim kmetom. Kmečko prebivalstvo je le postopoma pridobivalo servitutne pravice v fevdalnih gozdovih, si pridobilo skupne gmajne ter servitute v vaških skupnostih. Smeli pa so do sredine 17. stoletja proti odškodnini krčiti gozdove za njive, travnike in pašnike ter za poselitev. V Bohinju sta si zemljiško posest delili blejska in radovljiška fevdalna oblast. Od Srednje vasi do jezera in Velega polja je segala radovljiška posest, ostalo pa je posedovala blejska posest. Ta razdelitev je ostala praktično nespremenjena do zemljiške odveze leta 1848.

Po marčni revoluciji 1848 je bilo porazdeljeno okoli 3.700 ha gozdov kot odškodnina za servitut paše in lesa, vendar se je urejanje pravic zelo zavleklo še v sedemdeseta leta 19. stoletja. Kljub temu, da je bila v začetku odstopljena posest nedeljiva, je pozneje prišlo do razdelitve parcel v več kosov in na različnih lokacijah. Proces drobljenja posesti se je nadaljeval zaradi dedovanja in individualizma ljudi.

Od nekdaj je v Bohinju imela velik pomen predvsem živinoreja in pašništvo, saj so 90 % živine pasli na pašnikih in planinah. V novejšem obdobju je od leta 1900 do 1960 stanje živine le malo padalo, ovčjereja pa je od polovice 19. stoletja naprej nazadovala. Precejšnja navezanost na pašo je botrovala tudi stalnim pritiskom na pašo v gozdu in znane spore med kmeti in fevdalci. Fužine so dajale kruh številnim kajžarjem in kmetom, z zatonom te dejavnosti pa je tudi število prebivalcev začelo upadati. Večjo zaposlitveno možnost je pozneje ponudila gradnja železnice in žagarstvo. Po izgradnji železnice 1906 se je v Bohinju začel razvijati tudi turizem. Med izdelki je imel posebno mesto bohinjski sir.

Izdelovanje sira je znano vsaj od 13. stoletja dalje. Prve skupne sirarne so znane že od 1873 (npr. Bitenjska planina). Ob pomoči švicarskega strokovnjaka se je modernejše sirarstvo razvilo tudi na drugih planinah. Vse do leta 1950 se je ohranjalo še sirarstvo na temelju individualnega pastirstva (po domačijah). Do večjih sprememb je prišlo po II. vojni, ko so bile ukinjene servitutne pravice do

paše v gozdu. Združevanje v kmetijske zadruge in s tem nadaljnji korak k modernizaciji pa ni uspelo, saj so se pretrgale tradicionalne metode dela in navezanost na kmetovanje. Nazadovanje živinoreje in njeno preusmerjanje v bolj hlevski način v tem obdobju se tako kaže v zaraščanju slabše dostopnih in manj donosnih pašnikov ter planin na eni strani in ponovnem krčenju zaraščenih površin v bližini naselij na drugi strani.

GGE Bohinj še danes nosi pečat gospodarskih in družbeno - političnih razmer v preteklosti. Na terenu objeta s kompleksi bivše veleposesti (danes državnih gozdov in gozdov Nadškofije Ljubljana) je močno razdrobljena na manjše posesti, čeprav bi bilo zgodovinsko upravičeno v teh krajih pričakovati vsaj nekaj celkov, katere zametki naj bi izvirali iz posesti svobodnejših kosezov. Podrobnejši opis zgodovinskih razmer je opisan v Bohinjskem zborniku iz leta 1987.

V splošnem je za bohinske gozdove dolgo veljalo, da so neizčrpen, a težko dostopen vir lesa in oglja. Zakupniki so po vrsti prekomerno izkoriščali gozd, med različnimi interesi fužinarjev in prebivalcev je prihajalo do vse hujših sporov. Prvo regulacijo izkoriščanja gozda je uvedel rudarski red iz leta 1381 in gozdni red iz leta 1406 na veleposestvu Ortenburžanov, ki so imeli v lasti le del Bohinja. Za bohinske gozdove je bil tako odločilnejši avstrijski državni rudarski red iz leta 1517, ki je visoke gozdove in rudišča proglasil za državno posest. Sledil je gozdni red za vojvodino Kranjsko iz leta 1771, ki je bil za tisti čas zgleden, vendar je bilo uresničevanje odvisno od zakupnikov in moči oblasti v oddaljenem Bohinju.

Leta 1803 blejsko posest z gozdovi podržavijo in dodelijo kameralnemu fondu. Zlata doba fužinarstva je mimo in železarstvo zaide v težave.

Od leta 1833 do 1858 gozdovi spet pripadajo briksenški škofiji.

Tudi zemljiška odveza 1848 za gozdove ni bila ugodna, saj so bile sečnje spet prekomerne.

1852. leta je sledil prvi gozdni zakon, ki pa tudi ni bil uspešen. Zato je država ne glede na lastništvo uvedla politični sekvester nad gozdovi, ki je trajal od 1858 – 1873. O vseh posegih v gozd je odločala javna gozdna uprava, vendar brez večjih učinkov.

Za gozdove v GGE Bohinj je bil izdelan prvi gozdnogospodarski načrt leta 1960 z veljavnostjo do leta 1969. Sledili so načrti: 1972 – 1981, 1982 – 1991 (dva letna načrta 1992 in 1993), 1994 – 2003, 2004 – 2013, 2014 – 2023 (s spremembo 2021). Obnovljeni načrt za to površino gozdov je že sedmi po vrsti. Vsi predhodni načrti so shranjeni v arhivu OE Bled, Ljubljanska c.19.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2014 do 2023

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek*	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
01101-1 - Subalpinska smrekovja	Iglavci	46.024	30.680	66,7	6,4
	Listavci	702	346	49,3	0,1
	Skupaj	46.726	31.026	66,4	6,4
01102-2 - Predalpska jelova bukovja	Iglavci	42.447	85.238	200,8	17,7
	Listavci	15.493	5.744	37,1	1,2
	Skupaj	57.940	90.982	157,0	18,8
01103-3 - Alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	Iglavci	63.924	115.951	181,4	24,0
	Listavci	34.318	9.195	26,8	1,9
	Skupaj	98.242	125.146	127,4	25,9
01104-4 - Alpska bukovja - osojna	Iglavci	69.828	70.755	101,3	14,7
	Listavci	15.469	4.950	32,0	1,0
	Skupaj	85.297	75.704	88,8	15,7
01105-5 - Toploljubna bukovja	Iglavci	86.012	88.812	103,3	18,4
	Listavci	10.008	4.839	48,3	1,0
	Skupaj	96.020	93.651	97,5	19,4
01106-6 - Podgorska bukovja	Iglavci	82.267	84.548	102,8	17,5
	Listavci	8.591	4.737	55,1	1,0
	Skupaj	90.858	89.284	98,3	18,5
01107-7 - Varovalni gozdovi	Iglavci	4.000	27.137	678,4	5,6
	Listavci	3.630	2.450	67,5	0,5
	Skupaj	7.630	29.587	387,8	6,1
Skupaj	Iglavci	394.502	503.120	127,5	104,2
	Listavci	88.211	32.261	36,6	6,7
	Skupaj	482.713	535.381	110,9	110,9

* sprememba GGN GGE 2014 – 2023 (Ur.l. RS, št. 28/21)

V zadnjem ureditvenem obdobju 2014 - 2023 je bilo v GGE Bohinj po uradnih evidencah posekanega skupaj 535.381 bto m³ lesa, od tega 94 % iglavcev in 6 % listavcev. Velika večina poseka (94 %) je bila sicer realizirana v gospodarskih gozdovih z intenziteto 83,3 bto m³/ha. Za vse gozdove skupaj realiziran posek predstavlja 54,7 bto m³ na hektar gozda.

Na podlagi meritev SVP (N=662) znaša za preteklo desetletno obdobje izračunana srednja vrednost poseka v gospodarskih gozdovih 84,4 m³/ha ± 9,4 m³/ha (75,0 m³/ha – 93,8 m³/ha). Povprečni evidentirani posek 83,3 m³/ha v gospodarskih gozdovih je samo za 1 % nižji od izračunane srednje vrednosti. Posledično lahko ugotovimo, da med uradno zaključeno evidenco in analizo poseka na SVP v preteklem desetletnem obdobju nismo ugotovili statistično značilnih razlik pri 5 % tveganju in da je uradna evidenca vodena zelo vzorno. Ob enormno velikem obsegu dela (izdanih je bilo kar 9.317 odločb, povprečno vsako leto 311 na revir) velja vsa pohvala KE Bohinj.

Po rastiščno gojitvenih razredih je bil realiziran posek precej različen, večji tudi od načrtovanega s spremembo načrta je bil v razredih 2, 3 in 7. Največje preseganje je zabeleženo v varovalnih

gozdovih, kjer pa so bili ukrepi sečenj načrtovani zelo ekstenzivno in malopovršinsko, večinoma pa možni posek v varovalnih sestojih niti ni bil načrtovan.

Skupna evidentirana realizacija sečnje je za 111 % presegla že povečan načrtovani najvišji možni posek po spremembi v letu 2021. Sprememba načrta je sledila po prvih petih letih ureditvenega obdobja, ko je realizacija poseka iglavcev znašala že 134 %) in dosegla absolutne količine, ki v dosedanjem spremljanju izvajanja GGE Bohinj še niso bile evidentirane. GGE ima sicer za gospodarjenje zelo neugodno razdrobljeno lastniško strukturo in je bila v preteklih obdobjih gospodarsko manj aktivna. Dosežena realizacija sečnje ureditvenega obdobja 2004 - 2013 je bila 78 % (ob načrtovanem najvišjem možnem poseku v višini 229.347 m³), kar je dejansko samo 37 % možnega poseka določenega ob spremembi načrta 2021.

Večja zabeležena aktivnost je izključno posledica sanitarnih sečenj po letu 2015, ko se je obseg sečenj iz 23.857 bto m³ v letu 2014 do leta 2017 povečal kar na 101.673 bto m³ (Slika 1). Zaradi preseganja najvišjega možnega poseka je bil posledično GGN GGE spremenjen in najvišji možni posek povečan za 152 %. S sanitarnimi sečnjami so bili najbolj obremenjeni RGR 4, 5 in 6.

Ureditveno obdobje od 2004 do 2013

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.	
		m³	m³	%	%	
01101-1 Subalpinska smrekovja	Iglavci	34.128	29.373	86,1	12,8	
	Listavci	816	365	44,7	0,2	
	Skupaj	34.944	29.738	85,1	13,0	
01102-2 Predalpska jelova bukovja	Iglavci	20.710	17.079	82,5	7,4	
	Listavci	9.092	2.907	32,0	1,3	
	Skupaj	29.802	19.986	67,1	8,7	
01103-3 Alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah	Iglavci	30.551	24.013	78,6	10,5	
	Listavci	16.035	5.000	31,2	2,2	
	Skupaj	46.586	29.013	62,3	12,7	
01104-4 Alpska bukovja - osojna	Iglavci	15.339	21.163	138,0	9,2	
	Listavci	14.900	4.323	29,0	1,9	
	Skupaj	30.239	25.486	84,3	11,1	
01105-5 Termofilna bukovja	Iglavci	18.540	25.051	135,1	10,9	
	Listavci	8.860	3.249	36,7	1,4	
	Skupaj	27.400	28.300	103,3	12,3	
01106-6 Podgorska bukovja	Iglavci	13.983	17.887	127,9	7,8	
	Listavci	7.244	2.529	34,9	1,1	
	Skupaj	21.227	20.416	96,2	8,9	
01107-7 Predalpska jelova bukovja v osrednji coni TNP	Iglavci	13.602	6.869	50,5	3,0	
	Listavci	7.198	2.343	32,6	1,0	
	Skupaj	20.800	9.212	44,3	4,0	
01108-8 Alpska bukovja v osrednji coni TNP	Iglavci	12.569	9.889	78,7	4,3	
	Listavci	5.780	1.675	29,0	0,7	
	Skupaj	18.349	11.564	63,0	5,0	
01109-9 Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0	
	Listavci	0	0	0,0	0,0	
	Skupaj	0	0	0,0	0,0	
01110-10 Varovalni gozdovi	Iglavci	0	3.247	-	1,4	
	Listavci	0	914	-	0,4	
	Skupaj	0	4.161	-	1,8	
		Iglavci	159.422	154.571	97,0	67,4

Rastiščnogojitveni razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
Skupaj	Listavci	69.925	23.305	33,3	10,2
	Skupaj	229.347	177.876	77,6	77,6

Primerjava možnega poseka in realiziranih sečenj kaže naslednje:

Realiziran posek v obdobju 2014 - 2023 je bil glede na predhodno ureditveno razdobje povečan za indeks₀₄₋₁₃ = 301, medtem ko je bil možni posek povečan za indeks₀₄₋₁₃ = 138 in ob spremembi načrta za indeks₀₄₋₁₃ = 152. Realizacija poseka iglavcev je znašala 128 % povečanega možnega poseka, listavci so bili realizirani samo 37 %. Najbolj je bil načrtovan posek presežen v RGR 7 – Varovalni gozdovi in RGR 2 – Predalpska jelova bukovja. Realizacija možnega poseka listavcev je iz obdobja v obdobje slaba, v zadnjih treh ureditvenih obdobjih je znašala 31%, 33 % in 37 %.

V GGE je bil realiziran zelo velik obseg sanitarnih sečenj, z izrazitim povečanjem že takoj na začetku ureditvenega obdobja, s kulminacijo v letu 2017 in umirjanjem razmer v letu 2021 s koncem gradacije podlubnikov. Skupaj s posekanim oslabelem drevjem je znašal delež posekanih količin zaradi sanitarnih vzrokov kar 92 %. V strukturi poseka so v vseh letih prisotne sečnje zaradi naravnih motenj, največ sanitarnega poseka je bilo izvršenega zaradi podlubnikov (76 %) in vetra (15 %). Predvsem gradacija podlubnikov nepredstavljenih razsežnosti je praktično ustavila izvajanje načrtovanih ukrepov in redno sečnjo v GGE.

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	381.537	85.053	466.590	11.067	2.741	13.808	1.898	417	2.315	394.502	88.211	482.713
Izveden - m ³	490.541	31.837	522.378	12.508	339	12.847	71	74	145	503.120	32.251	535.370
Realizacija - %	128,6	37,4	112,0	113,0	12,4	93,0	3,8	17,7	6,3	127,5	36,6	110,9
Povp. drevo - m ³	1,12	0,52	1,05	1,10	0,56	1,07	0,97	0,95	0,96	1,12	0,52	1,05

Realizacija poseka po lastniških kategorijah ni posebej informativna, saj je kar 96 % gozdov v zasebni lasti. V GGE ni večjih strnjenih površin državnega gozda ali gozdov lokalnih skupnosti, možni posek v teh dveh kategorijah ni bil presežen, izvajale so se nujne sanitarne sečnje.

Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah**Zasebni gozdovi**

		Vrste poseka										
Negovalni posek					Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozdn. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.								
Iglavci	m³	3.589	20.728	1.000	24.618	430.782	2.426	4.577	2.450	490.541	25,1	129,8
	%	0,7	4,2	0,2	5,0	88,0	0,5	0,9	0,5	100,0		
Listavci	m³	2.048	3.945	247	6.926	15.174	1.173	1.900	148	31.848	4,0	21,3
	%	6,5	12,5	0,8	21,9	48,1	3,7	6,0	0,5	100,0		
Skupaj	m³	5.637	24.673	1.247	31.544	445.956	3.599	6.477	2.598	522.389	19,0	99,3
	%	1,1	4,7	0,2	6,0	85,6	0,7	1,2	0,5	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka										
		Negovalni posek			Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.								
Iglavci	m³	0	0	0	1.147	11.200	59	6	26	12.508	26,6	130,5
	%	0,0	0,0	0,0	9,2	90,1	0,5	0,0	0,2	100,0		
Listavci	m³	0	0	0	74	88	109	43	5	339	1,2	5,9
	%	0,0	0,0	0,0	23,4	27,6	34,0	13,5	1,5	100,0		
Skupaj	m³	0	0	0	1.221	11.288	168	49	31	12.847	17,4	85,4
	%	0,0	0,0	0,0	9,6	88,5	1,3	0,4	0,2	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnosti

Vrste poseka												
Negovalni posek					Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.								
Iglavci	m³	0	0	0	19	49	0	3	0	71	0,6	3,7
	%	0,0	0,0	0,0	26,6	68,9	0,0	4,5	0,0	100,0		
Listavci	m³	0	0	0	68	0	0	6	0	74	1,6	7,8
	%	0,0	0,0	0,0	92,0	0,0	0,0	8,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	0	0	0	87	49	0	9	0	145	0,9	5,1
	%	0,0	0,0	0,0	60,0	33,8	0,0	6,2	0,0	100,0		

Skupaj GGE

Vrste poseka												
Negovalni posek					Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.								
Iglavci	m³	3.589	20.728	1.000	25.783	442.031	2.485	4.586	2.476	503.120	25,0	129,2
	%	0,7	4,1	0,2	5,1	88,0	0,5	0,9	0,5	100,0		
Listavci	m³	2.048	3.945	247	7.068	15.262	1.281	1.949	153	32.261	3,9	20,7
	%	6,4	12,3	0,8	22,1	47,8	4,0	6,1	0,5	100,0		
Skupaj	m³	5.637	24.673	1.247	32.851	457.293	3.766	6.535	2.629	535.381	18,9	98,4
	%	1.1	4.6	0.2	6.1	85.6	0.7	1.2	0.5	100.0		

Večina vsega poseka predstavljajo sanitarne sečnje. Negovalnega poseka je bilo zgolj 5,9 % in v večini so to pomladitvene sečnje.

Iglavci predstavljajo 94 % vsega poseka. Glavna drevesna vrsta pri realiziranem poseku je smreka, ki dosega kar 93 % celotnega poseka in to predvsem zaradi velikega obsega sanitarnih sečenj zaradi podlubnikov. Posekane je bilo povprečno 28,5 % vse lesne zaloge smreke v GGE, še posebej močna sečnja smreke se odraža v spremembi drevesne sestave lesne zaloge v RGR 4, 5 in 6. Delež posekanih listavcev je glede na razmerje drevesnih vrst v GGE skromen (4 % od lesne zaloge).

listavcev) in samo 37 % načrtovanih količin. Listavci se v lesni zalogi še vedno krepijo in bodo na daljši rok pripomogli k večji stabilnosti sestojev.

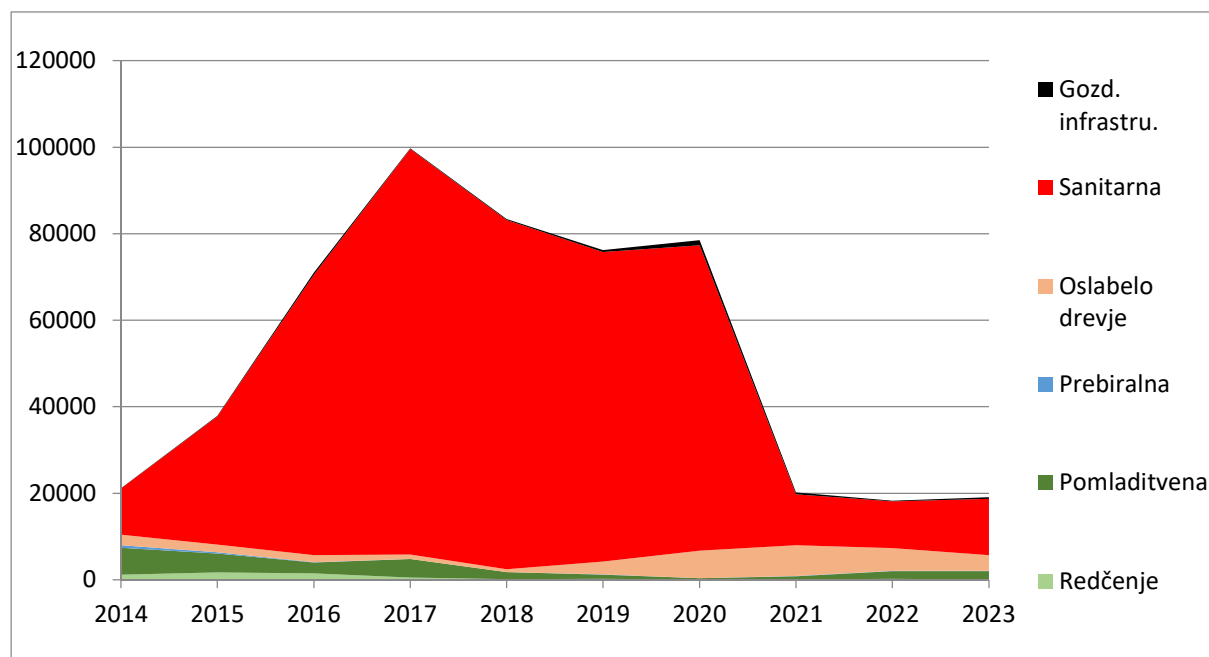
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	92,8	28,5	17,5
Jelka	1,2	3,5	0,2
Bor	0,0	4,0	0,0
Macesen	0,1	0,5	0,0
Bukev	5,5	4,3	1,0
Hrast	0,0	11,6	0,0
Pl. Ist.	0,3	4,4	0,1
Dr. tr. Ist.	0,0	0,3	0,0
Meh. Ist.	0,1	2,1	0,0
Skupaj iglavci	94,1	25,0	17,8
Skupaj listavci	5,9	4,0	1,1
Skupaj	100,0	18,9	18,9

Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					%	Skupaj m ³ /ha
	I	II	III	IV	V		
Iglavci	9,2	16,9	22,2	27,8	35,1	25,0	51,4
Listavci	1,3	2,8	5,4	8,1	5,8	4,0	3,3
Skupaj	4,1	10,4	18,0	25,0	31,3	18,9	54,7

Posek po debelinskih razredih je odslikava sanitarnih sečenj. Poprečna lubadarka je imela 1,14 bto m³, poprečno drevo, poškodovano zaradi vetra pa 1,05 m³. Povprečno drevo vseh pomladitvenih sečenj je znašalo 1,53 m³.

Slika 2: Pregled poseka po vrstah, vzrokih in letih ureditvenega obdobja

4.2.2 Gojitvena dela

Preglednica 45/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	3,77	8,55	226,8	1,20	0,00	0,0
Sadnja	ha	13,39	19,62	146,5	0,00	0,00	0,0
Obžetev	ha	55,87	27,76	49,7	0,00	0,00	0,0
Nega mladja	ha	10,26	1,80	17,5	0,21	0,00	0,0
Nega gošče	ha	37,69	0,80	2,1	0,43	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	104,17	0,15	0,1	1,26	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	85,48	3,90	4,6	1,07	0,00	0,0
Varstvo pred erozijo	dni	70,00	2,75	3,9	0,00	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	41,75	31,45	75,3	0,00	0,00	0,0
Zaščita s količenjem	kos	6.520	7.175	110,0	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	33,00	23,25	70,5	0,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	32,00	28,20	88,1	2,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0	297	/	0	0	0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	4,97	8,55	172,0
Sadnja	ha	0,01	0,00	0,0	13,40	19,62	146,4
Obžetev	ha	0,05	0,00	0,0	55,92	27,76	49,6
Nega mladja	ha	0,00	0,00	0,0	10,47	1,80	17,2
Nega gošče	ha	0,35	0,00	0,0	38,47	0,80	2,1
Nega letvenjaka	ha	0,87	0,00	0,0	106,30	0,15	0,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,14	0,00	0,0	86,69	3,90	4,5
Varstvo pred erozijo	dni	0	0	0	70	2,75	3,9
Zaščita s premazom	ha	0,05	0,00	0,0	41,80	31,45	75,2
Zaščita s količenjem	kos	20	0,00	0,0	6.540	7.175	109,7
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	0,00	0,0	33,00	23,25	70,5
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	0,00	0,0	34,00	28,20	82,9
Varstvo pred žuželkami	dni	0	0	0	0	297	/

GGE Bohinj je glede izvajanja gojitvenih in varstvenih del med enotami z najnižjo realizacijo. Kljub intenzivnim sečnjam v zadnjih letih je vlaganje v nego gozdov slabo kar je posledica predvsem razdrobljene gozdne posesti. V zadnjem desetletju je bila realizacija obnove višja od načrtovane, kar je posledica vseh ujm, ki so se odvijale v desetletju.

OBNOVA

Izvedeno je bilo 8,55 ha priprave tal, predvsem na površinah prizadetih v ujmah, ki so se zarasle z robido in lesko, kasneje pa se je na njih izvedlo umetno obnovo. Sadnje je bilo izvedene 19,62 ha, večinoma gre za manjše objekte (pod 0,5 ha). Največ je bilo posajene smreke, macesna in gorskega javorja. Uspešnost sadnje je nizka zaradi različnih vzrokov (suša, pozeba, nepravilno rokovanje s sadikami, neprimerna provenienca sadik, divjad).

NEGA

Načrtovana je bila izvedba 298 ha nege, izvedena je bila na 34 ha, kar predstavlja 12 % od načrtovanega. Nizka realizacija je posledica gradacije podlubnikov, ki se je odvijala v GGE in je vplivala na nižjo zainteresiranost lastnikov za negovalna dela (saj so imeli veliko dela s sanacijo podlubnikov ob kateri so tudi dobili zadostne količine lesa za kurjavo, ki ga sicer dobijo iz redčenj mlajših razvojnih faz), obenem pa je bila tudi na strani Zavoda za gozdove Slovenije glavna prioriteta pravočasna sanacija poškodovanih gozdov.

VARSTVO GOZDOV

Pospravilo s podlubniki napadenih dreves je bilo zelo različno, v večini primerov prepozno. V letih 2016-2020 je primanjkovalo izvajalskih podjetij, težave so bile pri odkupu in odvozu lesa. Dodatne težave so se pojavljale zaradi neodprtih gozdov in potrebne gradnje ali rekonstrukcije vlak, nerešenih dednih postopkov, nepoznavanja mej parcel. Vse skupaj je večkrat povzročilo, da se je jedro podlubnikov v času preden je bilo sanirano, že razširilo na sosednje parcele.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

V preteklem ureditvenem obdobju ni bilo zgrajenih novih gozdnih cest. Razlog je predvsem v visoki ceni gradnje gozdnih cest, ki jih lastniki ne zmorejo financirati in tudi razdrobljenost lastništva ter zahtevnost postopkov pri izdelavi potrebne dokumentacije. Skupaj je bilo v preteklem desetletju zgrajenih 9,851 m novih vlak. Razlogi za slabšo realizacijo so podobni kot pri gozdnih cestah.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Preglednica 46: Opravljena dela na krepitvi funkcij gozdov

Vrsta del	Enota	Načrt	Realizacija	Indeks
Vzdrževanje grmišč	ha	33,00	23,25	70,5
Vzdrževanje travinj	ha	34,00	28,20	82,9
Vzdrževanje vodnih površin	dni	8	0	0
Varstvo pred erozijo	dni	70	5,5	7,9

Dela za krepitev funkcij gozdov so bila načrtovana okvirno za celotno GGE. Realizacija del je bila po vseh vrstah del pod načrtovanim, vzdrževanje vodnih površin se ni izvajalo. Vzdrževanje grmišč in travinj večinoma opravijo lovske organizacije, ki s tem vzdržujejo življenjsko okolje divjadi. Izboljševanje habitatov teče v GGE Bohinj zelo dobro, lovci vzdržujejo zlasti leskova grmišča v okolici Bohinjske Bistrice in v Zgornji dolini. V 10 letih je bilo obdelanih 23,25 ha grmišč, kar je dodatno obogatilo prehransko bazo za parkljarje. V gozdnem prostoru je bilo pokošenih tudi 28,20 ha travnikov.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2014 – 2023

V GGE Bohinj je v preteklem desetletju zaradi posegov v gozd in gozdni prostor bilo izkrčenih 24,08 ha gozdnih površin. Pri gradnji in rekonstrukcijah infrastrukture prevladujejo linijski objekti (kanalizacija, vodovod, ceste, poti, TK omrežje, turistična infrastruktura), pri urbanizaciji pa gre večinoma za gradnje individualnih objektov.

Preglednica 47/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2014 do 2023 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1,39	1,40	21,24	0,00	0,05	0,00	24,08

Daleč največ izkrčenih površin gozda je bilo evidentiranih zaradi kmetijstva. Skladno z 21. členom Zakona o gozdovih je bilo v obravnavanem obdobju za krčitve v kmetijske namene izdanih 52 K - odločb, na skupni površini 21,24 ha gozda. Izkrčene površine gozda zaradi posegov v prostor v posameznih letih sicer precej nihajo v odvisnosti od velikosti projektov, velika večina posegov v prostor pa niti ni zahtevala tudi dejanske krčitve gozda - gre za že obstoječe koridorje, oz. za posege v gozdnem prostoru na negozdnih površinah.

Po zaključeni evidenci poseka od leta 2014 do 2023 je bilo zaradi posegov v prostor skupaj evidentirano 6.535 bto m³ (1,2 %), od tega 3.301 bto m³ zaradi krčitev v kmetijski namen.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2014 – 2023

V preteklem desetletju načrtovanega usmerjanja gozdov v GGE Bohinj praktično ni bilo. Ujme, oziroma njihova sanacija, so narekovale ukrepanje skozi celotno desetletje. Od prvega leta veljavnosti načrta naprej je bil delež sanitarnih sečenj večji od deleža rednih sečenj. Po pojavu žleda v letu 2014 in namnožitvi podlubnikov v naslednjih letih se je težišče ukrepanja premaknilo v sanacijo, ki je v vseh letih postala praktično edini vzrok sečnje. Sanacija se je izvajala do konca ureditvenega obdobja. Po zaključeni evidenci je bilo izvedenih le 6 % negovalnih sečenj in od tega večina pomladitvene sečnje.

Posekanih je bilo več kot 500.000 m³ lesa, kar predstavlja 169 % prvotno predvidene sečnje. Načrtovani posek iglavcev je bil po koncu ureditvenega obdobja realiziran v višini 219 % prvotno načrtovanega, na drugi strani pa je bila izvedba načrtovanega poseka pri listavcih še vedno samo 37 % količin in je tako pod zastavljenim ciljem. Sanacija je zahtevala velike napore in je predstavljala glavno prioriteto. Značilnost sanitarne sečnje je bila poleg velikih količin posekanega drevja tudi velika koncentracija sečnje na določenih površinah. Zaradi sanacije lubadarja so v mnogih odsekih nastale obsežne gole površine, ki pa se večinoma dobro pomlajujejo. V zaključenih evidencah poseka je kar 92 % vsega poseka sanitarnega.

Tudi debelinska struktura poseka je zaradi prevladujoče sanitarne sečnje neuravnotežena, v poseku preveč zaostaja delež tanjšega drevja in previsok je delež drevja IV. in V debelinskem razredu. Zaostanek pri negovalnih sečnjah ni v korist stabilnosti in kvaliteti sestojev. Večje začasno ogolele površine so ponekod slabših zasnov in bodo pomenila določen zastoj pri normalnem preraščanju razvojnih faz za prihodnja ureditvena obdobja. Nove površine mladja, nastale direktno iz optimalne faze, pomenijo dolgoročno krnitev proizvodne funkcije gozdov v GGE. Potrebno bo vlagati precej več napora pri negi in zaščiti, kot bi ga bilo ob načrtnem pomlajevanju. Aktivne sečnje so nujen pogoj za vzdrževanje struktur in predvsem za zagotavljanje vseh funkcij gozda. Izvajanje sanitarnih sečenj v preteklem ureditvenem obdobju je sicer imelo na razmerje razvojnih faz močnejši vpliv, kot z nekaj predhodnimi načrti realizirani ukrepi.

Razporeditev posekov po RGR (in še posebej po odsekih) je kot posledica sanitarnih sečenj dokaj neenakomerna. Določeni predeli v GGE so ekonomsko manj zanimivi, ker npr. niso dovolj odprti ali pa je kvaliteta drevja slabša. V preteklem desetletju je bilo sicer na prometnicah zaradi nujnih sanitarnih sečenj kar nekaj dodatnih vlaganj. Presežena realizacija možnega poseka iglavcev je evidentirana v šestih RGR od skupno sedmih. Od gospodarskih gozdov je največje preseganje možnega poseka sicer zabeleženo v RGR 2 – Predalpska jelova bukovja (200 %), vendar možni posek ob spremembi načrta v tem RGR ni bil povečan.

V primerjavi s prejšnjim ureditvenim obdobjem je lesna zaloga v GGE padla za 16 %. Največje znižanje lesne zaloge je izmerjeno v večnamenskih gozdovih - kar 43 %, v GPN z dovoljenimi ukrepi pa 9 %. Za vse gozdove GGE je evidentiran posek v preteklem desetletju predstavljal 18,9 % lesne zaloge in 98,4 % prirastka (iglavci 129,2 % in listavci 20,7 % od prirastka). K znižanju gozdnih fondov je poleg skupaj izvedenih sečenj prispevala še tekoča mortaliteta (stoječe in ležeče odmrlo drevje), ki ni v celoti zabeleženo v evidenci poseka. Po podatkih meritev SVP₂₀₂₃ (662 ploskev v večnamenskih gozdovih in GPN z dovoljenimi ukrepi) je v GGE Bohinj kar 50,35 m³/ha ± 5,8 m³/ha odmrlega drevja.

Velika realizacija pri poseku iglavcev pomeni še hitrejši premik drevesne sestave v korist listavcev, ki pa imajo ob odsotnosti nege, predvsem stabilizacijski, ekološki in energetski potencial. Velik zaostanek realizacije poseka listavcev je že sedaj odraz njihove manjše občutljivosti za ujme, ki smo jim bili priča v zadnjem obdobju.

Kljub intenzivnim sečnjam v zadnjih letih so vlaganje v obliki obnove, gojenja in varstva zelo slaba. Nekaj boljša je sicer realizacija pri pripravi tal, sadnji in zaščiti pred divjadjo kar je predvsem povezano z obsežnimi ujмами zadnjega obdobja. Izvedba nege pa je na splošno še vedno daleč od potrebne. Izvedene je bilo samo 17 % načrtovane nege mladja, 2 % nege gošče in 5 % nege ml. drogovnjakov, medtem ko je načrtovana nega na 106,30 ha letvenjakov povsem izpadla. Ocenjujemo, da je neizvajanje nege dolgoročno škodljivo za gozdne sestoje tako v smislu stabilnosti, drevesne sestave, še posebej pa glede slabe sortimentne strukture prihodnjih gozdnih sestojev.

Trajnost vseh funkcij je zagotovljena z mnogonamenskim gospodarjenjem. Bolj kot ukrepanje za krepitev funkcij v ožjem smislu, se pri izvedbi nege in obnove izvajajo ukrepi, ki pripomorejo tudi k izboljšanju habitatov. Vlaganja v izboljšanje življenjskega okolja divjadi so bila opravljena solidno, le predvideno vzdrževanje vodnih površin ni bilo izvedeno.

Ugodno lahko ocenimo usklajevanje z ostalimi dejavnostmi, zlasti pri posegih v gozd in gozdni prostor. Za konkretne posege se upoštevanje prepoznanih ekoloških in socialnih vlog gozda obravnavane GGE uveljavlja preko izdajanja projektnih pogojev, mnenj in soglasij javne gozdarske službe. Za uresničevanje strateških ciljev gozdarstva je nujno sodelovanju pri sprejemanju občinskih prostorskih načrtov, kar se prav tako redno izvaja.

Postavljeni cilji, smernice in ukrepi za preteklo desetletje so bili na splošno ustrezni, vendar je do njihove (ne)uresničitve v smislu usmerjanja gozdov prišlo predvsem zaradi ujm, ki so povsem diktirale ukrepanje. Pojav velike gradacije je pomenil aktivacijo velikega števila prej neaktivnih lastnikov in vzvod, s katerimi se je povečal interes za sečnjo pri lastnikih gozdov. Zagotovitev izvedbe vsaj minimalnih in nujnih gozdnogojitvenih ukrepov je še vedno velik izziv.

Ocenjujemo tudi, da daje ureditvena metoda stalnih vzorčnih ploskev zelo realne osnove za dobro izdelan načrt in monitoring gozdov. Sestojna karta je zaradi več dostopnih podlag (npr. sestojne višine dreves na osnovi laserskega skeniranja terena) izdelana bolj kvalitetno in daje dobro osnovo za načrtno ukrepanje v prihodnjem desetletju.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Preglednica 48/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1960 do 2024

Leto:	1960	1971	1981	1993	2004	2014	2024
Površina gozdov (ha):	4.729,13	5.718,19	6.602,37	9.800,36	10.681,41	9.796,29	9.787,48

Površina gozdov v enoti se je od leta 1960 pa vse do leta 2004 povečevala. Največ je k povečanju površine prispevalo zaraščanje kmetijskih površin. Največji spremembi smo bili priča v letu 1993, ko se je enoti priključilo Fužinske planine in dodalo odseke v varovalnih gozdovih (rušje). V obdobju 1993 – 2004 gre povečanje površine gozdov v enoti predvsem na račun zaraščanja kmetijskih površin ter uporabi strokovnih podlag (DOF in raba tal). Zmanjšanje površine gozda v letu 2014 je posledica izločitve rušja iz gozda in krčitev za kmetijske namene. V zadnjem desetletju se površina gozda ni bistveno spremenila. V obdobju 2004 – 2024 je trend zaraščanja kmetijskih površin prekinjen.

5.1.2 Lesna zaloga, prirastek in možni posek

Preglednica 49/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1960 do 2024 za gospodarske gozdove

Leto	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)			Letni prirastek (m ³ /ha)			Letni posek* (m ³ /ha)		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1960	3.973,75	171	51	222	5,2	1,0	6,2	3,3	0,5	3,8
1971	4.689,86	169	59	228	5,7	1,0	6,7	2,7	0,4	3,1
1981	5.320,74	181	54	235	5,0	0,9	5,9	2,6	0,3	2,9
1993	5.389,23	182	73	255	3,9	2,0	5,9	2,2	0,3	2,5
2004	6.241,05	199	91	289	4,5	1,9	6,4	2,4	0,4	2,8
2014	6.032,34	247	88	335	5,3	1,8	7,1	7,8	0,5	8,3
2024	6.057,64	170	99	268	4,5	2,5	7,0	3,6	1,5	5,1

* v zadnjem obdobju je naveden možni posek

Primerjava gozdnih fondov je zaradi velikega deleža varovalnih gozdov, v katerih nimamo natančnih numeričnih kazalcev razvoja gozdov za celotno enoto nesmiselna, zato smo primerjavo gozdnih fondov v preglednicah GFR1 in GFR2 izvedli za gozdove v katerih se kvantitativni kazalci razvoja gozdov ugotavljajo z reprezentančnimi metodami (večnamenski gozdovi in GPN z ukrepanjem).

V enoti je do leta 2014 opazen trend naraščanja lesne zaloge, v zadnjem desetletju pa je zaradi obsežnih sanitarnih sečenj močno upadla. Skupna lesna zaloga je padla na 268 m³/ha (za 20 %), pri iglavcih je padla na 170 m³/ha (za 31 %), pri listavcih pa se je zvečala na 99 m³/ha (za 13 %).

Letni prirastek je zadnjih 30 let naraščal, v zadnjem ureditvenem obdobju pa je opazna stagnacija pri 7,0 m³/ha. Stagnacija se je pojavila neglede na padec letnega prirastka pri iglavcih, ki znaša 4,5 m³/ha (zmanjšanje za 15 %). To je predvsem posledica velikega povečanja letnega prirastka listavcev, ki sedaj znaša 2,5 m³/ha (povečanje za 39 %).

Vse to se odraža tudi pri vrednostih za letni posek, ki pri iglavcih v zadnjem ureditvenem obdobju znaša kar 7,8 m³/ha (307 % povečanje), nasprotno pa se je letni posek listavcev ostal na približno enaki ravni. Skupni letni posek se je zvišal na 8,3 m³/ha, kar pomeni 337 % povečanje.

Preglednica 50/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v % LZ) v obdobju 1960 do 2024 za gospodarske gozdove

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Plem. list.	Dr. tr. list	Meh. List
1960	70,1	6,7		0,2	21,7		1,3	
1971	67,6	6,1		0,3	24,2		1,8	
1981	72,2	4,4		0,4	21,1		1,9	
1993	67,0	3,9		0,4	25,9		2,7	
2004	64,6	3,6		0,5	27,2	1,9	1,4	0,9
2014	67,7	3,8	0,0	0,9	24,4	1,9	0,8	0,5
2024	54,6	6,2	0,2	2,1	33,3	2,0	0,8	0,8

Pregled gozdnih fondov po drevesnih vrstah nam pokaže, da se je delež smreke v zadnjem desetletju zmanjšal za 19 %. Na račun smreke so pridobil jelka, macesen in bukev. Relativno gledano sta glede na stanje v prejšnjem ureditvenem obdobju jelka in macesen pridobila največ (63 % in 133 %). Delež bukve se je zvišal za 37 %. Trend razvoja gozdnih fondov po drevesnih vrstah je ugoden in kaže na približevanje ciljni drevesni sestavi. Do leta 2014 je opazno počasno zmanjševanje iglavcev in porast listavcev, v zadnjem ureditvenem obdobju pa se je zaradi sanitarnih sečenj ta trend pospešil.

Preglednica 51/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %) za gospodarske gozdove

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	70	62	55	67	93	69	88	83	73	86	107	85	56
Listavci	92	107	114	128	158	112	126	150	132	146	200	138	110
Skupaj	82	82	70	76	99	80	106	106	84	92	112	98	66

Tudi indeksi razvoja gozdnih fondov za vse gozdove v GGE bi bili, zaradi že omenjenih slabosti, zgolj informativnega značaja. Zato bomo na tem mestu komentirali indeks razvoja gozdnih fondov za gospodarske gozdove, ki ga prikazujemo v zgornji preglednici. Indeksi jasno nakazujejo obsežne sečnje iglavcev v prejšnjem ureditvenem obdobju.

Indeks celotne lesne zaloge za gospodarske gozdove je na račun iglavcev padel na 80 %. Lesna zalog a iglavcev je padla v vseh debelinskih razredih, največ v razredih II, III in IV. Sanitarne sečnje so se torej dogajale predvsem v najbolj produktivnih razredih. Pri listavcih je opazna akumulacija lesne zaloge, predvsem v zgornjih debelinskih razredih.

Prirastek je za vse gozdove ostal na približno enakem nivoju, primerjava med iglavci in listavci pa nam pokaže, da se je prirastek iglavcev zmanjšal v vseh debelinskih razredih razen v V. (kjer tudi ni bilo bistvenega zmanjšanja lesne zaloge), indeks prirastka listavcev pa je praktično v vseh debelinskih razredih krepko nad 100 %, v debelinskem razredu V pa znaša celo 200 %.

Možni posek iglavcev smo v skladu s 1. odstavkom 66. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo povišali s Spremembo gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Bohinj leta 2020 (več v poglavju 4), zato je indeks možnega poseka iglavcev nizek (56 %). Če primerjamo možni posek iglavcev v načrtu 2024 z nespremenjenimi vrednostmi iz načrta 2014 dobimo indeks 97 %. Možni posek listavcev se s Spremembo ni spreminjal in tudi v novem načrtu ni bistveno višji.

Preglednica 52/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge (skupaj GGE)

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju	2.014.667	815.361	2.830.028
Prirastek (letni*10)	389.100	154.297	543.397
Sečnje po evidenci	503.120	32.261	535.381
Pričakovana zaloga	1.900.647	937.397	2.838.044
Ugotovljena zaloga	1.434.159	959.727	2.393.886
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	76	102	84

Kontrolni izračun lesnih zalog je narejen za celotno GGE. Indeks skupne lesne zaloge znaša 84 %, pri iglavcih pa celo 76 %.

Podatki o poseku iz evidenc se dobro ujemajo z ugotovljenimi podatki o poseku (indeks je 100 %), pri listavcih je indeks ugotovljene lesne zaloge 102 %, zato ocenjujemo, da je velika razlika med pričakovano in ugotovljeno lesno zalogo pri iglavcih posledica nezanesljive ocene lesne zaloge v varovalnih gozdovih ter velike mortalitete, ki je posledica ujm in posledične gradacije podlubnikov v minulem ureditvenem obdobju.

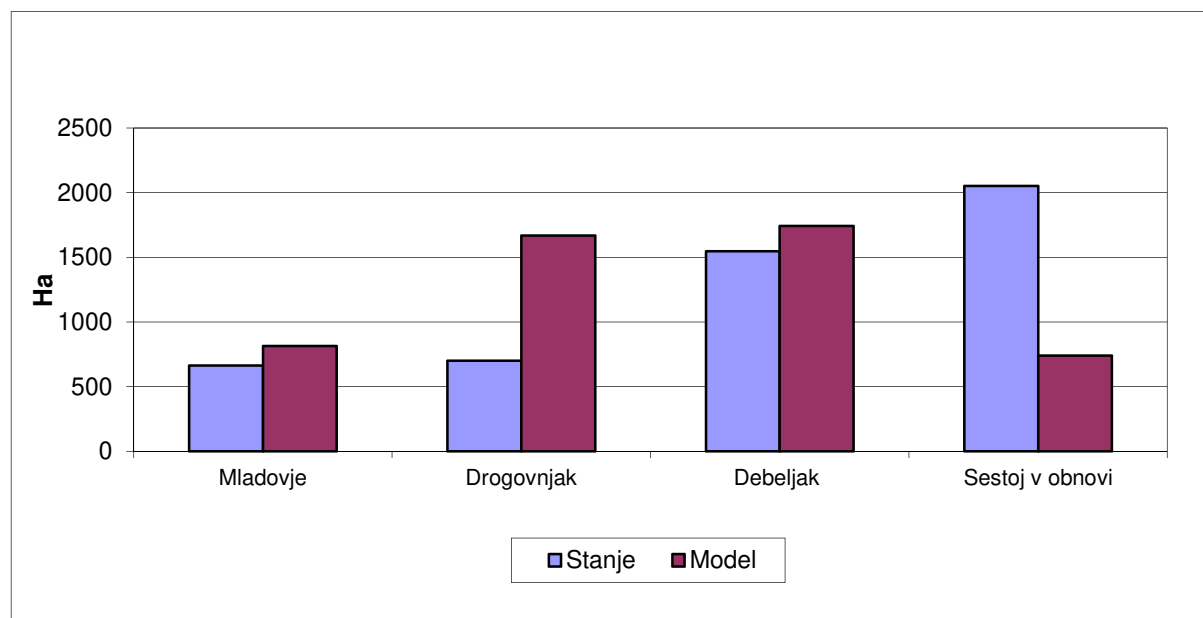
5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Presoja trajnosti donosov gozdov smo za gospodarske gozdove izdelali ločeno za enomerne in raznomerne gozdove. V GGE prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 18 %. Največji raznomernih sestojev je v RGR 2 – Predalpska jelova bukovja (25 %), najmanjši pa v RGR 1 – Subalpinska smrekovja (9 %).

Preglednica 53/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

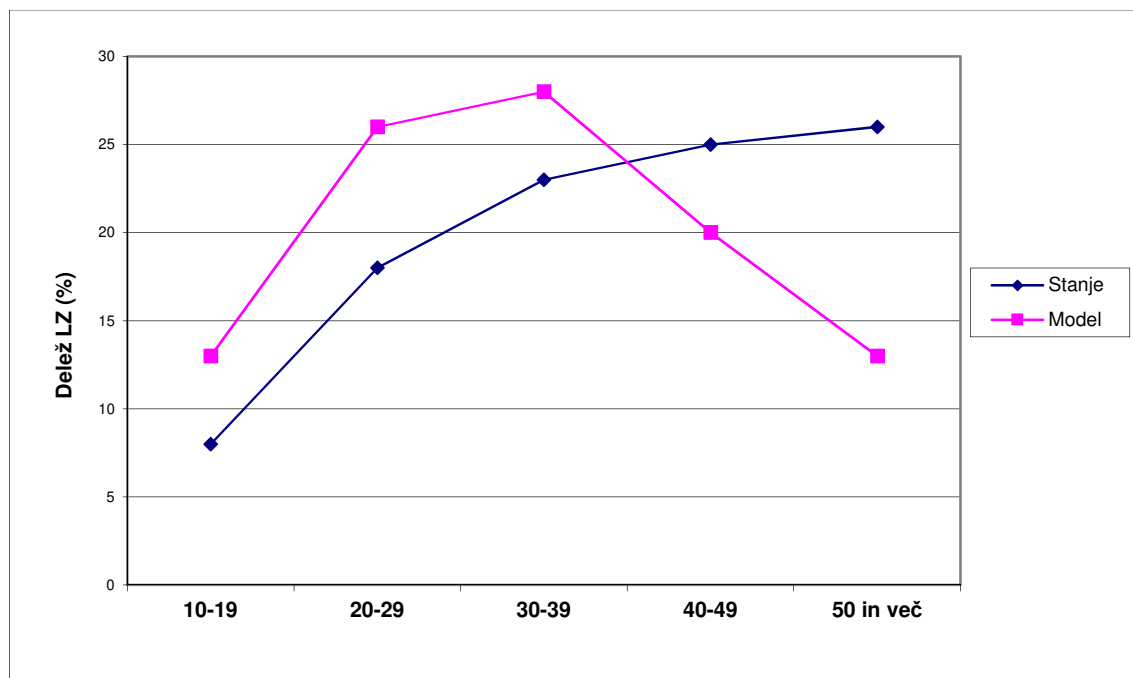
Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	663,82	11,0	22	13,5	815,31	-3,0 %	-151,49
Drogovnjak	701,19	11,6	45	27,5	1.667,68	-19,9 %	-996,49
Debeljak	1.547,7	25,5	47	28,8	1.741,80	-3,8 %	-194,10
Sestoj v obnovi	2.053,26	33,9	20	12,2	741,19	+26,7 %	+1.312,07
ENODOBNI SKUPAJ	4.965,97	82,0	134	82,0	4.965,97		
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.091,67	18,0		18,0	1.091,67		
Skupaj:	6.057,64	100,0		100,0	6.057,64		

Slika 3: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

V enomernih sestojih je opazno močno odstopanje od modelnega stanja. Stanje je podobno tudi na ravni RGR. Delež mladovja se je zaradi vseh sanacijskih sečenj glede na prejšnje ureditveno obdobje ustrezno povečal in je sedaj v dokaj ugodnem stanju. Veliko težavo predstavljajo drogovnjaki, ki jih glede na model primanjkuje za skoraj 1.000 ha, in jih deloma lahko zagotovimo šele z dolgoročnim ukrepanjem. Delež debeljakov je primeren in se ni bistveno spremenil glede na prejšnje ureditveno obdobje. Pri sestojih v obnovi je odstopanje od modelnega stanja največje (+ 26 %), vendar jih lahko del relativno hitro pretopimo v mladovje. Velik delež sestojev v obnovi predstavljajo presvetljeni sestoji večinoma mlajših listavcev, ki so ostali v sestojih po sanaciji smreke.

Model pri raznomernih sestojih nam kaže relativno ugodno stanje pri tanjših in srednjih premerih dreves, presežek se pokaže pri drevesih s premerom 40 – 49 cm, izrazito velik pa je pri drevju s premerom nad 50 cm.

Trajnost donosov sicer v tem ureditvenem obdobju še ni ogrožena, težave pa se bodo pojavile v prihodnosti, ko bo primanjkovalo optimalne faze, ker je delež aktualnih drogovnjakov nizek in bo potrebna akumulacija lesne zaloge v debeljakih. Glede na velik delež sestojev v obnovi se bo tudi površina mladja v naslednjem ureditvenem obdobju izrazito povečala. V raznomernih sestojih je potrebno ukrepanje predvsem v debelinskem razredu V, da se ohrani raznomerna struktura.

Slika 4: Primerjava dejanske in modelne strukture lesne zaloge raznomernih gozdov po debelinskih razredih

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Gozdovi v splošnem dobro zagotavljajo vloge, ki jih od njih pričakujemo. V splošnem ugodna prostorska razporeditev vlog gozdov ne otežuje uresničevanja načela mnogonamenskosti.

Izreden obseg sečenj zaradi gradacij podlubnikov, ki je v zadnjem ureditvenem obdobju dosegel trikratnik preteklih količin, in se kaže tako v nizki lesni zalogi in prirastku kot v porušenem razmerju razvojnih faz, pa ogroža trajnost lesnoproizvodne funkcije. Zato je nujno hitro ukrepanje v primeru sanacij ujm in napadov podlubnikov ob hkratnem intenziviranju izvajanja negovalnih del v mlajših razvojnih fazah.

Konflikt interesov v obliki močno poudarjenih ekoloških funkcij in z njimi mestoma nekomplementarnih socialnih ter redkokje tudi proizvodnih vlog gozda, je še najbolj izražen na manjših površinah v okolici najbolj obiskanih planinskih poti in na ožjih območjih rastišč divjega petelina.

Mestoma je ogrožena varovalna funkcija, posebno na območjih prekrivanja z zaščitno funkcijo (pobočja nad cesto Bled-Bohinj), saj težko, prestaro drevje dodatno destabilizira labilna pobočja. Zaradi odsotnosti ukrepov struktura gozda v takih primerih ni optimalna, zato bo v varovalnih gozdovih v prihodnjem ureditvenem obdobju nujno bolj intenzivno izvajati gozdnogojitvene ukrepe, ki pospešujejo primerno strukturo.

5.2.3 Ključni problemi v GGE

Biotske in abiotske motnje

V zadnjem desetletju so gospodarjenje z gozdovi v večini narekovale biotske in abiotske motnje, ki se pojavljajo zaradi podnebnih sprememb in kot posledica preteklega gospodarjenja. Več ujm vsako leto je povzročilo, da je nastalo veliko ogolelih površin, začasno je padla cena lesa, narasla je cena dela izvajalskih podjetij. Zaradi nujnosti sanacije se je izvajala strojna sečnja tudi na neprimernih terenih, ki je pustila za seboj mestoma nepopravljive poškodbe tal. Veliko lesa je po ujmah ostalo v gozdu. Glede na napoved klimatologov pričakujemo podobne probleme tudi v prihodnje.

Nezadostna izvedba načrtovanih ukrepov (neaktivnost večine lastnikov)

Očiten razkorak med načrtovanimi in izvedenimi ukrepi v drobno posestnih zasebnih gozdovih, je posledica velikega števila lastnikov, ki niso odvisni od dohodkov iz gozda. Dodatno oviro pri izvedbi načrtovanih del predstavlja tudi razgiban in skalovit alpski teren, ki je na nekaterih območjih težko dostopen. Posledica so pomanjkljivo negovani sestoji in nižja kakovost lesa.

Na območju GGE je 95,8 % zasebnih gozdov. Kar 97 % lastnikov ima gozdno posest manjšo od 5 ha in še ta je razdeljena v več manjših parcel. Vedno več je lastnikov, ki niso tehnično opremljeni in usposobljeni za delo v gozdu, zato jim dela v večini izvajajo drugi. Stroški gospodarjenja z gozdom so na majhnih posestih relativno visoki, zaradi tega se lastniki le redko odločijo za sečnjo, še redkeje pa za izvedbo negovalnih del. Po drugi strani pa opazamo lastnike, ki v gozdu vidijo samo dohodek in bi posekali celo parcelo, interesa za vlaganje pa nimajo. Dodatne težave povzročajo še novi lastniki, ki ne poznajo svojih posesti in mej parcel, veliko število solastnikov in druge vrste neurejenih lastništev.

Problem nege (neaktivnost večine lastnikov)

Realizacija negovalnih del je bistveno nižja od načrtovane. Zaradi pomanjkljive nege v preteklosti je negovanost mlajših razvojnih faz slabša, zasnove mladovij so pomanjkljive, drevesna sestava ni rastiščno prilagojena in celoten razvoj gozdov poteka v smer, ki je drugačna od načrtovane. Lastniki za negovalna dela niso motivirani, ker jim predstavljajo strošek, koristi od negovalnih del pa ne prepoznajo. Finančne spodbude za lastnike niso zadosten vzvod, ki bi omogočil boljšo realizacijo načrtovanih negovalnih del. Ni rešeno vprašanje, kako kljub neodzivnosti lastnika zagotoviti vsaj minimalno nego, potrebno za zagotovitev stabilnosti in ustrezne mešanosti mlajših razvojnih faz.

Neodprte površine

Neodprte površine predstavljajo 26 % površine gospodarskih gozdov in predstavljajo oviro pri gospodarjenju, saj gradnja novih gozdnih prometnic zahteva velika sredstva.

Neukrepanje v varovalnih gozdovih

Gospodarjenje v varovalnih gozdovih je mestoma nemogoče zaradi nedostopnih terenov, ponekod pa je ukrepanje zaželeno, saj z ukrepanjem izboljšamo varovalno vlogo gozda. Sečnja, spravilo in negovalna dela so v varovalnih gozdovih izjemno težavno opravilo z visokimi stroški, zato so dela le redko realizirana. Kot posledica neukrepanja je v varovalnih gozdovih velik delež debelih dreves, poškodovanih dreves in odmrle mase, ki ne opravljajo varovalne vloge.

Problem se pokaže tudi v primeru ujm, saj poškodovana lesna masa smreke v varovalnih gozdovih predstavlja idealne pogoje za namnožitev podlubnikov, ki povzročajo gospodarsko škodo v okoliških gospodarskih gozdovih.

Negativni vpliv prostočasnih dejavnosti

V GGE je kar nekaj atraktivnih turističnih lokacij (okolica Bohinjskega jezera, Voje, Vogar, Goreljek), kjer je turistična funkcija na 1. stopnji poudarjenosti. Območje je zaradi gora atraktivno tudi za pohodnike, alpiniste, turne smučarje, gorske tekače in turne kolesarje. Vsa ta množica ljudi predvsem s hrupom neugodno vpliva na živalski svet, motijo in onemogočajo izvedbo sečnje in spravila, povzročajo škodo na borovničevju in s prepovedano vožnjo v naravnem okolju delajo škodo na gozdnih tleh.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Ekološki cilji

Največji pomen v enoti med ekološkimi cilji ima varovalna vloga gozda, ki se na strmih pobočjih nad infrastrukturo in naselji prekriva z zaščitno vlogo. Ob povečanju ogolelih površin zaradi sanacij ujm je ta cilj še dodatno pridobil na pomenu. Erozijsko so ogrožena tudi nekatera strma obrežja vodotokov. Naravno varovalo je stabilna gozdna vegetacija, ki ji je za zagotavljanje te vloge potrebno zagotoviti posebno pozornost. Skoraj polovica gozdov je varovalnih, gozdni prostor povečujejo še površine rušja, kjer je varovalna vloga še posebej izrazita. Tla na strmih pobočjih varovalnih gozdov in površin nad gornjo gozdno mejo so plitva in zaradi velikih strmin erodibilna.

Pomemben cilj je tudi ohranjanje voda. V gozdnatih pobočjih po vsej enoti se napajajo reke in potoki, ki se zlivajo v Bohinjsko jezero oziroma Savo Bohinjko. Gozdovi zadržujejo erozijo in odtok vode ter s tem vzdržujejo bazen vode pod površjem. Za prebivalstvo je to vitalnega pomena, saj so številni vodotoki pomemben vir pitne vode za širše območje.

Poleg varovalne in hidrološke vloge je v enoti pomembno tudi ohranjanje in krepitev biotske pestrosti. Dobrih 70 % površine enote predstavlja Triglavski narodni park, precejšen del gozdov je uvrščen še v omrežje Natura 2000 in Ekološko pomembna območja. Cilj na območjih Natura 2000 je ohranitev ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov, na območju TNP pa ohranjanje narave v skladu z Zakonom o TNP.

Na pomembnosti pridobiva tudi zagotavljanje ponora ogljika. V enoti je preko 2.000 ha gozdov v prvem varstvenem območju TNP, kjer je gozd prepuščen naravnemu razvoju in ni načrtovanih nobenih ukrepov. Poleg tega tudi v varovalnih gozdovih (slabih 1.500 ha) večinoma ni ukrepanja. Vsa ta površina gozdov predstavlja dobro osnovo za doseganje tega cilja.

Socialni cilji

Potrebe po socialnih vlogah gozda so v enoti močno izražene. Med njimi je v zadnjem desetletju najbolj prepoznana zgoraj že omenjena zaščitna vloga gozda. Strma pobočja nad železniško, cestno in kolesarsko infrastrukturo ter nad naselji stalno predstavljajo potencialno nevarnost za erozijo. Ob povečanju ogolelih površin, nestabilnih vremenskih razmerah in neugodnih napovedi ekstremnih vremenskih dogodkov v prihodnosti se je pomen zaščite objektov še povečal.

Vedno večji pomen za zagotavljanje dohodkov prebivalstva je turistična dejavnost. Krepitev estetske vloge gozda, premišljeno usmerjanje pohodnikov, skrb za primerno rekreacijsko infrastrukturo ter seznanjanje in izobraževanje javnosti o pomenu gozda ter nujnosti sonaravnega gospodarjenja so zato pomembne naloge. Izziv se kaže predvsem na področju usklajevanja turizma in rekreacije z ekološkimi ali proizvodnimi cilji. Ta vloga je izražena v okolici turističnih lokacij in močno obiskanih pohodniških poti.

Večji del gozdov v enoti leži v Triglavskem narodnem parku, zato je v teh gozdovih poudarjen cilj varstva narave ter ohranjanje kulturne dediščine.

Proizvodni cilji

Med najpomembnejšimi cilji v enoti spada glede na produkcijsko sposobnost rastišč po količini in kakovosti optimalna proizvodnja lesa. K optimalnemu izkoristku bi pripomoglo aktivnejše gospodarjenje z neodprtimi gozdovi ter bolj široka paleta uporabe lesa v lokalnem okolju, zlasti drobnih sortimentov in lesa listavcev. Od drugih dobrin iz gozda so zanimive gobe, jagode, borovnice, maline in zdravilna zelišča.

Lovna funkcija je v enoti zelo raznolika: za lov, opazovanje ali fotografiranje je zanimiv zelo širok spekter živalskega sveta v razgibani in vitalni krajini. Na planinah znotraj gozdnega prostora in nad gozdno mejo je paša pomemben način rabe prostora, ki daje tem krajem značilen pečat. Tudi nekatere površine, ki so v zadnjih desetletjih zaradi zaraščanja pokrite z gozdom, bi bilo smiselno ponovno aktivirati za potrebe paše.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Sanacija poškodovanih in napadenih smrekovih sestojev

Najvišjo prioriteto ima sanacija lubadarskih jeder in v morebitnih ujmah poškodovanih smrekovih sestojev. V pomladnih mesecih se izvaja redne letne preglede preteklih žarišč podlubnikov in se v korektnem sodelovanju z lastnikom, izvajalcem in kupcem zagotovi ukrep polaganja lovnih dreves. Izboljšati je potrebno odzivnost/pravočasnost pri izvedbi izdanih C-odločb in paziti na ustrezen gozdni redom. Glej tudi poglavje Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov.

Usmeritve za gozdove z zaščitno vlogo

Z gozdnogospodarskimi ukrepi je potrebno na najbolj kritičnih mestih povečati stabilnost gozdov, ki opravljajo zaščitno funkcijo. Primarno se usmerimo v predele erozijskih žarišč, strmine nad naselji in infrastrukturnimi objekti ter strme brežine nad kritičnimi vodotoki. Struktura gozdov naj bo čim bolj raznodobna, gostota dreves naj bo večja, vendar ne na račun stabilnosti, pospešujemo rastišču in razmeram primerne drevesne vrste, izogibamo se drevju večjih premerov. Glej tudi poglavje Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.

Izboljšanje mehanske in biološke stabilnosti sestojev

Vremenske ujme in napadi podlubnikov so v preteklem ureditvenem obdobju povzročili v mehansko nestabilnih sestojih in v sestojih z rastiščem neprimernimi drevesnimi vrstami (predvsem smreko) močne poškodbe in s tem neposredno gospodarsko škodo lastnikom gozdov. To se je zgodilo predvsem v nižinskih delih enote. Nujni pravočasni, diferencirani in strokovno utemeljeni negovalni ukrepi ter zagotavljanje obnove gozdov s čim večjim deležem naravne obnove in rastišču primernimi drevesnimi vrstami.

Delež smreke v enoti se je zmanjšal predvsem na račun RGR 4, 5 in 6, kjer je sedaj že blizu naravnega stanja. V višje ležečih delih enote (predvsem v RGR 2 in 3) pa je potrebno delež smreke še zmanjšati glede na naravno stanje, ki zagotavlja kar najboljšo stabilnost sestojev.

Težimo k malopovršinski zgradbi gozda. V primeru ujma nam le ta zagotavlja večjo pokritost z gozdnim rastjem, saj je vpliv ujma na različen glede na vrstno sestavo in vertikalno strukturo gozda. Prav tako je možna hitrejša regeneracija po ujmi, saj je v taki strukturi gozda na manjši površini vedno prisotno mladje, ki lahko v primeru odstranitve zgornjega dela sestoja hitro odreagira.

Izbira drevesnih vrst in zgradba sestojev v skladu z rastiščem

Zaradi pestrosti drevesnih vrst v enoti ter spremenljivosti lesnega trga bomo pospeševali vse ekonomsko zanimive ter ekološko pomembne drevesne vrste. Pri izbiri drevesnih vrst je rastiščna sprejemljivost ključnega pomena. Tehtamo med dolgoročno biološko in mehansko stabilnostjo in trajnostjo s samoregulacijo ter zahtevnimi cilji gospodarjenja in minimalnim ekonomskim rizikom. Z deležem drevesne vrste je neločljivo povezan njen socialni položaj in zgradba sestojev, ki je lahko zelo raznovrstna.

Delež smreke v lesni zalogi se znižuje, delež jelke in macesna pa počasi zvišuje. Trend razvoja drevesnih vrst je za nas ugoden. Nekoliko več smreke si lahko privoščimo v zgornjem delu enote (RGR 1,2 in 3), vendar je predvsem v RGR 2 in 3 delež smreke še kar prevelik za 20 – 30 %. V nižinskih delih enote in na prisojnih legah pospešujemo listavce, delež smreke pa je po obsežnih sanacijah padel na naravno stanje.

Pomemben delež v lesni zalogi ima bukev. Njen delež se vseskozi povečuje, velik skok je doživela v zadnjem ureditvenem obdobju. Bukov je v enoti, razen na rastišču subalpskih smrekovij, pomembno mesto. Zaradi specifičnih razmer je njen delež lahko manjši na zmerno kislih bukovih rastiščih, saj so tu ugodne razmere zlasti za krepitev deleža plemenitih listavcev. Zaradi odsotnosti redčenja kakovost bukovine v enoti ni optimalna. V prihodnjem obdobju bo potrebno delu z bukvijo posvečati več pozornosti.

Enota je zanimiva tudi z vidika plemenitih listavcev, ki kažejo počasen trend povečevanja deleža v lesni zalogi. Zaenkrat najbolj varna izbira je gorski javor, saj sta gorski brest in veliki jesen podvržena napadu holandske brestove bolezni in jesenovega ožiga.

Ostalim listavcem in pionirjem ni potrebno posvečati prevelikih ukrepov, dovolj bo že, da jih v sestojih toleriramo in pokazale bodo razveseljav odziv. Svoje mesto v sonaravni sestavi imajo tudi številne grmovne vrste, ki so pomembne za mikroklimo, prehrano divjadi, vertikalno strukturiranje sestojev in za povečanje biološke pestrosti gozdov. Pri negi jih le izjemoma odstranjujemo, kajti vodilne vrste jih ponavadi prerastejo.

Izboljšanje odprtosti gozdov

Trasiranje prometnic in njihova raba se mora prilagajati ekološki sprejemljivosti naravnega okolja, funkcijam v prostoru, živalskemu svetu ter potrebam in možnostim lastnikov. Na neodprtih predelih enote je potrebna vnaprejšnja presoja smotrnosti in izvedbe priprave oziroma gradnje vlak. Glej tudi poglavje Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.

Z izboljšavo odprtosti gozdov pozitivno vplivamo na enakomerno gospodarjenje z gozdovi po celotni površini, hitrejšo sanacijo poškodovanih gozdov in na izboljševanje mehanske in biološke stabilnosti gozdov.

Enakomerno gospodarjenje na celotni površini gospodarskih gozdov

Zaradi neenakomerne odprtosti gozdov in povečanja stroškov gozdnega dela, se sečnje koncentrirajo na najbolj dostopnih in z ekonomskega stališča najugodnejših legah. Kopičenje intenzivnosti gospodarjenja na določenih delih in odsotnost gozdnogospodarskih ukrepov v manj dostopnih ali zaprtih predelih otežuje zagotavljanje trajnosti in ne krepí mnogonamenske vloge gozdov. Pri gospodarjenju z gozdovi je zato pomembno, da poleg količine upoštevamo tudi prostorsko razporeditev načrtovanih del.

Usmeritve za doseg usklajenosti odnosov med gozdom in rastlinojedo divjadjo

Za okolje v katerem divjad živi, na splošno velja, da ga je treba predvsem z različnimi biomeliorativnimi ukrepi stalno izboljševati, saj je z različnimi posegi vedno bolj neprijazno za rastlinojedo pa tudi za ostalo divjad. Prehranske razmere ne izboljšujemo preko krmljenja, ampak želimo preprečevati zaraščanje travniških površin, pospeševati košnjo travnikov, vzdrževati grmišč ter predvsem pospeševati sečnjo v gozdovih ter ustvarjati nove površine mladovij.

Dobri del enote zajema posebna varstvena območja-Območja Natura 2000. Cilj upravljanja na teh območjih je zagotovitev ohranitve ugodnega stanja klasifikacijskih vrst in habitatnih tipov. Predvsem želimo vzdrževati stabilne populacije posameznih vrst ter ohranjati biotsko pestrost.

6.2.2 Usmeritve za gojenje in varstvo gozdov

Usmeritve za obnovo

Z obnovo je potrebno usmerjati razvoj gozdov v smeri naravnejše drevesne sestave in boljše vertikalne in horizontalne strukturiranosti gozda.

Naravna obnova

Obnova mora v največji možni meri potekati po naravni poti. Pri uvajanju sestojev v obnovo se praviloma prične z oblikovanjem večjega ali manjšega števila pomladitvenih jeder, premera od pol do ene in pol drevesne višine, odvisno od rastišča in prisotnosti pomladka. Pomembno je upoštevanje semenskih let in drevesnih vrst, ki si jih želimo v pomladku. Ko se v jedrih pojavi zadovoljiv pomladek se jedra širi v smeri uspešnega pomlajevanja. Končni poseki naj se izvajajo, ko je mladje na večjem delu površine primerno izoblikovano. Hitrost obnove mora biti prilagojena dinamiki in ekologiji pomlajevanja ciljnih drevesnih vrst. Pri sencovzdržnih vrstah naj bo obnova počasnejša, pri bolj svetloljubnih vrstah, pa je potrebno opraviti močnejše pomladitvene sečnje, pri katerih pride do tal več svetlobe.

Naravno pomlajevanje v GGE Bohinj na večini rastišč ni problematično – ob ustreznih pomladitvenih sečnjah v odraslih sestojih se pomlajujejo vse ciljne drevesne vrste. Na površinah, kjer so bila sanirana žarišča podlubnikov so ponekod ogolele površine kjer je delež pomlajene površine majhen, zasnove mladja so slabe in v mladju ni željenih drevesnih vrst. Na teh površinah bo potrebno počakati in spremljati razvoj mladja. V primeru, da se po preteku ureditvenega obdobja na površini ne nakazuje naravno pomlajevanje, se bo naknadno izvedlo obnovo s sadnjo.

Obnova s sadnjo se izvede le tam kjer ni možnosti za naravno nasemenitev in vznik ključnih drevesnih vrst. Obnova s sadnjo naj se izbira pri sanaciji ujm, kot spopolnitev slabih sestojnih zasnov, za namen večje vrstne pestrosti in na območjih kjer obstaja nevarnost erozije. Načrtujemo sadnjo macesna, gorskega javorja, rdečega bora. Izven območij Natura2000 in izven Triglavskega narodnega parka naj se osnuje nekaj objektov posajenih z duglazijo.

Usmeritve za nego

Pri negi mladega gozda moramo glavno pozornost nameniti negi gošč, letvenjakov ter mlajših drogovnjakov, saj lahko s temi ukrepi na najracionalnejši način izboljšamo kvaliteto in stojnost teh sestojev. Pri uravnavanju drevesne sestave naj bo poudarek na naravni vrstni sestavi in pospeševanju raznovrstnosti.

Obžetve se izvajajo na površinah, ki so bile obnovljene s sadnjo. Izvajajo se približno 5 let po opravljeni sadnji (odvisno od višine mladja in težav z zapleveljenostjo). Pri obžetvah upoštevamo naravno vrst ciljnih drevesnih vrst, ki jih prav tako obžanjemo in vključimo v nastajajoč sestoj. Obžetve praviloma izvedemo v obliki lijakov okrog sadik in naravno vraslega mladja. V primeru močnega zaplevljanja z robido, malino, lesko, naj se izvaja obžetev na celotni površini okrog sadik.

Nega mladja in gošče naj se izvaja pravočasno, ko so objekti še preglednejši in je delo v njih lažje. Ključno pri negi mladja in gošče je uravnavanje zmesi, saj lahko nekatere drevesne vrste izgubimo iz sestoja, v kolikor jim v mladju ne pomagamo (svetloljubne in minoritetne drevesne vrste). V tem desetletju bo poudarek na negi umetno obnovljenih površin, kjer bo v enovrstna mladja umetnega nastanka, potrebno vključevati naravno vrsto.

Pri naravni obnovi na goličavah je potrebno počakati, da se mladje sklene. Pomladitvene dobe trajajo 20 do 30 let. Tu pričakujemo tudi vrsto raznih manjšinskih drevesnih in grmovnih vrst, ki bodo izboljšale prehransko bazo za divjad. Posebno pozornost na goličavah je potrebno nameniti morebitnim tujerodnim invazivnim vrstam.

Nega letvenjaka je prvo opravilo, kjer ustvarjamo optimalne pogoje za osebke, ki kažejo največ pozitivnih lastnosti glede kvalitete, stojnosti in drevesne pestrosti. Pri smreki in bukvi oblikujemo skupinsko zmes, pri jelki, javorju, macesnu in manjšinskih vrstah pa šopasto do posamično. Nego letvenjaka izvajamo na prehodu v drogovnjake, ko izvoz lesa še ni potreben.

Nega mlajših drogovnjakov naj bodo pravočasna in dovolj intenzivna, da se sproščajo krošnje, krepí stabilnost in izboljša kvaliteta sestojev. Predvidene intenzivnosti redčenj mlajših drogovnjakov so odvisne od sestojnih zasnov in odprtosti. V iglastih sestojih, ki so močno poškodovani od jelenjadi naj bodo intenzitete redčenj do 35 %, v sestojih kjer so sestojne zasnove stabilne in teren omogoča, se lahko izvaja strojna sečnja – v teh sestojih naj bodo intenzitete redčenj do 25 %. V sestojih kjer se bo izvajalo žičnično spravilo naj bo intenziteta redčenj do 20 %. V labilnih drogovnjakih z neugodnim dimenzijskim razmerjem naj bodo redčenja izvedena z nižjimi intenzitetami – do 18 %. V čistih smrekovih sestojih v čim večji meri ohranjamo vse druge drevesne vrste z namenom povečanja odpornosti na klimatske spremembe.

Ker gre za GGE, kjer je gozdna posest močno razdrobljena, lastniki pa za negovalna dela niso zainteresirani, se priporoča izvedba situacijske nege, ki je za izvedbo bistveno hitrejša.

Usmeritve v odraslih sestojih

Izbiralna redčenja - v starejših drogovnjakih in debeljakih so praviloma šibka in se pojavljajo v daljših obhodnicah. Glavni cilj redčenj je sproščanje krošenj izbrancem in povečanje vrednostnega prirastka. V čistih smrekovih sestojih se načrtno pušča macesne, jelke in plemenite listavce z namenom semenjenja ter večanja odpornosti na klimatske spremembe in izredne vremenske dogodke. Redčenja čistih smrekovih sestojev naj se izvaja izven časa vegetacije v izogib privabljanju podlubnikov v sečne ostanke, ki ostanejo po koncu proizvodnje.

V normalnih razmerah s svetlitvenimi redčenji začnemo, ko se izbranci približujejo ciljnim premerom in ko sestoj doseže kulminacijo vrednostnega prirastka. Glede na obsežne sečnje v preteklem desetletju zaradi gradacije podlubnikov in posledičnega velikega padca lesne zaloge, pa se v GGE Bohinj, v naslednjem desetletju v obnovo uvaja le najbolj nujne sestoje debeljakov. Glede na ciljne drevesne vrste, ki si jih želimo v prihodnosti, osnujemo manjša ali večja pomladitvena jedra in v odraslem sestoju puščamo primerne semenjake. Končne poseke načrtujemo v pomlajencih, ki imajo sklenjeno mladje – prioriteto tam, kjer je mladje že v razvojni fazi gošče ali celo letvenjaka.

Usmeritve za varstvo gozdov

V preteklosti so na naravnih bukovih rastiščih, ki prevladujejo v GGE Bohinj, močno pospeševali smreko. V zadnjem desetletju smo bili priča neželenim posledicam v čistih smrekovih sestojih.

- v snegolomih in vetrolomih: zaradi velikopovršinskih, enodobnih, enovrstnih sestojev s plitvimi koreninami so poškodbe, kadar zapade veliko težkega snega močne in velikopovršinske, zaradi nizkega koreninjenja smreke, plitvih tal in močnih vetrov pa so sestoji pogosto poškodovani v vetrolomih
- v napadih podlubnikov: po celotni GGE Bohinj so se na vseh rastiščih pojavile obsežne škode od podlubnikov.
- od divjadi: v posameznih oddelkih so smrekovi drogovnjaki poškodovani od obgrizanja lubja s strani jelenjadi.

V želji po bolj odpornih sestojih, bo v bodoče potrebno vzgajati sestoje z rastišču prilagojeno drevesno sestavo. Zaradi klimatskih sprememb, bo potrebno pri izbiri drevesnih vrst paziti tudi na to, da bosta zagotovljeni raznovrstnost in raznomernost sestojev. Izkušnje iz zadnjega desetletja so jasno pokazale, da je potrebno delež smreke v lesni zalogi zmanjšati.

Varstvo pred divjadjo

Na območju GGE Bohinj so prisotne škode od divjadi – predvsem objedanje mladja in lupljenje debel od jelenjadi. Ponekod je ovirano pomlajevanje jelke in plemenitih listavcev zaradi selektivnega objedanja. Večje škode pa so zaznane v drogovnjakih iglavcev kjer jelenjad obgriza debela dreves.

Zaščita sajene smreke, macesna, bora se bo še naprej izvajala s premazi ali škropljenjem vršičkov. Ukrep je preizkušen, cenen in učinkovit. Načrtujemo ga na 33,75 ha – izvajamo pa ga prvih pet let po sadnji (ali manj, v kolikor so sadike že višje). V prihodnjem desetletju se predlaga tudi zaščito vršičkov na naravni jelki. Škropivo Trico se je v preteklosti izkazalo bolj učinkovito od premaza Kemakola.

Pri sadnji listavcev načrtujemo zaščito s tulci, premazi ali ograjami.

Posamezne kvalitetne izbrance v razvojni fazi letvenjaka in mlajšega drogovnjaka ščitimo pred lupljenjem debel z zaščitnimi trakovi.

Paša živine v gozdu povzroča podobne poškodbe kot divjad, ki so najpogostejše okoli planin. Zaščita pred živino je enaka, le čas največje ogroženosti in lokacije so specifične. Najboljša zaščita pred poškodbami zaradi paše so ograjeni pašniki. Dodatna poškodba je ekonomsko razvrednotenje lesa zaradi rdeče trohnobe.

Snegolomi: Z namenom zmanjšanja škod od snegolomov je potrebno v bodoče skrbeti za večjo raznovrstnost in raznomernost sestojev. Obenem je potrebno pravočasno izvesti nego letvenjakov in nego drogovnjakov, s katero zagotovimo drevesom ugodno vitkostno razmerje, primerne dolžine in oblike krošenj.

Vetrolomi: Največ škode naredijo v starejših debeljakah, pomlajencih in na robovih sestojev. Najnevarnejši je jugozahodni veter. Največ vetrolomov je jeseni in spomladi, po dolgotrajnih deževjih. Dež namreč razmoči plitva tla in zrahlja stabilnost. Večina vetrolomov je takih, da so izruvana drevesa s koreninami vred. Vetrolomi so najnevarnejši za smreko, ki ima plitve korenine. Primes ostalih drevesnih vrst znatno poveča odpornost, zato se v čistih smrekovih sestojih ohranja vse listavce, ki pomagajo pri stabilizaciji sestoja.

Nevarnost vetrolomov je povečana na območjih kjer je bila v zadnjih 10 letih izvedena sanacija s podlubniki napadenih dreves. Ponekod so nastali ostri robovi na meji sestojev – tam robna drevesa nimajo ustrezne oblike krošnje in niso prilagojena na močne vetrove. Kjer pa so po sanaciji ostala posamična drevesa jelke, macesna in listavcev, pa so težave zaradi vetrolomov še bolj pogoste. Na teh območjih je potrebno po vsakem močnejšem vetru preveriti stanje in pravočasno sanirati poškodovana drevesa.

Podlubniki: Najboljša dolgoročna preventiva so mešani raznomerni sestoji v katerih delež smreke ne presega 30%. Kratkoročni napotki za zadrževanje prerazmnožitev so takojšnja sanacija s podlubniki napadenih dreves, popolni gozdni red ter uničenje zalege v lovni nastavi. V sestojih kjer prevladuje smreka, se v obdobju vegetacije izogibamo rednim sečnjam, ki bi lahko delovale privabljajno za podlubnike.

Poškodbe tal: posebej pri izvajanju del s stroji za sečnjo, ko se stroji pomikajo izven prometnic je nujno veliko pozornost namenjati ustrezni nosilnosti tal. Strojna sečnja in spravilo naj se izvajata v zmrznjem ali poleti v sušnem vremenu.

Varstvo pred erozijo mora biti vgrajeno v celoten sistem gospodarjenja z gozdovi od načrtovanja in izvedbe odpiranja gozdnega prostora s prometnicami, preko oblike, jakosti in izvedbe sečenj do izvedbe posebnih protierozijskih ukrepov. Usmeritev velja za vse gozdove, poudarjena pa je v varovalnih gozdovih, v hudourniških območjih, v gozdovih s poudarjeno zaščitno funkcijo, v strmih grapah ter ob vodotokih. V ožjih območjih erozijskih žarišč izvajamo tehnični in biotehnični ukrepi za sanacijo žarišč, v širšem območju pa predvsem točkovne oz. malopovršinske poseke za vzdrževanje oz. ustvarjanje ustrezne strukture gozda.

Ravnanje z velikim jesenom zaradi bolezni jesenovega ožiga:

Pri negovalnih sečnjah vitalna drevesa velikega jesena ohranjamo v sestojih, vendar ga ne pospešujemo na račun drugih drevesnih vrst. Velike jesene, ki se sušijo in izkazujejo slabo vitalnost iz sestojev odstranjujemo. Ob negovalnih sečnjah v bližini prometnic in drugih objektov, prioriteto odstranimo odrasla drevesa jesenov iz varnostnih razlogov.

6.2.3 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

Varovalna funkcija

Poleg varovalne funkcije je v GGE pomembna tudi zaščitna funkcija, kjer gozd varuje infrastrukturo pred plazovi, hudourniki in padajočim kamenjem.

Gospodarjenje z varovalnimi gozdovi ima določene posebnosti. Izstopa predvsem pospeševanje takšne strukture in sestave gozdnih sestojev, ki krepi varovalno in zaščitno vlogo gozda. V ta namen smo v potencialno najbolj ogroženih varovalnih odsekih načrtovali tudi ukrepe.

Usmeritve za načrtovanje ukrepanja v varovalnih gozdovih so:

- V varovalnih gozdovih, določenih z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, je pri gospodarjenju potrebno upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, ki jih določa Uredba.
- Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.
- Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.
- Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.
- Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavljajo uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.
- Zagotavljati pravočasno obnovo oziroma odstranjevanje nestabilnih in fiziološko prestarih dreves, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.
- Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.
- Za preprečitev degradacije tal je potrebno pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal.
- Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.
- Na strmih pobočjih ohranjati površine ruševja.
- Povečana tveganja zaradi klimatskih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo potrebno reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.
- Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj. S tem procesom lahko izboljšamo učinkovitost gospodarjenja z varovalnimi gozdovi in gozdovi s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo ter izboljšamo informacije o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.
- Uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa.
- Prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic terenskim razmeram.

- Uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in spravilu lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/94, št. 95/04, 110/08, 83/13).
- Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v zalednih območjih skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.
- Pri sečnji, spravilu in skladiščenju gozdnih lesnih sortimentov ter gradnji gozdnih prometnic je treba z doslednimi ukrepi preprečevati nastanek oz. širjenje erozijskih procesov in zmanjšati možnost odnašanja lesenega plavja (hlodi, panji, vejevje, drva itd.) v strugo

Načrtovani posegi na poplavnih območjih morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena ZV-1 ter pogoji in omejitvami iz Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20). Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Na erozijskem območju je v skladu z 87. členom ZV-1 prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;
- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh).

Na plazljivem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ipd.) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti ukrepe in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematično upravljanja in urejanja voda.

Na plazovitem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.

Posebnosti, vezane na zaščitno funkcijo:

- skrbeti za stalno prisotnost mehansko stabilnega gozda nad elementi ogroženosti, ki zmanjšuje tveganje pred različnimi naravnimi nevarnostmi (padajoče kamenje in skale, snežni plazovi, zemeljski plazovi...). Ukrepa se malopovršinsko, da se ohranja stalna zastrtost tal z vegetacijo;
- ker pri ukrepanju poleg sestoja ščitimo še nižje ležeče elemente ogroženosti (ljudi, objekte in infrastrukturo), se v teh predelih prednostno ukrepa za zagotavljanje zaščite ljudi;
- na predelih pojavljanja skalnih podorov je za zaustavljanje sproženih delcev priporočljivo puščanje in ustrezno sidranje debel podrtega oziroma posekanega drevja pod primernim kotom glede na padnico. Na kritičnih mestih se po potrebi lahko izvede zaščita tudi z drugimi biotehničnimi ukrepi,
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi. Pri gradnji vlak je potrebna previdnost in zmernost, tudi na manj strmih predelih nad naselji in objekti.

Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih, kjer sta poudarjeni 1. in 2. stopnja hidrološke funkcije, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno strogo spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Na vodozbirnih območjih je z gozdnogojitvenimi ukrepi potrebno:

- zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije,
- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz,
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti,
- ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov,
- pospeševati rastišču primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje hidrološke funkcije,
- vzdrževati zgradbo gozdov, ki ugodno vpliva na odtok vode,
- ustvarjati pogoje za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja,
- na vodovarstvenih območjih je potrebno prepovedati kakršenkoli poseg v gozd in gozdni prostor (krčitve, gradnja cest ...),
- v neposredni bližini vodnih virov ni dovoljeno izvajati vodno regulacijskih gradbenih del,
- pri izvajanju sečnje in sanacije je potrebno prilagoditi časovno izvedbo sečnje, prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev in potrebna je takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Splošne usmeritve za zagotavljanje funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti

Gospodarjenje z gozdovi se izvaja na način, ki zagotavlja ohranitev ali vzpostavitev naravne oz. naravni podobne sestave gozdnih življenjskih združb in krepitev vsestranske odpornosti gozdov.

V vseh gozdovih je potrebno pospeševati oz. vzpostavljati biotsko raznovrstnost z vzpostavljanjem naravne drevesne sestave, vzpostavljanjem uravnoteženega razmerja razvojnih faz, načrtnim puščanjem mrtve biomase ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih

dejavnikov. Izvajajo naj se ukrepi za izboljšanje življenjskega okolja prostoživečih živali, dela pa izvajajo v času in na način, ki najmanj ogrožajo gozdne ekosisteme.

Potrebno je ohranjati ali izboljševati vrstno pestrost sestojev, zato naj se pospešujejo vse minoritetne drevesne vrste, plodonosne drevesne in grmovne vrste.

Na predelih, kjer se pojavljajo invazivne tujerodne vrste (npr. japonski dresnik, zlata rozga in druge vrste), naj se le-te odstranjuje in omejuje (predvsem z ohranjanjem stalnega zastora odraslih dreves in ustreznim pomlajevanjem drevesnih vrst).

Usmeritve za zavarovana območja

Zavarovana območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v spodnji preglednici. Pri gospodarjenju z gozdovi se obvezno upoštevajo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo zavarovanih območij narave, ki so podani z varstvenimi režimi v sprejetih aktih o zavarovanju (glej poglavje Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom).

Preglednica 54: Pregled zavarovanih območij in pripadajočih varstvenih režimov

IDENT. ŠT.	IME	VRSTA ZO	URADNA OBJAVA	VARSTVENI REŽIM	GPN
158	Dolina Triglavskih jezer	NS	Zakon o Triglavskem narodnem parku (UL RS, št. 52/10)	Upošteva naj se varstveni režim naveden v aktu o zavarovanju.	DA
1412	Triglavski narodni park	NP			DA

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Konkretne varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so vključene v konkretne usmeritve za zavarovana območja, naravne vrednote in posebna varstvena območja.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000

Na Natura 2000 območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja;
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči cvetenje in semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura 2000 območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Konkretna varstvena usmeritve na območju Natura 2000 s pripadajočimi upravljalskimi conami

Usmeritve za celoten gozdni prostor

- Izvaja naj se skupinsko postopno gospodarjenje s pomlajevanjem v manjših pomladitvenih jedrih.
 - Zagotavlja naj se čim bolj naravno drevesno sestavo ter omogoča naravno pomlajevanje.
 - Pospešuje naj se minoritetne, ogrožene in plodonosne drevesne in grmovne vrste.
 - Na območja Natura 2000 naj se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.
 - Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.
 - Spravilo lesa naj ne poteka preko mokrotnih površin v gozdu (hribski urh).
 - Ohranja naj se gozdove z najmanj 30 % deležem sestojev z odraslim drevjem – debeljaki in sestoji v obnovi (črna žolna, koconogi čuk, širokouhi netopir).
 - Ohranja naj se vsaj 3% mrtve lesne mase od celotne lesne zaloge, predvsem debelejšega drevja B in C razširjenega debelinskega razreda (črna žolna, pivka, koconogi čuk, rogač).
 - Ohranja naj se mravljišča, preko njih naj ne poteka spravilo lesa (pivka).
 - Čim bolj enakomerno naj se, kot habitatne drevesa, ohranja drevesa z dupli, zlasti v B in C debelinskem razredu za pivko, malega skovika in širokouhega netopirja, ter gnezdilna drevesa za kozačo.
 - V listnatih gozdovih na območju severne obale Bohinjskega jezera in doline Voje naj se ohranja solitarna stara votla drevesa hrasta, vrbe, lipe, jesena in sadnega drevja. Zlasti je pomembno ohranjanje dreves z globokimi dupli, v katerih se razvijajo ličinke puščavnika (puščavnik).
 - Ohranja se površina območij, kjer se ne gospodari z gozdom (gozdni rezervati in varovalni gozdovi v prvem varstvenem območju Parka, kisloljubna smrekovja v odsekih 114U in 142U).
 - Rekreatijske in turistične dejavnosti naj se usmerja izven najbolj občutljivejših območij ohranjanja narave.
 - V neposredni okolici jam in brezen naj se ohranja gozdne površine, kjer se krčenja gozda ne izvaja.
 - Novih prometnic se na območju jam ne umešča oz. se zagotavlja ustrezen odmik od vhoda.
- Sektorski ukrepi
- Ohranjanje in puščanje habitatnih dreves

Usmeritve vezane na posamezne upravljaljske cone:

Ime cone: CONA A – triprsti detel, divji petelin

Površina v GGE: 4.615 ha

Vrste: triprsti detel (*Picoides tridactylus*), divji petelin (*Tetrao urogallus*)

OPIS CONE: Cona obsega varovalne gozdove, gozdne rezervate in večnamenske gospodarske gozdove nad 1000 m.n.v. v Julijskih Alpah. Namenjena je zagotavljanju ustreznega habitata za triprstega detla in celoletnega habitata za divjega petelina. V coni želimo vzpostaviti velik delež starih presvetljenih gozdov, nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

KONKRETNE USMERITVE

- V coni naj se trajno zagotavlja najmanj 50 % delež debeljakov ter sestojev v obnovi.
- Proizvodne in pomladitvene dobe se ohranja.
- Na parcelah iz preglednice 4 naj se opredelijo ekocelice brez ukrepanje: parc. št. 1827, 1828, 1692/75, 1709/50, 1631/21, 1629/116, 1629/115, 1629/44 vse v k.o. Studor, 1246/253 v k.o. Savica, 780 v k.o. Bohinjska Srednja vas in 1806/1 v k.o. Bohinjska Češnjica. Skupna površina je 18,4 ha.
- Ekocelice brez ukrepanja naj se opredelijo tudi na delih parcel iz preglednice 5, kjer je bilo v okviru projekta VrH Julijcev sklenjeno pogodbeno varstvo. Vse parcele so v k.o. Studor.
- Delež stoječe mrtve lesne mase iglavcev v B in C razširjenem debelinskem razredu naj se poveča. Izloča se vsaj 5 -7 odmrlih in odmirajočih stoječih dreves iglavcev/ha s prevladujočim drevjem premera nad 30 cm. Dolgoročni cilj je 15-20 m³/ha odmrle lesne mase od celotne lesne zaloge oziroma 5% LZ, od tega vsaj 50% v razširjenem debelinskem razredu B in C.
- Posamezne skupine odmrlih dreves iglavcev ter posamična drevesa, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, naj se prepušča naravnemu razvoju, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda.
- Težko dostopnih in slabo odprtih območij ter območij brez večje ekonomske vrednosti v 2. VO naj se ne odpira z novimi gozdnimi prometnicami. Znotraj cone se omeji gradnja in priprava gozdnih prometnic. V času veljavnosti načrta GGE Bohinj 2024-2033 se opredeli območja v gospodarskih gozdovih, za katera bodo veljale zgoraj navedene omejitve.
- V 1. VO se lahko izvaja samo nujna sanitarna sečnja ob predhodnem soglasju JZ TNP. Sanitarna sečnja v 1. VO naj se izvaja samo na območjih, ki so dostopna z obstoječo infrastrukturo.
- Intenziteta gospodarjenja v varovalnih gozdovih naj bo nizka in prilagojena ohranjanju biotske raznovrstnosti ter izboljšanju varovalne funkcije gozda. Izogibati se je treba velikopovršinskim sečnjam.
- Ohranjajo naj se vsa drevesa z dupli.
- S svetlitvenimi redčenji se zagotavlja presvetljene sestoje z rahlim ali pretrganim sklepom krošenj.
- Zagotavlja se strukturno in vrstno pestre sestoje s poudarkom na plodonosnih drevesnih in grmovnih vrstah. Povsod, kjer je to možno, se pospešuje borovnica.
- Preprečuje se zaraščanje negozdnih površin ter vzdržuje strukturiran gozdni rob.
- Obstoječe žične ograje za skupinsko zaščito gozdnega mladja naj se odstrani, ustrezno označi ali pa se jih zamenja z lesenimi ograjami.

- Žičnih pašnih ograj se ne postavlja, uporablja se električne trakove oz. druge živalim vidne oblike ograjevanja.
- Novih krmišč za divjad se ne postavlja na nadmorskih višinah nad 1250 m.
- Obstoječa krmišča za divjad nad 1250 m.n.v. nas se postopoma opusti.
- V gozd se posega z višjo intenziteto in manjšo frekvenco vračanja v gozd.

Sektorski ukrepi

- ohranjanje biotopov – naravni razvoj
- ohranjanje biotopov – sečnja
- načrtno puščanje stoječe biomase v gozdu
- zaščita mladja z (leseno) ograjo

Ime cone: CONA A1 - divji petelin - rastišča

Površina v GGE: 165 ha

Vrste: divji petelin (*Tetrao urogallus*)

OPIS CONE: Cona predstavlja ključni zimsko-pomladanski habitat za divjega petelina v Julijskih Alpah skupaj z aktivnimi rastišči, kjer pozimi in spomladi potekajo razmnoževalne aktivnosti. V coni se nahaja 6 rastišč: Kozličnik, V Vrh, Praznice, Pod Kajšcam, Javorov vrh, Na prehodu. V coni želimo ohranjati ustrezen razmnoževalni in prehranjevalni habitat ter zagotoviti mir v času rasti in prezimovanja.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni se ovrednoti 1. stopnja poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Rastišči Kozličnik in V Vrh se nahajata v 1. VO, kjer gospodarjenje z gozdom ni dovoljeno.
- Območje cone se določi kot **mirna cona**, znotraj katere se od 1.3. do 30.6. ne izvaja gozdarskih del (sečnja, spravilo, gradnja oz. priprava gozdnih prometnic,...). V primeru nujnih sanitarnih sečenj na območju rastišč je treba pred začetkom del pridobiti soglasje JZ TNP. Pri tem se vsako rastišče obravnava individualno.
- Ohranja se pevska drevesa kot ključne strukture habitata.
- Končnih posekov se ne izvaja, razen v tistih sestojih, ki so pomlajeni do te mere, da niso več primeren habitat za divjega petelina (podstojni pomlajeni sestoji so v razvojni fazi gošče ali letvenjaka).
- Gozdnih cest se v zimskem času ne pluži.
- V coni se zagotavlja zmerne do nizke gostote divjih prašičev, jazbecov, lisic, kun in drugih plenilcev talnih gnezd.
- Rekreatijske in turistične dejavnosti se usmerja izven cone, rekreacijska funkcija naj v coni ne bo poudarjena.
- V coni se omeji nabiranje gozdnih sadežev in plodov.

Sektorski ukrepi

- enaki ukrepi kot v coni A.

Ime cone: CONA B – ruševca

Površina v GGO: 4.009 ha

Vrste/HT: ruševca (*Tetrao tetrix*), ruševje (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*)

OPIS CONE: Cona obsega večinoma varovalne gozdove s pasom ruševja v Julijskih Alpah. Znotraj cone je 6 rastišč ruševca. V coni želimo preprečiti gradnjo gozdnih prometnic in zagotoviti mir v času rasti in aktivnosti.

KONKRETNE USMERITVE:

- V coni naj se v pasu ruševja ne gradi novih gozdnih prometnic in dostopnih poti do planin.

- V času rasti (1. marec – 30. junij) se na rastiščih zagotavlja mir; se ne gospodari z gozdom, prilagoditev pašne sezone na aktivnih planinah z rastišči ruševca, omejevanje rekreacije.
- Ohranja naj se obstoječe travnate površine znotraj gozda (ruševja).
- Ohranja naj se strukturiran gozdni rob ter preletne koridorje.
- Sprejemljive so omejene krčitve ruševja za potrebe vzdrževanja pašnih planin, vendar izključno za namen vzdrževanja funkcionalne pašne površine in s sodelovanjem ter po predhodnem dogovoru z JZ TNP.

Ime cone: CONA C – mali muhar

Površina v GGE: 615 ha

Vrste: mali muhar (*Ficedula parva*)

OPIS CONE: Cona obsega območje varovalnih gozdov v zatrepu doline Voje. V coni želimo ohranjati stare bukove gozdove, vzpostaviti nadstandardni delež mrtvega lesa ter čim več površin prepustiti naravnemu razvoju.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se najmanj 50% delež debeljakov in sestojev v obnovi.
- Ohranja naj se 60% gozdnih površin s tesnim ali normalnim sklepom krošenj.
- Iz gospodarjenja se trajno izloči 10% površine cone. Pri tem se upošteva površino cone vključeno v 1. VO.
- Delež stoječe mrtve mase listavcev razširjenega debelinskega razreda B in C naj predstavlja vsaj 5% od celotne lesne zaloge.
- Ohranja naj se stare bukove sestoje na osojnih in vlažnih legah. V teh sestojih se gospodari z minimalno proizvodno dobo 150 let.
- Praviloma se v varovalnih gozdovih ne gospodari, izjema so nujne sanitarne sečnje.
- V varovalnih gozdovih se ne gradi novih gozdnih prometnic.
- Površina varovalnih gozdov se ohranja

Ime cone: CONA E – navadni koščak

Površina v GGE: 74 ha

Vrste: navadni koščak (*Austropotamobius torrentium*)*

OPIS CONE: Cona obsega vodotoke Jereka in Bistrica s pritoki, s pasom vegetacije ob njih. Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, strukturo brežin ter obrežno vegetacijo.

KONKRETNE USMERITVE:

- Območje cone se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Gospodarjenje z gozdom naj bo prilagojeno oz. prednostno namenjeno ohranjanju obrežne vegetacije.
- Zagotavlja naj se sklenjenost krošenj oz. zasenčenost vodnih površin.
- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- Novogradnje gozdnih prometnic se usmerja izven cone.
- Krčitev gozda se ne izvaja

Ime cone: CONA F – barjanski gozdovi

Površina v GGE: 12 ha

Habitatni tip: (91D0*) Barjanski gozdovi

OPIS CONE: Cona vsebuje sestoje barjanskih smrekovih gozdov na JZ delu Poključskih barij ter barjanske gozdove na barju Goreljek. V coni želimo vzpostaviti prilagojeno gospodarjenje z gozdovi in del območja prepustiti naravnemu razvoju.

KONKRETNE USMERITVE:

- Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- Na barju Goreljek in v osrednjem delu Pokljuških barij – osrednje območje barjanskih gozdov bo JZ TNP v naslednjih letih izvedel kartiranje območja z namenom določitve osrednjega območja barjanskih gozdov, kjer se ne bo gospodarilo.
- Izjema pri gospodarjenju v osrednjem območju barjanskih gozdov je sanitarna sečnja, ki se lahko izvaja le ob veliki nevarnosti širitve gradacije podlubnikov ter s predhodnim soglasjem JZ TNP.
- V območje se ne umešča novih gozdnih prometnic in sečno pravilnih poti.
- Sečnja in spravilo na obrobju habitatnega tipa (robni del Pokljuških barij) se mora izvajati tako, da ne pride do dodatnih poškodb tal.
- Gospodarjenje z gozdom se izvaja samo v primeru zamrznjenih tal ali dovolj debele snežne odeje (min. 0,5 metra).
- Na območju se zaradi večjih poškodb tal in sestojev ne izvaja strojna sečnja.
- Iz območja naj se odstrani vse lovske objekte, ki privabljajo divjad (solnice).
- Na območju se ne pase živine.

Sektorski ukrepi

- Ohranjanje biotopov – naravni razvoj

Ime cone: CONA H – barjanske površine in mokrotni travniki

Površina v GGE: 11,6 ha

Vrste in habitatni tipi: (7140) Prehodna barja, (7230) Bazična nizka barja, (7110) aktivna visoka barja)

OPIS CONE: Cona obsega barjanske površine na Pokljuki. V coni želimo omejiti gradnjo gozdnih prometnic ter prilagojeno gospodariti z gozdom.

KONKRETNE USMERITVE:

- Območja se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.
- V cono naj se ne umešča novih gozdnih prometnic.
- Preko območij naj se ne izvaja spravila lesa.
- Na območje barij in mokrotnih površin naj se ne podira dreves.
- V robnih sestojih naj se uporablja obzirna tehnologija sečnje in spravila lesa; uporaba lažje mehanizacije.
- Sečnja in spravilo v robnem območju barij in mokrotnih površin naj se izvajata zgolj po suhih ali zamrznjenih tleh
- Na mokrotnih površinah naj se ne pušča lesnih ostankov (tudi v primeru naravnih ujm – snegolom, vetrolom, starost drevesa), temveč naj se jih v zimskem obdobju, ko so tla zmrznjena, odstrani.
- V primeru odstranjevanja grmovne in drevesne vegetacije na barjih, naj ta poteka ročno in v zimskem času, ko so tla zmrznjena.

Ime cone: CONA J – Ilirski bukovi gozdovi

Površina v GGE: 652 ha

Vrste/HT alpski kozliček (*Rosalia alpina*), bukov kozliček (*Morimus funereus*), ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*))

OPIS CONE: Cona obsega odseke 14U, 148U, 15U, 15A, 18A, 18U, 11A, 9A, 9U, 21U, 25U, 111V in 111P. V coni želimo ohraniti delež gozdov brez gospodarjenja, zagotoviti naravno obnovo z rastišču primernimi drevesnimi vrstami, ter prilagoditi čas dela v gozdu.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se naravno pomlajevanje rastišču primernih vrst (bukev, gorski javor, jelka).
- Postopno naj se zmanjšuje delež smreke.
- V sestojih v drugem varstvenem območju naj se gospodari z manjšo intenziteto.

- Ohrani naj se delež in površino gozdov brez gospodarjenja.
- Delež stoječe mrtve mase listavcev razširjenega debelinskega razreda B in C naj predstavlja vsaj 3% od celotne lesne zaloge.
- Les listavcev in jelke posekan med 15.5. do 15.8. naj se transportira iz gozda v največ dveh tednih po poseku.

Funkcija varstva naravnih vrednot

Splošne usmeritve za varstva naravnih vrednot so povzete po Naravovarstvenih smernicah za gozdnogospodarski načrt GGE Bohinj (Kranj, december 2023). Konkretna usmeritve za posamezne naravne vrednote so prikazane v opisih odsekov v obrazcih E4.

Splošne varstvene usmeritve

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote,
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču,
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje,
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnoesje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne

da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve

Podrobnejše varstvene usmeritve po zvrsteh naravnih vrednot izhajajo iz Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03).

Površinske geomorfološke naravne vrednote:

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote:

- Sten, stropa in tal, zraka v jami ter vode, ki tečejo skozi jamo, se ne onesnažuje.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov in hrupa se ne povzroča.
- Odpadkov in drugega materiala se ne odlaga ali skladišči v jami, tekočih odpadkov se ne odvaja v jamo in se jih ne izliva v jami.
- V jamo se ne vnaša organskih snovi.

Na območju vpliva na naravno vrednoto:

V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici:

- Gradnja objektov se ne izvaja, zemeljsko površje se ne spreminja, razen za namen iz 6. točke tega oddelka.
- Odpadkov se ne odlaga.
- Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala.
- Jamski vhod se zapira le z namenom varstva naravne vrednote oziroma upravljanja z njo, pri čemer se uporabi takšne tehnične rešitve, da je omogočen nemoten prehod živali v jamo in iz nje.
- V vegetacijsko združbo v jamskem vhodu se ne posega s fizičnim uničevanjem, spreminjanjem vrstne sestave ipd., razen v primeru, da se s tem omogoči dostop. Obseg odstranitve vegetacije sme biti tolikšen, da se ohranijo obstoječe lastnosti mikroklima v jamskem vhodu in jami.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.

- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvajajo tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Geološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Delov naravne vrednote se ne lomi, razbija, odkopava ali odnaša v takem obsegu, da se uniči nahajališče oziroma okrne lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.

Hidrološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Objekte in naprave za različne namene se na naravni vrednoti namešča oziroma se njihovo delovanje zagotavlja tako, da se ne prekinja zveznosti vodnega toka, da se ne spreminja ali bistveno ne spreminja količina vode in hitrost pretoka, prostorska in časovna razporeditev voda, smer toka oziroma morskih tokov, oblika in dno struge vodotoka oziroma jezera in morja ter, da se bistveno ne spremenijo vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote. Na slapiščih, slapovih in v koritih se ohranja naraven pretok.
- Ne slabša se kvalitete vode, ne spreminja se temperatura vode. Onesnaženo vodo se prednostno očisti.
- Na naravno vrednoto se ne odlaga odpadkov.
- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

Botanične naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču in da se ohranja rastline, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov.

Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.

- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče.
- Rastlin se ne požiga.
- Ne vnaša se tujerodnih in rastišču neustreznih rastlinskih vrst.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Zoološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere za živali. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje vodnih razmer (npr. osuševanje, dviganje ali spuščanje gladine podtalnice, poplavitve, zamenjava sladke vode s slano in obratno), spreminjanje temperature vode, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodita življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovpada z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poleganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo.
- Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje.
- Ne naseljuje se tujerodnih živalskih vrst.
- Eksplozije ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja.
- Ponoči se naravne vrednote ne osvetljuje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali.

Ekosistemske naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.

- Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

Drevesne naravne vrednote

- Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu.
- Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oz. površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov.
- Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom.
- Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav.
- Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritruje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno.

Konkretne varstvene usmeritve

Konkretne varstvene usmeritve po naravnih vrednotah podajamo po odsekih v obrazcu E4, obenem so vse naravne vrednote s pripadajočimi varstvenimi usmeritvami navedene v prilogi načrta.

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja rešim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,

- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.
- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštetе nedopustne posege:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega, je treba slediti naslednjim usmeritvam:
 - sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS),
 - odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami,
 - izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
 - zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin;

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- Pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavbne dediščine, varuje se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje naselbinske dediščine, varuje se:
 - morfološka zasnova naselja,
 - prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki),
 - prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti),
 - varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove,
 - odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega);
- območje kulturne krajine; območje zgodovinske krajine, varuje se:
 - krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in grajene ali oblikovane sestavine),
 - značilna obstoječa parcelna struktura, velikost in oblika parcel ter členitve (živice, vodotoki z obrežno vegetacijo, osamela drevesa),
 - odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbo oziroma naseljem,
 - preoblikovanost reliefa in spremljajoči objekti, grajene strukture, gradiva in konstrukcije ter likovni elementi;
- območje vrtnoarhitekturne dediščine, varuje se:
 - zasnova (oblika, struktura, velikost, poteze),
 - grajene in naravne sestavine (vrtna oprema, likovni elementi, rastline, vodni motivi, relief),
 - rastišče z ustreznimi ekološkimi razmerami, ki so potrebne za razvoj in obstoj rastlin,
 - vsebinska, funkcionalna, likovna in prostorska povezanost med sestavinami prostorske kompozicije in stavbami ter površinami, pomembnimi za delovanje celote;
- območje memorialne dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami;
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino:

ZVKD-1 predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitev arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1)

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

V obrazcih E4 – opisi odsekov je navedena enota kulturne dediščine in povezava na to podpoglavje.

Rekreacijska funkcija

Za zagotavljanje čim manjšega vpliva povečanega števila ljudi na območjih s poudarjeno rekreacijsko funkcijo in za omogočanje varne in usmerjene tovrstne rabe gozda je potrebno zagotavljati:

- sistematično ureditev tras in časa rekreacijske rabe gozdnega prostora, stihija na tem področju se mora nehati,
- redna vzdrževalna dela infrastrukture in povečan strokovni nadzor, da se čimprej odpravijo motnje, ki jih povzročajo obiskovalci,
- ob poteh in predelih, kjer je poudarjena rekreacijska funkcija, z njo ustvarjati primerno strukturo gozda,
- pri sečnji in spravilu izvajanje gozdnega reda,
- čas izvajanja sečnje in spravila načrtujemo v obdobju najmanjšega obiska.

Estetska funkcija

Za krepitev je potrebno:

- ohranjati privlačne, estetsko zanimive naravne ambiente,
- varovati izrazite gozdne robove in utrjevati narušene, labilne gozdne robove,
- ustrezno oblikovati infrastrukturo in opremo v gozdu,
- odpravljati estetske motnje in obveščati javnost o nujnih gozdnogospodarskih ukrepih, ki povzročajo estetske motnje,
- pospeševati drevesne in grmovne vrste, ki estetsko obogatijo krajino in ji dajo tipičen alpski pečat (macesen, jerebika, mokovec...).

Lesnoproizvodna funkcija

Lesnoproizvodna funkcija je v določenih primerih lahko v konfliktu z nekaterimi drugimi funkcijami, v izogib pojavljanja konfliktov je potrebno pri izvajanju del v gozdovih:

- upoštevati časovne in druge omejitve, ki so predpisane za zagotavljanje varovanja ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov,

- uporabljati primerne tehnologije in tehnike dela,
- v gozdovih s poudarjeno socialno funkcijo, kjer je obiskovanje prisotno, ali na vplivnih območjih planinskih poti ter drugih rekreacijskih površin se izvajajo s pravočasnim obveščanjem javnosti in ustrezno označitvijo območja delovišča.

Predvidena dela za krepitev funkcij gozdov so zajeta v preglednici D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti. Ukrepi so konkretizirani tudi po odsekih na obrazcih E4.

6.2.4 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Posegi v populacije so odvisni od postavljenih ciljev. Pri lovnih vrstah divjadi je v primeru zmanjševanja številčnosti poleg povečanega odstrela potrebno upoštevati še strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in to predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Podobno oziroma obratno velja za povečevanje številčnosti populacij.

Posredno in neposredno vpliva na populacije rastlinojedih parkljarjev tudi prisotnost velikih zveri (v enoti so prisotni rjavi medved, volk in ris). Znaki prisotnosti rjavega medveda so v enoti manj pogosto evidentirani, medtem ko so znaki prisotnosti volka in risa pogosti. Volk je zelo dober naravni selektor rastlinojedih parkljarjev in je s tega stališča njegova prisotnost v enoti sprejemljiva. Zaradi številnih škodnih primerov na drobnici in ostalih konfliktnih situacij pa si volka v enoti ne želimo.

Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi.

Zaradi varovanja in nege habitatov je potrebno pašo goveda usmerjati, za pašo namenjene površine. Paša mora biti pod nadzorom in urejena skladno z zakonodajo in pašnimi redi. Vsa trenutno prisotna gozdna paša v enoti je prepovedana in je moteč dejavnik v življenjskem okolju parkljarjev in gozdnih kur.

Smiselno bi bilo omejevanje nabiranja gozdnih plodov predvsem gob, ki se je razbohotilo po večjem delu enote. Nabiranje vnaša velik nemir na posamezna področja, po drugi strani pa jemlje iz prehrane divjadi pomemben delež hrane.

Pri izboljševanju življenjskega okolja naj gre predvsem za izboljšanje prehranskih in bivalnih pogojev, kar je še posebej pomembno v času reprodukcije in zimskem času. S sonaravnim gospodarjenjem, naj se zagotavlja pestra sestava drevesnih in grmovnih vrst, vseh razvojnih faz v primernih deležih ter pestra horizontalna in vertikalna zgradba.

6.2.5 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Pri uvrščanju gozdov med varovalne gozdove in gozdove s posebnim namenom smo se naslonili na naslednje pravne podlage: Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), Zakon o Triglavskem narodnem parku (UL RS, št. 52/10 in 46/14).

Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih

- Pri gospodarjenju je potrebno upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, ki jih določa Uredba.
- Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.

- Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.
- Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.
- Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolj zagotavljajo uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.
- Zagotavljati pravočasno obnovo oziroma odstranjevanje nestabilnih in fiziološko prestarih dreves, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko na strmih terenih povzročijo erozijske procese.
- Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.
- Za preprečitev degradacije tal je potrebno pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal.
- Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.
- Na strmih pobočjih ohranjati površine ruševja.
- Povečana tveganja zaradi klimatskih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo potrebno reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.
- Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj. S tem procesom lahko izboljšamo učinkovitost gospodarjenja z varovalnimi gozdovi in gozdovi s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo ter izboljšamo informacije o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.
- Uporabljati rastišču in terenskim razmeram prilagojeno sečnjo in tehnologijo spravila lesa.
- Prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic terenskim razmeram.
- Uporabljati rastišču primerno pravilno sredstvo, po sečnji in spravilu lesa je potrebno sečišče in vlake urediti v skladu s Pravilnikom o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov (Ur. l. RS, št. 55/1994, št. 95/2004, 110/2008 in 83/13).
- Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v zalednih območjih skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.
- Pri sečnji, spravilu in skladiščenju gozdnih lesnih sortimentov ter gradnji gozdnih prometnic je treba z doslednimi ukrepi preprečevati nastanek oz. širjenje erozijskih procesov in zmanjšati možnost odnašanja lesenega plavja (hlodi, panji, vejevje, drva itd.) v strugo

Sistem ukrepov naj upošteva posebnosti, kot so nevarnost erozije, plazov, zemeljskih usadov ter podorov kamenja.

Izogibati se je treba vsem posegom v gozdove, ki bi lahko prispevali k nevarnosti površinske in globinske erozije, kot so: gradnja infrastrukturnih in drugih objektov, paša, krčitve in vsakršna druga oblika razgalitve tal. V primeru pojava erozijskih žarišč je potrebno le te sanirati z izvedbo tehničnih in biotehničnih ukrepov.

V primeru potrebnega in upravičenega odpiranja gozdov z vlakami, se odpira zlasti spodnje in bolj položne dele odsekov oziroma predele, kjer ni pričakovati, da bi gradnja lahko vplivala na poslabšanje stanja varovalne funkcije gozda. Gradnja gozdnih prometnic na izredno strmih, plazovitih in erodibilnih predelih, zaradi katere bi bila varovalna funkcija teh gozdov lahko ogrožena, ni dopustna. Izogibati se je potrebno gradnji strmih in nestabilnih vlak. V kolikor to dopuščajo terenske razmere naj se izvaja kombiniran način traktorskega in ročnega spravila (pedspravilo), pri čemer naj

se uporabljajo traktorji kolesniki s pogonom na vsa štiri kolesa. Na zelo strmih pobočjih, na erodibilni matični podlagi in na območjih z večjo nevarnostjo sprožanja erodibilnih procesov ter na jarkastem in nedostopnem oziroma težko dostopnem terenu, se les pušča v gozdu. V tem primeru se ga zasidra poševno na pobočje.

Usmeritve za delo v gozdovih s posebnim namenom

Gozdovi s posebnim namenom predstavljajo gozdove v Triglavskem narodnem parku.

Navajamo konkretizacijo prepovedi in usmeritve po posameznih varstvenih območjih TNP iz Naravovarstvenih smernic za gozdnogospodarski načrt GGE Bohinj.

Na območju narodnega parka je prepovedano:

- Izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti (1. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1);
- Izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote (2. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1);
- Izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce (3. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1).
- Naseljevati ali gojiti rastline ali živali tujerodnih prostoživečih vrst (5. točka prvega odstavka 13. člena ZTNP-1).

Konkretizacija prepovedi in usmeritve za 3. varstveno območje iz NU TNP:

- Krčenje območij gozda se izvaja le z mnenjem JZ TNP za potrebe s prostorskimi akti načrtovane širitve poselitve in infrastrukture, skladno z opredeljeno namensko rabo prostora, ter namene vzdrževanja funkcionalnih aktivnih pašnih površin, dolgoročne oživitve opuščanih planin, varstva prostoživečih vrst in druge namene, skladne s cilji in nameni ustanovitve narodnega parka.
- Pri pomlajevanju in negi sestojev se v največji mogoči meri ohranja naravna drevesna sestava.
- Na celotnem območju parka naj se postopno zmanjšuje delež zasmrečenosti sestojev na območjih, kjer smreka ni naravno prisotna.
- Proizvodne dobe naj se ohranja: krajše proizvodne dobe imajo lahko za posledico manjšo količino mrtvega drevja v sestojih in vrstno osiromašen gozdni ekosistem.
- Izločanje starega in oslabelega drevja ali sušic se izvaja v omejenem obsegu, razen v primeru utemeljene nevarnosti širjenja bolezni ali škodljivih organizmov.
- V sestojih naj se pušča posamična odmrta drevesa, zlasti drevje večjih premerov (nad 30 cm).
- Spravilo lesa in uporaba mehanizacije naj se izvajata le v času, ko so tla dovolj suha ali zamrznjena. Pri uporabi mehanizacije se je potrebno izogniti območjem z izrazitim ledeniškim mikroreliefom (grbinam).
- Za uporabo tehnologije za izvajanje sečnje in spravila lesa naj se upoštevajo časovne, prostorske ali za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov potrebne usmeritve, določene v gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. Pri načrtovanju možnega poseka je treba upoštevati varstvene cilje.

- Za krepitev varovalne funkcije znotraj varovalnih gozdov naj se ukrepa samo v tistih sestojih, ki opravljajo funkcijo varovanja infrastrukture, ljudi in premoženja. V ostalih varovalnih gozdovih naj se praviloma ne izvaja ukrepov, razen če so predhodno usklajeni z JZ TNP in ZRSVN.
- Ob upoštevanju predpisov, ki urejajo področje varstva gozdov, se pri pripravi načrta sanacije za izvedbo izrednih ukrepov v sestojih po naravnih ujmah predvidi ohranitev in prepustitev dela mrtve biomase na prizadetem območju naravnim procesom, če s tem ni ogroženo stanje neprizadetih sestojev zaradi izbruha bolezni ali gradacije podlubnikov.
- Dela v gozdovih s poudarjeno socialno funkcijo, v katerih je obiskovanje prisotno, ali na vplivnih območjih planinskih poti in drugih rekreacijskih površin se izvajajo s pravočasnim obveščanjem javnosti in ustrezno označitvijo območja delovišča.
- Fitofarmacevtska sredstva in insekticidi se v gozdnem prostoru narodnega parka, razen vrstno specifičnih feromonskih pasti, ne uporabljajo.
- Ohranja se mnogonamenska vloga gozdov narodnega parka. Prednostno se ohranjajo te funkcije gozdov: med ekološkimi – funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti ter funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, med socialnimi pa funkcija varovanja naravnih vrednot ter zaščitna, estetska in rekreacijska funkcija gozdov.
- Trajnostna raba biomase kot oblika obnovljivega vira energije naj se izvaja na način, ki zagotavlja nemoteno delovanje gozdnih ekosistemov ter ne vpliva škodljivo na stanje prostoživečih vrst in njihovih habitatov. Dosledno se upoštevajo priporočila javnega zavoda za rabo sečnih in drugih lesnih ostankov v energetske namene.

V drugem varstvenem območju veljajo prepovedi iz 13. in 15. člena ZTNP-1, pri čemer je dovoljeno:

- Sonaravno gospodariti z gozdom skladno z gozdnogospodarskim načrtom (3. točka prvega odstavka 16. člena ZTNP-1),
- Loviti divjad skladno z lovsko upravljaljskim načrtom (4. točka prvega odstavka 16. člena ZTNP-1).

Konkretizacija prepovedi in usmeritve za 2. varstveno območje iz NU TNP:

- Uporablja se obstoječa mreža gozdnih prometnic. Slepi kraki gozdnih cest se zaprejo z zapornicami, da se prepreči vožnja drugih vozil.
- V drugem varstvenem območju parka se v varovalnih gozdovih ne določa prednostnih območij za gradnjo novih gozdnih prometnic.
- Izvaja se malopovršinska sečnja z dolgi obdobji pomlajevanja, prednostno se oblikujejo raznomerni sestoji z mozaično razporejenimi zaplatami različnih razvojnih faz.
- Sanitarna sečnja se izvaja tako, da se del zamujenih jeder lubadarja pušča v sestojih, zlasti zamujenih lubadarskih jeder, kjer je glavnina dreves v razširjenem debelinskem razredu B in C.
- Praviloma se v drugem VO ne skladišči lesa, razen v času odprtega delovišča.

V prvem varstvenem območju je poleg prepovedi iz 13. člena ZTNP-1 prepovedano tudi:

- Spreminjati obliko in sestavo površja (1. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1),
- Gospodariti z gozdovi (5. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1),
- Graditi novo gozdno infrastrukturo (11. točka prvega odstavka 15. člena ZTNP-1).

Ne glede na zgoraj navedene prepovedi je v prvem varstvenem območju dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij

gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov. Vrsta, način, obseg in trajanje ukrepov in zanje potrebna gozdna infrastruktura se določijo v gozdnogojitvenih načrtih, ki jih ob soglasju upravljavca narodnega parka pripravi Zavod za gozdove Slovenije (šesti odstavek 15. člena ZTNP-1). Pri tem je potrebno upoštevati 5. točko poglavja 15.2.1 NU (str. 102-103), ki natančno opredeljuje način izvajanja **nujnih sanacijskih ukrepov** ter **ukrepov za zmanjševanje tveganj** pri upravljanju gozdnih ekosistemov.

Nujni sanacijski ukrepi se prednostno izvajajo v prvem varstvenem območju, kadar to meji na gospodarske gozdove, ter v predelih, kjer gozdovi zagotavljajo tudi druge ekološke in/ali socialne vloge (npr. zaščitna), oziroma tam, kjer motnje ogrožajo širše območje gozdov. Ne glede na velikost pojava je v primeru požara potrebna takojšnja intervencija. Za večje motnje je obvezna izdelava posebnega sanacijskega načrta, v katerem se podrobno opredeli način sanacije konkretne prizadete površine, za manjše motnje pa se s podrobnim načinom sanacije dopolni gozdnogojitveni načrt. Merila za določitev nujnih sanacijskih ukrepov v prvem varstvenem območju narodnega parka so:

- ob pojavu gozdnih požarov je nujna takojšnja intervencija z gašenjem in lokalizacija požara s požarnimi presekami, če gre za varstvo človeškega življenja ali premoženja, ki se nanaša le na objekte ali za ohranitev lastnosti naravnih vrednot in kulturne dediščine;
- pri veliki količini napadle lesne mase zaradi večjih motenj, kot so vetrolom, snegolom in/ali žledolom, je potrebna intervencija z namenom čiščenja hudourniških strug in potokov, stabilizacije strmih pobočij, kjer je veliko tveganje za plazove in usade, zagotovitve osnovnega varstva pred napadom škodljivih organizmov (npr. podlubniki);
- pri pojavu škodljivih organizmov (npr. podlubniki) je treba nevtralizirati napaden material, da se onemogoči širjenje pojava na večje površine.

Ukrepi za zmanjševanje tveganj pri upravljanju gozdnih ekosistemov se izvajajo le na območjih izrednih ukrepov za sanacijo motenj. Kot dopustne usmeritve in ukrepi za krepitev varovalne, hidrološke in zaščitne vloge gozdov se štejejo:

- posek pretežkih starih dreves na strmih pobočjih, pri čemer se sečnja drevja opravi tako, da je višina panja vsaj 0,5 m nad vidnimi poškodbami debla (npr. od kotalečega kamena);
- selektivno izvajanje negovalnih del in redčenja drogovnjakov za povečanje stabilnosti sestojev;
- premenilna redčenja v spremenjenih gozdovih (npr. drugotni sestoji smreke);
- uporabljati je treba take načine poseka in spravila, ki čim manj poškodujejo rastišča in sestoje;
- izvajanje selektivne sečnje pretežkih starih dreves, ki prekomerno obremenjujejo oziroma lahko destabilizirajo brežine vodotokov, odstranjevanje podrhtih dreves ali korenin v strugi ali bližini vodotoka, če obstaja nevarnost plavljenja ali zaježitev;
- varovanje bregov nad hudourniškiimi vodotoki z vzdrževanjem nizkih lesnih zalog brez nestabilnih dreves in z majhno količino mrtve biomase; vzdržuje se stopničasta sestojna zgradba pretežno mlajših razvojnih faz;
- omejevanje sežiganja sečnih ostankov, še zlasti v bližini vodotokov;
- selektivno ukrepanje na območjih snežnih plazov za zagotovitev najustreznejše strukture gozda glede na lokalne razmere in lego pobočja.

Konkretizacija prepovedi in usmeritve za 1. varstveno območje iz NU TNP:

- V prvem varstvenem območju ni dovoljena gradnja nove gozdne infrastrukture, razen v primerih, v katerih je ta potrebna za izvedbo nujnih varstvenih ukrepov. Zanje potrebna

gozdna infrastruktura se določi v gozdnogojitvenih načrtih, ki jih na podlagi soglasja JZ TNP pripravi Zavod za gozdove Slovenije.

- Nujno potrebna gozdna infrastruktura za izvedbo nujnih varstvenih ukrepov v prvem varstvenem območju se načrtuje, gradi in uporablja tako, da se:
 - čim manj poškodujejo rastišča in sestoji,
 - preprečijo čezmerne motnje prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, predvsem v času razmnoževanja in na območjih, na katerih to poteka.
- Obstoječo infrastrukturo se vzdržuje, tako da se ohranja v dobrem stanju in omogoča njena uporaba. Pri tem se ne sme spreminjati njena zmogljivost, izvedba, namembnost ali zunanji videz (NU, str. 106).

Varstveni režim za naravni spomenik Dolina Triglavskih jezer:

Poleg prepovedi iz 13., 15. ali 16. člena Zakona o TNP je v ožjem zavarovanem območju Dolina Triglavskih jezer, prepovedano tudi:

- spreminjati obliko in sestavo površja (2. točka prvega odstavka 17. člena ZTNP-1),
- izvajati zemeljska dela (npr. odkopavati travno rušo) (2. točka prvega odstavka 17. člena ZTNP-1).

6.2.6 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Delo Zavoda za gozdove je osredotočeno na preventivno varstvo in evidentiranje gozdnih požarov. Usmeritve za varstvo v požarno ogroženih gozdovih so:

- Redno vzdrževanje gozdnih cest, ki so pomembne za učinkovito gašenje požarov.
- Ozaveščanje javnosti, obiskovalcev in tudi domačinov o nevarnosti požarov in njihovih posledicah v gozdnem okolju preko lokalnih medijev in s postavljanjem protipožarnih tabel ob planinskih poteh in območjih zadrževanja ljudi.
- Ogenj za zatiranje podlubnikov uporabljati le skladno s prepisi.
- Ob daljnovodih je potrebno zagotoviti primerno oddaljenost drevja od elektrovodov.

V času povečane nevarnosti za izbruh požarov v naravnem okolju je potrebno intenzivnejše opazovanje gozdnega prostora. Dober pregled nad gozdovi je možen iz določenih razglednih točk (Rudnica, Vogar, Pršivec...).

V primeru požarov sodelujemo pri intervencijah po potrebi – s poznavanjem terena, dostopnih poti, kartnih podlag.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pridobivanje lesa in odpiranje gozdov s prometnicami se mora prilagoditi sodobnim dosežkom na tem področju, pri tem pa upoštevati vse posebnosti enote. Pridobivanje lesa naj poteka po izdelani tehnološki karti in osnovnem izhodišču, da celotno površino večnamenskih gozdov obdelujemo z okolju prijazno tehnologijo, ki pa mora omogočiti tudi ustrezen zaslužek lastnikom. Prilagoditi se moramo tudi visokemu deležu pričakovanih sanitarnih sečenj, ki zahteva veliko mobilnost izvajalcev. Z uporabo ustreznih tehnologij se mora doseči bolj aktivno gospodarjenje z gozdom ob dolgoročnem zagotavljanju in krepitvi vseh funkcij gozda. Pomembno je predvsem zmanjšati delež neodprtih površin.

Posek lesa

Zaradi zahtevnega terena in razdrobljenosti lastništva bo večina sečnje še vedno opravljena klasično. Ugotavljamo, da se z leti hitro zmanjšuje lastno delo lastnikov gozdov, ki niso več usposobljeni, opremljeni in pripravljeni za delo v lastnem gozdu. Pojavlja se tudi problem kvalitetne izvedbe dela izvajalcev. Vse to poskušamo izboljšati z izvedbo izobraževalnih tečajev za gozdno tehniko za lastnike gozdov (npr.: motorna žaga, traktor, traktorska prikolica s hidravlično nakladalno napravo, gojitvena orodja, sanacija ujm). Tudi zaradi velikega deleža slučajnih sečenj je pomembna pravočasna izvedba del in kvaliteta gozdnega reda. V skladu z »Navodili za pripravo del v sestojih, primernih za strojno sečnjo« in Vodili dobrega ravnanja pri strojni sečnji, se bo izvajala tudi strojna sečnja. Pri tem se morajo upoštevati navedene omejitve, s tem pa se bodo obremenitve okolja zmanjšale. Pred začetkom strojne sečnje se postavi sistem sečnih poti, ki naj se uporablja za celo proizvodno dobo. Zaradi razdrobljene posesti bi bilo zaradi lažje organizacije dela in boljšega finančnega rezultata potrebno namensko združevanje lastnikov.

Spravilo lesa

Spravilo bo potekalo v skladu s tehnološkimi deli gozdnogojitvenih načrtov. Na večini površine se bo uporabljalo traktorsko spravilo, na bolj strmih in slabše odprtih terenih pa tudi žično spravilo (predvsem Pod Grintovco, Blatca, Dobje, Lisec, Za Gradec, Mala Ročevnica, Pragova drča, Pezdenca vrh). K povečanju učinkovitosti bo prispevala predvsem uvedba sodobnih žičnih žerjavov s procesorsko glavo, ki v primerjavi z ostalimi oblikami žičnega spravila zmanjša stroške. Na terenih primernih za žično spravilo, moramo biti pozorni na ohranitev sidrskih dreves. Pri montaži naj se uporablja pripomočke (pasove), s čimer se zmanjšajo poškodbe dreves za sidranje in podpore. Žične linije naj bodo stalne in dovolj goste, da ni potrebnega ročnega predspravila. Predvsem na terenih, kjer se bo izvajala strojna sečnja, pa tudi na terenih z dolгими pravilnimi razdaljami pri spravilu s traktorji kjer to omogoča infrastruktura se bo izvajalo spravilo po kolesih. Pri sodobnih načinih spravila bo potrebno sodelovanje in pomoč pri združevanju lastnikov gozdov.

Transport lesa

Pri prevozu lesa so večinoma gozdne ceste pripravljene na prevoz dolgega in kratkega lesa. Zaradi javnega značaja gozdnih cest, povečanih potreb po vzdrževanju zaradi prestrmih gorskih cest in pogostih škodah po neurjih, bomo aktivno poskušali pridobiti dodatna sredstva za vzdrževanje gozdnih cest in predvsem v sodelovanju z občino zagotavljati njihovo varno uporabo.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Nujno je dobro sodelovanje javne gozdarske službe z drugimi uporabniki prostora, predvsem z lokalnimi skupnostmi pri pripravi prostorskih načrtov (OPN) in oblikovanju drugih občinskih prostorskih predpisov. Ustrezne rešitve v prostorskih načrtih v bistveni meri pripomorejo k lažjemu in hitrejšemu odločanju za konkreten poseg v gozdni prostor.

Analitična presoja pričakovanih vplivov na ožje in širše območje posega v gozd in gozdni prostor temelji na vlogi gozda in določitvi funkcij gozdov v veljavnem območnem načrtu. Posegi v gozdnem prostoru v nobenem primeru ne smejo sprožiti erozijskih procesov oz. porušiti ravnotežja na labilnih tleh. Zaradi vedno večjih pritiskov na gozdni prostor s strani rekreacije in turizma je potrebno ta pritisk v največji meri usmeriti na območja, kjer ni ekoloških funkcij na prvi stopnji poudarjenosti. V ta namen

je bila za GGN GGO Bled 2021 - 2030 izdelana členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma (karta F). Opredeljene so štiri območja dovoljene rabe:

- hoja, ježa in kolesarjenje niso dovoljeni,
- dovoljena samo hoja,
- dovoljena ježa in kolesarjenje po označenih vlakah in drugih označenih poteh,
- druga območja.

Strokovne podlage, ki jih posredujemo za načrtovane prostorske ureditve lokalnim skupnostim pri pripravi občinskih prostorskih načrtov so:

- površina gozda, prikaz dejanskega stanja gozdnih površin,
- kategorije gozdov,
- poudarjenost funkcij gozdov,
- kataster gozdnih cest,
- usmeritve za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic,
- usmeritve na podlagi Zakona o divjadi in lovstvu pri posegih v okolje divjadi,
- usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij.

Za izdajo soglasij in mnenj za posege v gozd in gozdni prostor se bomo držali naslednjih meril:

- V varovalnih gozdovih posegi praviloma niso dovoljeni. Varovalni gozdovi v GGE so določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS št.88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20). Za predvideni poseg v varovalni gozd je predhodno potrebno pridobiti dovoljenje, ki ga izda Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Skladno z 2. členom zgoraj navedene uredbe, se posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, lahko izvajajo na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo. Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom, ki so razglašeni po predpisih o gozdovih so tudi po 62. členu Uredbe o prostorskem redu Slovenije (Ur.l. RS št.122/2004) opredeljeni kot varovana območja naravnih kakovosti krajine. Gozdnih rezervatov v obravnavani enoti po ukinitvi rezervata Trstje ni več.
- V večnamenskih gozdovih in GPN z dovoljenimi ukrepi, ki imajo na 1. stopnji poudarjeno katerokoli ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih in sicer, ko so ti nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.
- V kmetijski in primestni krajini je sicer majhen delež gozdov, le 5 %, a je gozdnatost najnižja (20 %), obenem pa so pritiski za posege v gozd in gozdni prostor veliki. V primeru posegov v ohranjene gozdne zaplate katerekoli velikosti, si je potrebno prizadevati za osnivanje nadomestnih gozdnih površin v tem tipu krajine. Smiselno je tudi povečevati obstoječe gozdne površine. Izredno pomemben element je tudi posamično gozdno drevje in skupine gozdnega drevja izven naselij, ter obvodna drevnina (glej usmeritve v poglavju 7).
- Pri umeščanju novih infrastrukturnih objektov v prostor naj se v največji možni meri izkorišča že obstoječe koridorje. Ob takem pristopu bo manjša izguba gozdnih ali tudi kmetijskih površin, manjša estetska rana v prostoru in ustrežnejša nadaljnja raba samega infrastrukturnega objekta (lažje vzdrževanje, če se v neposredni bližini že nahaja

prometnica, izogibanje negativnim posledicam, ki jih povzroča neposredna bližina gozda oziroma krošnje dreves - padajoče veje, listje, vetrolomi, snegolomi ipd.).

- Novi objekti morajo biti odmaknjeni od gozdne površine (namenska raba v novih občinskih prostorskih načrtih) najmanj 30 m, da v prihodnje ne bo prišlo do ogrožanja le teh zaradi odraslega gozdnega drevja. Objekti tudi ne smejo preprečevati dostopa in prevoza do gozda lastnikom po dosedanjih poteh ali pa je potrebno omogočiti nadomestno prometnico. Pri arhitekturni zasnovi stavb naj se v največji meri upošteva les. Zelene površine predstavljajo neprecenljiv prispevek h kvaliteti bivanja, zato je smiselno pri oblikovanju stanovanjskih območij načrtovati parkovne površine. Razpršena gradnja s prostorskega vidika ni racionalna.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Preglednica 55/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah (v m³)

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	125.634	97.428	0	0	0	0	223.062	15,6	70,3
	%	56,3	43,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	52.349	47.112	0	0	0	0	99.461	10,4	52,1
	%	52,6	47,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	177.983	144.540	0	0	0	0	322.523	13,5	63,4
	%	55,2	44,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Načrtovani možni posek temelji na stanju sestojev, gojitvenih pogojih, razmerjih razvojnih faz in ciljih po rastiščnogojitvenih razredih. V strukturi poseka rahlo prevladujejo redčenja (55 %). Glede na prejšnji ureditveni načrt se je delež redčenj zmanjšal, povečal pa delež pomladitvenih sečenj. Med redčenja smo vključili tudi ukrepe predvidene v varovalnih gozdovih in redčenja v raznomernih sestojih. Ti sestoji sicer izkazujejo raznomerno zgradbo, vendar pri ukrepanju ne gre za klasično prebiranje, kot je to značilno npr. za jelovo-bukove sestoje, temveč za vzdrževanje raznomerne zgradbe.

Možni posek kljub veliki realizaciji in povečanju možnega poseka s Spremembo GGN ostaja na precej podobni ravni kot leta 2014. Načrtujemo posek 13,5 % lesne zaloge in 63,4 % prirastka. V grobem velja, da v nižinskih (najbolj prizadetih) RGR-jih lesno zalogo akumuliramo (načrtovani posek znaša slabih 50 % prirastka), v višjih RGR-jih pa sekamo okoli 80 % prirastka. Posek iglavcev kljub sanitarnim sečnjam ostaja relativno visok. Razlog za to je predvsem v ohranjanju trenda zmanjševanja deleža smreke (RGR 1, 2 in 3) ter akumulacije lesne zaloge v RGR 1. V spodnjih razredih je delež že blizu naravnega, v zgornjih pa imamo glede na naravno stanje še kar prevelik delež smerke.

Poseka oslabelega drevja in sanitarnega poseka posebej nismo načrtovali. Pri sanitarnem poseku gre za težko ali celo nepredvidljive dogodke, ki so z vidika usmerjanja gozdov nezaželeni. Glede na dolgoletne izkušnje se zavedamo, da bo del načrtovanih sečenj realizirala narava (ocenjujemo da vsaj tretjino).

V zgornji preglednici se vsi podatki nanašajo na celotno površino gozdov, vključno z varovalnimi gozdovi, zato so intenzitete sečenj na prirastek in lesno zalogo nižje, kot če primerjamo načrtovani posek s sestojnimi parametri (lesna zaloga, prirastek) le v gospodarskih gozdovih. Za te gozdove znaša najvišji možni posek 311.423 m³ (5,2 m³/ha/leto), kar znaša 19 % od lesne zaloge in 73 % prirastka.

Poleg možnega poseka v gospodarskih gozdovih načrt predvideva tudi 11.100 m³ možnega poseka v varovalnih gozdovih, ki so v RGR 7. Posek v varovalnih gozdovih je mišljen kot redčenje in je prvenstveno namenjen izboljševanju strukture tistih gozdnih sestojev, kjer sta varovalna ali zaščitna funkcija posebej pomembni ter ocenjujemo, da bi z ukrepanjem sestoje znatno pripomogli k izboljšanju zagotavljanja varovalne oziroma zaščitne vloge gozda.

Varovalni gozdovi v enoti so tudi v RGR 8, ki ga sestavljajo gozdovi v 1. varstveni coni TNP. Tam glede na 15. člen ZTNP-1 ni predvidenih nobenih ukrepov.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	122.390	94.308	0	0	0	0	216.698	15,7	70,7
	%	56,5	43,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	49.512	44.482	0	0	0	0	93.994	10,3	52,1
	%	52,7	47,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	171.902	138.790	0	0	0	0	310.692	13,5	63,8
	%	55,3	44,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	3.174	3.012	0	0	0	0	6.186	12,9	59,2
	%	51,3	48,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	2.748	2.564	0	0	0	0	5.312	11,3	52,7
	%	51,7	48,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	5.922	5.576	0	0	0	0	11.498	12,1	56,0
	%	51,5	48,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnosti gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	70	108	0	0	0	0	178	6,1	37,4
	%	39,3	60,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	89	66	0	0	0	0	155	7,3	32,7
	%	57,4	42,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	159	174	0	0	0	0	333	6,6	35,1
	%	47,7	52,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Načrtovana gojitvena in varstvena dela temeljijo na obstoječem stanju sestojev ter ciljih trajnega, sonaravnega in večnamenskega načina gospodarjenja z gozdovi, ki temelji pretežno na naravni obnovi. Z načrtovanimi ukrepi želimo izboljšati stojnost sestojev, drevesno sestavo prilagoditi podnebnim spremembam ter zagotoviti ustrezno kakovost mladja.

Preglednica 56/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava tal	ha	18,00	0,00	0,00	18,00
Sadnja	ha	14,10	0,00	0,00	14,10
Obžetev	ha	123,47	0,00	0,00	123,47
Nega mladja	ha	4,80	0,30	0,00	5,10
Nega gošče	ha	46,06	0,96	0,02	47,04
Nega letvenjaka	ha	83,33	3,43	1,12	87,88
Nega ml. drogovnjaka	ha	59,58	2,08	0,07	61,73
Varstvo pred erozijo	dni	395,00	0,00	0,00	395,00
Varstvo pred žuželkami	dni	53,00	0,00	0,00	53,00
Zaščita s premazom	ha	33,75	0,00	0,00	33,75
Zaščita s količenjem	kos	29.900,00	0,00	0,00	29.900,00

Obnova

Priprava tal za naravno obnovo (18 ha) je načrtovana predvsem po izvedenih končnih posekih in po sanaciji poškodovanih dreves (npr. po vetrolomih, podlubnikih).

Sadnje (14,1 ha) načrtujemo izjemoma na površinah, ki so bile poškodovane v vetrolomih ali gradaciji podlubnikov in se pričakujejo težave z naravnim pomlajevanjem (zaplevljenost površin, pomlajevanje z neželenimi drevesnimi vrstami) ter na površinah, kjer obstaja nevarnost erozije.

Nega

Obžetve (123,47 ha) se izvajajo na površinah, ki so bile obnovljene s sadnjo in na površinah, ki so se pomladile naravno, vendar razvoj dreves omejuje zaplevljenost z zelišči in grmovnicami. Izvajajo se približno 5 let po opravljeni sadnji (odvisno od višine mladja).

Nega mladja (5,1 ha) in gošče (47,04 ha) poudarek na uravnavanju zmesi – stremljevanje se k osnovanju vrstno pestrih sestojev.

Nega letvenjaka (87,88 ha) se izvajajo predvsem tam kjer so sestoji nenegovani, krošnje izbrancev utesnjene. Glede na nezainteresiranost lastnikov in nujnost izvedbe negovalnih del, je smiselno izvajati situacijsko nego.

Nega mlajših drogovnjakov (61,73 ha)

Varstvo pred erozijo (395 dni)

Načrtovana sta predvsem ukrepa: posek težkih dreves v varovalnih gozdovih in razrez ter sidranje dreves v varovalnih gozdovih. Ta dva ukrepa sta ključna za zagotavljanje varovalne in zaščitne funkcije gozda nad prometnicami in drugimi objekti.

Varstvo pred žuželkami (53 dni)

Načrtovana ukrepa sta postavitve in čiščenje ter vzdrževanje lovnih pasti za podlubnike.

Varstvo pred divjadjo

Zaščita sajene smreke, macesna, bora se bo še naprej izvajala s premazi ali škropljenjem vršičkov. Ukrep je preizkušen, cenen in učinkovit. Načrtujemo ga na 33,75 ha.

Zaščita s količenjem prikazuje količino obeleževanih sadik (26.000) in zaščito plemenitih listavcev s koli (3.900).

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepe za vzdrževanje življenjskega okolja divjadi izvajajo predvsem lovske organizacije, deloma pa tudi lastniki zemljišč.

Preglednica 57: Načrtovana biomeliorativna dela

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje grmišč	ha	44,60	0,00	0,00	44,60
Vzdrževanje travinj	ha	62,00	0,00	0,00	62,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	10,00	0,00	0,00	10,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	75,00	0,00	0,00	75,00

Vzdrževanje pasišč s košnjo in čiščenjem je namenjeno predvsem rastlinojedi parkljasti divjadi. To je obenem ukrep proti zaraščanju negozdnih zemljišč. Sem spada tudi osnivanje novih pasišč, ki je v pretežno gozdnati enoti dobrodošel ukrep. Na letni ravni se načrtuje košnja v obsegu 6,2 ha, predvsem na tistih lokacijah, ki so sredi gozdnih kompleksov in na katerih so lastniki že opustili košnjo. Normativ znaša 20 ur/ha. Večino del bodo opravile lovske družine. Nujnost ukrepanja 1.

Vzdrževanje grmišč in obrečnih pasov ima širši namen, saj izboljšuje prehranske in bivalne pogoje za več vrst živali. V enoti v to področje smiselno spada predvsem posek leskovih grmov na zaraščajočih površinah. Ukrep naj bi se na isti površini ponovil do največ 2 krat v desetletju. V eni ponovitvi se bodo skupno grmišča vzdrževala na 22,3 ha. Normativ znaša od 30-120 ur/ha odvisno od zaraščenosti. Nujnost ukrepanja 1.

Vzdrževanje vodnih virov v gozdu je potrebno predvsem na kraških terenih, kjer takih naravnih virov ni. Ti objekti niso primerni samo za velike sesalce (kalužanje), ampak tudi za najmanjše živali v smislu večje biotske raznovrstnosti. Predvidevamo, da bodo večino del opravile lovske organizacije in večji lastniki. V desetletju se načrtuje poraba 10 dnin. Normativ znaša od 4 do 8 ur/objekt. Odvisno od tega ali objekt osnujemo ali vzdržujemo. Nujnost ukrepanja 1.

Plodonosno gozdno drevje je namenjeno prehrani živali, v nekaterih primerih pa pospešuje estetsko funkcijo gozdov. V enoti se plodonosne vrste (jerebika, češnja, mokovec) v zadostnem obsegu pojavljajo v naravnem mladju, zato sadnje ne načrtujemo. Več navora pa bo zato potrebno nameniti negovalnim delom in te vrste pospeševati. Pri redčenjih se mora svetloba premišljeno dozirati v sestoje, saj na ta način lahko dosežemo zeleno drevesno sestavo. Tudi omejevanje pretiranega nabiranja postranskih gozdnih proizvodov ima posredno enako funkcijo. Nujnost ukrepanja 1.

V sestojih naj se pušča zamujena lubadarska jedra, kjer se sanitarna sečnja ni izvedla pravočasno in ni več nevarnosti za prenamnožitev podlubnikov, še posebno v sestojih z drevjem B in C razširjenega debelinskega razreda. Manjših zamujenih lubadarskih jeder (pod 5 m³), ki so bolj oddaljena od gozdnih prometnic, se ne odkazuje. S tem ukrepi želimo izboljšati habitate duplarjev, ki potrebujejo za uspešnost prehranjevanja in gnezdenja debelejša drevja, ki je prisotno v starejših

debeljakih. Zaradi tega naj se v starejših debeljakih, enakomerno po celotnem območju, mestoma ohranja debela drevesa s premerom nad 50 cm, (habitatna drevesa). Nujnost ukrepanja 1

Krmljenje v normalnih zimskih razmerah ni potrebno. V enoti naj se izvaja zgolj v nižjih delih in na lokacijah, ki bodo opredeljene z lovsko upravljavskimi načrti. Primeren nadomesten ukrep krmljenju je sečnja v zimskem času, ko podrto in neizdelano drevje jelke dobro opravlja prehrabno funkcijo. Ta ukrep se v zadnjem času zapostavlja. Povsod tam, kjer so dane možnosti (prisotnost jelke) je potrebno s časovno prilagojeno sečnjo (zimski čas) ta ukrep pospeševati.

Namen solnic je olajšati spomladanski prehod na sočno naravno hrano pri rastlinojedi divjadi. Zato je zalaganje solnic v zmernih količinah dovoljeno le v spomladanskih mesecih. Postavljanje solnic v mladovjih, sestojih v obnovi, ob cestah in v območju gozdnih rezervatov ni dovoljeno. Ob vodnih virih (mokrišča, kaluže) je dovoljeno postavljanje solnic le v minimalni oddaljenosti 50 m in na način, ki onemogoča vnos soli vanje.

Tudi večina gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih ukrepov je namenjena izboljšanju življenjskih pogojev za živalski svet. Izvajajo jih lastniki gozdov oz. izvajalci za lastnike gozdov.

Osnovno vodilo pri vsakem ukrepanju naj bo ohranjanje vseh že obstoječih naravnih možnosti. Predvsem pri negovalnih in drugih gojitvenih in varstvenih delih v najmlajših razvojnih fazah, je treba v smislu sonaravnosti v korist gozda in v njem vseh živalskih vrst izboljševati bioekološko stabilnost gozda in obenem ali še posebej pogoje za živalski svet.

Posebno pomembni so gozdovi z rastišči divjega petelina (cona A1), kjer je potreben poseben režim gospodarjenja. V predelih rastišč se ohranja pevska drevesa ter ostale ključne strukture habitata. Končnih posekov naj se ne izvaja, razen v tistih sestojih, ki so pomlajeni do te mere, da niso več primeren habitat za divjega petelina (podstojni pomlajeni sestoji so v razvojni fazi gošče ali letvenjaka). Sečnja in spravilo lesa se od 1. marca do konca junija ne izvajata. Na širšem območju rastišč je potrebno povečati dotok sončne energije na manjše jase z borovnico, brusnico ter malinami, prav tako je potrebno povečati dotok sončne energije v okolico mravljišč. Zaradi močno pospeševane turistične funkcije v dolini, je potrebno preučiti vse posege, ki bi lahko negativno vplivali in s tem poslabšali habitat gozdnih kur. Vse rekreacijske in turistične dejavnosti se usmerja izven cone.

Eden izmed ukrepov ohranjanja habitatov za divjega petelina je tudi osnivanje ekocelic. Osnivanje ekocelic naj se prioriteto izvede v odsekih v katerih se nahajajo rastišča divjega petelina in sicer v odsekih: 12, 47A, 49, 50, 51A, 52A in 52Z.

Zaradi prepletanja in prekrivanja življenjskih območij posameznih vrst v zimskem času, zimovališča ni mogoče opredeliti le za posamezno živalsko vrsto. Zato so predlagana zimovališča oblikovana za več vrst skupno (Voje, Četeže, nad Nomenjem...). V zimovališčih se je vsaj v času od decembra do konca marca potrebno vzdržati vseh posegov in poskušati omejiti gibanje ljudi. Promet je potrebno urediti tako, da je dovoljena vožnja le za potrebe gozdarstva, gozdne proizvodnje, intervencij ter lovstva. Ceste v območju zimovališč se ne plužijo.

Podobno vlogo kot zimovališča opravljajo tudi mirne cone. Funkcijo mirnih con v GGE opravljajo območja rastišč. Na območju mirnih con, morajo biti vsi ukrepi in posegi podrejeni ohranjanju biodiverzitetne funkcije. Pri gozdarskih opravilih naj bo večina ukrepov omejena na jesenski čas oz. na obdobje izven najbolj občutljivega dela leta, ki predstavlja čas reprodukcije in prehranske ožine. Ostali ukrepi in posegi, ki bi lahko ogrozili obstoj mirnih con ali negativno vplivali na živalski svet se tu ne izvajajo.

Poleg omenjenih ukrepov je potrebno za zagotavljanje ugodnih življenjskih razmer prilagajati tudi samo načrtovanje in izvedbo gozdarskih del in pri tem v največji možni meri upoštevati:

- Vse časovne omejitve izvajanja gozdarskih del v gozdovih s prisotnostjo redkih in ogroženih živalskih vrst (10. člen Pravilnika o varstvu gozdov (Ur.l.RS št. 1144/09). V skladu z omenjenim členom je potrebno evidentirati in spremljati gnezda kot tudi kraje poganjanja mladičev ter zimovališča. Vsa novo ugotovljena stanja je potrebno vključiti v gozdnogojitvene načrte ter jih pri gospodarjenju z gozdovi ustrezno obravnavati.

- Pri gradnji gozdne infrastrukture je potrebno upoštevati vse zakonsko določene odmike od najpomembnejših habitatov (rastišča, gnezdišča, zimovališča...).
- Spoštovati je potrebno omejitve navedene v naravovarstvenih smernicah za zavarovana območja.
- Ohranjati in zagotavljati sonaravno drevesno sestavo s pospeševanjem plodonosnih in minioritetnih drevesnih vrst pri negi vseh razvojnih faz gozda.
- Ohranjati posamezna drevesa in skupine starejšega drevja (vse vrste), puščati take osebkke in skupine dve proizvodni dobi (vse vrste), puščati vsaj eno debelejšo drevo glavnih vrst v oddelku do propada, z izbiro in zaščito omogočiti ohranjanje manj pogostih vrst v vseh sestojih, ohranjati vse grmovne vrste, ohranjati votlo in suho drevje, zniževati pogostost del, ohranjati živa drevesa z dupli, ohranjati drevesa z gnezdi, zaščititi gnezda redkih vrst ter kolonijska gnezdišča.
- Na območju vodnih kotanj in izvirov v gozdu v polmeru ene do dveh drevesnih višin je zaželeno ohranjati tesen sklep krošenj odraslih dreves, skozi ta območja ne graditi vlak in spravljati lesa oz. je potrebno taka dela izvajati v času zmrznjenih tal.
- Na območju gozdov ob potokih, rekah, jezerih in močvirnih habitatih, je potrebno v prvi polovici leta omejiti rabo prostora ter ohranjati pestro sestavo grmovnih in plodonosnih vrst.
- V bližini sten, udornih jam in vhodov v jame je zaželeno omejiti gozdarsko dejavnost ter ne graditi vlak in cest v njihovi neposredni bližini (sestojna višina), sečnja naj se v največji možni meri izvaja v drugi polovici leta.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Za izboljšanje ostalih funkcij gozdov načrtujemo v gornji preglednici navedena dela, ki vključujejo predvsem biomeliorativna dela, ki jih izvajajo upravljavci lovišč in vzdrževanje vodnih površin.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Zaradi nizke gostote gozdnih cest, le potencialne uporabnosti javnih cest in s cestami zaprtih območij ocenjujemo, da bi bilo potrebno zgraditi še 15 km gozdnih cest. Glede na razdrobljenost lastništva, težke terenske pogoje, drago gradnjo, problem umeščanja cest v prostor (soglasja, »pravica graditi« in odzivi javnosti) bo kljub predvidenemu sofinanciranju gradnje iz evropskih sredstev to v naslednjem desetletju zelo težko realizirati. Izgradnjo gozdnih cest bomo izvajali z bagrsko tehnologijo. Izkopani material se v največji možni meri uporabi na trasi bodoče ceste. Pri trasiranju bomo upoštevali tudi možnost spravila s sodobnimi žičnimi žerjavi. Prednost pri izgradnji imajo ceste, ki odpirajo neodprta območja in ceste, ki zagotavljajo optimalno rešitev odprtosti gozdov tudi z vidika ekoloških in socialnih funkcij. Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest so predvsem: Podjelje, Zajamniki, Stara Poljana, Spodnji Goreljek Ozebojca, Gorjuše Jonat Vrh, Pleša Goli vrh, Nomenj Bezdena, Loze za Savo, Ročevnica Nemški Rovt, Kobla, pod Konjščico. Področja so opredeljena v prostorskem delu načrta. Kljub podanim prednostnim območjem pa je, glede na slabo odprtost, potrebno obravnavati in strokovno presoditi vsako namero za vlaganje v gozdno infrastrukturo na celotnem področju enote. Z gradnjo se zmanjšuje delež neodprtih površin in izboljšuje ekonomičnost gospodarjenja. Primernost pobud ugotovimo z Elaborati ničelnic gozdnih cest, kjer predpišemo tudi vse pomembne elemente in omejitve za gradnjo. Gradnja gozdnih cest ni dovoljena v oddaljenosti 100 m od rastišč divjega petelina in v bližini vodozbirnih območij. Trase naj se izogibajo vizualno izpostavljenih območij.

Vlake

Zaradi zahtevnega terena se predvsem v zahtevnejšem gorskem delu predvideva večinoma gradnja ožjih vlak za prilagojene kmetijske traktorje. Vlake se bodo gradile na območjih, ki so opredeljena kot zaprta, dodatno se bo gostila že izdelana mreža vlak. Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak so prikazana v prostorskem delu načrta: Neodprta so predvsem področja na območju Fužinskih planin ter pod planino Konjščica. Podrobno je gradnja gozdnih vlak opredeljena v tehnoloških delih gozdnogojitvenih načrtov in v Elaboratih vlak. V alpskem svetu je največja dovoljena gostota gozdnih vlak 130 m/ha. Zaradi podobnih omejitev kot pri gozdnih cestah bi bilo v naslednjem desetletju potrebno zgraditi še 25 km gozdnih vlak. Gradnja gozdnih vlak ni dovoljena v oddaljenosti 100 m od rastišč divjega petelina.

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila je podana v kartnem delu načrta – Priloga 3 (Karta št. 11).

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ

Posamično in v skupinah rastoče gozdno drevje je izreden krajinsko – ekološki element, zato je ravnanje z njim zelo občutljivo, še posebej v turistično prepoznavnem Bohinju.

Za kvalitetno ravnanje s posamičnim gozdnim in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij je nujna dobra krajinsko – ekološka analiza, pri tem pa kot prostorski okvir za načrtovanje lahko uporabimo krajinske tipe, ki se pojavljajo v gozdnogospodarski enoti. V njihovem okviru je mogoče predvideti konkretne cilje in načine ravnanja. Cilji so izrazito mnogonamenski in tem bolj poudarjeni, čim manjša je gozdnatost v prostoru. Skupine gozdnega drevja v krajini opravljajo predvsem ekološke in socialne funkcije, medtem ko je proizvodnja lesa povsem v ozadju.

Načini ravnanja (ukrepanja) so lahko različni, npr. posebno varstvo posameznih skupin in osebkov, oblikovanje omejnikov, vzdrževanje struktur in tudi obnova. Obnavljanje mora biti neopazno. Zelo pomembno je vzdrževanje ravnotežja med ohranjanjem in spreminjanjem obstoječih struktur te vegetacije, s čimer je ohranjena trajnost njihovih funkcij.

Največji gozdov v GGE Bohinj pripada gozdni in gorski gozdnati krajini. V gozdni krajini, kjer je gozdnatost 94 % in ji pripada več kot polovica vseh gozdov, ohranjamo negozdne enklave, zelo pomembno je redno vzdrževanje – preprečevanje procesa zaraščanja. Nenaseljeni senožeti in lazi, ki se pojavljajo kot osredki znotraj gozda na površinah do 2 ha, predstavljajo popestritev gozdne krajine in so pomemben habitat za prostoživeče živali in zanimivi za obiskovalce. Načrtno negozdnih površin ne pogozdujemo. V gorski gozdnati krajini, kateri pripada skoraj četrtnina gozdov, najdemo posamično gozdno drevje na planinah ter nad gozdno mejo. Posamično gozdno drevje in skupine gozdnega drevja na planinah predstavljajo pomemben ekološki in estetski element. Predvsem zanimivo oblikovane listavce in drevesa večjih dimenzij ohranjamo, propadajoča drevesa nadomeščamo z novimi.

Tudi v gozdnati krajini te GGE, ki zavzema 18 % gozdov, je gozdnatost visoka (60 %). V tem tipu krajine je zelo pomemben gozdni rob kot stičišče gozda z drugimi ekosistemi. Pravilno oblikovan naj bo širok eno povprečno sestožno višino, stopničast in večslojen. Za uspešno opravljanje svoje vloge, mora biti poraščen z različno visokim in gostim grmovjem. S ciljem zagotavljati vsem svojim prebivalcem stalno primerne življenjske razmere ga je potrebno stalno obnavljati. Za to pa je večinoma najprimernejša panjevska sečnja. Grmovje sekamo vsakih 5 do 15 let. Če primanjkuje plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst je lahko primeren ukrep tudi sadnja.

Gozdne jase izmenično in malopovršinsko razpršene po gozdovih močno povečajo biotsko raznolikost gozdov. Del manjših jas, ki so nastale zaradi naravnih motenj, pustimo naravnemu razvoju, vključno s poškodovano drevnino. Trajne jase so košenice, ki so v preteklosti nastale s krčenjem gozdov. Nekatere jase, ki niso namenjene pridobivanju krme ali paši živine, so pomembne kot pasišča za divjad. Potrebno jih je redno kositi, vendar pozno, ko rastlinam dozori seme. Vsako gnojenje z dušičnimi gnojili je škodljivo, ker pospešuje le določene vrste, predvsem trave. Dovolj velike in ustrezno negovane košenice so rastišča redkih in zdravilnih rastlin, ki brez redne košnje ali paše izginejo, zato jih moramo redno vzdrževati. Na pašnikih in travnikih v največji meri ohranjamo tudi posamezno starejše, še posebej tudi estetsko zanimivo drevje.

V kmetijski in primestni krajini se je gozd ohranil le na površinah, ki so za kmetijsko proizvodnjo in poselitev manj primerne. V agrarni krajini naj bi gozd zavzemal vsaj eno tretjino prostora. Značilni biotopi te krajine so ostanki gozda, obvodna drevnina in mokrišča. Tip krajine zavzema najnižji, ravninski del gozdnogospodarske enote in ima 20 % gozdnatost. Temu tipu krajine pripada le 5 % (492 ha) gozdov. Ostanki gozda so manjši gozdiči, skupine drevja, žive meje in omejk, ter posamezno rastoče drevje. Imajo biotopsko, varovalno in estetsko vlogo. Pri gospodarjenju je pomembno, da vzdržujemo ravnotežje med ohranjanjem in spreminjanjem obstoječih struktur te vegetacije in da zagotovimo stalno in neopazno obnavljanje. Še posebno si je potrebno prizadevati za ohranitev posameznega drevja in skupin dreves na večjih kmetijskih površinah. To drevje je posebej pomemben naravni element znotraj kulturne krajine, ki ima mnogonamensko vlogo predvsem kot skočni kamen za živalski svet, poleg tega pa to drevje pomembno prispeva k estetski podobi krajine. V tem krajinskem tipu se pojavljajo tudi večji vodotoki. Širina pasu z obvodno drevnino naj bi bila pri vodotokih z rečnim koritom širšim od 2,5 m (vsaj 5 m), idealna širina pa znaša približno

10 m. Če so pasovi preozki, se razbohoti grmovje in zelišča, kar preprečuje naravno obnovo. Pri sadnji uporabljamo velike sadike in se s tem izognemo stroškom nege. Zaradi številnih vlog, ki jih ima obvodna drevnina je najprimernejši način gospodarjenja posamično prebiranje. Na obrežjih, ki niso ogroženi zaradi spodjedanja, naj bo več debelega drevja.

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

Ekonomsko presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupaj za celo gozdnogospodarsko enoto in ločeno za zasebne (95,8 %) državne (4,0 %) in gozdove lokalnih skupnosti (0,2 %). Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki temelji na strukturi lesne zaloge in drevesne sestave, ter glede na teoretično sortimentacijo. Uporabljene so posodobljene povprečne cene sortimentov s spletnega portala Woodchain manager za leto 2023. Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del, ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak. Spodbude delno pokrivajo stroške gojenja v zasebnih gozdovih in stroške varstvenih del ter vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih.

Preglednica 58/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skup.	
	Skupaj	za 1 bto m ³	Skupaj	za 1 bto m ³	Skupaj	za 1 bto m ³
Vrednost lesa na KC	24.564.053	79	904.037	79	25.337	76
Strošek poseka in spravila	7.199.680	23	261.182	23	7.549	23
Razlika	17.364.372	56	642.855	56	17.788	53

Preglednica 59/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	25.493.427	91,26	100
Stroški sečnje in spravila	7.468.411	26,73	29,30
Stroški gojenja in varstva gozdov	240.631	0,86	0,94
• gojenja in varstvo gozdov	188.224	0,67	0,74
• krepitev funkcij gozdov	52.407	0,19	0,21
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	740.473	2,65	2,90
• vzdrževanje gozdnih cest	614.761	2,20	2,41
• vzdrževanje vlak	125.712	0,45	0,49
Stroški skupaj	8.449.514	30,25	33,14
Dohodek	17.043.913	61,01	66,86
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	50.348	0,18	0,20
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	102.460	0,37	0,40
Skupaj predvidene spodbude	152.808	0,55	0,60
Stroški - spodbude	8.296.707	29,70	32,54
Dohodek - (stroški+spodbude)	17.196.720	61,56	67,46

Opomba: Potrebni oz. predvideni investicij v gozdove (gradnja cest, vlak in večje investicije za krepitev funkcij gozdov – učne poti, gozdne učilne ipd.) v preglednicah nismo prikazali.

V GGE Bohinj prevladuje traktorsko spravilo (66 %), ki je tudi najbolj ekonomično, vendar so po drugi strani pravilne razdalje razmeroma dolge - samo na 10 % teh površin so krajše od 400 m, na 6 % površin pa celo daljše od 1.200 m. Gozdnogospodarska enota je v tehnološkem smislu zelo raznolika in zahtevna in še ni optimalno odprta z gozdnimi cestami in vlakami. Kot neodprtih z gozdnimi vlakami je opredeljenih kar 26 % površin gospodarskih gozdov. Za dolgoročno boljši ekonomski rezultat so nujna dodatna vlaganja v izboljšanje gozdne infrastrukture. Povečani stroški spravila nastajajo na območjih z žičnim načinom spravila, ki je sicer v GGE zastopano na manj kot 2 % površin gospodarskih gozdov.

Slabši ekonomski rezultat je dodatno povezan tudi s slabšo kakovostjo drevja. Glede na ocenjeno kakovost v okviru popisa stalnih vzorčnih ploskev ugotavljamo 20 % slabe in zadovoljive kakovosti, pri listavcih celo 36 %. Sicer je ocenjene odlične kakovosti 5 %, vendar predvsem na račun iglavcev. V splošnem je povprečno ocenjena kakovost iglavcev precej boljša.

Kakovost drevja v GGE se je poslabšala. Delež odlične in prav dobre kakovosti se je zmanjšal za indeks₁₄ = 74, delež slabe in zadovoljive kakovosti pa se je povečal iz 14 % na 20 %. Smreka po zadnjih podatkih sestavlja le še 48 % lesne zaloge. Po kakovostnih razredih je 6 % dreves smreke uvrščenih v odlično in 39 % v prav dobro kvaliteto. Največ odlične kakovosti (17 %) je zabeležene pri macesnu, ki pa v lesni zalogi še nima pomembnega deleža. Ocenjeno je stoječe drevje, kjer sicer niso vidne morebitne napake jedrovine.

Ob krepitvi deleža listavcev v lesni zalogi, bi za boljšo ekonomiko gospodarjenja moral biti v prihodnje večji poudarek tudi na zadostnih vlaganjih v nego, ker imajo sicer gozdovi v GGE velik potencial v pogledu drevesne sestave. Gospodarsko glavna drevesna vrsta je trenutno še vedno smreka, čeprav se je njen delež v lesni zalogi v zadnjem desetletju močno znižal in za gospodarjenje v prihodnje predstavlja veliko tveganje. V zadnji obsežni gradaciji podlubnikov je bil les smreke pogosto razvrednoten ali pa je kot neizkoriščen ostal v gozdu. Ekonomsko zanimive drevesne vrste še nimajo omembe vrednih deležev, največ je macesna 4,2 %, trdi listavci sestavljajo 2,2 % in plemeniti listavci 1,8 % lesne zaloge. Kot zanimiva priložnost je sodelovanje na organiziranih licitacijah vrednejših sortimentov lesa, kjer že posamezna kvalitetna drevesa lastniku lahko prinesejo velik dohodek.

V primeru nezadostnih vlaganj, predvsem v nego listavcev, se bo še krepil delež manj kvalitetnega drevja. Manj kvalitetno drevje v GGE sicer predstavlja velik energetski potencial. Na razvrednotenje sortimentov ima lahko bistven vpliv tudi neprimerna tehnologija sečnje in spravila, ki povzroča poškodbe gozdnih tal ter korenin in debel gozdnega drevja.

Že v preteklosti so gozdove v alpskem svetu spremljale tudi motnje (vetrolomi, snegolomi, gradacije podlubnikov), vendar pa bodo po prihodnjih napovedih zaradi obsega in nepredvidljivosti predstavljale še večji organizacijski izziv. Ujme večinoma razvrednotijo sortimente (prelomi dreves, sušice) in predstavljajo problem za učinkovito tehnološko izvedbo. Za ekonomiko gospodarjenja sanitarne sečnje največkrat pomenijo povečane stroške za lastnika. Prav napori za izvedbo vseh sanacijskih ukrepov v najkrajšem razpoložljivem času in zmanjševanje tveganja s krepitvijo stabilnosti gozdnih sestojev so ključ za večje ekonomske učinke. V preteklem desetletju je sanitarna sečnja predstavljala 86 % realiziranih sečenj.

Ocenjen dohodek od načrtovanega najvišjega možnega poseka za naslednje desetletje je v višini 17 milijonov EUR. V strukturi poseka je 45 % pomladitvenih sečenj, ki so v ekonomskem smislu najugodnejše in 55 % redčenj.

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

V rastiščnogojitvene razrede so združeni gozdovi odsekov z razmeroma enotnimi rastiščnimi razmerami in razvojnimi težnjami v pogledu drevesne sestave in zgradbe gozdov ter posledično razmeroma enotnimi dolgoročnimi gozdnogojitvenimi cilji in usmeritvami za doseg te ciljev.

Pri obnovi gozdnogojitvenega načrta smo RGR 7 – Varovalni gozdovi razdelili. Del, ki spada pod prvo varstveno območje TNP smo dali v svoj RGR (RGR 8 – Gozdovi v prvem varstvenem območju TNP), ostali gozdovi so ostali v RGR 7.

Glede na gozdne rastiščne tipe so oblikovani naslednji rastiščnogojitveni razredi:

- Zgornjegorsko-podalpinski smrekovje na karbonatnih in mešanih kamninah:
 - RGR 1 – Subalpinska smrekovja
- Gorsko-zgornjegorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah:
 - RGR 2 – Predalpska jelova bukovja
 - RGR 3 – Alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah
 - RGR 4 – Alpska bukovja osojna
- Podgorsko-gorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah:
 - RGR 5 – Toploljubna bukovja
- Gričevnato-podgorski gozdovi na karbonatnih in mešanih kamninah:
 - RGR 6 – Podgorska bukovja
- Varovalni gozdovi
 - RGR 7 – Varovalni gozdovi
 - RGR 8 – Gozdovi v prvem varstvenem območju TNP

Karta rastiščnogojitvenih razredov je podana v kartnem delu načrta – Priloga 3 (Karta št. 5).

9.1 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.1.1 Rastiščnogojitveni razred 1 – Subalpinska smrekovja (011101)

Gospodarski razred obsega 779,09 ha gozdov na severnem delu gozdnogospodarske enote na obrobju Pokljuškega platoja z vzpetinami Javorjev vrh, Rušev vrh in Macesnovec. Sega od 1100 do 1380 m nadmorske višine. V vzhodnem delu gospodarskega razreda so plitve mraziščne kotanje. Relief je razgiban, pretežno kotanjast in valovit. Nagibi so položni do zelo strmi. Prevladujejo južne lege, deloma pa najdemo tudi jugozahodne in severovzhodne. V oddelkih 52 in 54 so visokogorska barja uvrščena v varovalne gozdove.

Pretežni del gozdov je v zasebni lasti – 98 %, državnih gozdov je 2 % površine, gozdov lokalnih skupnosti pa le 0,04 %.

Celoten razred je uvrščen v kategorijo gozdov večnamenskih gozdov.

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene na barju Goreljek, prehodnih barjih Na mlakah ter na rastiščih divjega petelina in mirnih conah. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene na območju Goreljka (turistično in rekreativno območje) in na barju Goreljek (naravna vrednota). Lesnoproizvodna funkcija je večinoma poudarjena na prvi stopnji.

V RGR se nahaja habitatni tipi barjanski gozdovi (91D0), aktivna visoka barja (7110) prehodna barja (7140), bazična nizka barja (7230) ter kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (Vaccinio-Piceetea - 9410).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Smrekovi rastiščni tipi poraščajo dobre tri četrtine razreda. Pomemben delež predstavljajo še predalpska jelova bukovja.

Preglednica 60/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSRT	Površina (ha)	Delež (%)
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	17,51	2,2
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	158,83	20,4
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,9	171,95	22,1
8020	Smrekovje s smrečnim resnikom	9,3	430,80	55,3
Skupaj:		8,2	779,09	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Skoraj vsi gozdovi so enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je 9,3 %. Med enomernimi sestoji je največ debeljakov, ki predstavljajo tretjino polovico sestojev. Sestojev v obnovi je četrtno, mladovij je 8,4%, najmanj pa je drogovnjakov, ki predstavljajo 7,3% površine gozdov v razredu.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 61/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	4,2	12,7	23,6	28,0	31,5	510,4	96,8	13,26	97,7
Listavci	18,1	38,6	33,2	6,8	3,3	17,1	3,2	0,31	2,3
Skupaj	4,6	13,5	23,9	27,3	30,7	527,5	100,0	13,57	100,0

Gre za razred z najvišjo lesno zalogo, ki znaša v povprečju kar 527,5 m³/ha. V lesni zalogi so skoraj samo iglavci z 96,8 %. Listavcev je 17,7 m³/ha ali 3,2 %. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je tako v skupnem kot pri iglavcih in listavcih naraščajoča. Pri listavcih je porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih še bolj desno asimetrična, prevladuje tanjše drevje z večino lesne zaloge v drugem razredu, v prvih treh razredih je 90 % vse lesne zaloge.

Sestoji zelo dobro priraščajo. Letni prirastek znaša 13,26 m³/ha. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 2,6 %, pri listavcih pa je majhen in znaša 1,8 %.

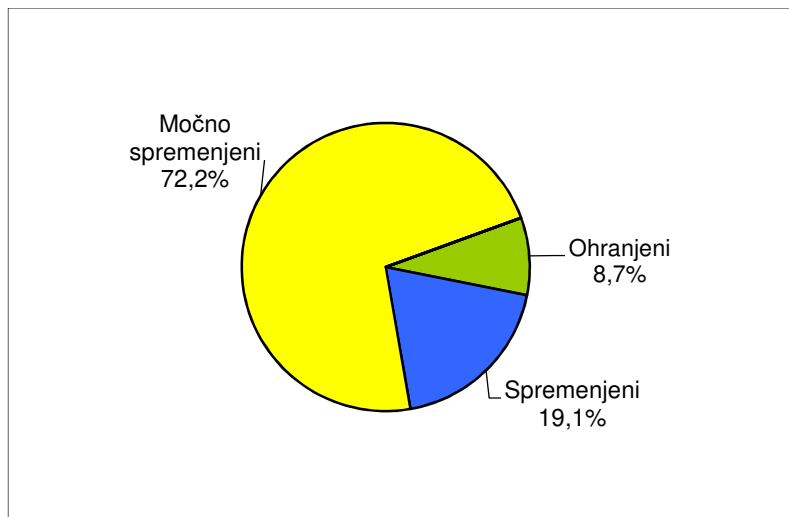
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 62/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	492,6	11,4	6,4	16,5	0,4	0,2
stanje	%	93,4	2,2	1,2	3,1	0,1	0,0
Naravno stanje	%	74,0	5,0	3,0	17,0	0,7	0,3

V lesni zalogi močno prevladuje smreka, sledijo bukev, jelka in macesen. Delež vseh ostalih drevesnih vrst je skoraj neznaten.

Ohranjenost gozdov

Zaradi prevelikega deleža smreke na račun vseh ostalih drevesnih vrst imajo sestoji v tem RGR močno spremenjeno in spremenjeno drevesno sestavo, gozdov z ohranjeno naravno drevesno sestavo je le 8,7%.

Slika 5: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 63/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	65,77	21,9	27,2	33,7	17,2	53,3	10,6	36,1	0,0	19,8	12,8	22,6	44,8
Drogovnjak	56,76	76,1	22,0	1,9	0,0	14,6	49,7	35,7	0,0	69,9	25,9	2,8	1,4
Debeljak	392,02					61,3	34,0	4,7	0,0	28,7	71,3	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	192,16					75,8	18,7	5,5	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	72,38					0,8	86,9	12,3	0,0				
Skupaj:	779,09												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 9,3 %. Od enomernih sestojev je največ debeljakov (50,3 %), sledijo sestoji v obnovi (24,7 %), mladovja (8,4 %) in drogovnjaki (7,3 %). Sestojne zasnove v drogovnjakih so bogate in dobre, v mladovjih pa na dobri tretjini površin pomanjkljive in na 17,2 % slabe. Tu gre predvsem za ogolele površine po sanitarnih posekih. V drogovnjakih slabih zasnov ni. Slabša je negovanost mlajših razvojnih faz. Nenegovanih je 36,1 % mladovij, v drogovnjakih ta delež ni nič manjši. Nenegovanost drogovnjakov se odraža tudi s pretesnim sklepom, ki je prisoten v skoraj 70 % sestojev. Najboljša je negovanost debeljakov in sestojev v obnovi. Podmladek večinoma bogatih zasnov je prisoten na polovici sestojev v obnovi.

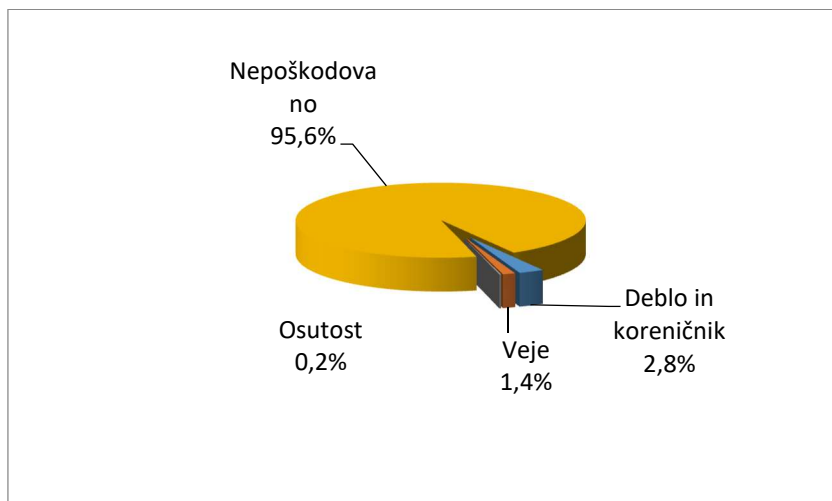
Kakovost drevja**Preglednica 64 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	862	9,5	41,2	37,2	11,4	0,7
Jelka	11	0,0	36,4	63,6	0,0	0,0
Macesen	7	28,5	28,6	28,6	14,3	0,0
Ostali iglavci	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	25	20,0	32,0	20,0	20,0	8,0
Pl. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Meh. Ist	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	881	9,5	41,0	37,6	11,2	0,7
Skupaj listavci	27	18,5	29,7	18,5	25,9	7,4
Skupaj	908	9,8	40,6	37,0	11,7	0,9

Kakovost lesa je v tem RGR dobra. Dobrih 40 % dreves je prav dobre kakovosti, odlične pa slaba petina. Dreves slabe in zadovoljive kakovosti je 12,6 %. Iglavci izkazujejo boljšo kakovost kot listavci. Med iglavci ima najboljšo kakovost smreka, le nekoliko slabšo pa macesen in jelka.

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanih dreves ni velik, huje poškodovanih je 4,4 % dreves. Največji je delež (2,8 %) poškodb debla in koreninika, ki so največkrat posledica gozdarskih del, manj je poškodb in osutosti krošnje.

Slika 6: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe**ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA**

Načrtovan posek v razredu v skupni količini je bil realiziran v dveh tretjinah. Slaba realizacija v tem RGR je posledica fokusa vsega dela v RGR 3, 4, 5 in 6, ki so bili v zadnjem obdobju močno prizadeti zaradi ujma in gradnje podlubnikov in kjer je bil možni etat močno presežen.

Nega gozdov je bila realizirana v premajhnem obsegu. Obnova gozdov (dopolnilna sadnja) ter z njo povezani zaščita in obžetev sadik so bili načrtovani v majhnem obsegu in niso bili realizirani v celoti. Skoraj popolnoma nič ni bilo opravljenih gojitvenih del v mladju, negi gošče, letvenjaka in mlajših drogovnjakih. Izvedenih je bilo nekaj nenačrtovanih del varstva pred žuželkami.

Preglednica 65/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	46.024	30.680	66,7
Listavci	m ³	702	346	49,3
Skupaj	m ³	46.726	31.026	66,4
Gojitvena in varstvena dela				
Sadnja	ha	1,20	0,75	62,5
Obžetev	ha	5,00	0,85	17,0
Nega mladja	ha	0,49	0,00	0,0
Nega gošče	ha	6,12	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	9,99	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	14,62	0,50	3,4
Zaščita s premazom	ha	5,00	0,00	0,0
Zaščita s količenjem	kos	400	300	75
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	1,75	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOVPovršina, lesna zaloga, prirastek, posek

V primerjav s prejšnjim desetletjem ostaja površina skorajda nespremenjena. Lesna zaloga močno narašča, zelo majhen delež listavcev v njej nekoliko variira, iglavci pa stalno povečujejo lesno zalogo. V povezavi s tem narašča tudi prirastek, ki je na ravni GGE ekstremno nadpovprečen. Oboje je posledica zelo majhnih realizacij sečnje v zadnjih 20 letih. Načrtovan posek je postavljen precej višje, a še vedno malo nižje od letnega prirastka

Preglednica 66/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	784,01	327,4	11,2	338,5	9,14	0,25	9,39	0,24	0,01	0,25
2014	771,69	460,4	8,0	468,4	10,55	0,21	10,76	3,98	0,04	4,02
2024	779,09	510,4	17,1	527,5	13,26	0,31	13,57	11,86	0,24	12,10

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava ostaja precej stabilna v zadnjih 20 letih. Delež smreke je sicer malenkost upadel v zadnjem obdobju, na račun povečanja deleža jelke, buke in macesna. Deleži ostalih drevesnih vrst so nizki in se le malenkostno spreminjajo.

Preglednica 67/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

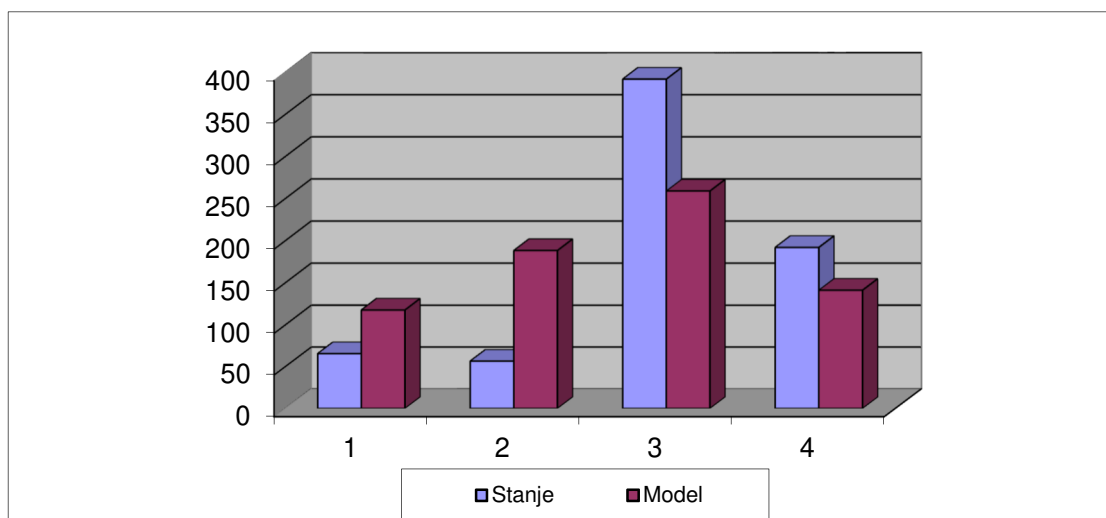
	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Meh.list.
2004	95,0	1,0	0,7	2,9	0,2	0,2
2014	97,1	0,5	0,7	1,5	0,1	0,1
2024	93,4	2,2	1,2	3,1	0,1	0,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 68/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze let	Delež	Modelna površina		
	ha	%		%	ha	%	ha
Mladovje	65,77	8,4	25	15,1	117,79	-6,68	-52,02
Drogovnjak	56,76	7,3	40	24,2	188,46	-16,90	-131,70
Debeljak	392,02	50,3	55	33,3	259,13	17,06	132,89
Sestoj v obnovi	192,16	24,7	30	18,1	141,34	6,52	50,82
Enomerni skupaj	706,71	90,7	150	90,7	706,71		
Raznomerno (sk-gnz)	72,38	9,3		9,3	72,38		
Skupaj:	779,09	100,0		100,0	779,09		

Manj intenzivno gospodarjenje v RGR se kaže tudi v stanju razvojnih faz gozda. Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže, da je v tem RGR preveč odraslih faz gozda, najbolj je presežen modelni delež debeljakov. Tudi sestojev v obnovi je nekoliko več kot v modelnem stanju. Na drugi strani pa primanjkuje mladih faz gozda, predvsem površina drogovnjakov obsega le dobrih 30% v primerjavi z modelom. Za zagotavljanje trajnosti bo potrebno zagotoviti večji pritok površin mladovij, kar se z intenziviranjem obnove da relativno hitro storiti.

Slika 7: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

□iljna drevesna sestava: smreka 88,7 %, jelka 6,0 %, macesen 2,0 %, bukev 3,2 %, plemeniti listavci 0,1 %.

□iljno razmerje razvojnih faz: mladovje 14,9 %, drogovnjaki 8,8 %, debeljaki 37,0 %, sestoji v obnovi 18,1 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 9,3 %.

□iljna lesna zaloga: 542 m³/ha (iglavci 524 m³/ha, listavci 18 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 700 m³/ha

□iljna kakovost sestojev: odlična za iglavce (A2, B), dobra za listavce (□, D).

Izravnalna doba: 10 let.

Obrazložitev:

□iljno razmerje razvojnih faz in □iljna lesna zaloga zapisana v gozdnogojitvenem □ilju se nanašata na izračunane vrednosti ob koncu izravnalnega obdobja in so (□iljna lesna zaloga) skladne z vrednostmi v preglednikah D-UMP.

Vodilo za določitev o obsegu in intenziteti redčenj v drogovnjakih in debeljakih je bila negovanost sestojev in odstopanje dejanskih od modelnih lesnih zalog po razvojnih fazah. V zadnjem ureditvenem obdobju se je lesna zaloga izrazito akumulirala. Odstopanje od modelnega stanja je vidno predvsem v debeljakih, zato smo možni posek močno dvignili tako pri redčenjih kot tudi pri uvajanju sestojev v obnovo.

Pri določanju sestojev za uvajanje v obnovo smo se naslonili na informacije o površinah in zgradbi starejših in srednjedobnih debeljakov, pri čemer smo se za predčasno obnovo odločali le izjemoma (npr. v primeru močno poškodovanih sestojev). Ključni element odločanja za nadaljevanje obnove in končne poseke nam je bilo stanje sestojev v obnovi in njihova dinamika pomlajevanja. Omenjen

pristop zmanjšuje možnost napačnih odločitev za prihodnje ravnanje z gozdovi in smo ga uporabili v vseh RGR zato obrazložitve pri ostalih RGR ne navajamo.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 150 let

Pomladitvena doba: 30 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

Obnovo bomo zaključili na 40 % površine pomlajencev (77 ha). Na 30 % površine debeljakov (117 ha) načrtujemo začetek obnove. To so starejši debeljaki, v katerih so cilji gospodarjenja že doseženi. Redčenja v drogovnjakih so zmerna, z intenzitetami okrog 20 %. Predpogoj za tako intenzivna redčenja pa je dobra negovanost sestojev v mlajših razvojnih fazah.

V sestojih z malopovršinsko raznomerno zgradbo skupinsko prebiramo, pomladek pa pospešujemo v celicah z drevesi slabše kvalitete in vitalnosti.

OBNOVA

Glede na stanje sestojev, so pomladitvene sečnje v tem RGR nujno potrebne. Svetlitvene sečnje se izvedejo v obliki manjših jeder (do ene sestojne višine). Na ta način omogočimo dotok svetlobe do tal, ki je nujen za uspešno naravno pomlajevanje, obenem pa na ta način ne zmanjšamo stojnosti sestoja. Ob pomladitvenih sečnjah se v sestoji pušča posamezna odrasla drevesa bukve, macesna, jelke, gorskega javorja in jerebika z namenom semenjenja teh dreves.

Pomladitvena doba je dolga, včasih se poseke zatravijo ali jih preraste malina ali borovnica. V teh primerih je umestna obžetev naravnega mladja. Mladje se v glavnem pojavlja v obliki šopov, ki se kasneje med seboj strnejo. Običajno se na teh rastiščih dobro pomlajuje le smreka, zato ohranjamo in pospešujemo vse ostale drevesne vrste, ki se pojavijo.

NEGA

Obseg načrtovane nege je v okviru dejanskih potreb. Pomladitvena doba in dobe preraščanja iz ene v drugo razvojno fazo so dolge, izbor drevesnih vrst je skromen.

Nega gošče (3,67 ha) je osredotočena na pospeševanje listavcev (jerebika, gorski javor, bukev) in macesna, odstranjevanje poškodovanih drevesc in smiselno rahljanje smreke. Rahljanje je zelo pomembno zaradi nadaljnje intenzivne in učinkovite nege v fazi letvenjakov in drogovnjakov teh zelo kvalitetnih gozdov.

Prvo (10,89 ha) in zlasti drugo redčenje (6,37 ha) sta v tem desetletju najpomembnejša ukrepa nege. Poleg primarnih gozdnih površin imamo v tej razvojni fazi tudi znaten del zaraslih se pašnih površin.

Pri pozitivni izbiri težimo k približno enakomerni razporeditvi kandidatov, pospeševanju listavcev in macesna ter oblikovanju pravilnih poti. Pri negi letvenjakov poskrbimo najprej za odstranitev motečih predrastkov (zlasti na zaraščenih rovtih).

Druga redčenja se v izogib poškodbam pri delu in napadu podlubnikov, izvajajo v jesenskem in zimskem času.

Pri izbiralnih redčenjih izbiramo kot kandidate listavce in macesen, z namenom prilagajanja na podnebne spremembe in k večanju odpornosti sestojev.

VARSTVO

Ti sestoji so občutljivi na snegolome, vetrolome, rdečo trohnobo in napade podlubnikov. Dodatno jih obremenjujejo prekomerne populacije jelenjadi ter preko poletja gozdna paša.

Zaradi visokega deleža smreke (93,4 %) v tem razredu in zaradi slabe varstvene situacije glede podlubnikov v preostalem delu te GGE, je nujno veliko pozornost posvečati čistim smrekovim sestojem, jih redno pregledovati in pravočasno sanirati vsa s podlubniki napadena drevesa. Obenem je to robno območje GGE Pokljuka in v kolikor bi se na teh površinah pojavila gradacija podlubnikov, bi bil ogrožen celotni plato Pokljuke.

Snegolomom se izognemo s pravočasnimi zadosti močnimi redčenji. Vetrolomi pomenijo potencialno nevarnost, ki jo lahko omilimo s posamično primesjo listavcev in macesna (globlje korenine) ter s pospeševanjem dreves, ki imajo nižje težišče in ožje krošnje.

Rdeča trohnoba lahko močno razvrednoti les, zato posvečamo sami smiselnosti in intenzivnosti ukrepa, pravilnim potem, pravilnim sredstvom in letnemu času poseka veliko pozornost.

Sajeno smreko, naravno vrasle jelke in javorje ščitimo pred divjadjo s premazi, sajeno jerebiko pa s tulci, ki jih je potrebno redno pregledovati in vzdrževati.

Gozdna paša je lahko izjemoma dovoljena v nizkoproduktivnih gozdovih okrog planin, vendar mora biti določena v gozdnogojitvenem načrtu.

Ukrepi

Preglednica 69/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	96,8	3,2	100,0
- ciljno %	96,7	3,3	100
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	510,4	17,1	527,5
- ciljna (m ³ /ha)	524	18	542
Prirastek (m ³ /ha)	13,26	0,31	13,57
Možni posek (m ³ /ha)	118,6	2,4	121,0
Možni posek (m ³ /ha/leto)	11,86	0,24	12,10
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	23,2	14,2	22,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	89,4	78,4	89,2
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 70/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka									
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	%	od LZ	od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne							
Iglavci	m³	51.842	40.564	0	0	0	0	92.406	23,2	89,4	
	%	56,1	43,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0			
Listavci	m³	1.299	594	0	0	0	0	1.893	14,2	78,5	
	%	68,6	31,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0			
Skupaj	m³	53.141	41.158	0	0	0	0	94.299	22,9	89,2	
	%	56,4	43,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0			

Preglednica 71/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	0,85	2,00
Nega gošče	ha	3,67	3,67
Nega letvenjaka	ha	10,89	10,89
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,37	6,37
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	20,00	20,00

9.1.2 Rastiščnogojitveni razred 2 – Predalpska jelova bukovja (01102)

Razred obsega 1.039,44 ha gozdov na platoju Lom južno od Uskovnice, gozdove na južnem obrobju Pokljuke pod Jeličnikom in Golim vrhom, Strme, gozdove pod Črno goro in v okolici Koble, na Vogarju in v Fužinskih planinah. Gozdovi razreda predstavljajo 10,6 % površine gozdnogospodarske enote in segajo od 700 do 1340 m nadmorske višine.

Relief je vrtačast in kotanjast. Največ je vzhodnih, južnih in severnih leg zmernih do zelo strmih nagibov.

V kategorijo večnamenskih gozdov je uvrščenih 373,49 ha gozdov ali 35,9 %, 665,95 ha (64,1 %) gozdov pa je v kategoriji gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni (drugo in tretje varstveno območje TNP). Velika večina gozdov je v zasebni lasti (97%).

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene kot zimovališča gamsov ob cesti za Studorjem in jelenjadi nad Ravnami ter vodovarstveno območje nad Vojami pod planino Krstenica. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene na območju Vogarja in planine Blato (turistično in rekreativno območje). Lesnoproizvodna funkcija je večinoma poudarjena na prvi stopnji.

V RGR se nahaja habitatni tip ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Anemonio-Fagion) – 91K0).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Najpomembnejši gozdni rastiščni tip, ki daje pečat celotnemu razredu in pokriva skoraj dve tretjini površine, je predalpski jelovo bukov gozd. Od ostalih rastiščnih tipov je s pomembnim deležem (24 %) prisotno alpsko bukovje s črnim telohom.

Preglednica 72/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSRT	Površina	%
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	252,51	24,3
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	669,14	64,4
67100	Smrekovje na karbonatnem skalovju	3,1	13,87	1,3
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	5,7	6,61	0,6
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,9	97,31	9,4
Skupaj:		7,3	1.039,44	100,0

b) Stanje sestojevZgradba gozda

V razredu je 75,4 % sestojev, ki so enomerne zgradbe. Med njimi prevladujejo sestoji v obnovi s 34,9 % pred debeljaki 24,8 %, mladovi 10,1 % ter drogovnjaki 5,7 %. Malopovršinsko raznomernih sestojev je 24,6 %.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 73/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	5,0	11,9	22,1	27,7	33,3	170,1	60,6	3,96	66,9
Listavci	12,8	29,2	31,8	16,0	10,2	110,7	39,4	1,96	33,1
Skupaj	8,1	18,7	25,9	23,1	24,2	280,8	100,0	5,92	100,0

Lesna zaloga razreda znaša 281 m³/ha in se je v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem znižala za 80 m³/ha. Večinski delež, 60,6 % lesne zaloge še vedno predstavljajo iglavci. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih ima maksimum v tretjem debelinskem razredu, a sta tudi četrti in peti debelinski razred zastopana s podobnimi deleži. Porazdelitev lesne zaloge med iglavci in listavci se razlikuje. Za iglavce je značilno debelejša drevesja, kar se odraža v visokem deležu lesne zaloge v drevju debeline nad 50 cm (peti debelinski razred). Za listavce je značilno bistveno tanjša drevesja. Več kot 60 % lesne zaloge je v drugem in tretjem debelinskem razredu.

Tekoči letni prirastek znaša 5,92 m³/ha. Dve tretjine prirastka je vezanega na iglavce, tretjina pa na listavce. Primerjava deležev iglavcev in listavcev v lesni zalogi v primerjavi s prirastkom kaže, da iglavci boljše priraščajo. Odstotek priraščanja na lesno zalogo znaša 2,1 %.

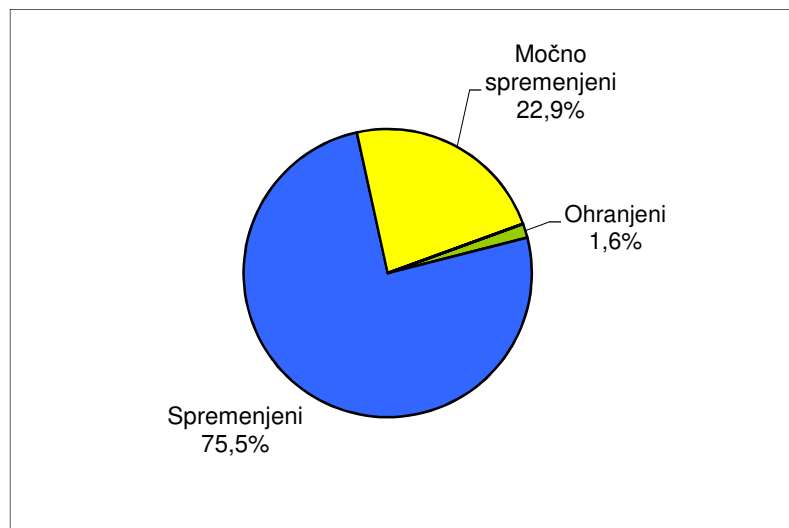
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 74/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	124,0	30,8	15,2	102,0	7,0	0,7	1,2
	%	44,2	11,0	5,4	36,3	2,5	0,2	0,4
Naravno stanje	%	22,7	21,6	6,6	45,4	3,2	0,2	0,3

Od drevesnih vrst v razredu prevladuje smreka, sledita ji bukev in jelka. Glede na naravno sestavo je delež smreke še vedno previsok, delež jelke in bukke pa prenizek. V prihodnje se bo, glede na strukturo lesne zaloge in dosedanji trend razvoja drevesne sestave, delež smreke še nekoliko znižal na račun povečanja listavcev, zlasti bukke. Zaradi gospodarske pomembnosti iglavcev bi kazalo v prihodnje še vedno zadržati dokaj visok delež smreke, vendar nekoliko povečati delež jelke ter vsaj ohraniti delež macesna.

Ohranjenost gozdov

Porušeno razmerje med smreko, ki ima prevladujoč delež in vsemi ostalimi drevesnimi vrstami, ki so preskromno zastopane, se odraža tudi v spremenjenosti gozdov. V razredu prevladujejo spremenjeni gozdovi 75,5 %. Močno spremenjenih gozdov je 22,9 %, ohranjenih gozdov je za 1,6 %.

Slika 8: Površinski deleži ohranjenosti gozdov.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 75/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	104,95	9,7	16,0	57,9	16,4	40,7	7,8	51,5	0,0	6,5	11,3	21,9	60,3
Drogovnjak	58,98	12,8	42,5	44,5	0,2	37,2	24,1	38,7	0,0	33,1	32,2	14,5	20,2
Debeljak	257,30	0,0	0,0	0,0	0,0	39,7	54,6	5,7	0,0	13,2	86,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	362,79	0,0	0,0	0,0	0,0	46,7	23,5	29,8	0,0	0,0	0,0	80,9	19,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	255,42	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	68,6	31,4	0,0	22,0	78,0	0,0	0,0
Skupaj:	1.039,44												

V razredu prevladujejo enomerni sestoji, med katerimi je največ sestojev v obnovi in debeljakov, ki skupno predstavljajo skoraj 60 % gozdov razreda. Drogovnjakov in mladovij je manj in predstavljajo 15,8 % površine. Preostanek oz. četrtno gozdov predstavljajo raznomerni sestoji.

Sestojne zasnove v mladovju so slabe. Kar tri četrtnine mladovij ima pomanjkljivo oz. slabo zasnovo. Mladovij z bogato zasnovo je manj kot desetina. Glavni razlog za slabe zasnove je iskati v nenačrtnih, sanitarnih sečnjah, ki so bile posledica gradacij podlubnikov ter ujm. Po posekih se je pojavila bogata zeliščna in grmovna vegetacija s sukcesijskimi stadiji gozdnega drevja zato so te površine še nepomlajene. Boljšo zasnovo imajo drogovnjaki, kjer je sestoj z bogato in dobro zasnovo 55 %. Drogovnjakov s slabo zasnovo praktično ni.

Negovanost v mladovjih je slaba, saj je več kot polovica mladovij nenegovanih in so prepuščeni naravnemu razvoju. Negovanih mladovij je dobrih 50 %. Boljšo negovanost beležimo v starejših razvojnih fazah. V drogovnjakih je nenegovanih 38,7 % gozdov, medtem ko se ta delež v debeljakih zniža na 5,7%. V raznomernih gozdovih približno tretjina gozdov ostaja nenegovana.

Glede sklepa prevladujejo sestoji z normalnim sklepom. Se je pa v primerjavi s preteklim obdobjem zmanjšal delež sestojev s tesnim sklepom, kar je značilnost vseh razvojnih faz.

Kakovost drevja

Preglednica 76/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	307	2,3	43,6	48,2	5,9	0,0
Jelka	81	3,7	42,0	51,9	1,2	1,2
Macesen	4	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bukev	242	2,9	24,0	43,7	21,5	7,9
Pl. Ist.	30	0,0	13,3	53,3	26,7	6,7
Meh. Ist.	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Skupaj iglavci	392	2,6	43,4	48,9	4,8	0,3
Skupaj listavci	274	2,6	22,6	44,8	22,3	7,7
Skupaj	666	2,6	34,8	47,3	12,0	3,3

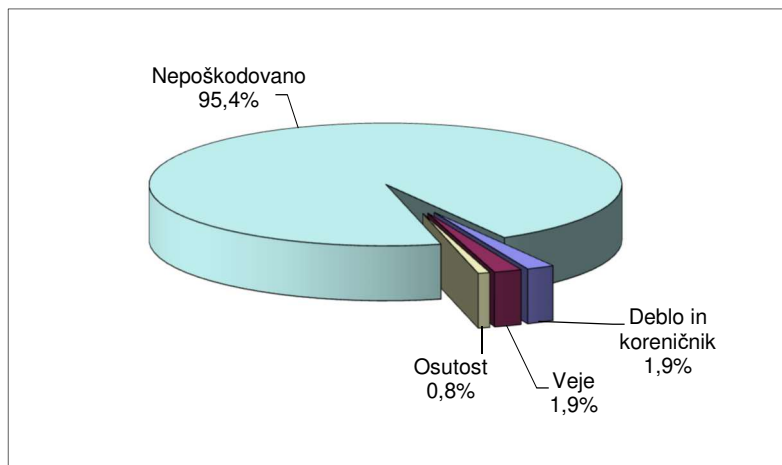
Dreves odlične kakovosti je v razredu zelo malo, skupno le 2,6 %. Po odlični kakovosti ne izstopa nobena drevesna vrsta. Dreves s prav dobro kakovostjo je več med iglavci, kjer je ta delež med posameznimi drevesnimi vrstami dokaj enakomerno porazdeljen.

Dreves s prav dobro kakovostjo je med listavci 22,6 %. Nizek odstotek dreves s prav dobro kakovostjo beležimo pri plemenitih listavcih. Večina dreves listavcev je dobre kakovosti (47,3 %). Deleža sta med iglavci in listavci praktično izravnana.

Dreves zadovoljive in slabe kakovosti je skupno 15,3 % od tega jih je pri iglavcih 5,3 %, pri listavcih pa celo 30 %. Za razred velja, da pri iglavcih beležimo večje deleže boljše rangiranih ocen kakovosti, obratno pa pri listavcih beležimo večje deleže slabše rangiranih ocen kakovosti.

Poškodovanost sestojev

Delež huje poškodovanih dreves znaša 4,6 %. Med poškodbami največji delež zavzemajo poškodbe debla in koreninika, ki so bila večinoma povzročene s strani gozdarske mehanizacije. Veje oz. krošnje so poškodovane v deležu 1,9 %. Pri teh drevesih, gre večinoma za posledice poškodb žledoloma pa tudi posledice sečenj. Splošno oslabilih dreves z osutostjo krošnje je 0,8 %.

Slika 9: Delež dreves s hujo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Realizacija načrtovanega poseka je dosegla 157,0 % načrtovanih količin. Izmed vseh razredov gospodarskih gozdov je bila prav v razredu predalpskih jelovih bukovij najvišja realizacija. Ob tem pa je potrebno vzeti v ozir, da se s spremembo načrta etat v tem razredu ni povečal.

Načrtovani etat je bil presežen na račun iglavcev. Glede na načrt je znašala realizacija pri iglavcih 201 %, pri listavcih pa je načrtovani etat realiziran zgolj 37,1 %. Načrtovani etat je bil presežen predvsem na račun gradačij podlubnikov v manjšem obsegu pa so na realizacijo vplivale še ujme (žledolom in vetrolomi).

Zaradi gradačij podlubnikov in prisotnih ujm je v razredu izostala večina načrtovanih negovalnih del. Nega je bila od načrtovanih 20,45 ha izvedena zgolj na 0,3 ha. V manjšem obsegu je bila izvedena zgolj nega mlajšega drogovnjaka, popolnoma pa je izpadla nega mladja, gošče in letvenjakov. Izvedena niso bila niti dela na habitatih.

Nekaj več aktivnosti je bilo zato usmerjenih v obnovo ter v nadaljevanju zaščito mladja. Sadnja je bila izvedena na 2,5 ha, kar je pomenilo 278 % realizacijo, premazi pa so bili realizirani na 6,55 ha, kar je pomenilo 146 % realizacijo načrtovanih del.

Preglednica 77/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	42.447	85.238	200,8
Listavci	m ³	15.493	5.744	37,1
Skupaj	m ³	57.940	90.982	157,0
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,82	0,00	0,0
Sadnja	ha	0,90	2,50	277,8
Obžetev	ha	4,50	3,85	85,6
Nega mladja	ha	1,51	0,00	0,0
Nega gošče	ha	3,64	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	8,35	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,95	0,30	4,3
Zaščita s premazom	ha	4,50	6,55	145,6
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	5,00	0,00	0,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	11,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	7,14	-
Zaščita s količenjem	kos	0	2.000	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**Preglednica 78/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024**

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	1.094,90	218,9	112,3	331,2	4,43	2,01	6,44	0,15	0,05	0,20
2014	1.028,93	265,6	96,4	362,0	4,32	1,54	5,86	8,28	0,56	8,84
2024	1.039,44	170,1	110,7	280,9	3,96	1,96	5,93	2,99	1,39	4,38

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Površina gozdov v RGR se je v zadnjem obdobju malenkost spremenila zaradi revizije mej med varovalnimi in gospodarskimi gozdovi z uporabo boljših podlag, pridobljenih iz podatkov lidarskih posnetkov.

Skupna lesna zaloga v razredu je v zadnjem desetletju močno upadla. Zaradi obsežnega napada podlubnikov v zadnjem desetletju, v pretežno iglastih sestojih, se je tako lesna zaloga iglavcev kot v skupnem znižala. V primerjavi s prejšnjim desetletjem je skupna lesna zaloga nižja za 22,4 %, iglavcev pa za 36 %. Lesna zaloga listavcev se je povečala za 14,8 %.

Skupni letni prirastek se je ne glede na močno presežen etat celo povečal (za 1 %). Povečanje prirastka je posledica boljšega priraščanja listavcev, saj je njihov prirastek v zadnjem desetletju višji za 27,3 %, medtem ko se je prirastek iglavcev zmanjšal za 8,3 %.

Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je 2,1 %, s tem da je pri listavcih nižja in znaša 1,77 %, pri iglavcih pa 2,3 %.

Drevesna sestava**Preglednica 79/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024**

Leto	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	57,7	7,9	0,5	30,8	2,2	0,4	0,5
2014	62,2	10,7	0,4	23,7	2,0	0,3	0,7
2024	44,2	11,0	5,4	36,3	2,5	0,2	0,4

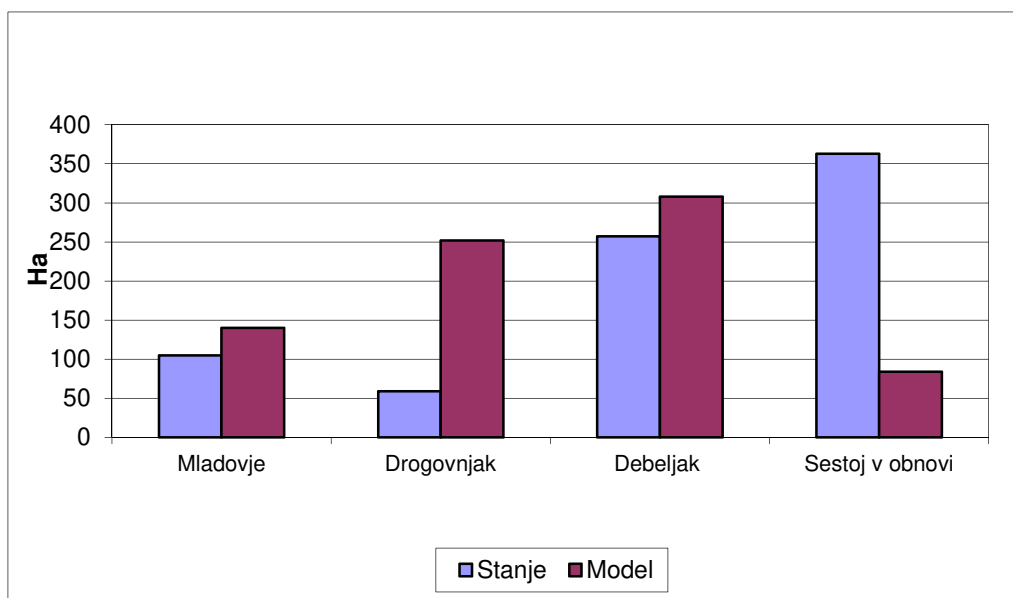
Spremembe v drevesni sestavi nakazujejo trend v približevanju k naravni drevesni sestavi. Delež smreke se je opazno zmanjšal, najizraziteje pa se je povečal delež bukve. Med iglavci sta v deležu pridobili še jelka in macesen med listavci pa skupina plemenitih listavcev. Deleži ostalih drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi zastopani, so nizki in se bistveno ne spreminjajo.

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 80/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

Razvojna faza	Stanje		Model			Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	104,95	10,1	25	13,5	140,00	- 3,4	-35,05
Drogovnjak	58,98	5,7	45	24,2	252,01	- 18,5	-193,03
Debeljak	257,30	24,8	55	29,6	308,01	-4,8	-50,71
Sestoj v obnovi	362,79	34,8	15	8,1	84,00	+26,7	+278,79
ENODOBNI SKUPAJ	784,02	75,4	140	75,4	784,02		
Raznomerno (sk-gnz)	255,42	24,6		24,6	255,42		
Skupaj:	1.039,44	100,0		100,0	1.039,44		

Primerjava dejanskega stanja z modelnim kaže na porušeno razmerje razvojnih faz, ki je posledica obsežnih sanitarnih sečenj. Model kaže na velik primanjkljaj drogovnjakov, ter zelo velik presežek sestojev v obnovi. Primanjkljaj je tudi pri mladovjih ter debeljkih, a je ta manjši.

Bolj uravnoteženo razmerje je dosegljivo ob pospešenem nadaljevanju obnove in sicer sestojev, ki so že pomlajeni. Še najbolj je stanje uravnoteženo pri debeljkih, pri katerih beležimo le manjši primanjkljaj. Uvajanje debeljakov v obnovo naj bo usmerjeno v sestoje, ki so na koncu proizvodne dobe in sestoji slabše kvalitete in stabilnosti.

Slika 10: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 37,7 %, jelka 16 %, macesen 7 %, bukev 36 %, plemeniti listavci 2,7 %, ostali listavci 0,6 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 18,3 %, drogovnjaki 8,5 %, debeljaki 21,1 %, sestoji v obnovi 27,6 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 24,6 %.

Ciljna lesna zaloga: 296 m³/ha (iglavci 180 m³/ha, listavci 116 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 650 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci B, listavci A2, B, C.

Izravnalna doba: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 140 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja.

Porušeno razmerje razvojnih faz narekuje pospešeno nadaljevanje obnove. Zaključek obnove je načrtovan na 35 % površine pomlajencev (127 ha). Na 20 % površine debeljakov (51,5 ha) je načrtovan začetek obnove. Uvajanje debeljakov v obnovo naj poteka postopno, tako da zagotovimo ugodno klimo za pomlajevanje jelke in bukve. Redčenja v drogovnjakih, čeprav so površine te razvojne faze majhne, so intenzivna, z intenzitetami okrog 20 %. Predpogoj za tako intenzivna redčenja pa je dobra negovanost sestojev v mlajših razvojnih fazah.

V sestojih z malopovršinsko raznomerno zgradbo skupinsko prebiramo, pomladek pa pospešujemo v celicah z drevesi slabše kvalitete in vitalnosti.

OBNOVA

Pri obnovitvenih sečnjah, ki jih začnemo v debeljakih, moramo upoštevati mehanizme pomlajanja, kajti najboljše se pomlajujejo od strani osvetljeni pomlajenci. Bolj primerno je oblikovanje več manjših pomladitvenih jeder, kot pa velikopovršinske zastorne sečnje. Velik delež sestojev v obnovi so ostala drevesa bukve, gorskega javorja in jelke, ki so ostala v sestojih po poseku s podlubniki napadenih smrek. Ta drevesa se pušča v sestoju z namenom nasemenitve in ohranjanja ugodne klime. Ko je mladje sklenjeno, se izvede končni posek. Kjer grmovni sloj otežuje naravno obnovo, izvedemo pripravo tal. Na goličavah, ki so nastale zaradi gradacije podlubnikov v preteklem desetletju načrtujemo 1,5 ha sadnje (macesen, gorski javor in duglazija). Duglazija se bo v GGE Bohinj sadila prvič v zgodovini z namenom preveritve kako ji ustreza rastišče, kako se odziva na klimo in vremenske razmere. Duglazija je tujerodna vrsta, zato se je ne sme saditi znotraj Triglavskega narodnega parka in znotraj območij Natura2000.

NEGA

Glavna cilja pri negi sta: vzgoja stabilnih in odpornih mešanih sestojev bukve, smreke, jelke s primesjo macesna in plemenitih listavcev. Če listavci ne uspejo v zgornjem sloju, so prav tako koristni kot polnilni sloj, saj vsakoletno izboljšujejo tla z opadom. Pospešujemo tudi jelko, ki ima v polzaprtih dolinah idealne pogoje za rast. Pri smreki in bukvi pospešujemo skupinsko mešanost, pri javorju, brestu in jerebiki pa predvsem posamično. Macesen se pospešuje na vseh rastiščih.

V mladju izvajamo predvsem uravnavanje zmesi (pomoč macesnu, jelki in plemenitim listavcem) in obžetve sadik vsaj 5 let po sadnji. Obžetev naj se izvaja tudi v naravnem mladju, kjer zeliščni sloj otežuje rast mladih drevesc. Nujna so prilagojena izbiralna redčenja v letvenjakih in gostih drogovnjakih. Z odstranjevanjem previtkih dreves izboljšujemo stojnost preostalega sestoja in povečamo rastni prostor izbrancev. Skrbeti je potrebno za primeren rastni prostor in za uravnoteženo rast v višino in debelino. Iz sestojev odstranjujemo poškodovana in oslabela drevesa. Mehke listavce odstranimo šele, ko postanejo resna ovira za normalno rast ciljnih drevesnih vrst, v nasprotnem primeru jih puščamo v sestoju tudi v primeru slabše vitalnosti.

Nego letvenjakov načrtujemo na površini 8,85 ha, nego mlajših drogovnjakov pa na 3,27 ha.

Zaradi dolgih pravilnih razdalj, lahko les listavcev ali tanjših iglavcev tudi v drugih redčenjih, ostane primerno razžagan (največ 1,5 m dolgi deli) v gozdu. Pri listavcih je priporočljivo obročkanje. Kjer rastišča to dopuščajo, pospešujemo vrstno pestrost lesnatih rastlin.

VARSTVO

Pri vseh sečnjah iglavcev je potreben popolni gozdni red. Pravočasno pospravilo v ujmah poškodovanih smrek. Pri strojni sečnji je posebna pozornost namenjena nosilnosti tal.

Snegolomom se izognemo s pravočasnimi zadosti močnimi redčenji. Vetrolomi pomenijo potencialno nevarnost, ki jo lahko omilimo s posamično primesjo listavcev in macesna (globlje korenine) ter s pospeševanjem dreves, ki imajo nižje težišče.

Sadike se pred divjadjo ščitijo s premazi in količenjem. S premazi se zaščitijo tudi terminalni poganjki naravnega mladja javorja in jelke.

Ob cestah, presekah in vlakah vzdržujemo skupine mehkih listavcev, cilj je povečana biotska pestrost in izboljšane prehranske možnosti za divjad.

Ukrepi**Preglednica 81/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	60,6	39,4	100,0
- ciljno %	60,7	39,3	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	170,1	110,7	280,8
- ciljna (m ³ /ha)	179,8	116,4	296,2
Prirastek (m ³ /ha)	3,96	1,96	5,92
Možni posek (m ³ /ha)	29,9	13,8	43,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	3,00	1,39	4,38
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	17,6	12,5	15,6
Intenziteta m. p. prirastek (%)	75,6	70,8	74,0
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 82/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

Vrste poseka										
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m3	10.343	20.784	0,0	0,0	0,0	0,0	31.127	17,6	75,6
	%	33,2	66,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m3	5.874	8.540	0,0	0,0	0,0	0,0	14.414	12,5	70,6
	%	40,8	59,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m3	16.217	29.324	0,0	0,0	0,0	0,0	45.541	15,6	73,9
	%	35,6	64,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 83/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	1,50	1,50
Obžetev	ha	4,05	15,20
Nega mladja	ha	0,60	0,60
Nega gošče	ha	2,73	2,73
Nega letvenjaka	ha	8,85	8,85
Nega ml. drogovnjaka	ha	3,27	3,27
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00
Zaščita s premazom	ha	1,65	4,50
Zaščita s količenjem	kos	4.500	4.500
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	6,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,50	5,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	dni	20,00	20,00

9.1.3 Rastiščnogojitveni razred 3 – Alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah (01103)

Razred alpskih bukovij v tipičnih ekoloških razmerah je največji razred v enoti, obsega 2.005 ha gozdov, kar predstavlja 33,0 % vseh gozdov in 33,0 % gospodarskih gozdov. Obsega gozdove v okolici Gorjuš in Koprivnika, pod Studorjem, nad Ribčevim, v Vojah, na Vogarju in v Fužinskih planinah. Segajo od 500 do 1400 m nadmorske višine. Relief je stopničast do valovit in vrtačast. Prevladujejo jugovzhodne in jugozahodne lege zmerno strmih do strmih nagibov.

V razredu je 99,8 % gozdov uvrščenih v kategorijo gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi (drugo in tretje varstveno območje TNP), le 0,2 % je večnamenskih gozdov.

Večina (96,7 %) gozdov v razredu je v zasebni lasti, državnih gozdov je 3,1 %, gozdov lokalnih skupnosti pa le 0,2 %.

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene kot zimovališča gamsov za Studorjem in na Rudnici, vodovarstveno območje nad Vojami in v okolici Bohinjskega jezera ter varovalna funkcija po varovalni uredbi, na Vojah ter v okolici Koprivnika in Gorjuš (zaščitni kriterij), na lokalnih strmih pobočjih na Studorjem ter klimatski pomen okolice Bohinjskega jezera. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene na Vogarju, na Vojah in v Mostnici ter v Ribčevem lazu in Ukancu (turistično in rekreativno območje), estetska podoba okolice Bohinjskega jezera in ledeniških dolin ter zaščitna funkcija pobočij nad Vojami in v okolici Koprivnika. Lesnoproizvodna funkcija je večinoma poudarjena na prvi stopnji.

V RGR se nahaja habitatni tip kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (Vaccinio-Piceetea - 9410).

STANJE GOZDOV

a) *Rastišče*

Vodilni rastiščni tip tega razreda, ki pokriva skoraj tri četrtine, je alpsko bukovje s črnim telohom. Od ostalih rastiščnih tipov zavezmata pomemben delež še predalpsko jelovo bukovje in predalpsko podgorsko bukovje.

Preglednica 84/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSGR	Površina (ha)	Delež (%)
55200	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	8,8	199,20	9,9
56300	Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1,1	11,17	0,6
59200	Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	7,0	3,49	0,2
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	1.482,55	73,9
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	229,28	11,4
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	5,7	26,04	1,3
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	5,9	41,79	2,1
80200	Smrekovje s smrečnim resnikom	9,3	11,07	0,6
Skupaj		7,3	2.004,59	100,0

b) Stanje sestojevZgradba gozda

Večina (79,8 %) gozdov v razredu ima enomerno zgradbo. Zaradi zaostrenih ekoloških razmer (veliki nakloni, ekstremne lege) je delež raznomernih sestojev v tem razredu višji in znaša 20,2 %. Med enomernimi sestoji po slabo tretjino površine predstavljajo debeljaki in sestoji v obnovi, drogovnjakov je 15,0 %, najmanj pa mladovij (8,9 % površin).

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 85/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	6,0	17,3	26,5	25,1	25,1	172,0	59,9	4,88	64,1
Listavci	18,1	33,8	27,1	12,1	8,9	114,9	40,1	2,74	35,9
Skupaj	10,9	24,0	26,6	19,9	18,6	286,9	100,0	7,62	100,0

Skupna lesna zaloga v razredu je 287 m³/ha. V lesni zalogi prevladujejo iglavci, ki jih je 59,9 %. Skupna porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je levo asimetrična z maksimumom v tretjem razredu. Desna asimetrija je izrazita pri listavcih, v zadnjih dveh razredih je le 21,0 % lesne zaloge. Pri iglavcih zadnja dva razreda predstavljata polovico lesne zaloge.

Skupni letni prirastek je 7,6 m³/ha. Intenziteta priraščanja na lesno zalogo je 2,66 % in je pri iglavcih višja (2,84 %) kot pri listavcih (2,38 %).

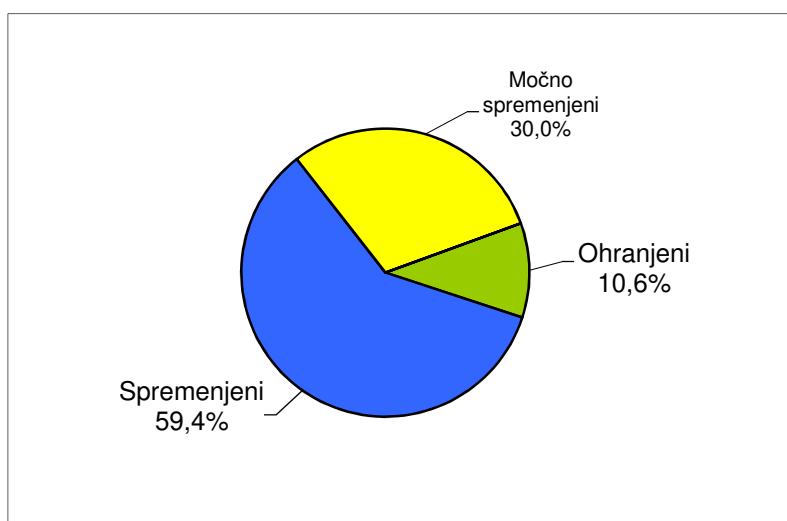
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 86/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	150,0	18,0	0,4	3,7	102,1	0,0	6,7	2,7	3,3
	%	52,1	6,3	0,2	1,3	35,6	0,0	2,3	1,0	1,2
Naravno stanje	%	18,8	7,4	0,0	8,2	58,4	0,3	3,9	2,2	0,8

Največji delež v lesni zalogi predstavlja smreka (52,1 %), sledi ji bukev (35,6 %) in jelka (6,3 %). Delež ostalih drevesnih vrst je skromen in skupaj predstavlja komaj 6,0 % lesne zaloge in le pri plemenitih listavcih preseže 2 %.

Ohranjenost gozdov

Tudi v naravni zgradbi sestojev sta glavni graditeljici smreka in bukev, le da je delež smreke v trenutni lesni zalogi še vedno občutno previsok in se odraža v večinoma spremenjeni in močno spremenjeni drevesni sestavi. Ohranjeno drevesno sestavo ima le desetina gozdov.

Slika 11: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 87/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3
Mladovje	177,52	9,9	34,2	45,9	10,0	36,9	6,1	57,0	0,0	13,0	7,8	25,6	53,6
Drogovnjak	300,19	13,0	54,5	30,7	1,8	4,3	29,9	65,8	0,0	48,1	35,9	11,8	4,2
Debeljak	581,68					17,8	72,3	9,9	0,0	37,1	62,9	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	540,66					21,4	42,4	36,2	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	404,54					1,8	57,4	40,8	0,0				
Skupaj:	2.004,59												

Večina gozdov v RGR je enomernih, raznomernih sestojev je 20,2 %. Med enomernimi sestoji je največ debeljakov in sestojev v obnovi, ki pokrivajo po slabo tretjino vseh površin. Mlajše razvojne faze predstavljajo le slabo četrtno površin.

Sestojne zasnove mladovij niso najboljše, največ je pomanjkljivih, tretjina dobrih in le desetina bogatih. Desetina mladovij pa ima slabo sestojno zasnovo. V drogovnjakih so zasnove boljše, dobrih in bogatih zasnov je skupaj dve tretjini drogovnjakov. Tudi negovanost je slaba. Več kot polovica mladovij in dve tretjini drogovnjakov je nenegovanih. Dobro negovanih je tretjina mladovij in le 4,3 % drogovnjakov. V povezavi s pomanjkanjem nege je tudi sklep v drogovnjakih v polovici sestojev pretesen. Tudi negovanost ostalih razvojnih faz je večinoma pomanjkljiva.

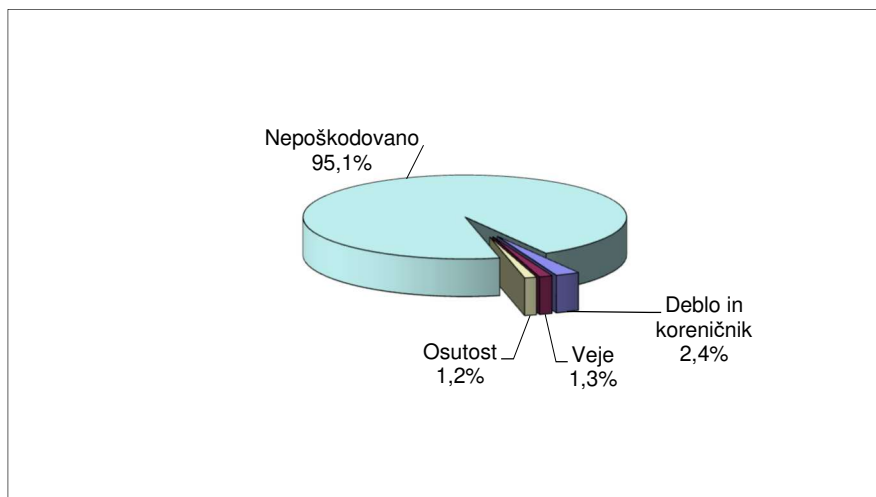
Kakovost drevja**Preglednica 88 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	680	3,8	34,1	47,1	14,1	0,9
Jelka	29	10,3	58,7	27,6	3,4	0,0
Macesen	10	0,0	10,0	60,0	30,0	0,0
Bukev	367	1,9	19,3	37,1	32,7	9,0
Pl. lst.	13	0,0	23,1	53,8	23,1	0,0
Dr.tr.lst.	5	0,0	0,0	20,0	20,0	60,0
Meh.lst	8	0,0	0,0	50,0	37,5	12,5
Skupaj iglavci	719	4,0	34,8	46,5	13,9	0,8
Skupaj listavci	393	1,8	18,8	37,7	32,3	9,4
Skupaj	1.112	3,2	29,1	43,4	20,4	3,9

Kakovost drevja je pod povprečjem GGE. Prevladuje dobra kakovost drevja. Dreves s prav dobro kakovostjo je 29,1 % in z odlično le 3,2 %. Iglavci po kvaliteti močno presegajo listavce, saj je dreves slabe kakovosti pod 1 %, zadovoljive kakovosti pa 13,9 %. Pri listavcih je kakovost slabša. Dreves odlične in prav dobre kakovosti je skupaj samo 20,6 %, pri iglavcih pa 38,8 %. Med iglavci ima najboljšo kakovost jelka, med listavci pa plemeniti listavci.

Poškodovanost sestojev

Z vidika poškodovanosti dreves je ta razred bolj poškodovan od povprečja enote. Huje poškodovanih je 4,9 % dreves. Največji delež zavzemajo poškodbe debla in koreninika, vzrok zanje je najpogostejše gozdarska mehanizacija. Poškodovano krošnjo, pri čemer gre večinoma za odlomljene vrhove pri iglavcih, je 1,3 % dreves. Podoben delež je tudi močno osutih dreves.

Slika 12: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Tudi sestoje v tem RGR je v preteklem desetletju prizadela gradažja podlubnikov. Skupni načrtovani posek je bil presežen za 27,4 %, pri iglavcih za 81,4 %, pri listavcih pa je realizacija dosegla le četrtno načrtovanih količin.

Gojitvena in varstvena dela so bila slabo realizirana. Bolje od načrtovanega obsega je bila izvedena edino obnova s sadnjo. Sadike so bile tudi zaščitene pred divjadjo. Negovalna dela, razen obžetve, so popolnoma izpadla. Zadovoljivo so bila izvedena dela za nego habitatov.

Preglednica 89/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Posek				
Iglavci	m3	63.924	115.951	181,4
Listavci	m3	34.318	9.195	26,8
Skupaj	m3	98.242	125.146	127,4
Gojitvena in varstvena dela				
Sadnja	ha	1,15	3,05	265,2
Obžetev	ha	4,75	3,15	66,3
Nega mladja	ha	1,60	0,00	0,0
Nega gošče	ha	7,98	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	57,19	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	43,72	0,10	0,2
Varstvo pred erozijo	dni	20,00	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	4,75	2,70	56,8
Zaščita s količenjem	kos	400	1.750	437,5
Vzdrževanje grmišč	ha	11,00	3,60	32,7
Vzdrževanje travinj	ha	16,50	18,55	112,4
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	9,50	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov se le malenkost spreminja. Lesna zaloga je do zadnjega obdobja naraščala, v zadnjem desetletju pa je zaradi močnejših sečenj za 9,3 % upadla. Delež listavcev se počasi krepi, v dveh desetletjih je iz 37,4 % narasel na 40,1 %. Prirastek je v zadnjem desetletju zaradi višjega prirastka listavcev višji za 10,0 %. Pri iglavcih je prirastek na nivoju izpred desetletja.

Preglednica 90/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m³/ha			Prirastek m³/ha			Letni realiziran posek* m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	2.136,66	166,1	99,2	265,3	3,60	2,13	5,74	0,15	0,04	0,19
2014	1.994,00	205,7	110,7	316,4	4,87	2,06	6,93	5,82	0,46	6,28
2024	2.004,59	172,0	114,9	286,9	4,88	2,74	7,62	3,92	1,99	5,91

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Spremembe v drevesni sestavi nakazujejo počasen, a ugoden trend v približevanju naravni drevesni sestavi. Izrazitejši so v zadnjem desetletju. Predvsem se je opazno zmanjšal delež smreke in povečal delež vseh ostalih drevesnih vrst. Največ sta na deležu pridobili bukev in jelka.

Preglednica 91/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

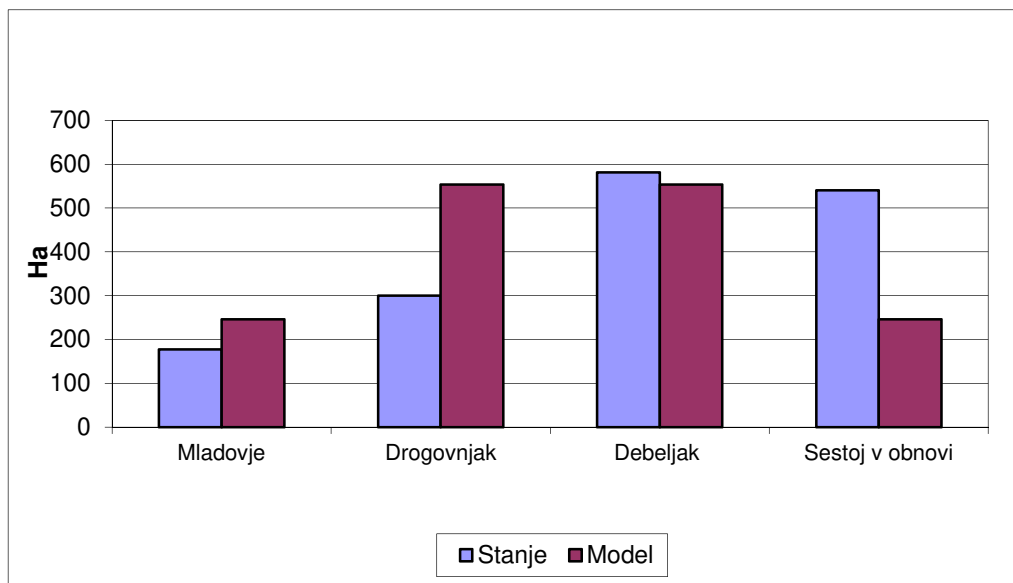
Leto	Smreka	Jelka	Bo	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr. tr.list.	Meh.list.
2004	59,6	2,4	0,0	0,5	33,4	1,3	1,6	1,2
2014	61,9	2,8	0,0	0,3	31,5	1,5	0,9	1,1
2024	52,1	6,3	0,2	1,3	35,6	2,3	1,0	1,2

Razvojne faze in zgradbe sestojev**Preglednica 92/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem**

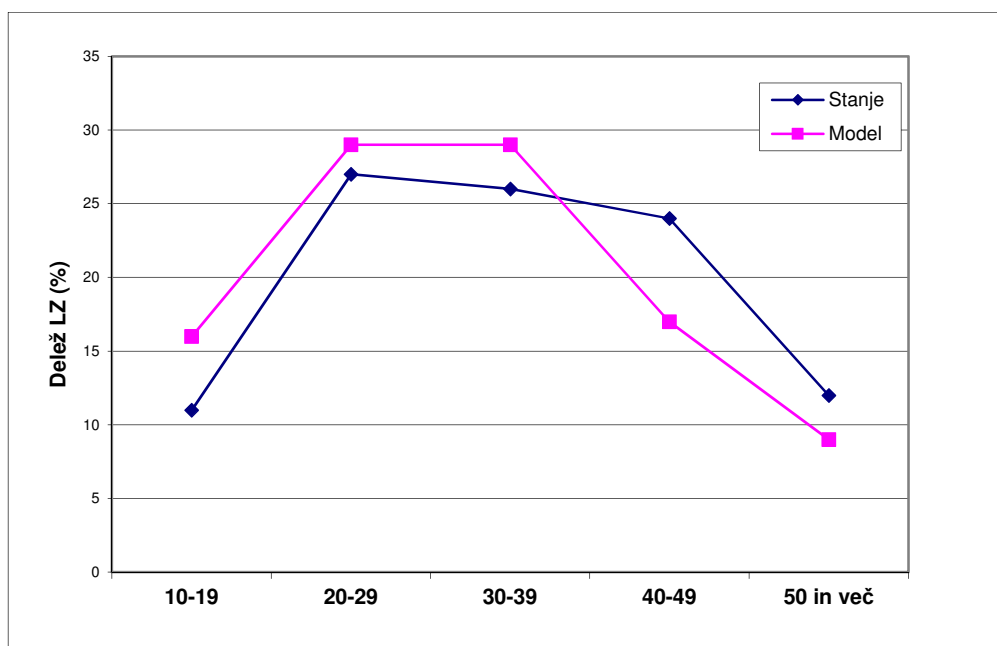
Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	177,52	8,9	20	12,3	246,16	-4,3	-68,64
Drogovnjak	300,19	15,0	45	27,6	553,86	-15,9	-253,68
Debeljak	581,68	28,9	45	27,6	553,86	+1,7	+27,82
Sestoj v obnovi	540,66	27,0	20	12,3	246,16	+18,4	+294,50
ENOMERNI SKUPAJ	1.600,05	79,8	130	79,8	1.600,05		
Raznomerno (sk-gnz)	404,54	20,2		20,2	404,54		
Skupaj:	2.004,59	100,0		100,0	2.004,59		

Primerjava dejanskega z modelnim stanjem kaže na porušeno razmerje razvojnih faz. Zaradi sanitarnih sečenj je v RGR presežek sestojev v obnovi. Na drugi strani je izrazit primanjkljaj drogovnjakov. Stanje narekuje premišljeno nadaljevanje obnove, intenzivno nego mlajših razvojnih faz in s tem hitrejša preraščanje v debeljake ter smelejše uvajanje v obnovo v debeljakih,

Razporeditev lesne zaloge po razširjenih debelinskih razredih v raznomernih sestojih je uravnotežena z modelnim stanjem.

Slika 13: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

Slika 14: Primerjava dejanske in modelne strukture raznomernih gozdov po debelinskih razredih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 47 %, jelka 10 %, macesen 3 % bukev 35 %, plemeniti listavci 3 %, drugi listavci 2 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 14 %, drogovnjaki 16 %, debeljaki 27 %, sestoji v obnovi 23 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 20 %.

Ciljna lesna zaloga: 304 m³/ha (iglavci 182 m³/ha, listavci 122 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 600 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci B,C, listavci C.

Izravnalna doba: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 130 let

Pomladitvena doba: 20 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje.

V razredu primanjkuje mlajših razvojnih faz. Zato načrtujemo zaključek obnove na 37 % površine pomlajencev (200 ha), v tistih delih, kjer je mladje že dobro razvito. S tem povečujemo delež mladovja v ciljnem obdobju. Na 20 % površine debeljakov pa načrtujemo začetek obnove. Uvajanje v obnovo naj bo prednostno v nekvalitetnih jedrih debeljakov. Ostali ukrepi v debeljakih so naravnani k povečanju lesne zaloge in povečanju deleža kvalitetnih dreves, zato so predvidena redčenja le v mlajših debeljakih.

OBNOVA

Obnove naj bodo postopne, malopovršinske. Pri prehitrih obnovah obstaja nevarnost zapleveljenja ali zaraščanja sestojnih vrzeli s pionirsko vegetacijo (Voje, Ukanc, Stara Fužina). V desetletju načrtujemo posek slabe tretjine pomlajencev. Velikost pomladitvenega jedra in intenziteta pospravnih sečenj sta odvisni od stanja starega sestoja, stopnje pomlajenosti in željene nosilne drevesne vrste v naslednji generaciji. Bukev se lahko pomlaja pri slabših svetlobnih razmerah kot smreka, zato si pridobi v prvih letih višinsko prednost. Relativno debelejša plast tal in polosojna lega omogočata naravno pomlajanje tudi po večjepovršinskih aktivnih sečnjah ali na površinah večjih saniranih jedrih podlubnikov. Sanirana jedra podlubnikov je potrebno smiselno vključiti v prostorski red pomladitvenih sečenj. Načrtno nastali pomlajenci so podstojno relativno dobro pomlajeni.

Na 12 ha načrtujemo pripravo tal in na 3,8 ha obnovo s sadnjo.

NEGA

Naravna mladovja imajo v povprečju pomanjkljivo zasnovo in so nenegovana, kar je posledica vseh ujm, ki so se odvile v zadnjem desetletju. Z ukrepi nege je treba težiti k raznovrstnim sestojem, ki so odpornejši na vremenske ekstreme in podnebne spremembe.

S prvimi (19,76 ha) in drugimi redčenji (23,28 ha) izboljšamo stabilnost in v čistih iglastih drogovnjakih ohranjamo tudi vse prisotne listavce. Na strmih pobočjih pospešujemo večji delež listavcev, jelke in macesna, ki imajo globlje korenine. Najboljša rastišča v tem RGR omogočajo proizvodnjo kvalitetnih iglavcev in listavcev – kar upoštevamo tudi pri izbiri nosilcev funkcij pri redčenjih.

VARSTVO

V tem RGR se je v zadnjem desetletju posekal velik delež smrekovih sestojev zaradi gradacije podlubnikov, zato je predvsem v zasmrečenih sestojih potrebno večji poudarek nameniti gozdnemu redu. Pri drobnih redčenjih je (če se les pusti v gozdu) potrebno iglavce prežagati na največ 1,5 metrske kose.

Sanacije napadenih dreves s podlubniki morajo biti zlasti na plitvih, odcednih tleh pravočasne in učinkovite – odstranitev zelenega roba.

Ukrepi

Preglednica 93/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	59,9	40,1	100,0
- ciljno %	59,7	40,3	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	172,0	114,9	286,9
- ciljna (m ³ /ha)	182	122	304
Prirastek (m ³ /ha)	4,88	2,74	7,62
Možni posek (m ³ /ha)	39,2	19,8	59,0
Možni posek (m ³ /ha/leto)	3,92	1,99	5,91
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	22,8	17,3	20,6
Intenziteta m. p. prirastek (%)	80,3	72,6	77,6
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 94/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralni						
Iglavci	m³	49.967	28.675	0	0	0	0	78.642	22,8	80,3
	%	63,5	36,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	23.572	16.231	0	0	0	0	39.803	17,3	72,6
	%	59,2	40,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	73.539	44.906	0	0	0	0	118.445	20,6	77,6
	%	62,1	37,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 95/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava tal	ha	12,00	12,00
Sadnja	ha	3,80	3,80
Obžetev	ha	6,90	28,65
Nega mladja	ha	1,30	1,30
Nega gošče	ha	8,79	8,79
Nega letvenjaka	ha	19,76	19,76
Nega ml. drogovnjaka	ha	23,28	23,28
Varstvo pred erozijo	dni	20,00	20,00
Varstvo pred žuželkami	dni	5,00	5,00
Zaščita s premazom	ha	1,90	6,00
Zaščita s količenjem	kos	3.400	3.400
Vzdrževanje grmišč	ha	5,80	11,60
Vzdrževanje travinj	ha	3,20	32,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	15,00	15,00

9.1.4 Rastiščnogojitveni razred 4: Alpska bukovja osojna (01104)

Razred zajema 797 ha gozdov, kar predstavlja 13,1 % gospodarskih gozdov oziroma 8,1 % vseh gozdov GGE. Leži na južnem delu enote pod južnimi bohinjskimi gorami, na vzhodnem delu nad vasjo Nomenj ter na južnem pobočju Ročevnice. Sega od 500 do 1.290 m n.v.. Prevladuje skokovit do stopničast in kotanjast teren, strmih do zelo strmih nagibov pretežno severovzhodnih ekspozicij.

V kategorijo večnamenskih gozdov je uvrščenih 80,5 % (642,18 ha) gozdov razreda. Gozdovi posebnega namena z dovoljenimi ukrepi (drugo in tretje varstveno območje TNP) pa predstavljajo 19,5 % (155,2 ha).

V zasebni lasti je 92,8 % gozdov. Delež državnih gozdov je nizek (6,7 %), gozdov lokalnih skupnosti pa skoraj ni (0,5 %).

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene nad izviro Bistrice (zimovališča jelenjadi in vodovarstveno območje) ter na lokalnih strmih pobočjih nad Logom. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene v okolici Nordijskega centra Polje, Lesnoproizvodna funkcija je večinoma poudarjena na prvi stopnji.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 96/D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
59200	Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	7,0	1,74	0,2
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	740,29	92,9
64300	Predalpsko jelovo bukovje	7,7	47,03	5,9
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	5,7	8,32	1,0
Skupaj		7,2	797,38	100,0

Rastiščno je razred zelo homogen. Predstavlja skoraj čista alpska bukovja, saj z 92,9 % površine prevladuje združba alpsko bukovje s črnim telohom. V ta razred smo uvrstili podzdržbe, ki poraščajo hladnejše lege. Z omembe vrednim deležem je prisotno še predalpsko jelovo bukovje.

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Večina gozdov je enomerne zgradbe (81,9 %), malopovršinsko raznomernih sestojev je 18,1 %. Med enomernimi je največ sestojev v obnovi, ki zavzemajo 43,6 % gozdov v razredu, debeljakov je 13,3 %. Sledijo drogovnjaki s 13,9 % , najmanj pa je mladovij, ki predstavljajo 9,1 % površine gozdov v razredu.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 97/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	4,4	11,0	20,4	26,5	37,7	50,4	29,6	1,19	26,2
Listavci	13,5	30,2	24,4	18,1	13,8	119,6	70,4	3,35	73,8
Skupaj	10,8	24,5	23,2	20,6	20,9	170,0	100,0	4,54	100,0

Posledica izredno močnih sečenj smreke zaradi gradacije podlubnikov se odraža tudi v nizki lesni zalogi, ki znaša 170 m³/ha. Prevladujejo listavci, iglavci predstavljajo slabo tretjino lesne zaloge (29,6 %). Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je zaradi porazdelitve lesne zaloge iglavcev rahlo levo asimetrična. Skoraj dve tretjini lesne zaloge iglavcev predstavljata četrti in peti debelinski razred. Pri listavcih je porazdelitev rahlo desno asimetrična z maksimumom v drugem razredu. Prirastek je 4,5 m³/ha. Listavci bolje priraščajo od iglavcev (prirastni odstotek listavcev je 2,80 %, iglavcev pa 2,36 %)

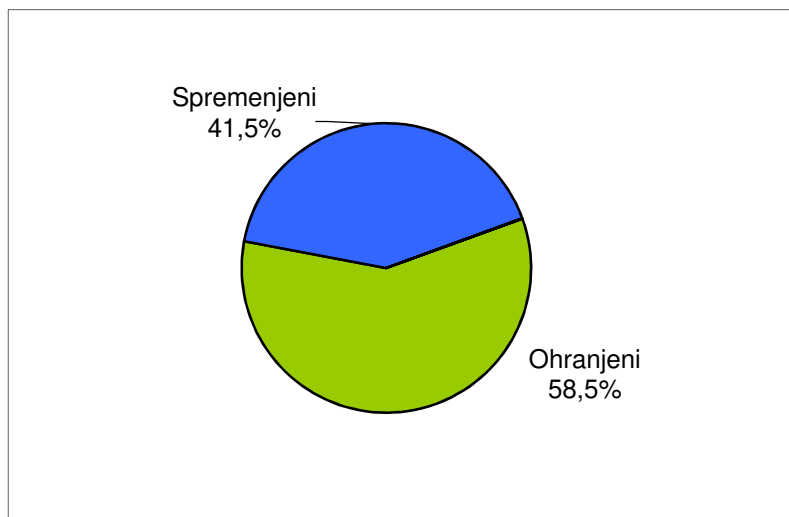
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 98/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
	m ³ /ha	29,6	19,5	0,1	1,2	113,7	4,1	0,7	1,1
Dejansko stanje	%	17,4	11,5	0,0	0,7	66,9	2,4	0,4	0,7
Naravno stanje	%	19,5	6,5	0,0	9,6	60,3	2,1	1,0	1,0

V lesni zalogi prevladuje bukev, ki predstavlja dve tretjini vse lesne zaloge. Smreka, ki je do sedaj predstavljala več kot polovico lesne zaloge, je padla na 17,4 %. Z več kot desetino lesne zaloge je prisotna še jelka. Delež vseh ostalih drevesnih vrst je nizek in skupaj predstavlja 4,2 %, Med njimi so najbolj zastopani plemeniti listavci z 2,4 % deležem.

Ohranjenost gozdov

Po ohranjenosti drevesne sestave razred zaradi močnega padca deleža smreke izstopa po dobri ohranjenosti drevesne sestave. Prevladujejo sestoji z ohranjeno drevesno sestavo (58,5 %), ostali sestoji imajo spremenjeno drevesno sestavo.

Slika 15: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 99/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	72,96	22,4	55,2	17,4	5,0	24,3	22,4	53,3	0,0	28,8	27,6	17,8	25,8
Drogovnjak	111,10	3,9	69,3	26,8	0,0	36,7	22,9	40,4	0,0	18,4	23,8	36,7	21,1
Debeljak	122,04					7,5	85,0	7,5	0,0	8,1	91,9	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	347,26					19,1	49,5	31,4	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	144,02					0,0	49,7	50,3	0,0				
Skupaj:	797,38												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 18,1 %. Med enomernimi sestoji močno prevladujejo sestoji v obnovi (43,6 %), sledijo jim debeljaki (15,3 %) in drogovnjaki (13,9 %). Mladovja predstavljajo le 9,1 % površine razreda.

Sestojne zasnove mladovij so nadpovprečne, tri četrtine jih ima bogato ali dobro zasnovo. Tudi v drogovnjakih prevladuje dobra zasnova. Malo je sicer drogovnjakov z bogato sestojno zasnovo, ni pa sestojev s slabo zasnovo. Negovanost mlajših razvojnih faz je slaba. Dobro negovanih je četrtna mladovij in tretjina drogovnjakov. Nenegovanih je polovica mladovij in 40 % drogovnjakov. Negovanost starejših razvojnih faz je boljša, najbolje so negovani debeljaki. Podmladek, večinoma dobrih zasnov je prisoten na tretjini površin sestojev v obnovi.

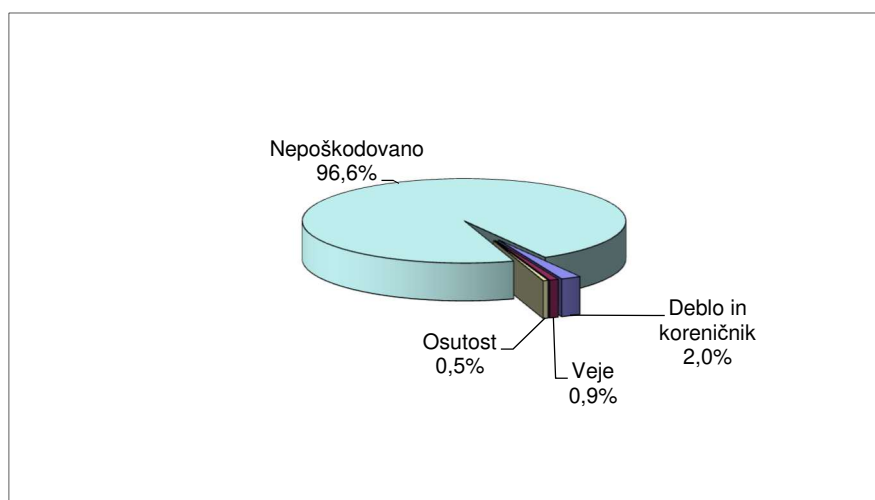
Kakovost drevja**Preglednica 100 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	53	5,7	45,2	43,4	3,8	1,9
Jelka	14	0,0	64,3	21,4	14,3	0,0
Bor	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	7	28,5	28,6	28,6	14,3	0,0
Bukev	170	2,4	23,5	39,4	27,1	7,6
Pl. Ist.	22	0,0	4,5	59,1	36,4	0,0
Dr. tr. Ist.	2	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0
Skupaj iglavci	75	6,7	46,6	38,7	6,7	1,3
Skupaj listavci	194	2,1	21,1	41,8	27,8	7,2
Skupaj	269	3,3	28,3	40,9	21,9	5,6

V splošnem prevladuje dobra kakovost drevja, iglavci so boljše kakovosti kot listavci. Največji delež dreves odlične in prav dobre kakovosti izkazuje jelka, sledita ji macesen in smreka. Med listavci je najkakovostnejša bukev.

Poškodovanost sestojev

Razred izstopa po nižji poškodovanosti. Huje je poškodovanih 3,4 % dreves. Največ je poškodb debla in koreninika (2,0 %), sledijo poškodbe krošnje (0,9 %). Osutost izkazuje le 0,5 % dreves.

Slika 16: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodb

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V času trajanja prejšnjega načrta je bil načrt spremenjen in količine za posek predvidenega drevja iglavcev so bile zaradi gradacije podlubnikov močno povečane. V tem RGR so bile pri iglavcih tudi te malenkost presežene. Realizacija načrtovanega poseka je v skupnem dosegla 196 % prvotnega načrta, pri iglavcih 307 %, pri listavcih le 32 %.

Zadovoljivo so bila izvedena dela pri obnovi gozdov z dopolnilno sadnjo, slabše zaščita in obžetev sadik. Razen nege mladja in gošče je nega ostalih mlajših razvojnih faz popolnoma izpadla. Tudi načrtovana dela za nego habitatov so bila slabo realizirana.

Preglednica 101/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija (%)
Posek				
Iglavci	m ³	69.828	70.755	101,3
Listavci	m ³	15.469	4.950	32,0
Skupaj	m³	85.297	75.704	88,8
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,48	3,54	737,5
Sadnja	ha	5,39	4,47	82,9
Obžetev	ha	23,45	5,32	22,7
Nega mladja	ha	1,66	1,60	96,4
Nega gošče	ha	8,93	0,60	6,7
Nega letvenjaka	ha	9,22	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,30	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	23,45	8,39	35,8
Zaščita s količenjem	kos	4.480	700	15,6
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	0,40	13,3
Vzdrževanje travinj	ha	2,50	0,50	20,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	10,38	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdov se v zadnjem desetletju skoraj ni spremenila. Lesna zaloga je do zadnjega obdobja naraščala, v zadnjem desetletju pa je zaradi močnih sečenj iglavcev upadla (za 45,4 %). Delež listavcev se krepi, v zadnjem desetletju je s 35,0 % narasel na 70,4 %. Enako kot lesna zaloga, je tudi prirastek v zadnjem desetletju upadel, prej pa je naraščal. Prirastek je v zadnjem desetletju manjši za 29,1 %. Močno je upadel pri iglavcih (za 71,0 %), pri listavcih se je povečal za 45,7 %. Listavci priraščajo bolje od iglavcev. Prirastni odstotek pri iglavcih je 2,36 %, pri listavcih pa 2,80 %.

Preglednica 102/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Pov.		Lesna zaloga			Prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
Leto	ha	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	815,44	167,3	112,8	280,1	2,63	2,40	5,04	0,24	0,09	0,32
2014	794,85	202,1	109,0	311,1	4,10	2,30	6,40	8,90	0,62	9,52
2024	797,38	50,4	119,6	170,0	1,19	3,35	4,54	0,60	1,82	2,43

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Glavni premik v drevesni sestavi je občutno nižji delež smreke in višji predvsem bukve in malenkostno tudi jelke. Deleži ostalih drevesnih vrst ostajajo nizki in se le malo spreminjajo.

Preglednica 103/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.trdi list.	Meh.list.
2004	50,8	8,3	0,1	0,5	35,7	3,6	0,7	0,3
2014	55,9	8,6	0,1	0,4	31,1	3,1	0,5	0,3
2024	17,4	11,5	0,0	0,7	66,9	2,4	0,4	0,7

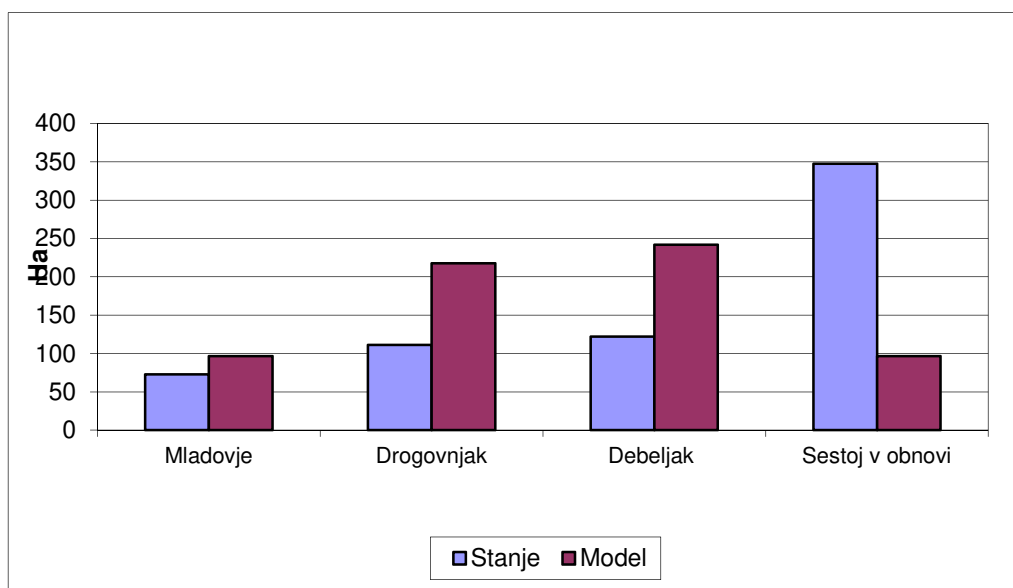
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 104/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

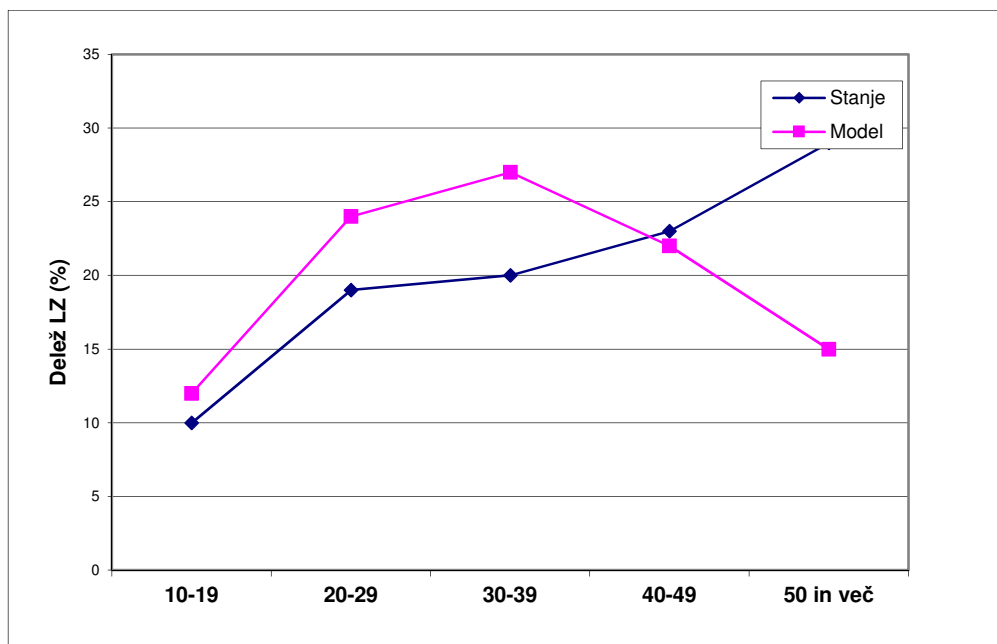
Razvojna faza	Stanje			Model			
	Površina ha	Delež %	Trajanje razvojne faze let	Delež %	Modelna površina ha	Razlika	
						%	ha
Mladovje	72,96	9,1	20	12,1	96,79	-3,6	-23,83
Drogovnjak	111,10	13,9	45	27,3	217,79	-16,3	-106,69
Debeljak	122,04	15,3	50	30,3	241,99	-18,4	-119,95
Sestoj v obnovi	347,26	43,6	20	12,1	96,79	+38,3	+250,47
Enomerni skupaj	653,36	81,9	135	81,9	653,36		
Raznomerno (sk-gnz)	144,02	18,1		18,1	144,02		
Skupaj:	797,38	100,0		100,0	797,38		

Primerjava dejanskega in modelnega stanja kaže na močno porušeno razmerje razvojnih faz. V RGR je glede na model zelo presežen delež sestojev v obnovi. Na drugi strani pa močno primanjkuje drogovnjakov in debeljakov. Sestoj v obnovi je mogoče z intenzivnejšim zaključevanjem obnove hitro zmanjšati na ustrezno raven, ni pa možno v enem desetletju dovolj povečati deleža drogovnjakov, saj je doba, v kateri mladovje prerašča v drogovnjak v tem RGR približno 20 let. Podobno velja za debeljake, le da je tu doba preraščanje iz drogovnjakov še daljša (okrog 45 let).

Primerjava razporeditve lesne zaloge po debelinskih razredih in primerjava z modelno razporeditvijo v raznomernih sestojih kaže, da je delež najdebelejšega drevja previsok.

Slika 17: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

Slika 18: Primerjava dejanske in modelne strukture raznomernih gozdov po debelinskih razredih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ciljna drevesna sestava: 14% smreka, 14 % jelka, 2 % macesen, 65 % bukev, 4 % plemeniti listavci, 1 % ostali listavci

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 13 %, drogovnjaki 16 %, debeljaki 17 %, sestoji v obnovi 36 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 18 %

Ciljna lesna zaloga: 191 m³/ha (iglavci 56 m³/ha, listavci 135 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 630 m³/ha

Ciljna kakovost sestojev: iglavci B, C, listavci B, C

Izravnalna doba: 10 let

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 135 let

Pomladitvena doba: 20 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje.

Delež sestojev v obnovi je velik, primanjkuje pa vseh ostalih razvojnih faz, zato bo v naslednjem desetletju poudarek na obnovi sestojev. Končne sečnje so načrtovane na 69 ha pomlajencev, 12 ha debeljakov pa bomo uvedli v obnovo. Redčenja v letenjakih in drogovnjakih so intenzivna, izvajamo jih z intenziteto okrog 20 % na lesno zalogo. V pretežno nenegovanih malopovršinsko raznomernih sestojih načrtujemo nego s poudarkom na pomlajevanju.

OBNOVA

V zadnjem desetletju so se v tem RGR zgodile velike spremembe zaradi gradacije podlubnikov. Delež smreke v lesni zalogi je iz 55,9 % padel na 17,4 %. Lesna zaloga v tem RGR je nizka – 170 m³/ha, debeljakov primernih za obnovo je malo. Sestojev v obnovi je po površini 43,6 %, vendar gre večinoma za sestoj v katerih je bila zaradi podlubnikov posekana vsa smreka, ostala pa so posamezna nekvalitetna drevesa bukve, gorskega javorja in macesna.

NEGA

V tem RGR bo imela nega mladovij pomembno vlogo v naslednjem desetletju. Ogolele površine po sanaciji podlubnikov se bodo začele pomlajevati in ključno bo, da se z uravnavanjem zmesi drevesnih vrst poskrbi za vrstno mešane gozdove v prihodnosti, ki bodo kljubovali podnebnim spremembam in izrednim vremenskim dogodkom. Na objektih, ki so bili v preteklosti zasajeni, se bo izvajalo obžetje (12,21 ha). Pri prvih redčenjih (19,95 ha) pospešujemo stabilnost in v čistih iglastih drogovnjakih tudi vse prisotne listavce. Pri negi zaraščajočih se površin, ohranjamo vsaj minimalen delež mehkih in ostalih listavcev. Pri negi drogovnjaka (6,93 ha) se lahko les pusti v sestoji, razžagan na kose.

VARSTVO

V tem RGR se je v zadnjem desetletju posekal velik delež smrekovih sestojev zaradi gradacije podlubnikov, zato je predvsem v zasmrečenih sestojih potrebno večji poudarek nameniti gozdnemu redu. Pri drobnih redčenjih je (če se les pusti v gozdu) potrebno iglavce prežagati na največ 1,5 metrske kose.

Sanacije napadenih dreves s podlubniki morajo biti zlasti na plitvih, odcednih tleh pravočasne in učinkovite – odstranitev zelenega roba.

Ukrepi**Preglednica 105/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	29,6	70,4	100,0
- ciljno %	29,4	70,6	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	50,4	119,6	170,0
- ciljna (m ³ /ha)	56	135	191
Prirastek (m ³ /ha)	1,19	3,35	4,54
Možni posek (m ³ /ha)	6,0	18,2	24,2
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,60	1,83	2,43
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	12,0	15,3	14,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	50,7	54,5	53,5
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 106/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek	%	%
		Posek na Posek za Posek						skupaj	od LZ	od P
		panj umetno oslabelega								
		Negovalni posek								
		Redčenja Pomladitv. Prebiralni sanitarni p.								
Iglavci	m ³	3.111	1.705	0	0	0	0	4.816	12,0	50,7
	%	64,6	35,4	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	6.792	7.758	0	0	0	0	14.550	15,3	54,5
	%	46,7	53,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m ³	9.903	9.463	0	0	0	0	19.366	14,3	53,5
	%	51,1	48,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 107/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Obžetev	ha	4,27	12,21
Nega mladja	ha	0,60	0,60
Nega gošče	ha	3,62	3,62
Nega letvenjaka	ha	19,95	19,95
Nega ml. drogovnjaka	ha	6,93	6,93
Varstvo pred žuželkami	dni	3,00	3,00
Zaščita s premazom	ha	3,25	9,15
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	6,00

9.1.5 Rastiščnogojitveni razred 5: Toploljubna bukovja (01105)

Gospodarski razred obsega 735,39 ha ali 7,5 % vseh gozdov v GGE oz. 12,1 % gospodarskih gozdov. Leži v osrednjem zahodnem delu gozdnogospodarske enote, od vasi Nomenj do Srednje vasi ter na južnem pobočju Ročevnice. Sega od 500 do 860 m nadmorske višine. Prevladujejo južne in zahodne lege zmerno strmih nagibov. Relief je stopničast in skokovit, prekinjen z globokimi jarki in strmimi skalnimi pobočji.

Velika večina gozdov je v zasebni lasti - 97 %, državnih gozdov je samo 18,02 ha, gozdov lokalnih skupnosti pa le 2,45 ha.

Kategorijo večnamenskih gozdov je v tem RGR prevladujoča (81 %), preostali gozdovi so uvrščeni v kategorijo GPN – ukrepi so dovoljeni.

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene kot zimovališča jelenjadi nad Nomenjem ter zimovališča gamsov in muflonov nad Češnjico in Srednjo vasjo. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene v okolici smučišča Senožeta ter zaščitna vloga strmih prisojnih pobočij in vznožij Zgornje in Spodnje doline. Lesnoproizvodna funkcija je večinoma poudarjena na prvi stopnji.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Vodilni gozdni rastiščni tip gospodarskega razreda je alpsko bukovje (s svojo termofilno podzdržbo *Anemone Fagetum caricetosum albae*), alpski bukov gozd porašča 89,5 % površine razreda. Na odstotku površine razreda sta prisotna še dva toploljubna gozdna rastiščna tipa (Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje ter Predalpsko alpsko toploljubno bukovje), na 2,3 % je prisotno Smrekovje s trikrpim bičnikom. Dodatnih 7,2 % površin pripada gozdno rastiščnemu tipu Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih.

Preglednica 108/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSRT	Površina (ha)	Delež (%)
55200	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	8,8	52,96	7,2
56300	Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	1,1	1,96	0,3
59200	Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	7,0	5,01	0,7
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	658,40	89,5
80100	Smrekovje s trikrpim bičnikom	6,8	17,06	2,3
Skupaj		7,3	735,39	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Večina gozdov je enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je le še 13 %. Med enomernimi sestoji je po zadnji gradaciji podlubnikov daleč največ pomlajencev, ki v skupnem predstavljajo že 51 % vseh sestojev. Delež mladovij je 15 %, najmanj pa je drogovnjakov, ki sestavljajo le 8 % površine gozdov v RGR. V preteklem ureditvenem obdobju je bilo evidentirano 25 % malopovršinsko raznomernih zgradb.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 109/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	9,0	16,7	17,7	27,7	28,9	36,6	25,4	1,32	28,8
Listavci	14,6	34,2	27,6	17,6	6,0	107,6	74,6	3,26	71,2
Skupaj	13,2	29,8	25,1	20,1	11,8	144,2	100,0	4,58	100,0

Gre za RGR z najmanjšo izmerjeno lesno zalogo v gozdnogospodarski enoti, ki znaša v povprečju samo 144,2 m³/ha. V lesni zalogi se je delež iglavcev iz 69 % znižal na 25 %. Lesna zaloga listavcev se je v absolutnem sicer povečala za 17,5 m³/ha. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je pri iglavcih naraščajoča, pri listavcih pa prevladuje tanjše drevje z večino lesne zaloge v drugem in tretjem debelinskem razredu. Skupni prirastek sestojev je prav tako upadel, letni prirastek absolutno znaša samo 4,58 m³/ha. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 3,6 % in pri listavcih 3,0 %.

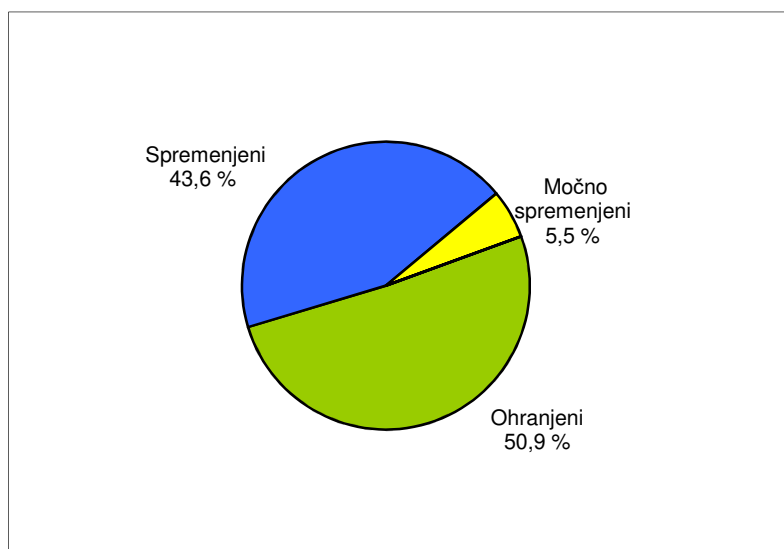
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 110/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	28,1	2,5	3,1	2,9	97,6	2,4	5,5	2,0
	%	19,5	1,7	2,1	2,0	67,8	1,7	3,8	1,4
Naravno stanje	%	20,0	4,8	0,0	8,9	60,1	3,1	2,2	0,9

V lesni zalogi po zadnjih podatkih prevladuje bukev (68 %), sledijo smreka (20 %), drugi trdi listavci, bor in macesen. Delež ostalih drevesnih vrst je skupaj 4,8 % – jelka, plemeniti listavci, mehki listavci, njihov posamezni delež je pod 2 %.

Ohranjenost gozdov

Gozdov z ohranjeno naravno drevesno sestavo je 50,9 %, zaradi posameznih sestojev z nekoliko večjim deležem smreke v tem RGR je spremenjenih še 43,6 % površin gozdov, močno spremenjeno drevesno sestavo ugotavljamo samo še na 5,5 % površin gozda.

Slika 19: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 111/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	112,37	7,8	51,8	24,2	16,2	6,9	32,1	61,0	0,0	9,5	41,6	26,2	22,7
Drogovnjak	61,66	1,1	21,5	73,7	3,7	0,5	26,1	72,3	1,1	13,2	39,3	39,0	8,5
Debeljak	92,29					0,4	82,8	16,8	0,0	2,4	97,6	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	374,01					11,4	19,2	69,4	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	95,06					4,7	48,8	46,5	0,0				
Skupaj:	735,39												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 12,9 %. Od enomernih sestojev je največ sestojev v obnovi (50,9 %), sledijo mladovja (15,3 %), debeljaki (12,5 %) in drogovnjaki (8,4 %). Sestojne zasnove v drogovnjakih so pomanjkljive, v mladovjih je stanje nekoliko boljše, največ je dobrih zasnov. V mladju in sestojih v obnovi je veliko ogolelih površin nastalih po sanitarnih posekih. Slabša je negovanost vseh razvojnih faz, razen debeljakov. Nenegovanih je kar 61 % mladovij, 72 % drogovnjakov in 69 % sestojev v obnovi. Za raznomerne sestoe so glede negovanosti podatki nekoliko boljši.

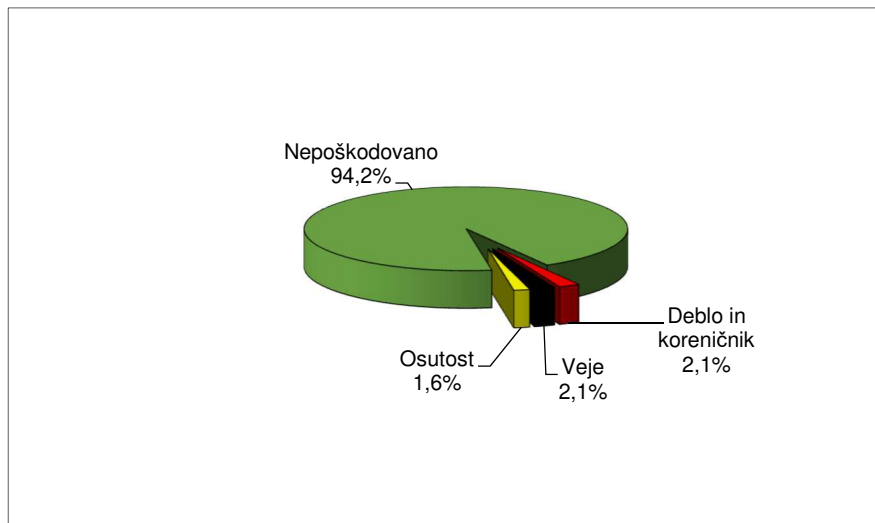
Kakovost drevja**Preglednica 112 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	53	3,8	35,8	47,2	13,2	0,0
Jelka	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Macesen	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	172	2,9	20,9	45,4	26,7	4,1
Pl. lst.	5	0,0	20,0	60,0	20,0	0,0
Dr. tr. Lst.	3	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7
Meh. lst	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	55	7,3	34,5	45,5	12,7	0,0
Skupaj listavci	181	2,8	20,4	45,3	26,5	5,0
Skupaj	236	3,8	23,7	45,4	23,3	3,8

Največji delež dreves v tem RGR je uvrščena v razred dobre kakovosti, vzorec za ocenjeno kakovosti je razmeroma majhen (od 236 dreves je omenjenih večinoma samo bukev in smreka). V splošnem smreka izkazujejo boljšo kakovost kot bukev. Zadovoljive in slabe kakovosti je skupaj 27 % dreves, prav dobre in odlične kakovosti pa 28 %. Ocenjena kakovosti za ostale drevesne vrste ni relevantna.

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanih dreves ni posebej velik, huje poškodovanih je 5,8 % dreves. Najbolj pogoste so poškodbe debla in koreninika ter vej, ki so največkrat posledica gozdarskih del. Osutost krošnje je bila evidentirana na 1,6 % dreves.

Slika 20: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek v RGR je bil realiziran v celoti, na polovici ureditvenega obdobja je bil zaradi gradacije podlubnikov povečan iz 34.431 bto m³ na 96.020 bto m³. Kljub povečanju količin je bil možni posek iglavcev še nekoliko presežen.

Nega gozdov je bila realizirana v premajhnem obsegu. Nekoliko večja realizacije sadnje ter z njo povezana zaščita je bila realizirana zaradi nepredvidenih sanitarnih sečenj in nastanka ogolelih površin. Popolnoma je izpadla izvedba gojitvenih del v mladju, gošči, letvenjakih in mlajših drogovnjakih. Izvedenih je bilo samo 29 % vzdrževanja travinj in 16 % vzdrževanja grmišč.

Preglednica 113/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	86.012	88.812	103,3
Listavci	m ³	10.008	4.839	48,3
Skupaj	m ³	96.020	93.651	97,5
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	0,15	0,00	0,0
Sadnja	ha	3,75	3,32	88,5
Obžetev	ha	15,22	4,52	29,7
Nega mladja	ha	0,85	0,10	11,8
Nega gošče	ha	8,97	0,20	2,2
Nega letvenjaka	ha	11,83	0,15	1,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	10,41	0,00	0,0
Zaščita s premazom	ha	1,10	3,64	330,9
Zaščita s količenjem	kos	440	1.050	238,6
Vzdrževanje grmišč	ha	7,00	1,10	15,7
Vzdrževanje travinj	ha	3,50	1,00	28,6
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	9,60	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

V primerjav s prejšnjim desetletjem ostaja površina RGR nespremenjena. Lesna zaloga je v zadnjem obdobju močno upadla, zelo se je povečal relativni delež listavcev, ki tudi v absolutnih količinah naraščajo. V povezavi z zadnjo gradacijo, ki je prizadela predvsem optimalno fazo gozdov, je prirastek upadel in je na ravni GGE podpovprečen. Realizacija sečnje v zadnjih 10 letih je bila močno nadpovprečna. Načrtovan posek za prihodnje obdobje je zaradi potrebne akumulacije lesne zaloge postavljen precej nižje od prirastka.

Preglednica 114/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	723,02	181,8	94,5	276,4	4,10	2,19	6,29	0,19	0,04	0,23
2014	733,07	202,0	90,1	292,1	4,27	2,04	6,31	12,12	0,66	12,78
2024	735,39	36,6	107,6	144,1	1,32	3,26	4,58	0,70	1,86	2,56

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava se je v zadnjih 10 letih močno spremenila. Najbolj se je znižal delež smreke in sicer predvsem na račun povečanja deleža bukve. Relativno se je povečal tudi delež vseh ostalih drevesnih vrst, vendar so njihovi deleži majhni in se v absolutnem le malenkostno spreminjajo.

Preglednica 115/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

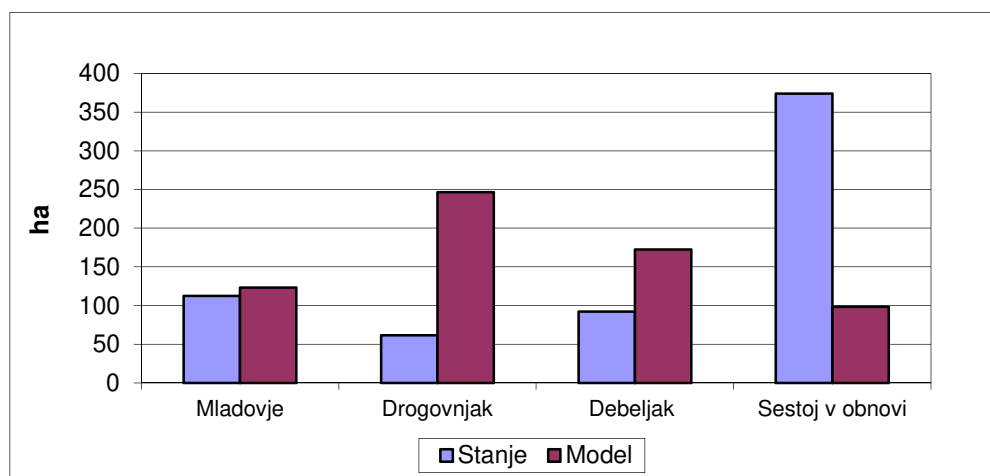
	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list.
2004	64,8	0,3	0,4	0,3	29,8	0,1	0,8	2,5	1,0
2014	68,1	0,0	0,8	0,3	27,8	0,0	0,9	1,5	0,6
2024	19,5	1,7	2,1	2,0	67,8	0,0	1,7	3,8	1,4

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 116/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze let	Delež	Modelna površina		
	ha	%		%	ha	%	ha
Mladovje	112,37	15,3	25	16,7	123,14	-1,7	-10,77
Drogovnjak	61,66	8,4	50	33,5	246,28	-28,8	-184,62
Debeljak	92,29	12,5	35	23,4	172,40	-12,5	-80,11
Sestoj v obnovi	374,01	50,9	20	13,4	98,51	+ 43,0	+275,50
Enomerni skupaj	640,33	87,1	130	87,1	640,33		
Raznomerno (sk-gnz)	95,06	12,9		12,9	95,06		
Skupaj:	735,39	100,0		100,0	735,39		

Močna gradacija podlubnikov se odraža tudi v ugotovljenem porušenem razmerju razvojnih faz gozda. Primerjava dejanskega z modelnim stanjem v tem RGR izkazuje velik pribitek sestojev v obnovi (+ 43 %) in primanjkljaj vseh ostalih razvojnih faze. Upadel je tudi delež raznomernih gozdov. Za zagotavljanje trajnosti bo največji problem predvsem zagotavljanje ustreznega deleža drogovnjakov. Intenzivna obnova bo ob uspešnem pomlajevanju hitro zagotovila velik dotok površine mladovij, vendar bodo za hitrejši prehod mlajših razvojnih faz nujno potrebni večji napor v izvedbo načrtovane nege.

Slika 21: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 18,0 %, jelka 3,0 %, bor 2,0 %, macesen 3,0 %, bukev 65,5 %, plemeniti listavci 4,0 %, trdi listavci 3,0 %, mehki listavci 1,5 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 21,9 %, drogovnjaki 12,8 %, debeljaki 13,0 %, sestoji v obnovi 39,4 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 12,9 %.

Ciljna lesna zaloga: 164 m³/ha (iglavci 43 m³/ha, listavci 122 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 550 m³/ha

□iljna kakovost sestojev: iglavci B, □ ; listavci □, D

Izravnalna doba: 10 let.

Obrazložitev:

Ciljno razmerje razvojnih faz in ciljna lesna zaloga zapisana v gozdnogojitvenem cilju se nanašata na izračunane vrednosti ob koncu izravnalnega obdobja in so skladne z vrednostmi v preglednicah D-UMP.

Vodilo za določitev o obsegu in intenziteti redčenj v drogovnjakih in debeljakih je bila negovanost sestojev in odstopanje dejanskih od modelnih lesnih zalog po razvojnih fazah. V zadnjem ureditvenem obdobju se je skupna lesna zaloga močno znižala (- 148 m³/ha). Odstopanje od modelnega stanja je vidno predvsem v pomlajencih, ki pa so v veliki meri nastali kot posledica izvajanja sanitarnih sečenj, s posekom smreke.

Pri določanju sestojev za uvajanje v obnovo smo se naslonili na informacije o površinah in zgradbi starejših in srednje dobnih debeljakov, pri čemer se za predčasne obnove nismo odločali. Ključni element za nadaljevanje obnove je stanje sestojev v obnovi in njihova dinamika pomlajevanja. Po podatkih opisov sestojev je kar 69 % sestojev v obnovi nenegovanih.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 130 let

Pomladitvena doba: 20 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

Zaključevanja obnove v tem desetletju ne načrtujemo, na 25 % površine sestojev v obnovi načrtujemo nadaljevanje obnove. V 10 % debeljakov je načrtovano uvajanje v obnovo, to so starejši debeljaki, v katerih so cilji gospodarjenja že doseženi. Redčenja v drogovnjakih so načrtovana z intenzitetami okrog 23 %, predpogoj za bolj intenzivna redčenja pa je dobra negovanost sestojev v mlajših razvojnih fazah.

V sestojih z malopovršinsko raznomerno zgradbo skupinsko prebiramo, pomladek prioriteto pospešujemo na delih sestojev z drevesi slabše kvalitete ali slabše vitalnosti.

OBNOVA

V zadnjem desetletju so se v tem RGR zgodile velike spremembe zaradi gradacije podlubnikov. Lesna zaloga je padla za več kot 50 %. Delež smreke je iz 68,1 % padel na 19,5 %. Sestojev v obnovi je po površini veliko – 50,9 %, vendar gre večinoma za sestoj v katerih je bila zaradi podlubnikov posekana vsa smreka, ostala pa so posamezna nekvalitetna in nestabilna drevesa bukve, gorskega javorja in macesna. V tem RGR so predvidene sečnje v obliki odstranjevanja teh dreves. Na površinah, ki so bile ogrole v zadnjem desetletju in pričakujemo težave s pomlajevanjem, se bo izvedlo 6 ha priprave tal in 4,1 ha sadnje (macesen, gorski javor, rdeči bor). Izven območij Triglavskega narodnega parka in NATURA2000 se bo sadilo tudi duglazijo.

NEGA

V tem RGR bo imela nega mladovij pomembno vlogo v naslednjem desetletju. Ogolele površine po sanaciji podlubnikov se bodo začele pomlajevati in ključno bo, da se z uravnavanjem zmesi drevesnih vrst poskrbi za vrstno mešane gozdove v prihodnosti, ki bodo kljubovali podnebnim spremembam in izrednim vremenskim dogodkom. Na objektih, ki so že bili in bodo zasajeni, se bo izvajalo obžetje (6,88 ha). Pri vseh ukrepih nege je potrebno poskrbeti, da v sestojih ni več kot 30 % delež smreke.

VARSTVO

Sadike je pred divjadjo nujno ščititi s premazi, plemenite listavce tudi s tulci.

Zaradi jesenovega ožiga propadajo drevesa velikega jesena in jih je potrebno odstranjevati iz območij planinskih poti, kolesarskih stez, v bližini prometnic in drugih objektov.

Ukrepi**Preglednica 117/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka**

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	25,3	74,7	100,0
- ciljno %	26,0	74,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	36,6	107,6	144,2
- ciljna (m ³ /ha)	43	122	164
Prirastek letni (m ³ /ha)	1,32	3,26	4,58
Možni posek (m ³ /ha)	7,0	18,6	25,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,7	1,9	2,6
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	19,1	17,3	17,8
Intenziteta m. p. prirastek (%)	53,0	57,0	55,8
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 118/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitev	Prebiralni						
Iglavci	m³	1.964	3.180	0	0	0	0	5.144	19,1	53,0
	%	38,2	61,8	0	0	0	0	100,0		
Listavci	m³	3.520	10.156	0	0	0	0	13.676	17,3	57,0
	%	25,7	74,3	0	0	0	0	100,0		
Skupaj	m³	5.484	13.336	0	0	0	0	18.820	17,8	55,8
	%	29,1	70,9	0	0	0	0	100,0		

Preglednica 119/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava tal	ha	6,00	6,00
Sadnja	ha	4,10	4,10
Obžetev	ha	7,03	27,38
Nega mladja	ha	1,70	1,70
Nega gošče	ha	19,78	19,78
Nega letvenjaka	ha	10,67	10,67
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,79	0,79
Varstvo pred žuželkami	dni	2,00	2,00
Zaščita s premazom	dni	0,55	1,40
Zaščita s količenjem	kos	12.500	12.500
Vzdrževanje grmišč	ha	4,50	9,00

9.1.6 Rastiščnogojitveni razred 6: Podgorska bukovja (01106)

Gospodarski razred obsega 701,75 ha ali 7,2 % vseh gozdov v GGE oz. 11,6 % gospodarskih gozdov. Leži v najnižjem, dolinskem delu enote od Ribčevega laza do skrajne vzhodne točke enote in sega od 495 m do 725 m nadmorske višine. Relief je razgiban, valovit in stopničast do jarkast. Prevladujejo severne in severovzhodne lega zmerno strmih nagibov.

Večina gozdov je v zasebni lasti - 89 %, državnih gozdov je 75,28 ha (11 %), gozdov lokalnih skupnosti pa le 1,26 ha.

V RGR je prevladujoča kategorija večnamenskih gozdov (82 %), preostali gozdovi so uvrščeni v kategorijo GPN – ukrepi so dovoljeni.

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene v okolici Bohinjskega jezera (klimatski pomen in vodovarstveno območje), zimovališča jelenjadi na Rudnici ter lokalna strma pobočja na vznožju doline.

Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene kot kulturna dediščina arheoloških najdišč Gradišče in Ajdovski Gradec, v okolici Bohinjskega jezera, kampa Danica in smučarsko tekaških prog v Spodnji dolini (rekreativni in turistični pomen) ter estetski pomen okolice Bohinjskega jezera in ledeniških dolin. Lesnoproizvodna funkcija je večinoma poudarjena na prvi stopnji.

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

V RGR so evidentirani samo trije gozdni rastiščni tipi, vodilni v gospodarskem razredu je Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih, ki zajema 68 % površine gozdov. Na tretjini površine razreda je prisotno še Alpsko bukovje s črnim telohom, ob Savi Bohinjki je na skupno 6,09 ha površine prisotno Nižinsko črnojelševje.

Preglednica 120/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	PSRT	Površina (ha)	Delež (%)
52100	Nižinsko črnojelševje	8,5	6,09	0,9
55200	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	8,8	476,03	67,8
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	7,2	219,63	31,3
Skupaj		8,3	701,75	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Večina gozdov je enomerne zgradbe, malopovršinsko raznomernih sestojev je le še 17 %. Med enomernimi sestoji je po zadnji gradaciji podlubnikov največ pomlajencev, ki v skupnem predstavljajo 34 % vseh sestojev. Delež mladovij se je povečal na 19 %, najmanj pa je debeljakov (15 %) in drogovnjakov (16 % površine gozdov v RGR). V preteklem ureditvenem obdobju je bilo evidentirano 32 % malopovršinsko raznomernih zgradb.

Lesna zaloga in prirastek**Preglednica 121/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	12,8	11,4	16,9	33,2	25,7	52,3	36,0	1,68	34,3
Listavci	17,0	33,5	26,4	11,2	11,9	92,9	64,0	3,22	65,7
Skupaj	15,5	25,6	22,9	19,1	16,9	145,2	100,0	4,90	100,0

Sestoji v RGR 6 imajo podobno nizko izmerjeno lesno zalogo kot v RGR 5 in znaša v povprečju samo 145,2 m³/ha. V lesni zalogi se je delež iglavcev iz 73 % znižal na 36 %. Lesna zaloga listavcev se je v absolutnem sicer povečala za 19,2 m³/ha. Porazdelitev lesne zaloge po debelinskih razredih je pri iglavcih naraščajoča do IV debelinskega razreda (33,2 % lesne zaloge), pri listavcih pa prevladuje tanjše drevje z večino lesne zaloge v II debelinskem razredu (33,5 % lesne zaloge). Skupni prirastek sestojev je prav tako upadel, letni prirastek absolutno znaša samo 4,90 m³/ha. Odstotek priraščanja na lesno zalogo je pri iglavcih 3,2 % in pri listavcih 3,5 %.

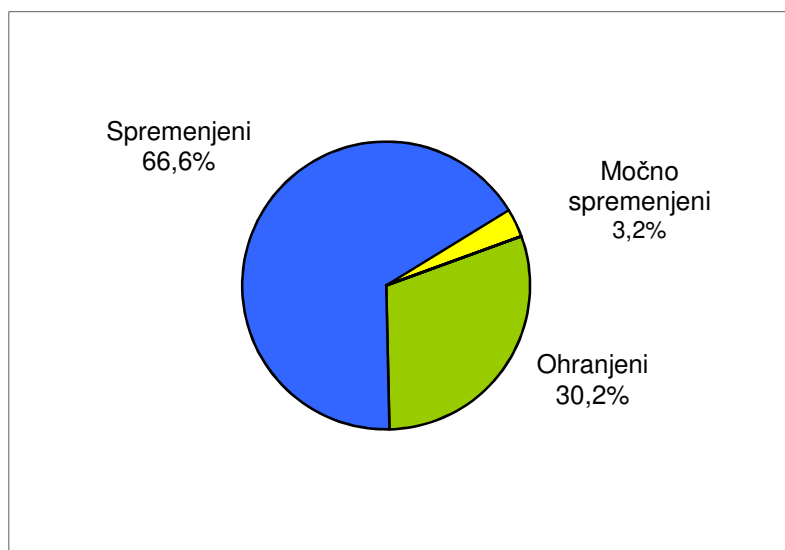
Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 122/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	38,8	9,0	0,9	3,6	77,7	9,4	2,9	2,9
stanje	%	26,7	6,2	0,6	2,4	53,6	6,5	2,0	2,0
Naravno stanje	%	7,6	1,6	0,0	3,1	65,2	12,9	8,6	1,0

V lesni zalogi po zadnjih podatkih prevladuje bukev (54 %), sledijo smreka (27 %), plemeniti listavci (6,5 %), jelka (6,2 %) in macesen (2,4 %). Delež ostalih drevesnih vrst je skupaj 4,6 % – drugi trdi listavci, mehki listavci in bor.

Ohranjenost gozdov

Gozdov z ohranjeno naravno drevesno sestavo je 30,2 %, zaradi večjega deleža smreke v sestojih tega RGR je spremenjenih še 66,6 % površin gozdov, močno spremenjeno drevesno sestavo ugotavljamo samo še na 3,2 % površin gozda.

Slika 22: Površinski deleži posameznih kategorij ohranjenosti gozdov v RGR

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 123/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	130,25	0,0	24,6	55,7	19,7	34,8	24,9	40,3	0,0	2,6	37,9	39,8	19,7
Drogovnjak	112,50	0,0	37,0	63,0	0,0	17,0	21,9	58,8	2,3	9,6	65,6	12,5	12,3
Debeljak	92,29					19,0	67,7	13,3	0,0	8,3	91,7	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	236,38					8,1	42,7	49,2	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	120,25					0,0	34,5	65,5	0,0				
Skupaj:	701,75												

Prevladujejo enomerni sestoji, malopovršinsko raznomernih sestojev je 17 %. Od enomernih sestojev je največ sestojev v obnovi (33 %), sledijo mladovja (19 %), drogovnjaki (16 %) in debeljaki (15 %). Več kot polovica sestojnih zasnov v drogovnjakih in v mladovjih je pomanjkljivih. V mladju in sestojih v obnovi je veliko ogolelih površin nastalih po sanitarnih posekih. Slabša je negovanost vseh razvojnih faz, razen debeljakov. Nenegovanih je 40 % mladovij, 59 % drogovnjakov in 49 % sestojev v obnovi. Za raznomerne sestoe so glede negovanosti podatki podobni.

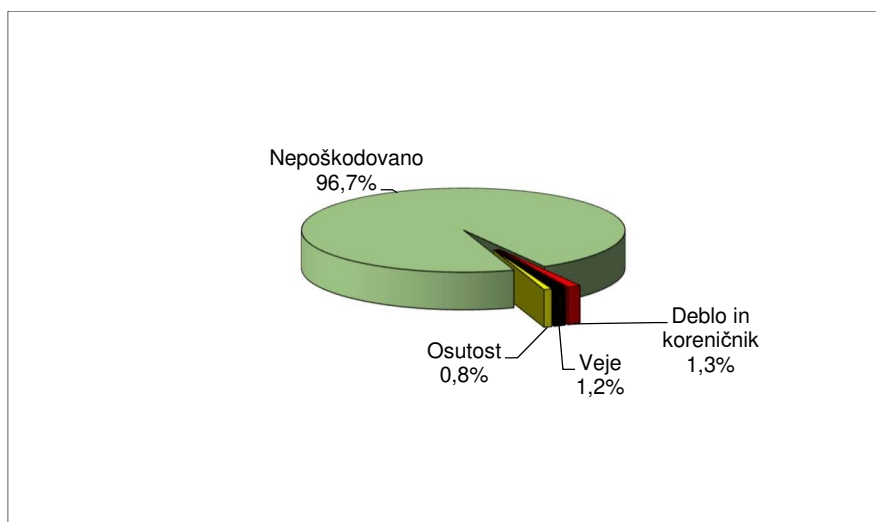
Kakovost drevja**Preglednica 124 /K: Kakovost drevja**

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	63	0,0	33,3	54,0	12,7	0,0
Jelka	5	0,0	40,0	60,0	0,0	0,0
Bor	4	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	87	1,1	19,5	46,1	28,7	4,6
Hrast	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	14	0,0	21,4	50,0	28,6	0,0
Dr. tr. Ist.	5	0,0	0,0	0,0	40,0	60,0
Meh. Ist	3	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3
Skupaj iglavci	72	0,0	31,9	57,0	11,1	0,0
Skupaj listavci	110	0,9	18,2	45,4	28,2	7,3
Skupaj	182	0,5	23,6	50,1	21,4	4,4

Poloviča dreves v tem RGR je uvrščena v razred dobre kakovosti, vzorec za ocenjeno kakovosti je razmeroma majhen (od 182 dreves je ocenjena večinoma bukev in smreka ter 14 plemenitih listavcev). V splošnem smreka izkazujejo boljšo kakovost kot bukev. Zadovoljive in slabe kakovosti je skupaj 26 % dreves, prav dobre in odlične kakovosti pa 24 %. Plemeniti listavci so ocenjeni podobno kot bukev, za ostale drevesne vrste ocenjene niso relevantne.

Poškodovanost sestojev

Delež poškodovanih dreves ni posebej velik, huje poškodovanih je samo 3,3 % dreves. Najbolj pogoste so poškodbe debla in koreninika ter vej, ki so največkrat posledica gozdarskih del. Osutost krošnje je bila evidentirana na 0,8 % dreves.

Slika 23: Delež dreves s hujšo poškodbo - po vrstah poškodbe

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovan posek v RGR je bil realiziran v celoti, na polovici ureditvenega obdobja je bil zaradi gradacije podlubnikov povečan (na račun iglavcev) iz skupaj 33.912 bto m³ na 90.858 bto m³. Kljub povečanju količin je bil možni posek iglavcev še vedno nekoliko presežen (103 %). Realizacija poseka listavcev je samo 55 %.

Nega gozdov v preteklem desetletju v tem RGR ni bila izvedena. Opravljena so bila dela kot posledica nepredvidenih sanitarnih sečenj in nastanka ogolelih površin (priprava tal, sadnja, obžetev, zaščita s premazom). Popolnoma je izpadla izvedba gojitvenih del v mladju, gošči in letvenjakih. Izvedenih je bilo tudi 160 % vzdrževanja travinj in 23 % vzdrževanja grmišč.

Preglednica 125/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	82.267	84.548	102,8
Listavci	m ³	8.591	4.737	55,1
Skupaj	m ³	90.858	89.284	98,3
Gojitvena in varstvena dela				
Priprava tal	ha	3,52	4,91	139,5
Sadnja	ha	1,00	4,41	441,0
Obžetev	ha	3,00	8,57	285,7
Nega mladja	ha	4,36	0,00	0,0
Nega gošče	ha	2,72	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	9,72	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	5,69	3,00	52,7
Zaščita s premazom	ha	3,00	9,87	329,0
Zaščita s količenjem	kos	800	675	84,4
Vzdrževanje grmišč	ha	9,00	2,10	23,3
Vzdrževanje travinj	ha	4,00	6,40	160,0
Vzdrževanje vodnih površin	dni	4,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	14,15	-
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	0,00	20,00	-

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

V primerjav s prejšnjim desetletjem ostaja površina RGR nespremenjena. Lesna zaloga je v zadnjem obdobju močno upadla in deli usodo z RGR 5. Močno se je povečal relativni delež listavcev, ki tudi v absolutnih količinah naraščajo in gradijo že 64 % lesne zaloge. Zaradi močnih sečenj v optimalni fazi (smreka napadena s podlubniki v starejših drogovnjakih in mlajših debeljkih) je prirastek upadel in je na ravni GGE podpovprečen. Realizacija sečnje v RGR je bila močno nadpovprečna, glede na prvotno določen možni posek iglavcev kar 334 %. Načrtovan posek za prihodnje obdobje je zaradi potrebne akumulacije lesne zaloge postavljen precej nižje od prirastka.

Preglednica 126/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m³/ha			m³/ha			m³/ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	746,92	154,1	86,4	240,5	3,66	2,16	5,81	0,37	0,07	0,44
2014	709,80	197,8	73,7	271,5	4,85	2,44	7,29	11,91	0,67	12,58
2024	701,75	52,3	92,9	145,2	1,68	3,22	4,90	0,87	1,26	2,13

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Drevesna sestava se je v zadnjih 10 letih močno spremenila. Najbolj se je znižal delež smreke, močno se je povečal relativni delež buke. Zaradi velikega znižanja lesne zaloge se je relativno povečal tudi delež vseh ostalih drevesnih vrst, vendar so njihovi deleži majhni in se v absolutnem le malenkostno spreminjajo.

Preglednica 127/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

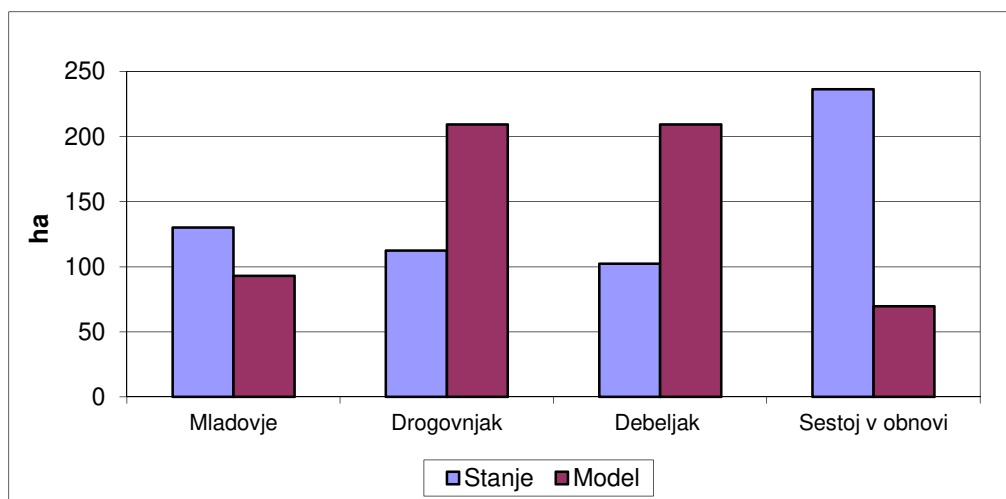
	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list.
2004	63,4	0,5	0,2	0,0	24,4	0,2	4,2	4,9	2,2
2014	71,2	1,4	0,3	0,0	21,2	0,1	3,0	2,0	0,8
2024	26,7	6,2	0,6	2,4	53,6	0,0	6,5	2,0	2,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica 128/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model		Razlika	
	Površina	Delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina		
	ha	%	let	%	ha	%	ha
Mladovje	130,25	18,6	20	13,3	93,04	+5,3	+37,21
Drogovnjak	112,50	16,0	45	29,8	209,34	-13,8	-96,84
Debeljak	102,37	14,6	45	29,8	209,34	-15,2	- 106,97
Sestoj v obnovi	236,38	33,7	15	10,0	69,78	+ 23,7	+166,60
Enomerni skupaj	581,50	82,9	125	82,9	581,50		
Raznomerno (sk-gnz)	120,25	17,1		17,1	120,25		
Skupaj:	701,75	100,0		100,0	701,75		

Močna gradacija podlubnikov se tudi v tem RGR odraža v ugotovljenem porušenem razmerju razvojnih faz gozda. Primerjava dejanskega z modelnim stanjem izkazuje pribitek sestojev v obnovi (+ 24 %) in primanjkljaj drogovnjakov in debeljakov, nad modelno površino se je povečal delež mladovij. V skupnem je upadel delež raznomernih gozdov. Za zagotavljanje trajnosti bo največji problem predvsem zagotavljanje ustreznega deleža drogovnjakov in debeljakov. Intenzivna obnova bo ob uspešnem pomlajevanju hitro zagotovila dotok še večje površine mladovij, vendar bodo v nadaljevanju za hitrejši prehod mlajših razvojnih potrebna vlaganja v nego. Izvedba gojenja v zasebnem sektorju ostaja nerešen izziv.

Slika 24: Primerjava dejanske in modelne strukture enomernih gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilj

Ciljna drevesna sestava: smreka 22,4 %, jelka 8,0 %, bor 1,0 %, macesen 3,5 %, bukev 51,1 %, plemeniti listavci 9,0 %, trdi listavci 3,0 %, mehki listavci 2,0 %.

Ciljno razmerje razvojnih faz: mladovje 16,0 %, drogovnjaki 21,7 %, debeljaki 16,0 %, sestoji v obnovi 29,2 % in malopovršinsko raznomerni sestoji 17,1 %.

Ciljna lesna zaloga: 173 m³/ha (iglavci 60 m³/ha, listavci 113 m³/ha)

Končna lesna zaloga: 600 m³/ha

□ iljna kakovost sestojev: iglavci B, □ ; listavci B, □

Izravnalna doba: 10 let.

Obrazložitev:

Ciljno razmerje razvojnih faz in ciljna lesna zaloga zapisana v gozdnogojitvenem cilju se nanašata na izračunane vrednosti ob koncu izravnalnega obdobja in so skladne z vrednostmi v preglednicah D-UMP.

Vodilo za določitev o obsegu in intenziteti redčenj v drogovnjakih in debeljakih je bila negovanost sestojev in odstopanje dejanskih od modelnih lesnih zalog po razvojnih fazah. V zadnjem ureditvenem obdobju se je skupna lesna zaloga močno znižala (- 126 m³/ha). Odstopanje od modelnega stanja je največje pri sestojih v obnovi, kot posledica izvajanja sanitarnih sečenj se je glede na prejšnje ureditveno obdobje razlika še povečala. Primanjkljaj razvojne faze drogovnjakov in debeljakov je dolgoročno večji problem.

Pri določanju sestojev za uvajanje v obnovo smo se naslonili na informacije o površinah in zgradbi starejših in srednje dobrih debeljakov, pri čemer se za predčasne obnove nismo odločali. Ključni element za nadaljevanje obnove je stanje sestojev v obnovi in njihova dinamika pomlajevanja, slaba polovica sestojev v obnovi je nenegovanih.

Gozdnogojitvene usmeritve

Proizvodna doba: 125 let

Pomladitvena doba: 15 let

Gozdnogojitveni sistem: skupinsko postopno gospodarjenje z elementi prebiralnega gospodarjenja

Zaključevanja obnove v tem desetletju ne načrtujemo, na 20 % površine sestojev v obnovi načrtujemo nadaljevanje obnove. V 15 % starejših debeljakov je načrtovano uvajanje v obnovo. Redčenja v drogovnjakih so načrtovana z intenzitetami od 20 % do 24 %, predpogoj za bolj intenzivna redčenja pa je dobra negovanost sestojev v mlajših razvojnih fazah.

V sestojih z malopovršinsko raznomerno zgradbo skupinsko prebiramo, pomladek prioriteto pospešujemo na delih sestojev z drevesi slabše kvalitete ali slabše vitalnosti.

OBNova

V zadnjem desetletju so se v tem RGR zgodile velike spremembe zaradi gradacije podlubnikov. Lesna zaloga je padla za skoraj 50 %. Delež smreke je iz 71,2 % padel na 26,5 %. V tem RGR so predvidene pomladitvene sečnje v obliki odstranjevanja posameznih nekvalitetnih in nestabilnih dreves bukve, gorskega javorja in macesna, ki so ostala v sestojih po sanaciji smreke. Na površinah, ki so bile ogolele v zadnjem desetletju in pričakujemo težave s pomlajevanjem, se bo izvedlo 3,5 ha sadnje (macesen, gorski javor, rdeči bor). Izven območij Triglavskega narodnega parka in NATURA2000 se bo sadilo tudi duglazijo.

NEGA

V tem RGR bo imela nega mladovij pomembno vlogo v naslednjem desetletju. Ogolele površine po sanaciji podlubnikov se bodo začele pomlajevati in ključno bo, da se z uravnavanjem zmesi drevesnih vrst poskrbi za vrstno mešane gozdove v prihodnosti, ki bodo kljubovali podnebnim spremembam in izrednim vremenskim dogodkom. Na objektih, ki so že bili in bodo zasajeni, se bo izvajalo obžetje (13,03 ha). Pri vseh negovalnih delih skrbimo za čimvečjo horizontalno in vertikalno pestrost. Pospešuje se plemenite listavce in se skrbi, da delež smreke v sestojih ne presega 30 %.

VARSTVO

Sadike je pred divjadjo nujno ščititi s premazi, plemenite listavce tudi s tulci.

Zaradi jesenovega ožiga propadajo drevesa velikega jesena in jih je potrebno odstranjevati iz območij planinskih poti, kolesarskih stez, v bližini prometnic in drugih objektov.

Ukrepi

Preglednica 129/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	35,9	64,1	100,0
- ciljno %	34,9	65,1	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	52,3	92,9	145,2
- ciljna (m ³ /ha)	60	113	173
Prirastek letni (m ³ /ha)	1,68	3,22	4,90
Možni posek (m ³ /ha)	8,7	12,6	21,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,9	1,3	2,1
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	16,7	13,5	14,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	52,0	39,0	43,5
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 130/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitev	Prebiralni						
Igavci	m³	3.614	2.520	0	0	0	0	6.134	16,7	52,0
	%	58,9	41,1	0	0	0	0	100,0		
Listavci	m³	4.985	3.833	0	0	0	0	8.818	13,5	39,0
	%	56,5	43,5	0	0	0	0	100,0		
Skupaj	m³	8.599	6.353	0	0	0	0	14.952	14,7	43,5
	%	57,5	42,5	0	0	0	0	100,0		

Preglednica 131/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	3,50	3,50
Obžetev	ha	8,01	30,53
Nega mladja	ha	0,90	0,90
Nega gošče	ha	1,83	1,83
Nega letvenjaka	ha	17,31	17,31
Nega ml. drogovnjaka	ha	18,70	18,70
Varstvo pred žuželkami	dni	3,00	3,00
Zaščita s premazom	dni	4,25	12,25
Zaščita s količenjem	kos	9.000	9.000
Vzdrževanje grmišč	ha	5,00	10,00
Vzdrževanje travinj	ha	1,50	15,00
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00

9.1.7 Rastiščnogojitveni razred 7: Varovalni gozdovi (01107)

Varovalni gozdovi so bili določeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20). Ta uredba določa tudi poseben režim gospodarjenja v teh gozdovih. Ta RGR zajema varovalne gozdove, ki ležijo izven prvega varstvenega območja TNP. V preteklem GGN z veljavnostjo 2014-2023 so bili varovalni gozdovi v prvem varstvenem območju TNP kot tudi ostali varovalni gozdovi obravnavani v enotnem RGR: - varovalni gozdovi 001007.

Po oblikovanju dveh RGR-jem predstavlja ta razred še 15,3 % vseh gozdov. Varovalni gozdovi so zastopani po vsej enoti, od nižin do vrhov nekaterih Spodnjih bohinjskih gora. Razred zajema gozdove na strmih pobočjih doline Voj, predele na Vogarju, pobočja Ribnice ter pobočja Pokljuke vse do Nomenja in pobočja Črne prsti in Črne gore. Za razred so značilne velike strmine in ponekod tudi prepadne stene.

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene kot vodovarstveno območje pod Črno prstjo in nad Vojami, zimovališča jelenjadi nad Nomenjem in na Rudnici, zimovališče gamsov in muflonov nad Studorjem, Češnjico in Srednjo vasjo, estetski pomen okolice Bohinjskega jezera in ledeniških dolin ter z varovalno uredbo v varovalnih odsekih v celotnem RGR. Lokalna strma pobočja nad jezerom, Ukancem in Vojami imajo tudi zaščitni pomen.

V RGR se nahaja habitatni tip ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Anemonio-Fagion) – 91K0).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 132/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
51100	Vrbovje s topolom	26,59	1,8
55200	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	6,19	0,4
56300	Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	302,72	20,2
59200	Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	335,30	22,4
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	511,76	34,3
64300	Predalpsko jelovo bukovje	72,90	4,9
67100	Smrekovje na karbonatnem skalovju	7,90	0,5
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	177,08	11,8
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	1,87	0,1
70200	Alpsko ruševje	45,40	3,0
80200	Smrekovje s smrečnim resnikom	9,47	0,6
Skupaj		1.497,18	100,0

Razred je z vidika rastišč zelo pester. Z največjim, tretjinskim deležem je zastopana združba alpskega bukovja s črnim telohom. Na toplih suhih pobočjih s plitvimi tlemi je prisotno predalpsko alpsko toploljubno bukovje, na še bolj ekstremnih rastiščih pa alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje. Z nekaj večjim deležem je prisotno še predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico. Ostale združbe so prisotne z manj kot 5 % deležem.

b) Stanje sestojevLesna zaloga in prirastek**Preglednica 133/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	13,1	15,7	16,6	29,2	25,4	94,5	35,7	1,02	35,7
Listavci	13,7	30,5	38,8	6,8	10,2	170,1	64,3	1,92	64,3
Skupaj	13,5	25,2	30,8	14,8	15,7	264,6	100,0	2,94	100,0

Lesna zaloga in njena struktura sta v varovalnih gozdovih ocenjena okularno. Povprečna lesna zaloga in letni prirastek sta zaradi ekstremnosti rastišč nizka. Lesna zaloga znaša 265 m³/ha. Zaradi spremenjenega RGR, v lesni zalogi v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem prevladujejo listavci. Skupna lesna zaloga je porazdeljena normalno, z večino lesne zaloge v tretjem debelinskem razredu. Pri iglavcih je večina lesne zaloge v četrtem in petem debelinskem razredu, medtem ko je pri listavcih večina lesne zaloge v drugem in tretjem debelinskem razredu. Na splošno je drevje iglavcev bistveno debelejši od listavcev. Prirastek v razredu znaša 2,94 m³/ha.

Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 134/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	58,9	26,5	9,1	136,1	4,6	22,9	6,6
stanje	%	22,2	10,0	3,4	51,4	1,7	8,7	2,5

Več kot polovico lesne zaloge v varovalnih gozdovih predstavljata bukev. S tretjinskim delež sta zastopani smreka in jelka, medtem ko so ostale vrste zastopane z manjšim deležem. Med ostalimi vrstami sta najbolj zastopana macesen in črni gaber (drugi trdi listavci).

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 135/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	41,32	0,0	34,6	26,5	38,9	3,9	34,7	61,4	0,0	32,6	2,6	24,6	40,2
Drogovnjak	8,44	4,7	62,4	32,9	0,0	0,0	4,7	87,3	8,0	25,8	74,2	0,0	0,0
Debeljak	15,02					32,1	58,9	9,0	0,0	13,2	86,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	37,25					4,1	67,7	28,2	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.395,15					0,0	2,2	97,8	0,0				
Skupaj:	1.497,18												

Skoraj vsi sestoji so raznomerne zgradbe (93,2 %), le 6,8 % sestojev je ostalih razvojnih faz. Od tega je največ mladovij (2,8 %) in sestojev v obnovi (2,5 %). Zasnova v mladju je slaba, saj so to povečini ogolele, še nepomlajene površine po sanaciji napada podlubnikov v smrekovih sestojih. Sestoji so nenegovani in večinoma prepuščeni naravnemu razvoju.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovani posek je bil presežen za štirikratnik in je znašal 388 % načrtovanega etata. Iglavci, med katerimi prevladuje smreka so bili realizirani 678 %. Preseganje realizacije je posledica gradacij podlubnikov, ki so močno prizadeli celotno GGE. Dodatno so k preseganju realizacije doprinesle ujme (žledolom in vetrolomi). Realizacija iglavcev bi bila lahko še višja, a so bili sanirani le tisti sestoji, ki so bili dostopni in niso predstavljali prevelike nevarnosti za varno delo. Rednih oz. načrtovanih sečenj v razredu praktično ni bilo, o čemer priča realizacija listavcev, ki je znašala dve tretjini načrtovanih količin. Pa tudi ta realizacija je bila v večini primerov posredna, kot posledica sanacije podlubnikov in ujm.

Povprečna hektarska lesna zaloga se v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem ni spremenila (akumulacija LZ pri listavcih). Zaradi gradacij podlubnikov in realiziranega poseka pa se je znižal delež smreke v lesni zalogi.

Zaradi sanacij po napadih podlubnikov in ujmah je bilo v primerjavi s preteklim ureditvenim obdobjem opravljeno tudi nekaj več gojitvenih in varstvenih del. Obseg ni velik, a se je s temi ukrepi poskušalo sanirati najbolj problematične predele, z namenom krepitve varovalne funkcije.

Preglednica 136/RD: Realizacija načrtovanega poseka, gojitvenih in varstvenih del v RGR

	Enota	Načrt	Izvedeno	Realizacija %
Posek				
Iglavci	m ³	4.000	27.137	678,4
Listavci	m ³	3.630	2.450	67,5
Skupaj	m ³	7.630	29.587	387,8
Gojitvena in varstvena dela				
Sadnja	ha	0	1,12	-
Varstvo pred erozijo	dni	0	2,75	-
Zaščita s količenjem	kos	0	700	-
Vzdrževanje travinj	ha	0	1,75	-
Priprava tal	ha	0	0,10	-
Obzetev	ha	0	1,50	-
Nega mladja	ha	0	0,10	-
Varstvo pred žuželkami	dni	0	0,59	-
Zaščita s premazom	ha	0	0,30	-
Vzdrževanje grmišč	ha	0	1,05	-

CILJI, USMERITVE IN UKREPI**Gozdnogojitveni cilji**

Cilj gospodarjenja z varovalnimi gozdovi je zagotoviti stabilne raznomerne naravne gozdove, ki jih gradijo zdrava, odporna drevesa in gozdni sestoji, ki bodo omogočali optimalno opravljanje varovalne in drugih funkcij gozda. Zagotoviti je potrebno trajno malopovršinsko pomlajevanje z naravno mešanostjo drevesnih vrst. Cilj je tudi, da so erozijsko ogroženi varovalni gozdovi brez pretežkega, starega in propadajočega drevja, ki obremenjuje tla in lahko ob izruvanju zaradi naravnih sil povzroča začetek erozijskih pojavov.

Gozdnogojitvene usmeritve

V varovalnih gozdovih so ukrepi sečenj ekstenzivni ali pa jih sploh ni. Daljša obdobja opustitve ukrepov nege in sečnje v varovalnih gozdovih so razlog, da ponekod na strmih, erodibilnih pobočjih najdemo skupine težkega, starega drevja, ki ob deževjih ali težkem snegu pomenijo tveganje za zrušitev in zdrse zemljine. Stabilnost takih gozdov (prepuščeno naravnemu razvoju) je ogrožena, posledično pa slabijo varovalni učinki.

Dodatno skrb za zagotavljanje trajnosti varovalne funkcije predstavljajo gradacije podlubnikov in ujme, ki so zdesetkale smrekove sestoje, kateri so opravljali varovalno kot zaščitno funkcijo (strma pobočja obronkov Pokljuke). Zaradi sprememb je ogrožena trajnost obeh funkcij, zaradi česar želimo pospeševati ukrepe, ki bodo pripomogli k krepitvi varovalne funkcije gozdov.

Glavne usmeritve so:

- Pospeševanje razgibanih malopovršinsko raznomernih struktur.
- Pospešujemo rastišču primerne drevesne vrste, zlasti tiste, ki s svojim koreninskim sistemom dobro varujejo tla (listavci, macesen...).
- Na erodibilnih brežinah je potrebno pravočasno odstraniti stara debela drevesa, ki tla še dodatno destabilizirajo in lahko ob neugodnih vremenskih razmerah, tveganje sprožitve zemeljskih plazov še povečajo.

- Vsa dela v varovalnih gozdovih morajo biti skrbno vnaprej načrtovana z gozdnogojitvenimi načrti. Pri odločanju o ukrepih in načrtovanju del upoštevamo načela adaptivnega upravljanja in elemente kriznega načrtovanja.
- Ukrepanje v varovalnih gozdovih je upravičeno predvsem zaradi zmanjševanja tveganja naravnih nesreč.
- Ukrepanje naj bo prostorsko usmerjeno in naj se izvaja takrat, ko je tveganje za naravne nesreče in ogrožanje ljudi najmanjše.
- Ukrepanje naj bo primerno rastišču in dinamiki gozdnih sestojev. Pri izjemni sečnji in spravilu ne smemo poškodovati gozdnega zemljišča in sestoja, praviloma pa naj ta les ostane v gozdu, izvajati moramo popolni gozdni red.
- Zagotovljena naj bo ponovljivost ukrepanja in monitoring izvedenih del.
- Sečnje drevja morajo biti opravljene tako, da je deblo odžagano vsaj 0,5 m nad poškodbo zaradi kotalečega kamenja in snega (višji panji).
- Ukrepi za socialne in proizvodne funkcije se morajo podrediti funkciji varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.
- Prostorski posegi v varovalne gozdove so le izjemni, potrebna je presoja vplivov na okolje in izdelan krajinski ureditveni načrt.

V naslednjem desetletju je predvideno, da se izvede 1,2 ha sadnje na površinah, ki so bile poškodovane v ujmah in jih je potrebno čim hitreje obnoviti zaradi nevarnosti erozije.

Nega se v vseh razvojnih fazah izvaja z namenom povečanja sestojne stabilnosti (oblikovanje dreves s simetričnimi krošnjami in ugodnim dimenzijskim razmerjem) in vrstne pestrosti (stremi se k čimbolj mešanim sestojem, ki bodo odporni na podnebne spremembe in vremenske ekstreme).

Posebno pozornost je potrebno nameniti sestojem nad prometnicami in nad objekti, predvsem po vsakem močnejšem vetru in v primeru poškodovanih dreves nemudoma ukrepati.

Ostali ukrepi v varovalnih gozdovih naj bodo omejeni na dostopne predele in na krepitev varovalne in zaščitne funkcije (pomladitev starejših debeljakov). Pospešuje naj se drevesne vrste z globokim in razvejanim koreninskim sistemom.

Načrtovani ukrepi v varovalnih gozdovih so namenjeni ohranjanju in izboljševanju ugodnega stanja v pogledu stabilnosti pobočij, hudourniških strug in plazov. Pri vseh posegih v varovalne gozdove je posebno pomembna kvaliteta opravljenih del. Noben poseg v varovalne gozdove ne sme ogroziti stabilnosti zemljine. Načrtovani, okvirni posek v višini 11.100 m³, je možen predvsem z namenom krepitve varovalne in zaščitne funkcije. Posek je načrtovan kot redčenja in oblikovanja manjših pomladitvenih jeder nepravilnih oblik prečno na pobočja, intenziteta pa je v primerjavi z gospodarskimi gozdovi nizka. Zaradi nujnosti zagotavljanja varovalne funkcije, ves realiziran posek, ki bi nastal kot posledica gradacij podlubnikov oz. ujm ne sme biti razlog za neizvedbo ukrepov in ni vključen v načrtovano višino etata.

Ukrepi

Načrtovani ukrepi v varovalnih gozdovih so namenjeni ohranjanju in izboljševanju ugodnega stanja v pogledu stabilnosti pobočij, hudourniških strug in plazov. Pri vseh posegih v varovalne gozdove je posebno pomembna kvaliteta opravljenih del. Noben poseg v varovalne gozdove ne sme ogroziti stabilnosti zemljine. Načrtovani, okvirni posek v višini 11.100 m³, je možen predvsem z namenom krepitve varovalne in zaščitne funkcije. Posek je načrtovan kot redčenja in oblikovanja manjših pomladitvenih jeder nepravilnih oblik prečno na pobočja, intenziteta pa je v primerjavi z gospodarskimi gozdovi nizka. Zaradi nujnosti zagotavljanja varovalne funkcije ves realiziran posek, ki bi nastal kot posledica gradacij podlubnikov oz. ujm ne sme biti razlog za neizvedbo ukrepov in ni vključen v načrtovano višino etata.

Preglednica 137/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje (%)	35,7	64,3	100,0
Lesna zaloga (m³/ha)	94,5	170,1	264,6
Prirastek (m³/ha)	1,02	1,92	2,94
Možni posek (m³/ha)	3,2	4,2	7,4
Možni posek (m³/ha/leto)	0,32	0,42	0,74
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	3,4	2,5	2,8
Intenziteta m. p. prirastek (%)	31,4	21,9	25,2

Preglednica 138/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m³	4.793	0	0	0	0	0	4.793	3,4	31,4
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m³	6.307	0	0	0	0	0	6.307	2,5	22,0
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	11.100	0	0	0	0	0	11.100	2,8	25,3
	%	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0		

Preglednica 139/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Sadnja	ha	1,20	1,20
Obžetev	ha	0,50	1,50
Nega gošče	ha	6,62	6,62
Nega letvenjaka	ha	0,45	0,45
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,39	2,39
Varstvo pred erozijo	dni	375,00	375,00
Zaščita s premazom	ha	0,15	0,45
Zaščita s količenjem	kos	500	500
Vzdrževanje grmišč	ha	1,00	2,00
Vzdrževanje travinj	ha	1,00	10,00
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m³	20,00	20,00

9.1.8 Rastiščnogojitveni razred 8: Gozdovi v prvem varstvenem območju TNP (01108)

Razred zajema varovalne gozdove, ki ležijo v prvem varstvenem območju TNP. Razred zajema gozdove severozahodnega dela enote, ki segajo od Ukanca preko Fužinskih planin do gozdov v okolici planine Konjščica. Je največji razred v enoti, kar predstavlja 22,8 % gozdov. Režim gospodarjenja z omenjenimi gozdovi se razlikuje od ostalih varovalnih gozdov, saj se poleg Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) upošteva še Zakon o Triglavskem narodnem parku – ZTNP-1 (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14, 60/17, 82/20, 18/23). V skladu s 15. členom omenjenega zakona je v prvem varstvenem območju prepovedano gospodariti z gozdom, je pa dopustno izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in zagotavljanju nujnih varstvenih ukrepov v gozdovih, ter izgradnja nujno potrebne gozdne infrastrukture za izvedbo teh ukrepov.

Velika večina gozdov je v zasebni lasti oz. v lasti agrarne skupnosti Stara Fužina – Studor.

Ekološke funkcije so na prvi stopnji poudarjene po celotni površini RGR v varovalnih odsekih, ker gre za prvo varstveno območje TNP, nad Bohinjskim jezerom pa v RGR seže tudi pas klimatskega pomena okolice jezera. Znotraj prvega varstvenega območja TNP so tudi posamezna zimovališča divjadi in mirna območja. Socialne funkcije so na prvi stopnji poudarjene na območju planine Blato in Voje (rekreativni in turistični pomen) ter estetski pomen okolice Bohinjskega jezera in zatrepale deniške doline.

V RGR se nahajajo habitatni tip ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (Anemonio-Fagion) – 91K0), kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (*Vaccinio-Piceetea* - 9410) ter Ruševje z vrstama *Pinus mugo* in *Rhododendron hirsutum* (Mugo-Rhododendron hirsuti - 4070).

STANJE GOZDOV

a) Rastišče

Preglednica 140/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
56300	Alpsko predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	264,13	11,8
59200	Predalpsko alpsko toploljubno bukovje	54,95	2,5
63400	Alpsko bukovje s črnim telohom	211,40	9,5
64300	Predalpsko jelovo bukovje	234,28	10,5
67100	Smrekovje na karbonatnem skalovju	16,32	0,7
68300	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico	11,23	0,5
69100	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi	964,51	43,2
70200	Alpsko ruševje	475,84	21,3
Skupaj		2.232,66	100,0

Razred je rastiščno pester. Z znatnim delež je zastopanih 5 gozdno rastiščnih tipov, med katerimi prevladuje planinsko smrekovje na karbonatni podlagi s 43,2%.

b) Stanje sestojevLesna zaloga in prirastek**Preglednica 141/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek**

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	8,7	15,8	32,2	33,4	9,9	120,8	71,7	1,29	71,7
Listavci	14,9	26,1	22,6	16,2	20,2	47,7	28,3	0,51	28,3
Skupaj	10,5	18,7	29,5	28,5	12,8	168,5	100,0	1,80	100,0

Lesna zaloga in njena struktura sta tudi v tem razredu ocenjena okularno. Povprečna lesna zaloga in letni prirastek sta zaradi ekstremnosti rastišč še nižja v primerjavi z razredom varovalnih gozdov. Lesna zaloga znaša 168,5 m³/ha.

V lesni zalogi prevladujejo iglavci, ki predstavljajo skoraj tri četrtine količin. Dve tretjini lesne zaloge iglavcev se nahaja v tretjem in četrtem debelinskem razredu. Zaradi debelejšega drevja iglavcev je skupna porazdelitev lesne zaloge desno asimetrična z vrhom v četrtem debelinskem razredu. Podobno razmerje je tudi pri skupni lesni zalogi. Pri listavcih pa je lesna zaloga dokaj enakomerno porazdeljena po vseh debelinskih razredih. Letni prirastek je skromen in znaša 1,8 m³/ha.

Razmerje drevesnih vrst**Preglednica 142/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst**

	Enota	Smreka	Jelka	Macesen	Bukev	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	79,3	18,3	23,2	41,2	2,0	3,0	1,5
stanje	%	47,1	10,9	13,8	24,5	1,2	1,8	0,9

Smreka predstavlja skoraj polovico lesne zaloge. S četrtinskim deležem so zastopani ostali iglavci (jelka in macesen) ter bukev. Ostale drevesne vrste skupaj predstavljajo komaj 3,9 % lesne zaloge. Od teh je največ črnega gabra in malega jesena.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev**Preglednica 143/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah**

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	26,14	0,0	6,4	9,3	84,3	0,0	5,1	94,9	0,0	5,1	1,3	2,3	91,3
Drogovnjak	2,89	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	15,6	84,4	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Debeljak	2,49					0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	19,87					0,0	29,5	70,5	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.181,27					0,0	0,1	99,9	0,0				
Skupaj:	2.232,66												

Velika večina sestojev (97,7 %) je raznomerne zgradbe. Mladovja so zastopana z deležem 1,2 %, sestoji v obnovi pa z 0,9 % deležem, preostale razvojne faze so zastopane simbolično.

USMERITVE IN UKREPI

Poseka, vključno z gojitveno negovalnimi deli ne načrtujemo, saj tovrstnih del v skladu s 15. členom ZTNP- 1 ni dovoljeno izvajati.

Dovoljeni so le nujni varstveni ukrepi, ki so nujni sanacijski ukrepi in ukrepi za zmanjševanje tveganj pri upravljanju gozdnih ekosistemov. Nujni sanacijski ukrepi se prednostno izvajajo v prvem varstvenem območju, kadar to meji na gospodarske gozdove, ter v predelih, kjer gozdovi zagotavljajo tudi druge ekološke in/ali socialne vloge (npr. zaščitna), oziroma tam, kjer motnje ogrožajo širše območje gozdov. V 2. VO TNP se na meji s 1. VO TNP oblikuje »varovalni pas«, v katerem se poostreno nadzoruje smrekove sestoje in se jih v primeru napadenosti s podlubniki prioriteto sanira.

Ne glede na velikost pojava je v primeru požara potrebna takojšnja intervencija. Za večje motnje je obvezna izdelava posebnega sanacijskega načrta, v katerem se podrobno opredeli način sanacije konkretne prizadete površine, za manjše motnje pa se s podrobnim načinom sanacije dopolni gozdnogojitveni načrt.

Merila za določitev sanacijskih ukrepov v prvem varstvenem območju narodnega parka glede na določbo šestega odstavka 15. člena:

- ob pojavu gozdnih požarov je nujna takojšnja intervencija z gašenjem in lokalizacija požara s požarnimi presekami, če gre za varstvo človeškega življenja ali premoženja, ki se nanaša le na objekte ali za ohranitev lastnosti naravnih vrednot in kulturne dediščine;
- pri veliki količini napadle lesne mase zaradi večjih motenj, kot so vetrolom, snegolom in/ali žledolom, je potrebna intervencija z namenom: čiščenja hudourniških strug in potokov, stabilizacije strmih pobočij, kjer je veliko tveganje za plazove in usade, zagotovitve osnovnega varstva pred napadom škodljivih organizmov (npr. podlubniki);
- pri pojavu škodljivih organizmov (npr. podlubniki) je treba nevtralizirati napaden material, da se onemogoči širjenje pojava na večje površine.

Glej tudi poglavje 6.2.5 (Usmeritve za delo v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom).

10 LITERATURA

ARSO: Arhiv meritev - opazovani in merjeni meteorološki podatki po Sloveniji (URL: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/archive/>), Podnebje (URL: <http://meteo.arso.gov.si/met/sl/climate/>) in Atlas okolja (URL: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso).

Baza prostorskih podatkov ZGS. 2023. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije.

BONČINA, A., BABIJ, V., DAKSKOBLER, I., KLOPČIČ, M., POLJANEC, A., ROZMAN, A., 2021. Gozdni rastiščni tipi Slovenije: Vegetacijske, sestojne in upravljalne značilnosti. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete v Ljubljani in Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.

BONČINA A., 2009. Urejanje gozdov: upravljanje gozdnih ekosistemov – učbenik za študente univerzitetnega študija gozdarstva. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 359 str.

FICKO A., POLJANEC A., BONČINA A., 2005. Presoja možnosti vključevanja načrta za zasebno gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Winkler, I., (Ur.). (Strokovna in znanstvena dela, 123). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 119 – 136

Čampa, L., Azarov, E., Urbamiči, M., 1986. Gozdne združbe in Gozdne združbe in rastiščnogojitveni tipi v gozdnogospodarski enoti Pokljuka. Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF v Ljubljani.

Gozdnogospodarski načrt GEE Bohinj za desetletje 2014 – 2023. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled.

Gozdnogospodarski načrt GEE Bohinj za desetletje 2014 – 2023 (sprememba 2020). Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled.

Gozdnogospodarski načrt GGO Bled za desetletje 2021 – 2030. Bled. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled.

Geodetske podlage ZGS. 2023. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije.

KREPFL, D., 2023. Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Bohinj (2024-2033) Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Kranj.

Osnovna Geološka karta SFRJ 1:100.000 - listi Kranj, Tolmin in Beljak. Geološki zavod Slovenije, Ljubljana, 2000. URL: <https://biotit.geo-zs.si/ogk100/>.

Pedološka karta Slovenije 1:25.000 in 1:250.000. TIS/ICPVO – Infrastrukturni center za pedologijo in varstvo okolja, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana 1999-2010. Url: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso.

Resolucija o strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2025. 2023. Uradni list RS, št. 72/2023.

Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot. Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15, 7/19 in 53/23.

Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Ur.l. RS št. 91/10 in 200/20

Pravilnik o gozdnih prometnicah. Ur.l. RS št. 4/09

Pravilnik o varstvu gozdov. Ur.l. RS št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.

Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. 2009. Uradni list RS, št. 25/09.

Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. 2008. Ljubljana, Oddelek za gozdnogospodarsko načrtovanje, Zavod za gozdove Slovenije: 110 str.

Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023-2028. 2023. Ljubljana, Vlada republike Slovenije (4. oktober 2023). <https://natura2000.gov.si/natura-2000/life-ip-natura-si/pun-2023-2028/>.

Register kulturne dediščine (RKD) 2024. Ljubljana, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije. <https://www.gov.si/zbirke/storitve/posredovanje-podatkov-o-kulturni-dediscini-uporabnikom/> (dostopano maj 2024).

Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (ReNGP). 2007. Uradni list RS, št. 111/07.

Statistični urad Republike Slovenije. Podatkovna baza SiStat,. 2023. URL: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl> (6.5.2024); Slovenske statistične regije in občine v številkah, podatki za leto 2022. URL: <https://www.stat.si/obcine> (6.5.2024)

URBANČIČ, M., 1984. Gozdne združbe in rastiščnogojitveni tipi v gozdnogospodarski enoti Notranji Bohinj, Fitocenološki elaborat. Ljubljana, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri BF v Ljubljani.

Uredba o ekološko pomembnih območjih. 2004. Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18.

Uredba o kategorizaciji državnih cest. 2024. Uradni list RS, št. 67/16.

Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Ur.l RS št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20

Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. Ljubljana, MOP.

VESELIČ, A., BABIJ., V., DAKSKOBLER., I., KUTNAR., L., MARINŠEK., A., ROZMAN., A., 2022. Priročnik za razpoznavanje gozdni rastiščnih tipov. Zveza gozdarskih društev Slovenije – Gozdarska založba, Ljubljana.

ZG (Zakon o gozdovih).1993. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE.

Zakon o divjadi in lovstvu. 2004. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22.

ZON (Zakon o ohranjanju narave). 2004. Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O.

ZV-1 (Zakon o vodah). 2002. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE.

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta:

Simon PINTAR, univ. dipl. inž. gozd.
 Branka JERALA, univ. dipl. inž. gozd.
 Andrej GARTNER, univ. dipl. inž. gozd.
 Jernej AVSENEK, univ. dipl. inž. gozd.
 Lucija ODAR, mag. inž. gozd.
 Damjan JAN, dipl. inž. gozd.
 Aljaž KOŽUH, mag. biol. in ekol. z naravovar.
 Blaž ČERNE, univ. dipl. inž. gozd.
 Klemen ZALOKAR, univ. dipl. inž. gozd.
 Helena TOMŠIČ, univ. dipl. org.
 Marko GAŠPERIN, univ. dipl. inž. gozd.
 Gregor JAN, dipl. inž. gozd.
 Gregor OBLAK, dipl. inž. gozd.
 Boris MAVRAR, dipl. inž. gozd.
 Stane KUNEJ, dipl. inž. gozd.

Datum določitve osnutka: 27. 5. 2024

Podpisniki

Nosilec izdelave načrta:

Simon PINTAR, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za gozdnogospodarsko načrtovanje

Andrej GARTNER, univ. dipl. inž. gozd.

v.d. Vodje območne enote

Jernej AVSENEK, univ. dipl. inž. gozd.

Direktor Zavoda za gozdove Slovenije

Gregor DANEV, univ. dipl. inž. gozd.

12 PROSTORSKI DEL NAČRTA

KAZALO VSEBINE

Stanje in razvoj gozdnih površin

Večfunkcionalna območja

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov brez in z ukrepi

Območja gozdov

Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območja za možno krčitev gozdov

Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Preglednica: Intenzivnost gospodarjenja

Preglednica: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Preglednica: Površine gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Preglednica: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

KAZALO KART

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 2A: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Karta 2B: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 46. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 6A: Območja gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6B: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 9a: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi prometnicami

Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti št.1 je v merilu 1 : 25 000 prikazana primerjava gozdnih površin preteklega gozdnogospodarskega načrta, novo določene gozdne površine, zaraščajoče površine, druga gozdna zemljišča ter v preteklem desetletju izkrčen gozd.

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	10589,23	100
1b) Novo določene površine gozdov	10615,12	100,2
1c) Novo izločene gozdne površine	88,44	0,8
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	24,08	0,2
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	9787,48	92,42
Površine v zaraščanju (niso gozd)	130,09	
Druga gozdna zemljišča	827,64	

Novo določene gozdne površine so skupne površine kot jih določa Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE) v 2. členu zakona (gozd in ostala gozdna zemljišča). V GGE Bohinj se je površina gozdov povečala za 0,8 %. V GGE Bohinj je bilo v preteklem obdobju izkrčeno 0,2 % površine, predvsem v kmetijske namene. Razlika je nastala, ker je maska gozda v novem načrtu kartirana s pomočjo lidarskih snemanj in novih ortofoto posnetkov iz leta 2023 in je zaradi tega gozdni rob določen bolj natančno kot v preteklosti.

Večfunkcionalna območja

Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Na karti 2a so izrisana območja, kjer so na istem območju navzoče ekološke (vsaj 2. stopnja) in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, funkcija varovanja naravne dediščine, funkcija varovanja kulturne dediščine, higiensko zdravstvena, estetska in raziskovalna), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

V GGE Bohinj se ta območja pojavljajo na kar 87 % površine gozdnega prostora, izvzeta so območja nad Nemškim Rovtom, območje v okolici bivšega smučišča Kobla, pobočje nad vasjo Lepence, območje Bareče doline in območje Šavnice.

Karta 2A: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Na karti 2b so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke (1. in 2. stopnja) in za okolje obremenjujoče socialne funkcije (turistična, rekreacijska, poučna in obrambna), vsaj 2. stopnje poudarjenosti. Območja so razvrščena v štiri kategorije:

Karta 2B: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

1. območje – s 1. stopnjo poudarjenosti sta navzoči vsaj ena ekološka in vsaj ena za okolje obremenjujoča socialna funkcija,
2. območje – z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti ter vsaj eno za okolje obremenjujočo socialno funkcijo 2. stopnje poudarjenosti,
3. območje – z navzočo vsaj eno za okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti ter vsaj eno ekološko funkcijo 2. stopnje poudarjenosti,

4. območje - z navzočo vsaj eno ekološko in eno za okolje obremenjujočo socialno funkcijo na 2. stopnji poudarjenosti.

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

Območje	Površina ha	Delež %
1.območje	157,12	1,31
2.območje	44,57	0,37
3.območje	326,46	2,71
4.območje	762,40	6,33
Skupaj	1290,55	10,72

Možnost konfliktov med ekološkimi in socialnimi funkcijami v GGE Bohinj znatna.

1. območje: v GGE Bohinj so ta območja v okolici Bohinjskega jezera, dolina Voj in območje visokega barja na Goreljku. Na Goreljku nastaja konflikt med poučno funkcijo na visokem barju in biodiverzitetno funkcijo. V okolici Bohinjskega jezera in v dolini Voj nastaja konflikt med hidrološko in turistično funkcijo.

2. območje: ta območja se pojavljajo v okolici bivšega smučišča Kobla, kjer je izražen konflikt med rekreacijsko in varovalno funkcijo, manjša območja se še pojavljajo na planini Praprotnica, nad vasjo Podjelje in v dolini pod planino Uskovnica.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na karti 3 je v merilu 1 : 50 000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 46. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS št. 91/10 in 200/20).

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 37. (36) členom Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi se določi po odsekih, pri čemer se kot merilo upošteva vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50 %) in realiziran (50 %) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota presega število 9
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9;
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6;
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3;
- 5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov

Preglednica: Intenzivnost gospodarjenja

Intenzivnost gospodarjenja	Površina ha	Delež (%)
1 zelo velika	1340,37	13,7
2 velika	2348,87	24,0
3 srednja	2245,37	22,9
4 majhna	2785,6	28,5
5 brez ukrepov	1067,27	11,9
Skupaj	9787,48	100

Z zelo veliko intenzivnostjo se gospodari na 14 % površine. Z veliko ali srednjo intenzivnostjo se gospodari na 24 % oz. 23 % površine. Majhna intenzivnost je na 28 % površine, brez ukrepov pa na 11 % površine gozda. Površine brez ukrepov so večinoma varovalni gozdovi.

Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so v merilu 1 : 50 000 prikazane površine varovalnih gozdov (Uredba o varovalnih gozdovih) in površine gozdov s posebnim namenom.

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Preglednica: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Kategorija	Površina ha	Delež %
Večnamenski gozdovi	2187,84	22,4
Varovalni gozdovi	3716,41	38,0
GPN – ukrepi niso dovoljeni	/	/
GPN – ukrepi dovoljeni	3883,23	39,6
Skupaj	9787,48	100,0

V GGE je 22,4 % večnamenskih gozdov, 39,6 % gozdov s posebnim namenom, kjer so ukrepi dovoljeni in kar 38 % varovalnih gozdov.

Območja gozdov

Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Na karti 6a so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja za ohranitev prostoživečih živali (mirne cone in zimovališča).

Karta 6A: Območja gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Preglednica: Površine gozdov pomembnih za ohranitev prostoživečih živali

Kategorija	Površina gozda (ha)	Delež gozda (%) od vseh gozdov
Mirne cone	682,42	40,4
Zimovališča	1007,52	59,6
Skupaj	1689,94	100

V GGE Bohinj imamo mirne cone divjega petelina, gamsa, ruševca in planinskega orla, imamo tudi 1007 ha zimovališč za jelene, muflona in gamsa.

Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Na karti 6b so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave (Natura 2000 in EPO).

Karta 6B: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Preglednica: Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Kategorija	Površina (ha)	Delež (%)
Natura 2000	6897,99	70,47
EPO	9083,29	92,80
Površina gozdov	9787,48	100

Na 70,47 % površine gozdov v GGE so območja NATURE 2000, 92,80 % gozdov spada v ekološko pomembna območja.

Območja za možno krčitev gozdov

Na karti št. 8 so v merilu 1 : 50 000 prikazana območja:

- kjer je krčitev gozda dovoljena,
- kjer krčitev gozda praviloma ni dopustna (gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti (50 m buffer), sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m buffer), ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave, manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna),
- kjer krčitev gozda ni dovoljena (gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve).

Karta 8: Območja gozdov kjer je dopustno krčenje gozdov

13 PRILOGE

PRILOGE V NAČRTU

Priloga 1

Obrazec E1 Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote: LP, F2, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2 Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD, D-PGR, PDV, PDR, GFR2, EVP, EVGD

Obrazec E3 Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Seznam tarif po odsekih

Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Naravne vrednote v GGE Bohinj

Pregled jam v GGE Bohinj

LOČENE PRILOGE

Priloga 2

Obrazci E4 – Stanje, usmeritve in ukrepi na ravni odsekov

Priloga 3 – Kartno gradivo

Karta št. 1: Pregledna karta

Karta št. 2: Karta tipov drevesne sestave

Karta št. 3: Karta rastišč

Karta št. 4: Karta kategorij gozdov

Karta št. 5: Karta rastiščno gojitvenih razredov

Karta št. 6: Karta habitatov, biotopov in ogroženosti vrst

Karta št. 7: Karta funkcij gozdov

Karta št. 8: Karta ukrepov

Karta št. 9: Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del

Karta št. 11: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila

Karta št. 12: Karta požarne ogroženosti gozdov

Preglednice v prilogah

13.1.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi-lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	9.375,21	390,82	21,45	9.787,48
Delež (%)	95,79	3,99	0,22	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
01102-2 -Predalpska jelova bukovja	373,56	123,6	135,8	259,4	2,96	2,24	5,21	14,7	12,7	13,6	67,9
01103-3 -Alpska bukovja v tipičnih e	3,52	63,4	219,9	283,2	1,67	4,47	6,14	20,2	20,0	20,1	92,5
01104-4 -Alpska bukovja osojna	642,18	54,5	113,2	167,6	1,29	3,20	4,49	12,4	13,8	13,3	49,7
01105-5 -toploljubna bukovja	593,52	36,6	108,1	144,8	1,31	3,32	4,64	19,4	18,5	18,7	58,4
01106-6 -Podgorska bukovja	573,04	53,2	97,9	151,1	1,76	3,39	5,15	16,1	13,5	14,4	42,3
01107-7 -Varovalni gozdovi	2,02	138,6	104,5	243,1	1,25	1,34	2,59	18,9	0,0	10,8	101,3
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	2.187,84	61,2	111,8	173,0	1,71	3,12	4,82	15,2	14,7	14,9	53,4
01101-1 -Subalpinska smrekovja	779,09	510,4	17,1	527,5	13,26	0,31	13,57	23,2	14,2	22,9	89,2
01102-2 -Predalpska jelova bukovja	665,88	196,2	96,7	292,9	4,52	1,81	6,33	18,6	12,4	16,6	76,7
01103-3 -Alpska bukovja v tipičnih e	2.001,07	172,2	114,7	286,9	4,89	2,73	7,62	22,8	17,3	20,6	77,5
01104-4 -Alpska bukovja osojna	155,20	33,3	146,3	179,6	0,79	3,96	4,74	9,2	20,0	18,0	68,3
01105-5 -toploljubna bukovja	141,87	36,2	105,3	141,6	1,35	3,01	4,36	18,0	12,2	13,7	44,5
01106-6 -Podgorska bukovja	128,71	48,2	70,6	118,8	1,34	2,48	3,82	19,7	13,8	16,2	50,4
01108-8 -Gozdovi v prvem varstvenem	11,41	176,7	2,0	178,7	1,69	0,04	1,73	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	3.883,23	229,5	91,2	320,7	6,09	2,13	8,22	22,2	16,1	20,5	80,0
01107-7 -Varovalni gozdovi	1.495,16	94,5	170,2	264,7	1,02	1,92	2,94	3,4	2,5	2,8	25,2
01108-8 -Gozdovi v prvem varstvenem	2.221,25	120,5	48,0	168,4	1,28	0,51	1,79	0,0	0,0	0,0	0,0
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	3.716,41	110,0	97,1	207,2	1,18	1,08	2,25	1,2	1,7	1,4	13,2
Skupaj vsi gozdovi	9.787,48	146,5	98,1	244,6	3,24	1,95	5,19	15,6	10,4	13,5	63,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	731,28	7,5							
Drogovnjak	712,52	7,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Debeljak	1.565,21	16,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Sestoj v obnovi	2.110,38	21,6	760,25	36,0	15,9	51,7	28,4	4,0	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	4.668,09	47,6	1,77	0,0	0,0	88,1	11,9	0,0	
Skupaj	9.787,48	100,0	762,02	7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	731,28	9,2	33,1	39,7	18,0	29,5	17,3	53,2	0,0	12,7	20,8	25,8	40,7
Drogovnjak	712,52	13,3	47,9	37,6	1,2	14,5	28,0	57,0	0,5	34,4	38,6	17,5	9,5
Debeljak	1.565,21					30,6	61,0	8,4	0,0	24,6	75,4	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	2.110,38					26,6	34,4	39,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	4.668,09					0,3	14,2	85,5	0,0				
Skupaj	9.787,48												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,2	14,7	24,9	28,4	26,8	48,0	117,5
Jelka	9,3	14,1	21,2	29,6	25,8	7,6	18,5
Bor	8,4	29,4	21,2	31,4	9,6	0,2	0,4
Macesen	20,3	12,9	28,2	27,8	10,8	4,2	10,2
Bukev	15,2	31,2	29,3	13,1	11,2	34,9	85,4
Pl. Ist.	18,1	30,1	25,3	10,6	15,9	1,8	4,5
Dr. tr. Ist.	10,5	33,0	44,4	6,3	5,8	2,2	5,5
Meh. Ist.	18,0	31,8	33,9	9,0	7,3	1,1	2,6
Iglavci	6,8	14,6	24,7	28,4	25,5	59,9	146,5
Listavci	15,1	31,4	30,0	12,5	11,0	40,1	98,1
Skupaj	10,1	21,3	26,8	22,1	19,7	100,0	244,6

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,9	14,2	24,2	26,9	29,8	54,6	146,0
Jelka	4,8	12,0	20,7	29,8	32,7	6,2	16,6
Bor	8,4	29,4	21,2	31,4	9,6	0,2	0,6
Macesen	18,1	15,0	22,8	23,2	20,9	2,1	5,7
Bukev	15,4	32,5	28,0	14,5	9,6	33,3	89,1
Pl. Ist.	18,4	31,3	25,2	12,6	12,5	2,0	5,4
Dr. tr. Ist.	18,1	36,2	24,6	13,0	8,1	0,8	2,1
Meh. Ist.	23,5	32,6	23,3	10,9	9,7	0,8	2,1
Iglavci	5,4	14,1	23,8	27,1	29,6	63,1	168,9
Listavci	15,8	32,5	27,7	14,3	9,7	36,9	98,6
Skupaj	9,2	20,9	25,2	22,4	22,3	100,0	267,5

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,52	0,70	0,82	0,71	0,49	62,4	3,24
Listavci	0,62	0,69	0,42	0,14	0,07	37,6	1,95
Skupaj	1,14	1,39	1,24	0,85	0,56	100,0	5,19

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,65	0,98	1,14	0,99	0,74	64,4	4,51
Listavci	0,83	0,90	0,49	0,19	0,08	35,6	2,49
Skupaj	1,48	1,88	1,63	1,18	0,82	100,0	7,00

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	223.062	15,6											
Listavci	99.461	10,4											
Skupaj	322.523	13,5											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	18,00	18,00											
Sadnja	ha	14,10	14,10											
Obžetev	ha	32,81	123,47											
Nega mladja	ha	5,10	5,10											
Nega gošče	ha	47,04	47,04											
Nega letvenjaka	ha	87,88	87,88											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	61,73	61,73											
Varstvo pred erozijo	dni	395,00	395,00											
Varstvo pred žuželkami	dni	53,00	53,00											
Zaščita s premazom	ha	11,75	33,75											
Zaščita s količenjem	kos	29.900,00	29.900,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	22,30	44,60											
Vzdrževanje travinj	ha	6,20	62,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	dni	75,00	75,00											

13.1.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda**Rastiščnogojitveni razred 1: subalpinska smrekovja - 01101****Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	763,03	15,73	0,33	779,09
Delež (%)	98,0	2,0	0,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,1	12,5	23,5	28,0	31,9	93,4	492,6
Jelka	5,1	15,6	26,7	28,7	23,9	2,2	11,4
Macesen	5,9	16,4	23,5	30,2	24,0	1,2	6,4
Bukev	17,6	38,7	33,3	7,0	3,4	3,1	16,5
Pl. Ist.	25,1	37,9	35,7	1,0	0,3	0,1	0,4
Dr. tr. Ist.	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Meh. Ist.	43,9	32,5	19,9	3,7	0,0	0,0	0,2
Iglavci	4,2	12,7	23,6	28,0	31,5	96,8	510,4
Listavci	18,1	38,6	33,2	6,8	3,3	3,2	17,1
Skupaj	4,6	13,5	23,9	27,3	30,7	100,0	527,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,34	2,56	3,49	3,26	2,61	97,7	13,26
Listavci	0,12	0,12	0,06	0,01	0,00	2,3	0,31
Skupaj	1,46	2,68	3,55	3,27	2,61	100,0	13,57

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi										
Gpn, ukrepi so dovoljeni	67,50	8,7	148,86	19,1	562,73	72,2	0,00	0,0	779,09	100,0
Skupaj vsi gozdovi	67,50	8,7	148,86	19,1	562,73	72,2	0,00	0,0	779,09	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	52,6	5,2	57,8	15,1	0,7	15,8	67,7	5,9	73,6	25,7
30 - 49 cm	1,8	0,0	1,8	1,6	0,2	1,8	3,4	0,2	3,6	5,9
50 in več cm	0,9	0,0	0,9	0,5	0,0	0,5	1,4	0,0	1,4	4,4
Skupaj	55,3	5,2	60,5	17,2	0,9	18,1	72,5	6,1	78,6	36,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	65,77	8,4						
Drogovnjak	56,76	7,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	392,02	50,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	192,16	24,7	79,65	41,4	29,0	54,4	16,5	0,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	72,38	9,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	779,09	100,0	79,65	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	64,08	0,02	0,00	0,02	0,00	11,05	0,00	0,57	0,13	3,78	79,65
%	8,98	0,00	0,00	0,00	0,00	1,55	0,00	0,08	0,02	0,53	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	862	9,5	41,2	37,2	11,4	0,7
Jelka	11	0,0	36,4	63,6	0,0	0,0
Macesen	7	28,5	28,6	28,6	14,3	0,0
Ostali igl.	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	25	20,0	32,0	20,0	20,0	8,0
Pl. list.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Meh. list.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	881	9,5	41,0	37,6	11,2	0,7
Skupaj listavci	27	18,5	29,7	18,5	25,9	7,4
Skupaj	908	9,8	40,6	37,0	11,7	0,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,8
Veje	1,4
Osutost	0,2
Skupaj	4,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	46.024	30.680	66,7	65,7
LISTAVCI	702	346	49,3	0,7
Skupaj	46.726	31.026	66,4	66,4

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	98,1	8,7	8,4
Jelka	0,2	3,7	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,6	8,2	0,1
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	1,1	6,2	0,1
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,0	0,6	0,0
Dr. tr. list.	0,0	0,0	0,0
Meh. list.	0,0	1,0	0,0
Skupaj iglavci	98,9	8,6	8,5
Skupaj listavci	1,1	5,6	0,1
Skupaj	100,0	8,6	8,6

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	3,2	5,5	6,6	9,5	14,1	8,6	39,8
Listavci	1,9	4,6	7,9	8,5	0,0	5,6	0,4
Skupaj	3,1	5,4	6,6	9,5	14,1	8,6	40,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	95,0	1,0	0,0	0,7	0,0	2,9	0,0	0,2	0,0	0,2
2014	97,1	0,5	0,0	0,7	0,0	1,5	0,0	0,1	0,0	0,1
2024	93,4	2,2	0,0	1,2	0,0	3,1	0,0	0,1	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	92.406	23,2											
Listavci	1.893	14,2											
Skupaj	94.299	22,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	0,85	2,00											
Nega gošče	ha	3,67	3,67											
Nega letvenjaka	ha	10,89	10,89											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	6,37	6,37											
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	dni	20,00	20,00											

Rastiščnogojitveni razred 2: predalpska jelova bukovja - 01102**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	974,75	63,21	1,48	1.039,44
Delež (%)	93,8	6,1	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	4,4	11,7	22,6	28,0	33,3	44,2	124,1
Jelka	4,5	10,6	17,6	28,2	39,1	11,0	30,8
Bor	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Macesen	11,2	16,1	27,1	24,2	21,4	5,4	15,2
Bukev	12,7	29,1	31,7	16,2	10,3	36,3	102,0
Pl. Ist.	13,7	28,7	32,1	14,2	11,3	2,5	7,0
Dr. tr. Ist.	19,8	34,2	33,0	7,3	5,7	0,2	0,7
Meh. Ist.	18,1	38,9	27,9	13,3	1,8	0,4	1,2
Iglavci	5,0	11,9	22,1	27,7	33,3	60,6	170,1
Listavci	12,8	29,2	31,8	16,0	10,2	39,4	110,7
Skupaj	8,1	18,7	25,9	23,1	24,2	100,0	280,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,63	0,80	0,97	0,88	0,68	66,9	3,96
Listavci	0,54	0,68	0,49	0,18	0,08	33,1	1,96
Skupaj	1,17	1,48	1,46	1,06	0,76	100,0	5,92

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	16,83	4,5	294,69	78,9	62,04	16,6	0,00	0,0	373,56	35,9
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	490,10	73,6	175,78	26,4	0,00	0,0	665,88	64,1
Skupaj vsi gozdovi	16,83	1,6	784,79	75,5	237,82	22,9	0,00	0,0	1.039,44	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	13,1	9,8	22,9	12,9	19,2	32,1	26,0	29,0	55,0	18,0
30 - 49 cm	3,2	0,5	3,7	2,4	1,2	3,6	5,6	1,7	7,3	11,5
50 in več cm	0,9	0,0	0,9	0,3	0,0	0,3	1,2	0,0	1,2	3,8
Skupaj	17,2	10,3	27,5	15,6	20,4	36,0	32,8	30,7	63,5	33,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	104,95	10,1						
Drogovnjak	58,98	5,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	257,30	24,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	362,79	34,8	127,17	35,1	13,5	56,5	27,7	2,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	255,42	24,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.039,44	100,0	127,17	12,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	55,37	3,70	0,00	0,03	0,00	63,57	0,00	2,37	0,18	1,95	127,17
%	5,93	0,40	0,00	0,00	0,00	6,80	0,00	0,25	0,02	0,21	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	307	2,3	43,6	48,2	5,9	0,0
Jelka	81	3,7	42,0	51,9	1,2	1,2
Macesen	4	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
Bukev	242	2,9	24,0	43,7	21,5	7,9
Pl. Ist.	30	0,0	13,3	53,3	26,7	6,7
Meh. Ist.	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Skupaj iglavci	392	2,6	43,4	48,9	4,8	0,3
Skupaj listavci	274	2,6	22,6	44,8	22,3	7,7
Skupaj	666	2,6	34,8	47,3	12,0	3,3

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,9
Veje	1,9
Osutost	0,8
Skupaj	4,6

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	42.447	85.238	200,8	147,1
LISTAVCI	15.493	5.744	37,1	9,9
Skupaj	57.940	90.982	157,0	157,0

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	90,0	35,3	22,0
Jelka	3,7	8,5	0,9
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,0	2,6	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	6,2	6,4	1,5
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,1	1,2	0,0
Dr. tr. list.	0,0	0,4	0,0
Meh. list.	0,0	0,6	0,0
Skupaj iglavci	93,7	31,2	22,9
Skupaj listavci	6,3	5,8	1,5
Skupaj	100,0	24,4	24,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	8,3	21,7	26,9	36,0	40,3	31,2	82,8
Listavci	1,6	3,0	7,7	10,8	11,5	5,8	5,6
Skupaj	4,6	12,4	22,4	31,7	37,3	24,4	88,4

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	57,7	7,9	0,0	0,5	0,0	30,8	0,0	2,2	0,4	0,5
2014	62,2	10,7	0,0	0,4	0,0	23,7	0,0	2,0	0,3	0,7
2024	44,2	11,0	0,0	5,4	0,0	36,3	0,0	2,5	0,2	0,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	31.127	17,6											
Listavci	14.414	12,5											
Skupaj	45.541	15,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	1,50	1,50											
Obžetev	ha	4,05	15,20											
Nega mladja	ha	0,60	0,60											
Nega gošče	ha	2,73	2,73											
Nega letvenjaka	ha	8,85	8,85											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	3,27	3,27											
Varstvo pred žuželkami	dni	20,00	20,00											
Zaščita s premazom	ha	1,65	4,50											
Zaščita s količenjem	kos	4.500,00	4.500,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	6,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,50	5,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00											
Pušcanje stoječe biomase v gozdu	dni	20,00	20,00											

Rastiščnogojitveni razred 3: alpska bukovja v tipičnih ekoloških razmerah - 01103**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.938,06	62,79	3,74	2.004,59
Delež (%)	96,7	3,1	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Smreka	6,1	17,7	26,7	24,7	24,8	52,1	149,9
Jelka	4,6	14,9	25,2	27,8	27,5	6,3	18,0
Bor	4,6	15,7	28,9	33,8	17,0	0,2	0,4
Macesen	8,7	16,9	22,6	26,0	25,8	1,3	3,7
Bukev	17,6	33,9	27,5	12,2	8,8	35,6	102,1
Pl. Ist.	22,1	34,0	22,8	11,0	10,1	2,3	6,7
Dr. tr. Ist.	17,2	34,6	26,4	11,3	10,5	1,0	2,7
Meh. Ist.	25,9	32,0	22,3	9,6	10,2	1,2	3,3
Iglavci	6,0	17,3	26,5	25,1	25,1	59,9	172,0
Listavci	18,1	33,8	27,1	12,1	8,9	40,1	114,9
Skupaj	10,9	24,0	26,6	19,9	18,6	100,0	286,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m³/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	3,52	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00
Listavci	207,98	10,4	1.191,50	59,5	601,59	30,1	0,00
Skupaj	211,50	10,6	1.191,50	59,4	601,59	30,0	0,00

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	3,52	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	3,52	0,2
Gpn, ukrepi so dovoljeni	207,98	10,4	1.191,50	59,5	601,59	30,1	0,00	0,0	2.001,07	99,8
Skupaj vsi gozdovi	211,50	10,6	1.191,50	59,4	601,59	30,0	0,00	0,0	2.004,59	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	27,1	15,8	42,9	14,8	26,2	41,0	41,9	42,0	83,9	27,3
30 - 49 cm	4,2	0,6	4,8	3,4	2,2	5,6	7,6	2,8	10,4	16,3
50 in več cm	0,4	0,0	0,4	0,2	0,0	0,2	0,6	0,0	0,6	1,8
Skupaj	31,7	16,4	48,1	18,4	28,4	46,8	50,1	44,8	94,9	45,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	177,52	8,9						
Drogovnjak	300,19	15,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	581,68	28,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	540,66	27,0	203,47	37,6	11,0	58,2	28,3	2,5
RAZNOMERNO (sk-gnz)	404,54	20,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.004,59	100,0	203,47	10,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	52,60	0,98	0,00	0,20	0,00	108,52	0,00	15,66	3,28	22,23	203,47
%	2,88	0,05	0,00	0,01	0,00	5,94	0,00	0,86	0,18	1,22	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	680	3,8	34,1	47,1	14,1	0,9
Jelka	29	10,3	58,7	27,6	3,4	0,0
Macesen	10	0,0	10,0	60,0	30,0	0,0
Bukev	367	1,9	19,3	37,1	32,7	9,0
Pl. list.	13	0,0	23,1	53,8	23,1	0,0
Dr. tr. list.	5	0,0	0,0	20,0	20,0	60,0
Meh. list.	8	0,0	0,0	50,0	37,5	12,5
Skupaj iglavci	719	4,0	34,8	46,5	13,9	0,8
Skupaj listavci	393	1,8	18,8	37,7	32,3	9,4
Skupaj	1.112	3,2	29,1	43,4	20,4	3,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,4
Veje	1,3
Osutost	1,2
Skupaj	4,9

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	63.924	115.951	181,4	118,0
LISTAVCI	34.318	9.195	26,8	9,4
Skupaj	98.242	125.146	127,4	127,4

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	92,1	29,5	18,3
Jelka	0,5	3,9	0,1
Bor	0,0	57,4	0,0
Macesen	0,0	2,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	7,0	4,4	1,4
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,2	2,5	0,0
Dr. tr. list.	0,0	0,8	0,0
Meh. list.	0,2	2,9	0,0
Skupaj iglavci	92,7	28,3	18,4
Skupaj listavci	7,3	4,2	1,5
Skupaj	100,0	19,8	19,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	7,1	18,2	27,8	37,1	34,9	28,3	58,2
Listavci	1,9	3,5	5,3	8,5	3,4	4,2	4,6
Skupaj	3,9	10,7	20,4	32,3	29,7	19,8	62,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	59,6	2,4	0,0	0,5	0,0	33,4	0,0	1,3	1,6	1,2
2014	61,9	2,8	0,0	0,3	0,0	31,5	0,0	1,5	0,9	1,1
2024	52,1	6,3	0,2	1,3	0,0	35,6	0,0	2,3	1,0	1,2

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	78.642	22,8											
Listavci	39.803	17,3											
Skupaj	118.445	20,6											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	12,00	12,00											
Sadnja	ha	3,80	3,80											
Obžetev	ha	6,90	28,65											
Nega mladja	ha	1,30	1,30											
Nega gošče	ha	8,79	8,79											
Nega letvenjaka	ha	19,76	19,76											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	23,28	23,28											
Varstvo pred erozijo	dni	20,00	20,00											
Varstvo pred žuželkami	dni	5,00	5,00											
Zaščita s premazom	ha	1,90	6,00											
Zaščita s količenjem	kos	3.400,00	3.400,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	5,80	11,60											
Vzdrževanje travinj	ha	3,20	32,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	dni	15,00	15,00											

Rastiščnogojitveni razred 4: alpska bukovja osojna - 01104**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	740,11	53,20	4,07	797,38
Delež (%)	92,8	6,7	0,5	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	4,1	11,6	20,0	25,9	38,4	17,4	29,6
Jelka	3,3	9,7	21,3	28,2	37,5	11,5	19,5
Bor	0,0	17,9	28,9	29,5	23,7	0,0	0,1
Macesen	30,2	16,0	16,1	12,3	25,4	0,7	1,2
Bukev	13,2	30,4	24,5	18,4	13,5	66,9	113,6
Pl. Ist.	15,4	26,5	22,6	13,4	22,1	2,4	4,1
Dr. tr. Ist.	26,7	31,9	24,8	5,4	11,2	0,4	0,7
Meh. Ist.	22,0	33,8	23,3	12,1	8,8	0,7	1,1
Iglavci	4,4	11,0	20,4	26,5	37,7	29,6	50,4
Listavci	13,5	30,2	24,4	18,1	13,8	70,4	119,6
Skupaj	10,8	24,5	23,2	20,6	20,9	100,0	170,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	0,13	0,20	0,27	0,29	0,31	26,2	1,19
Listavci	0,96	1,19	0,65	0,36	0,18	73,8	3,35
Skupaj	1,09	1,39	0,92	0,65	0,49	100,0	4,54

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	466,26	72,6	175,92	27,4	0,00	0,0	0,00	0,0	642,18	80,5
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	155,20	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	155,20	19,5
Skupaj vsi gozdovi	466,26	58,5	331,12	41,5	0,00	0,0	0,00	0,0	797,38	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m3/ha
10 - 29 cm	12,5	9,9	22,4	9,4	32,7	42,1	21,9	42,6	64,5	20,7
30 - 49 cm	5,4	0,2	5,6	3,8	4,2	8,0	9,2	4,4	13,6	21,5
50 in več cm	0,5	0,0	0,5	1,2	0,5	1,7	1,7	0,5	2,2	6,6
Skupaj	18,4	10,1	28,5	14,4	37,4	51,8	32,8	47,5	80,3	48,8

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	72,96	9,2							
Drogovnjak	111,10	13,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	122,04	15,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	347,26	43,5	124,83	35,9	14,9	63,6	14,8	6,7	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	144,02	18,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	797,38	100,0	124,83	15,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	23,79	4,36	0,00	0,00	0,00	83,34	0,00	6,78	3,09	3,47	124,83
%	3,28	0,60	0,00	0,00	0,00	11,50	0,00	0,94	0,43	0,48	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	53	5,7	45,2	43,4	3,8	1,9
Jelka	14	0,0	64,3	21,4	14,3	0,0
Bor	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	7	28,5	28,6	28,6	14,3	0,0
Bukev	170	2,4	23,5	39,4	27,1	7,6
Pl. list.	22	0,0	4,5	59,1	36,4	0,0
Dr. tr. list.	2	0,0	0,0	50,0	0,0	50,0
Skupaj iglavci	75	6,7	46,6	38,7	6,7	1,3
Skupaj listavci	194	2,1	21,1	41,8	27,8	7,2
Skupaj	269	3,3	28,3	40,9	21,9	5,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,0
Veje	0,9
Osutost	0,5
Skupaj	3,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	69.828	70.755	101,3	83,0
LISTAVCI	15.469	4.950	32,0	5,8
Skupaj	85.297	75.704	88,8	88,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	90,9	49,7	27,8
Jelka	2,5	9,1	0,8
Bor	0,0	16,8	0,0
Macesen	0,1	5,4	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	6,0	5,9	1,8
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. list.	0,4	4,2	0,1
Dr. tr. list.	0,0	1,4	0,0
Meh. list.	0,1	7,2	0,0
Skupaj iglavci	93,5	44,0	28,6
Skupaj listavci	6,5	5,7	2,0
Skupaj	100,0	30,6	30,6

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	17,3	32,1	42,0	42,3	56,2	44,0	89,0
Listavci	2,0	3,4	5,7	10,7	11,1	5,7	6,2
Skupaj	6,0	15,5	27,3	36,0	49,5	30,6	95,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	50,8	8,3	0,1	0,5	0,0	35,7	0,0	3,6	0,7	0,3
2014	55,9	8,6	0,1	0,4	0,0	31,1	0,0	3,1	0,5	0,3
2024	17,4	11,5	0,0	0,7	0,0	66,9	0,0	2,4	0,4	0,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	4.816	12,0											
Listavci	14.550	15,3											
Skupaj	19.366	14,3											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Obžetev	ha	4,27	12,21											
Nega mladja	ha	0,60	0,60											
Nega gošče	ha	3,62	3,62											
Nega letvenjaka	ha	19,95	19,95											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	6,93	6,93											
Varstvo pred žuželkami	dni	3,00	3,00											
Zaščita s premazom	ha	3,25	9,15											
Vzdrževanje grmišč	ha	3,00	6,00											

Rastiščnogojitveni razred 5: toploljubna bukovja - 01105**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	714,92	18,02	2,45	735,39
Delež (%)	97,2	2,5	0,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Smreka	6,4	16,5	19,2	27,5	30,4	19,5	28,1
Jelka	7,7	9,5	11,8	26,2	44,8	1,7	2,5
Bor	9,4	27,4	14,7	39,2	9,3	2,1	3,1
Macesen	34,7	13,9	11,3	18,4	21,7	2,0	2,9
Bukev	14,2	34,5	27,7	17,3	6,3	67,8	97,7
Pl. Ist.	17,7	29,9	25,8	24,4	2,2	1,7	2,4
Dr. tr. Ist.	19,0	31,1	26,3	20,7	2,9	3,8	5,5
Meh. Ist.	19,9	34,3	27,5	14,3	4,0	1,4	2,0
Iglavci	9,0	16,7	17,7	27,7	28,9	25,4	36,6
Listavci	14,6	34,2	27,6	17,6	6,0	74,6	107,6
Skupaj	13,2	29,8	25,1	20,1	11,8	100,0	144,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m3/ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	0,29	0,32	0,23	0,28	0,20	28,8	1,32
Listavci	1,13	1,23	0,59	0,26	0,05	71,2	3,26
Skupaj	1,42	1,55	0,82	0,54	0,25	100,0	4,58

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	306,34	51,6	287,18	48,4	0,00	0,0	0,00	0,0	593,52	80,7
Gpn, ukrepi so dovoljeni	67,75	47,7	33,75	23,8	40,37	28,5	0,00	0,0	141,87	19,3
Skupaj vsi gozdovi	374,09	50,9	320,93	43,6	40,37	5,5	0,00	0,0	735,39	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m³/ha
10 - 29 cm	9,9	8,0	17,9	9,9	31,8	41,7	19,8	39,8	59,6	19,1
30 - 49 cm	5,0	1,5	6,5	3,4	2,8	6,2	8,4	4,3	12,7	20,0
50 in več cm	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0	0,2	0,4	0,0	0,4	1,4
Skupaj	15,1	9,5	24,6	13,5	34,6	48,1	28,6	44,1	72,7	40,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	112,37	15,3						
Drogovnjak	61,66	8,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	92,29	12,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	374,01	50,9	145,99	39,0	25,6	34,2	35,4	4,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	95,06	12,9	1,77	1,9	0,0	88,1	11,9	0,0
Skupaj	735,39	100,0	147,76	20,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	25,35	0,02	0,00	0,00	0,00	102,23	0,00	8,08	7,31	4,77	147,76
%	4,07	0,00	0,00	0,00	0,00	16,41	0,00	1,30	1,17	0,77	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	53	3,8	35,8	47,2	13,2	0,0
Jelka	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Macesen	1	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	172	2,9	20,9	45,4	26,7	4,1
Pl. Ist.	5	0,0	20,0	60,0	20,0	0,0
Dr. tr. Ist.	3	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7
Meh. Ist.	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Skupaj iglavci	55	7,3	34,5	45,5	12,7	0,0
Skupaj listavci	181	2,8	20,4	45,3	26,5	5,0
Skupaj	236	3,8	23,7	45,4	23,3	3,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,1
Veje	2,1
Osutost	1,6
Skupaj	5,8

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	86.012	88.812	103,3	92,5
LISTAVCI	10.008	4.829	48,3	5,0
Skupaj	96.020	93.641	97,5	97,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	94,8	60,9	41,4
Jelka	0,0	6,5	0,0
Bor	0,0	1,0	0,0
Macesen	0,1	10,7	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	4,9	7,7	2,1
Hrast	0,0	6,1	0,0
Pl. list.	0,1	7,2	0,1
Dr. tr. list.	0,1	2,2	0,0
Meh. list.	0,0	2,3	0,0
Skupaj iglavci	94,8	60,0	41,5
Skupaj listavci	5,2	7,3	2,3
Skupaj	100,0	43,7	43,7

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m3/ha
Iglavci	35,6	49,7	47,8	69,2	99,2	60,0	121,2
Listavci	2,8	5,5	9,5	14,5	28,5	7,3	6,6
Skupaj	13,3	28,7	38,4	61,2	95,0	43,7	127,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	64,8	0,3	0,4	0,3	0,0	29,8	0,1	0,8	2,5	1,0
2014	68,1	0,0	0,8	0,3	0,0	27,8	0,0	0,9	1,5	0,6
2024	19,5	1,7	2,1	2,0	0,0	67,8	0,0	1,7	3,8	1,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	5.144	19,1											
Listavci	13.676	17,3											
Skupaj	18.820	17,8											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	6,00	6,00											
Sadnja	ha	4,10	4,10											
Obžetev	ha	7,03	27,38											
Nega mladja	ha	1,70	1,70											
Nega gošče	ha	19,78	19,78											
Nega letvenjaka	ha	10,67	10,67											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,79	0,79											
Varstvo pred žuželkami	dni	2,00	2,00											
Zaščita s premazom	ha	0,55	1,40											
Zaščita s količenjem	kos	12.500,00	12.500,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	4,50	9,00											

Rastiščnogojitveni razred 6: podgorska bukovja - 01106**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	625,21	75,28	1,26	701,75
Delež (%)	89,1	10,7	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,6	13,0	21,2	31,6	28,6	26,7	38,8
Jelka	9,7	4,4	3,4	56,5	26,0	6,2	9,0
Bor	10,4	55,9	33,7	0,0	0,0	0,6	0,9
Macesen	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,4	3,6
Bukev	16,9	33,3	27,4	11,4	11,0	53,6	77,6
Pl. Ist.	17,3	31,4	23,2	10,9	17,2	6,5	9,4
Dr. tr. Ist.	15,6	52,3	13,5	6,5	12,1	2,0	2,9
Meh. Ist.	20,2	29,0	20,8	11,7	18,3	2,0	2,9
Iglavci	12,8	11,4	16,9	33,2	25,7	36,0	52,3
Listavci	17,0	33,5	26,4	11,2	11,9	64,0	92,9
Skupaj	15,5	25,6	22,9	19,1	16,9	100,0	145,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,47	0,26	0,28	0,43	0,24	34,3	1,68
Listavci	1,27	1,16	0,55	0,16	0,09	65,7	3,22
Skupaj	1,74	1,42	0,83	0,59	0,33	100,0	4,90

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	212,14	37,0	360,90	63,0	0,00	0,0	0,00	0,0	573,04	81,7
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	106,00	82,4	22,71	17,6	0,00	0,0	128,71	18,3
Skupaj vsi gozdovi	212,14	30,2	466,90	66,6	22,71	3,2	0,00	0,0	701,75	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	10,6	10,6	21,2	8,5	25,9	34,4	19,1	36,5	55,6	17,7
30 - 49 cm	3,5	0,6	4,1	2,7	2,7	5,4	6,2	3,3	9,5	14,6
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,8
Skupaj	14,1	11,2	25,3	11,2	28,9	40,1	25,3	40,1	65,4	33,1

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	130,25	18,6							
Drogovnjak	112,50	16,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	102,37	14,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	236,38	33,7	62,28	26,3	3,5	28,1	58,3	10,1	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	120,25	17,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	701,75	100,0	62,28	8,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	5,47	0,00	0,00	0,00	0,00	31,26	0,00	13,94	3,91	7,70	62,28
%	0,96	0,00	0,00	0,00	0,00	5,47	0,00	2,44	0,68	1,35	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	63	0,0	33,3	54,0	12,7	0,0
Jelka	5	0,0	40,0	60,0	0,0	0,0
Bor	4	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	87	1,1	19,5	46,1	28,7	4,6
Hrast	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. lst.	14	0,0	21,4	50,0	28,6	0,0
Dr. tr. lst.	5	0,0	0,0	0,0	40,0	60,0
Meh. lst.	3	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3
Skupaj iglavci	72	0,0	31,9	57,0	11,1	0,0
Skupaj listavci	110	0,9	18,2	45,4	28,2	7,3
Skupaj	182	0,5	23,6	50,1	21,4	4,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	1,3
Veje	1,2
Osutost	0,8
Skupaj	3,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m3	m3	%	%
IGLAVCI	82.267	84.548	102,8	93,1
LISTAVCI	8.591	4.737	55,1	5,2
Skupaj	90.858	89.284	98,3	98,3

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	94,5	61,5	43,8
Jelka	0,1	2,5	0,0
Bor	0,0	6,8	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	3,8	8,3	1,8
Hrast	0,0	12,5	0,0
Pl. list.	1,1	16,4	0,5
Dr. tr. list.	0,1	1,4	0,0
Meh. list.	0,4	21,1	0,2
Skupaj iglavci	94,7	60,2	43,9
Skupaj listavci	5,3	9,1	2,5
Skupaj	100,0	46,3	46,3

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	22,8	43,4	59,0	57,0	78,1	60,2	119,1
Listavci	3,4	7,4	10,7	12,1	17,2	9,1	6,7
Skupaj	10,6	27,5	45,0	49,0	72,3	46,3	125,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	63,4	0,5	0,2	0,0	0,0	24,4	0,2	4,2	4,9	2,2
2014	71,2	1,4	0,3	0,0	0,0	21,2	0,1	3,0	2,0	0,8
2024	26,7	6,2	0,6	2,4	0,0	53,6	0,0	6,5	2,0	2,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	6.134	16,7											
Listavci	8.818	13,5											
Skupaj	14.952	14,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	3,50	3,50											
Obžetev	ha	8,01	30,53											
Nega mladja	ha	0,90	0,90											
Nega gošče	ha	1,83	1,83											
Nega letvenjaka	ha	17,31	17,31											
Nega ml. drogovnjaka	ha	18,70	18,70											
Varstvo pred žuželkami	dni	3,00	3,00											
Zaščita s premazom	ha	4,25	12,25											
Zaščita s količenjem	kos	9.000,00	9.000,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	5,00	10,00											
Vzdrževanje travinj	ha	1,50	15,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	0,50	5,00											

Rastiščnogojitveni razred: 7 - varovalni gozdovi - 01107**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.446,56	48,44	2,18	1.497,18
Delež (%)	96,7	3,2	0,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	7,6	17,3	16,5	29,5	29,1	22,3	58,9
Jelka	11,8	15,1	20,0	30,9	22,2	10,0	26,5
Macesen	52,8	7,3	7,4	21,2	11,3	3,4	9,1
Bukev	14,6	30,2	36,2	7,7	11,3	51,4	136,0
Pl. Ist.	19,0	31,4	27,8	3,4	18,4	1,7	4,6
Dr. tr. Ist.	7,9	32,1	51,9	3,8	4,3	8,7	22,9
Meh. Ist.	11,9	31,6	49,6	2,4	4,5	2,5	6,6
Iglavci	13,1	15,7	16,6	29,2	25,4	35,7	94,5
Listavci	13,7	30,5	38,8	6,8	10,2	64,3	170,1
Skupaj	13,5	25,2	30,8	14,8	15,7	100,0	264,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,34	0,21	0,15	0,20	0,12	34,7	1,02
Listavci	0,50	0,66	0,59	0,08	0,08	65,3	1,92
Skupaj	0,84	0,87	0,74	0,28	0,20	100,0	2,94

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	2,02	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	2,02	0,1
Varovalni gozdovi	292,86	19,6	445,11	29,8	757,19	50,6	0,00	0,0	1.495,16	99,9
Skupaj vsi gozdovi	292,86	19,6	447,13	29,9	757,19	50,5	0,00	0,0	1.497,18	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	41,32	2,8						
Drogovnjak	8,44	0,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	15,02	1,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	37,25	2,5	13,09	35,1	0,4	87,0	6,6	6,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.395,15	93,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.497,18	100,0	13,09	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,89	0,00	0,00	0,00	0,00	5,95	0,00	0,88	0,79	4,58	13,09
%	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,00	0,06	0,05	0,31	100,00

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	0,0
Veje	0,0
Osutost	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	3.350	18.484	551,8	283,1
LISTAVCI	3.180	1.806	56,8	27,7
Skupaj	6.530	20.290	310,7	310,7

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	89,2	20,3	5,5
Jelka	1,9	0,7	0,1
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,1	0,1	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	8,5	1,4	0,5
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. lst.	0,3	1,2	0,0
Dr. tr. lst.	0,0	0,0	0,0
Meh. lst.	0,0	0,1	0,0
Skupaj iglavci	91,1	11,6	5,6
Skupaj listavci	8,9	1,0	0,5
Skupaj	100,0	6,1	6,1

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,9	5,7	10,8	13,5	16,8	11,6	12,4
Listavci	0,2	0,7	1,6	4,6	2,0	1,0	1,2
Skupaj	0,6	2,4	6,7	11,9	12,1	6,1	13,6

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	31,9	10,0	0,0	2,6	0,0	45,4	0,0	1,7	6,1	2,3
2014	26,9	16,6	0,0	4,5	0,0	36,6	0,0	1,7	10,3	3,4
2024	22,3	10,0	0,0	3,4	0,0	51,4	0,0	1,7	8,7	2,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	4.793	3,4											
Listavci	6.307	2,5											
Skupaj	11.100	2,8											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Sadnja	ha	1,20	1,20											
Obžetev	ha	1,70	7,50											
Nega gošče	ha	6,62	6,62											
Nega letvenjaka	ha	0,45	0,45											
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,39	2,39											
Varstvo pred erozijo	dni	375,00	375,00											
Zaščita s premazom	ha	0,15	0,45											
Zaščita s količenjem	kos	500,00	500,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	1,00	2,00											
Vzdrževanje travinj	ha	1,00	10,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	dni	20,00	20,00											

Rastiščnogojitveni razred 8: gozdovi v prvem varstvenem območju TNP - 01108**Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah**

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.172,57	54,15	5,94	2.232,66
Delež (%)	97,3	2,4	0,3	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	5,4	16,1	32,6	34,9	11,0	46,9	79,2
Jelka	17,9	18,1	23,9	27,6	12,5	10,9	18,3
Macesen	13,0	13,0	37,4	32,7	3,9	13,8	23,2
Bukev	15,4	25,7	21,0	17,2	20,7	24,5	41,2
Pl. Ist.	14,0	18,9	22,4	7,3	37,4	1,2	2,0
Dr. tr. Ist.	9,2	31,5	43,7	6,1	9,5	1,8	3,0
Meh. Ist.	15,7	29,8	26,5	21,2	6,8	0,9	1,5
Iglavci	8,7	15,8	32,2	33,4	9,9	71,7	120,8
Listavci	14,9	26,1	22,6	16,2	20,2	28,3	47,7
Skupaj	10,5	18,7	29,5	28,5	12,8	100,0	168,5

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,28	0,27	0,38	0,30	0,06	71,7	1,29
Listavci	0,15	0,16	0,10	0,05	0,05	28,3	0,51
Skupaj	0,43	0,43	0,48	0,35	0,11	100,0	1,80

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,86	7,5	10,55	92,5	0,00	0,0	0,00	0,0	11,41	0,5
Varovalni gozdovi	181,63	8,2	1.573,45	70,8	466,17	21,0	0,00	0,0	2.221,25	99,5
Skupaj vsi gozdovi	182,49	8,2	1.584,00	70,9	466,17	20,9	0,00	0,0	2.232,66	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
			Površina		Zasnova			
	ha	%	ha	%	1	2	3	4
Mladovje	26,14	1,2						
Drogovnjak	2,89	0,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	2,49	0,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	19,87	0,9	3,77	19,0	6,1	28,6	60,5	4,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.181,27	97,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.232,66	100,0	3,77	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,64	0,00	0,00	0,00	0,00	1,67	0,00	0,50	0,11	0,85	3,77
%	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	0,00	0,02	0,00	0,04	100,00

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenčnik	0,0
Veje	0,0
Osutost	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	650	8.653	1.331,2	786,6
LISTAVCI	450	645	143,2	58,6
Skupaj	1.100	9.297	845,2	845,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	92,6	3,4	1,8
Jelka	0,1	0,0	0,0
Bor	0,0	0,0	0,0
Macesen	0,3	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	6,6	0,7	0,1
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. lst.	0,3	0,7	0,0
Dr. tr. lst.	0,0	0,0	0,0
Meh. lst.	0,1	0,2	0,0
Skupaj iglavci	93,1	2,4	1,8
Skupaj listavci	6,9	0,6	0,1
Skupaj	100,0	1,9	1,9

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,8	1,2	1,8	2,4	4,5	2,4	3,9
Listavci	0,2	0,6	1,5	0,5	0,2	0,6	0,3
Skupaj	0,3	1,0	1,8	2,2	3,9	1,9	4,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	51,0	7,3	0,0	14,5	0,0	24,6	0,0	0,9	1,1	0,6
2014	53,4	10,1	0,0	13,2	0,0	18,6	0,0	0,8	2,8	1,1
2024	46,9	10,9	0,0	13,8	0,0	24,5	0,0	1,2	1,8	0,9

[illegible]

13.1.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov.	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
	ha	m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	2.011,18	60,3	110,6	171,0	1,69	3,10	4,79	15,5	14,9	15,1	53,9
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	3.758,20	231,2	90,9	322,1	6,13	2,12	8,25	22,2	16,0	20,5	80,0
VAROVALNI GOZDOVI	3.605,83	109,0	96,1	205,1	1,17	1,06	2,23	1,2	1,8	1,5	13,5
Skupaj vsi gozdovi	9.375,21	147,6	97,1	244,7	3,27	1,92	5,19	15,7	10,3	13,5	63,8

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	694,28	7,4
Drogovnjak	681,12	7,3
Debeljak	1.492,83	15,9
Sestoj v obnovi	2.015,20	21,5
RAZNOMERNO (sk-gnz)	4.491,78	47,9
Skupaj:	9.375,21	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	48,5
Jelka	7,5
Bor	0,2
Macesen	4,2
Bukev	34,6
Pl. lst.	1,8
Dr. tr. lst.	2,2
Meh. lst.	1,1
Iglavci	60,3
Listavci	39,7
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	6,8	14,6	24,7	28,4	25,5	60,3	147,6
Listavci	15,1	31,3	30,1	12,5	11,0	39,7	97,1
Skupaj	10,1	21,2	26,8	22,1	19,8	100,0	244,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	216.698	15,7											
Listavci	93.994	10,3											
Skupaj	310.692	13,5											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava tal	ha	18,00	18,00											
Sadnja	ha	14,10	14,10											
Obžetev	ha	32,81	123,47											
Nega mladja	ha	4,80	4,80											
Nega gošče	ha	46,06	46,06											
Nega letvenjaka	ha	83,33	83,33											
Nega ml. drogovnjaka	ha	59,58	59,58											
Varstvo pred erozijo	dni	395,00	395,00											
Varstvo pred žuželkami	dni	53,00	53,00											
Zaščita s premazom	ha	11,75	33,75											
Zaščita s količenjem	kos	29.900,00	29.900,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	22,30	44,60											
Vzdrževanje travinj	ha	6,20	62,00											
Vzdrževanje vodnih površin	dni	1,00	10,00											
Puščanje stoječe biomase v gozdu	dni	75,00	75,00											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov.	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
	ha	m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	169,62	72,3	125,4	197,6	1,93	3,37	5,29	12,4	13,6	13,2	49,1
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	118,74	183,5	98,6	282,1	4,93	2,26	7,19	21,1	19,8	20,7	81,0
VAROVALNI GOZDOVI	102,46	135,2	138,1	273,3	1,30	1,64	2,94	0,5	0,7	0,6	5,5
Skupaj vsi gozdovi	390,82	122,6	120,6	243,1	2,68	2,58	5,25	12,9	11,3	12,1	56,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	35,53	9,1
Drogovnjak	29,75	7,6
Debeljak	69,53	17,8
Sestoj v obnovi	90,09	23,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	165,92	42,4
Skupaj:	390,82	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	38,1
Jelka	9,2
Bor	0,0
Macesen	3,1
Bukev	41,7
Pl. lst.	3,7
Dr. tr. lst.	2,7
Meh. lst.	1,5
Iglavci	50,4
Listavci	49,6
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	6,3	15,1	23,5	28,3	26,8	50,4	122,6
Listavci	14,7	31,8	29,1	12,9	11,5	49,6	120,6
Skupaj	10,5	23,3	26,3	20,7	19,2	100,0	243,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	6.186	12,9											
Listavci	5.312	11,3											
Skupaj	11.498	12,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	0,30	0,30											
Nega gošče	ha	0,96	0,96											
Nega letvenjaka	ha	3,43	3,43											
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,08	2,08											

Gozdovi lokalnih skupnosti

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov.	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
	ha	m³/ha			m³/ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	7,04	43,5	126,7	170,2	1,10	3,24	4,35	7,2	5,9	6,3	24,5
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	6,29	109,9	123,8	233,7	3,35	3,11	6,47	22,6	13,1	17,6	63,4
VAROVALNI GOZDOVI	8,12	237,8	55,3	293,1	2,31	0,61	2,92	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj vsi gozdovi	21,45	136,5	98,8	235,3	2,22	2,21	4,42	6,1	7,3	6,6	35,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	1,47	6,9
Drogovnjak	1,65	7,7
Debeljak	2,85	13,3
Sestoj v obnovi	5,09	23,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	10,39	48,4
Skupaj:	21,45	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	41,8
Jelka	7,4
Macesen	8,8
Bukev	37,4
Pl. lst.	1,9
Dr. tr. lst.	1,5
Meh. lst.	1,1
Iglavci	58,0
Listavci	42,0
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m³/ha
Iglavci	5,6	13,2	34,9	36,5	9,8	58,0	136,5
Listavci	13,2	26,4	29,5	22,3	8,6	42,0	98,8
Skupaj	8,8	18,7	32,6	30,6	9,3	100,0	235,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	178	6,1											
Listavci	155	7,3											
Skupaj	333	6,6											
Neizkor. drevje		Iglavci											
		Listavci											
		Skupaj											

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega gošče	ha	0,02	0,02											
Nega letvenjaka	ha	1,12	1,12											
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,07	0,07											

13.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne(P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
11 1	30	30	30	28	28	28	28	28
11 2	30	30	30	28	28	28	28	28
11 3	30	30	30	28	28	28	28	28
11 4	30	30	30	28	28	28	28	28
11 5A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 5U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 6A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 6U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 7A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 7U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 8A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 8U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 9A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 9U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 10P	28	28	28	26	26	26	26	26
11 10U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 11A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 11U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 12	30	30	30	28	28	28	28	28
11 13A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 13B	30	30	30	28	28	28	28	28
11 13U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 14A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 14U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 15A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 15U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 16A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 16U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 17A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 17U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 18A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 18B	30	30	30	28	28	28	28	28
11 18U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 19A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 19U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 20	30	30	30	28	28	28	28	28
11 21A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 21U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 22A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 22U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 23	30	30	30	28	28	28	28	28
11 24A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 24U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 25A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 25U	28	28	28	26	26	26	26	26
11 26A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 26Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 27A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 27Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 28A	30	30	30	28	28	28	28	28
11 28Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 29	32	32	32	28	28	28	28	28
11 30A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 30B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 30Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 31	32	32	32	28	28	28	28	28
11 32	32	32	32	28	28	28	28	28
11 33	32	32	32	28	28	28	28	28
11 34A	32	32	32	28	28	28	28	28
11 34Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 35A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 35Z	28	28	28	26	26	26	26	26

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
11 36Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 37A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 37Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 38	31	31	31	28	28	28	28	28
11 39A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 39Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 40A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 40B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 40V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 40Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 41Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 42	31	31	31	28	28	28	28	28
11 43A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 43Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 44	31	31	31	28	28	28	28	28
11 45A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 45B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 46A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 46Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 47A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 47B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 48A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 48B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 49	31	31	31	28	28	28	28	28
11 50	31	31	31	28	28	28	28	28
11 51A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 51Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 52A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 52Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 53	31	31	31	28	28	28	28	28
11 54A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 54Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 55	31	31	31	28	28	28	28	28
11 56	31	31	31	28	28	28	28	28
11 57	31	31	31	28	28	28	28	28
11 58	31	31	31	28	28	28	28	28
11 59A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 59B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 60	31	31	31	28	28	28	28	28
11 61A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 61B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 61Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 62A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 62B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 63A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 63B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 63Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 64A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 64B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 64V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 64Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 65A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 65B	31	31	31	28	28	28	28	28
11 65V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 66A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 66V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 67A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 67V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 68A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 68V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 69A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 69V	28	28	28	26	26	26	26	26

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
11 70A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 70V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 71A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 71Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 72	31	31	31	28	28	28	28	28
11 73	31	31	31	28	28	28	28	28
11 74	31	31	31	28	28	28	28	28
11 75A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 75V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 76A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 76V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 77A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 77Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 78	31	31	31	28	28	28	28	28
11 79	31	31	31	28	28	28	28	28
11 80	31	31	31	28	28	28	28	28
11 81	31	31	31	28	28	28	28	28
11 82	31	31	31	28	28	28	28	28
11 83	31	31	31	28	28	28	28	28
11 84	31	31	31	28	28	28	28	28
11 85	31	31	31	28	28	28	28	28
11 86A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 86Z	28	28	28	26	26	26	26	26
11 87	31	31	31	28	28	28	28	28
11 88A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 88V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 89A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 89V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 90A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 90V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 91A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 91V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 92V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 93	31	31	31	28	28	28	28	28
11 94	31	31	31	28	28	28	28	28
11 95A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 95V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 96A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 96V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 97A	31	31	31	28	28	28	28	28
11 97V	28	28	28	26	26	26	26	26
11 98	31	31	31	28	28	28	28	28
11 99	31	31	31	28	28	28	28	28
11100	31	31	31	28	28	28	28	28
11101A	31	31	31	28	28	28	28	28
11101V	28	28	28	26	26	26	26	26
11102A	31	31	31	28	28	28	28	28
11102V	28	28	28	26	26	26	26	26
11104	31	31	31	28	28	28	28	28
11105A	31	31	31	28	28	28	28	28
11105V	28	28	28	26	26	26	26	26
11106	31	31	31	28	28	28	28	28
11107A	31	31	31	28	28	28	28	28
11107P	28	28	28	26	26	26	26	26
11107V	28	28	28	26	26	26	26	26
11108A	31	31	31	28	28	28	28	28
11108V	28	28	28	26	26	26	26	26
11109A	31	31	31	28	28	28	28	28
11109V	28	28	28	26	26	26	26	26
11110A	31	31	31	28	28	28	28	28
11110V	28	28	28	26	26	26	26	26
11111A	31	31	31	28	28	28	28	28
11111P	28	28	28	26	26	26	26	26
11111V	28	28	28	26	26	26	26	26
11112A	31	31	31	28	28	28	28	28

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
11112V	28	28	28	26	26	26	26	26
11113	31	31	31	28	28	28	28	28
11114A	31	31	31	28	28	28	28	28
11114V	28	28	28	26	26	26	26	26
11115	31	31	31	28	28	28	28	28
11116	31	31	31	28	28	28	28	28
11117A	31	31	31	28	28	28	28	28
11117V	28	28	28	26	26	26	26	26
11118	31	31	31	28	28	28	28	28
11119	31	31	31	28	28	28	28	28
11120	31	31	31	28	28	28	28	28
11121	31	31	31	28	28	28	28	28
11122	31	31	31	28	28	28	28	28
11123	31	31	31	28	28	28	28	28
11124	31	31	31	28	28	28	28	28
11125	31	31	31	28	28	28	28	28
11126	31	31	31	28	28	28	28	28
11127A	31	31	31	28	28	28	28	28
11127B	30	30	30	28	28	28	28	28
11128	31	31	31	28	28	28	28	28
11129	30	30	30	28	28	28	28	28
11130	31	31	31	28	28	28	28	28
11131A	31	31	31	28	28	28	28	28
11131V	28	28	28	26	26	26	26	26
11132A	31	31	31	28	28	28	28	28
11132V	28	28	28	26	26	26	26	26
11133A	31	31	31	28	28	28	28	28
11133V	28	28	28	26	26	26	26	26
11134U	28	28	28	26	26	26	26	26
11135U	28	28	28	26	26	26	26	26
11136U	28	28	28	26	26	26	26	26
11137U	28	28	28	26	26	26	26	26
11138U	28	28	28	26	26	26	26	26
11139P	28	28	28	26	26	26	26	26
11139U	28	28	28	26	26	26	26	26
11140P	28	28	28	26	26	26	26	26
11140U	28	28	28	26	26	26	26	26
11141U	28	28	28	26	26	26	26	26
11142U	28	28	28	26	26	26	26	26
11143P	28	28	28	26	26	26	26	26
11143U	28	28	28	26	26	26	26	26
11144P	28	28	28	26	26	26	26	26
11144U	28	28	28	26	26	26	26	26
11145U	28	28	28	26	26	26	26	26
11146P	28	28	28	26	26	26	26	26
11146U	28	28	28	26	26	26	26	26
11147U	28	28	28	26	26	26	26	26
11148U	28	28	28	26	26	26	26	26
11149U	28	28	28	26	26	26	26	26
11150U	28	28	28	26	26	26	26	26
11151U	28	28	28	26	26	26	26	26
11152U	28	28	28	26	26	26	26	26
11153U	28	28	28	26	26	26	26	26
11154U	28	28	28	26	26	26	26	26
11155U	28	28	28	26	26	26	26	26

13.3 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

SKZG	€/uro	dnina	
Sekač	17,33	138,64	4.152,86
Gojitelj	15,09	120,69	3.615,26
ročno spravilo	15,09	120,69	3.615,26
Mot žaga	2,24	17,95	537,60
Traktor pod 45 kw	30,53	244,22	7.315,46
Traktor nad 45 kw	30,96	247,65	7.418,36
goseničar	34,30	274,40	8.219,51
lahki zgibnik	39,72	317,76	9.518,36
srednji zgibnik	49,70	397,61	11.910,26
Konj iznos	16,93	135,41	4.056,26
Konj vlačenje	17,86	142,84	4.278,86
Žerjav SF mali	124,17	993,36	29.756,06
Žerjav SF srednji	124,17	993,36	29.756,06
Žerjav SF Veliki	124,17	993,36	29.756,06
Klasični	76,21	609,67	18.262,76

Urne postavke za ekonomsko presojo -
veljavnost od 1.1.2008 (v EUR)

	Zasebni	Državni
Sečnja	10,34	17,33
Spavilo	30,96	30,96

SKDVEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
11	H1	Hlodovina I	130.00	130.00
11	H2	Hlodovina II	95.00	95.00
11	H3	Hlodovina III	90.00	90.00
11	O	Ostali les	70.00	70.00
21	H1	Hlodovina I	107.50	107.50
21	H2	Hlodovina II	95.00	95.00
21	H3	Hlodovina III	85.00	85.00
21	O	Ostali les	50.00	50.00
30	H	Hlodovina	95.00	95.00
30	O	Ostali les	70.00	70.00
34	H1	Hlodovina I	225.00	225.00
34	H2	Hlodovina II	175.00	175.00
34	H3	Hlodovina III	135.00	135.00
34	O	Ostali les	100.00	100.00
39	C	Celulozni les	35.00	35.00
40	H1	Hlodovina I	110.00	110.00
40	H2	Hlodovina II	96.00	96.00
40	H3	Hlodovina III	80.00	80.00
40	O	Ostali les	75.00	75.00
50	H	Hlodovina	220.00	220.00
50	O	Ostali les	80.00	80.00
55	H	Hlodovina	100.00	100.00
55	O	Ostali les	72.00	72.00
60	H	Hlodovina	150.00	150.00

SKDVEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
60	O	Ostali les	88.00	88.00
70	D	Drva	72.50	72.50
80	P	Prostorninski l	65.00	65.00
90	H	Hlodevina	90.00	90.00
90	O	Ostali les	72.00	72.00

Naravne vrednote v GGE Bohinj

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN	Stopnja poudarjenosti*	
					NV	BR
1249	Ajdovski gradec	Ledeniško preoblikovana vzpetina severovzhodno od Bohinjske Bistrice	GEOMORF	lokalni	2	
1447	Studor - ostenje	Prisojno ledeniško preoblikovano ostenje Studorja s toploljubnim rastlinstvom	EKOS, GEOMORF	državni	2	
1460	Koritnica - soteska pri Nomnju	Soteska Koritnice s slapovi nad Nomnjem, levi pritok Save Bohinjke	GEOMORF, HIDR	lokalni	1	
1461	Bezenski slap	Slap na Bezeni nad Nomnjem, levem pritoku Save Bohinjke	GEOMORF, HIDR	Lokalni	1	
15V	Bohinjsko jezero	Največje stalno naravno jezero v Sloveniji, tektonsko - ledeniškega nastanka	HIDR, (GEOMORF), (BOT), (GEOL), (ZOO)	državni	2	
1110	Fužinski kamen	Ledeniški balvan v čelni moreni bohinjskega ledenika pri Stari Fužini	GEOMORF	državni	2	
256	Ribčev Laz - morena	Ostanek ledeniške morene v Ribčevem Lazu	GEOMORF	državni	2	
330V	Ukanc - morene	Ledeniške morene in balvani v Ukancu	GEOMORF, GEOL	državni	2	
5303	Bohinjska Bistrica - skalni samotar	Skalni samotar zahodno od Bohinjske Bistrice	GEOMORF	lokalni		
278	Govic	Občasni bruhalnik s slapom na južnih pobočjih Pršivca nad Bohinjskim jezerom	GEOMORF, HIDR	državni	2	
588	Ribnica - soteska	Soteska s koriti in slapovima pod Uskovnico v Bohinju, levi pritok Mostnice	GEOMORF, HIDR	državni	2	
36V	Črna prst	Flora severnih in južnih pobočij vrha Črne prsti, tektonske leče krednih glinavcev v triasnih apnencih	BOT, ZOO, GEOL, GEOMORF	državni	1	1
4452OP	Široka polica - nahajališče boksita in oligocenskih fosilov	Nahajališče boksita in oligocenskih fosilov na Rudnici v Bohinju	GEOL	državni	2	
80431 OP	Bohinj - nahajališče aluminijeve rude wocheinita	Nahajališče aluminijeve rude wocheinita v okolici Bohinja	GEOL	lokalni	2	
4965	Brod pri Bohinjski Bistrici - mrtvica Save Bohinjke	Mrtvica na Savi Bohinjski jugovzhodno od Broda pri Bohinjski Bistrici	EKOS, GEOMORF	lokalni	2	
4997	Pod Koritom – mrtvice in korita	Korita ob Bitenjskem grabnu in več mrtvic na prodnatem svetu ob desnem bregu Save Bohinjke, jugovzhodno od Nomnja	HIDR, EKOS, GEOMORF	lokalni	2	
590	Stara Fužina - morena	Čelna morena bohinjskega ledenika pri Stari Fužini	GEOMORF	državni	2	
2562	Nomenj - mrtvica Save Bohinjke	Mrtvica na levem bregu Save Bohinjke pri Nomnju	GEOMORF, HIDR	lokalni	2	
5304V	Dobrava zahodno od Bohinjske Bistrice - morene	Morenski nasipi zahodno od Bohinjske Bistrice	GEOMORF, GEOL, (BOT)	lokalni	2	
519	Mostnica - korita	Korita Mostnice med dolino Voje in Staro Fužino v Bohinju	GEOMORF	državni	2	
520	Kropa - izvir	Kraški izvir na Vojah	HIDR, GEOMORF	državni	2	
589	Bistrica - izviri	Kraški izviri Bistrice, desnega pritoka Save Bohinjke, pri Bohinjski Bistrici	HIDR	Lokalni	2	
1296	Mala Kropa na Vojah	Kraški izvir v dolini Voje v Bohinju	HIDR	državni	2	
521	Grmečički slap	Slap na desnem pritoku Save Bohinjke pri Nomnju	GEOMORF, HIDR	državni	2	

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN	Stopnja poudarjenosti*	
					NV	BR
267V	Sava Bohinjka	Odtok Bohinjskega jezera, eden od dveh povirnih krakov Save	HIDR, (GEOMORF), (ZOO)	državni	2	
5406	Ukanška Suha	Slikovit gorski potok s slapovi, slapiči in drasljami, desni pritok Savice pred Ukancem	GEOMORF, HIDR	državni	2	
5472	Savica - vodotok	Pritok Bohinjskega jezera	HIDR	državni	2	
189	Mostnica	Levi pritok Save Bohinjke pri Ribčevem Lazu	HIDR, GEOMORF, EKOS	državni	2	
5284	Belca	Desni pritok Save Bohinjke, ki izvira v dveh kraških izviri pod Kablo nad Bohinjsko Bistrico	HIDR, GEOMORF	lokalni	2	
1295	Snedčica na Vojah	Močan kraški izvir in vodotok na desnem pobočju doline Voje	GEOMORF, HIDR	državni	2	
1922	Bistrica pri Bohinjski Bistrici	Desni pritok Save Bohinjke s kraškimi izviri pod Spodnjimi Bohinjskimi gorami	HIDR, GEOMORF	državni	2	
5430V	Pokljuka - planota	Visoka kraška planota z značilnimi kraškimi pojavi	GEOMORF, (GEOMORFP)	državni	2	
5440V	Voje	Alpska dolina potoka Mostnica z zatrepom severno od Srednje vasi pri Bohinju	GEOMORF	državni	2	
573	Goreljek – visoko barje	Visoko barje pri Goreljku na Pokljuki	BOT, EKOS	državni	1	1
761	Pirašica - slap in grapa	Grapa z lehnjakovim slapom pri Nomnju v Bohinju	GEOMORF, GEOL, HIDR	državni	2	
768	Suha - slapišče v Drtu	Slapišče v dolini Suhe, pritoku Mostnice, pod Vogarjem v Bohinju	GEOMORF, HIDR	državni	1	
994	Ribnica - spodnji slap	Spodnji slap na Ribnici, levem pritoku Mostnice, nad Srednjo vasjo	GEOMORF, HIDR	državni	1	
995	Ribnica - zgornji slap	Zgornji slap na Ribnici, levem pritoku Mostnice, nad Srednjo vasjo	GEOMORF, HIDR	državni	1	
997	Ribnica - naravni most v soteski	Naravni most v soteski Ribnice v Bohinju	GEOMORF	državni	1	
5339V	Planina Trstje - Tosc	Ohranjeno območje gozda na planini Trstje nad Vojami	EKOS	državni	1	1
5096	Stador - melišče	Melišče pod spodnjim robom Stadorjevih sten severno od Črnega jezera	GEOMORF	državni	2	
44V	Dolina Triglavskih jezer	Gorska dolina nad Ukancem v Bohinju z ledeniški jezeri, močno izraženimi kraškimi pojavi, pestrim rastlinstvom in živalstvom ter geološkimi nahajališči	GEOMORF, GEOL, EKOS, BOT, ZOO	državni	1	1
177	Malo polje	Zamočvirjeno kraško polje pri Velem polju pod Triglavom	GEOMORF, BOT	državni	1	1
1250	Mostnica - slap 3	Slap v zatrepu doline Voje v Bohinju	GEOMORF, HIDR	državni	2	
1251	Mostnica - slap 1	Slap v zatrepu doline Voje v Bohinju	GEOMORF, HIDR	državni	2	
1252	Mostnica - slap 2	Slap v zatrepu doline Voje v Bohinju	GEOMORF, HIDR	državni	2	
118	Jezero na Planini pri Jezeru	Visokogorsko jezero na Planini pri Jezeru v Fužinarskih planinah	HIDR, EKOS	državni	2	
604	Črno jezero	Sedmo Triglavsko jezero v Dolini Triglavskih jezer nad Komarčo	HIDR, GEOMORF, EKOS	državni	2	
605	Dol pod Studorjem - mlaka	Mlaka zahodno od planine Viševnik	HIDR, GEOMORF	državni	2	
627V	Komarča - Pršivec	Prisojno ledeniško preoblikovano ostenje Komarče in Pršivca s toploljubnim rastlinstvom	GEOMORF, BOT	državni	2	
518	Mostnica - slap na Vojah	Mostniški slap v zatrepu doline Voje	GEOMORF, HIDR	državni	2	
5462	Viševnik - smreki	Dve debeli smreki na planini Viševnik	DREV	državni	1	

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	POMEN	Stopnja poudarjenosti*	
					NV	BR
5463	Laz - smreke	Debele smreke v razgibanem površju jugovzhodno od planine Laz	DREV	državni	1	
5464	Vodični vrh	Debele smreke na planini Vodični vrh v Fužinskih planinah	DREV	državni	1	
80077	Beljava - bukke pod pečinami	Debele bukke pod pečinami nad Bohinjskim jezerom	DREV	lokalni	1	

Opombe: * - V stolpcih »Stopnja poudarjenosti« je naveden predlog poudarjenosti stopnje **funkcije varovanja naravnih vrednot in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti**.

Pregled jam v GGE Bohinj

IDENT ŠT	IME JAME	KRATKA OZNAKA	Režim vstopa
40374	Jama na Grivi	Spodmol, kevdrč	Odperta jama s prostim vstopom
40379	Jama v Strašilu	Jama z občasnim tokom	
40380	Jama pod Studorjem	Jama z breznom in etažami, poševna jama	
40381	Jama v Činkojci	Brezno s snegom	
40382	Juncenca	Vodoravna jama	
40644	Jama za Vahtam	Vodoravna jama	
40645	Ledena jama pri planini Viševnik	Jama s stalnim ledom, Jamski sistem	
40646	Ledena jama 2 na južni strani Studorja	Brezno s stalnim ledom	
40647	Ledena jama 3 na južni strani Studorja	Brezno s stalnim ledom	
41227	Pokrovc jama	Jama/brezno	
41228	Jesenja jama	Jama/brezno	
41331	Jama 1 pri Gorjušah	Jama/brezno	
41703	Udor pri Pirhovem mostu	Spodmol, kevdrč	
41737	Ajdovska jama na Babni gori	Vodoravna jama	
42013	Brezno 1 ob poti z Viševnika proti Pršivcu	Brezno	
42015	Špranja pod Pršivcem	Brezno	
42049	Spodmol pri Zlatici	Spodmol, kevdrč	
42398	C-2 (Pršivec)	Brezno s snegom	
42548	Jama pred planino Dedno polje	Vodoravna jama	
42549	Češniška rupa	Jama s stalnim ledom	
42567	Rov nad planino Jezero	Spodmol, kevdrč	
42568	Jama nad planino Jezero	Vodoravna jama	
43343	Brezno 1 pri planini Viševnik	Brezno	
43344	Brezno 2 pri planini Viševnik	Brezno	
43345	Brezno 3 pri planini Viševnik	Spodmol, kevdrč	
43346	Brezno 5 pri planini Viševnik	Brezno	
43347	Brezno 6 pri planini Viševnik	Brezno	
43348	Brezno 9 pri planini Viševnik	Jama s snegom	
43349	Aleševo brezno	Brezno s snegom	
43383	Široko brezno pod Činkojco	Jama s snegom	
43384	Polževa jama pod Činkojco	Jama s snegom	
43387	Brezno pod smreko	Brezno	
43457	Brezno pri gamsovi glavici	Jama s stalnim tokom, Jamski sistem	
43201	Brezno na Jatah	Brezno	
43247	Jama 1 na Vogarju	Vodoravna jama	
43248	Jama 2 na Vogarju	Jama stalni izvir	
43969	Tomažovo brezno	Jama z breznom in etažami, poševna jama	
44342	Južekov labirint	Vodoravna jama	
44374	Špranja pri Ledeni jami	Spodmol, kevdrč	
44454	Oltar	Spodmol, kevdrč	
44455	Spodmol 1 pod Vodičnim vrhom	Spodmol, kevdrč	
44456	Spodmol 2 pod Vodičnim vrhom	Vodoravna jama	
44457	Spodmol 3 pod Vodičnim vrhom	Vodoravna jama	
44458	Spodmol pod Blatarjem	Spodmol, kevdrč	
44181	Spodmol pod planino Jezero	Spodmol, kevdrč	
44182	Spodmol v Studorju	Spodmol, kevdrč	
44818	C-1 (Pršivec)	Poševno ali stopnjasto brezno	
45022	Izvir Kroke	Jama občasni izvir ob občasnem toku	
45071	Jama v dolini Suhe	Jama s stalnim tokom	
45959	Bh-2 (Bohinj)	Vodoravna jama	
45960	Bh-3 (Bohinj)	Spodmol, kevdrč	

45616	MK-3 (Pršivec)	Poševno ali stopnjasto brezno, Brezno s snegom
45617	Brezno Martina Krpana	Jama s stalnim tokom, Jamski sistem
45885	J-1 (Pršivec)	Poševno ali stopnjasto brezno
45886	P-2 (Pršivec)	Jama z breznom in etažami, poševna jama
45887	P-4 (Pršivec)	Jama z breznom in etažami, poševna jama
45888	Pingvinova jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama
46039	Botrova jama	Jamski sistem, Jama s stalnim tokom
46105	Brezno A pod Kovačićevo jamo	Brezno
46107	Brezno v Hudič rupah	Brezno, Poševno ali stopnjasto brezno
46111	Orličev vodnjak	Spodmol, kevdrč, Jama s stalnim ledom
46115	Brezno na Aušterlovcu	Brezno
46197	M5 (Pršivec)-Okarina	Poševno ali stopnjasto brezno
46198	P-5 (Pršivec)	Poševno ali stopnjasto brezno
46199	Krjavlova jama	Poševno ali stopnjasto brezno
46261	Gamsov hlev	Spodmol, kevdrč
46265	Strijjeva jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama
46636	Japljevo brezno	Brezno
46677	Brezno ob poti na Viševnik	Brezno s snegom
46946	Velika konta	Brezno
47192	Brezno pod bivšim daljnovodom	Jama z breznom in etažami, poševna jama
47462	Bohinjski sir	Brezno s snegom
47810	Cefizlova jama	Poševno ali stopnjasto brezno
48852	Jama 1 pod Sušnico	Vodoravna jama
48853	Jama 2 pod Sušnico	Jama z breznom in etažami, poševna jama
48854	Jama 3 pod Sušnico	Spodmol, kevdrč
49057	Spodmol nad planino Jezero	Vodoravna jama
49083	Brezence nad Konjsko dolino	Brezno
49084	Toboganka	Vodoravna jama
50639	EPP-3	Brezno
50619	EPP-4	Brezno
50114	Brezno pod Rušovim vrhom	Brezno
50646	Jama me boli	Jama z breznom in etažami, poševna jama
50648	Evklidova spalnica	Spodmol, kevdrč
51480	Jama na poti med Uskovnico in Planino	Jama z breznom in etažami, poševna jama
51667	Rdeča jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama
54058	Ledenica pod brezni	Brezno s stalnim ledom
54592	Brezno pod velikim macesnom	Brezno
54598	Podrta jama	Vodoravna jama
53103	Brezno pri Srčkastem breznu	Jama z breznom in etažami, poševna jama
53105	Brlog pri Srčkastem breznu	Vodoravna jama
53112	Kos 1	Jama z breznom in etažami, poševna jama
53113	Kos 2	Jama z breznom in etažami, poševna jama
53115	Linearna jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama
53116	Stometrska jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama
53407	Brezno pri Srčkastem breznu	Jama z breznom in etažami, poševna jama
53416	Mavrična jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama
40642	Jama za križem	Vodoravna jama